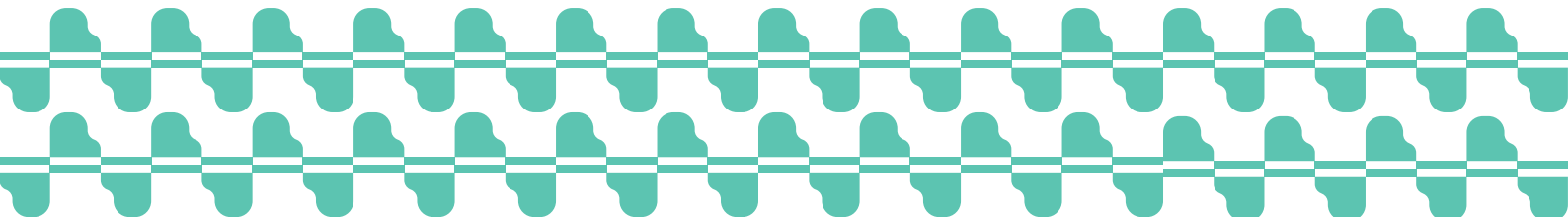

TILINPÄÄTÖS 2019

Kaupunginvaltuusto 15.06.2020

SISÄLTÖ

TOIMINTAKERTOMUS	3
OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	4
<i>Kaupunginjohtajan katsaus.....</i>	4
<i>Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset .....</i>	5
<i>Toimielimet .....</i>	6
<i>Yleinen taloudellinen kehitys.....</i>	8
<i>Järvenpään yleinen kehitys.....</i>	9
<i>Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa .....</i>	9
<i>Henkilöstö .....</i>	11
<i>Ympäristöasiat.....</i>	14
<i>Muut ei-taloudelliset asiat.....</i>	14
<i>Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä tulevasta kehityksestä.....</i>	14
SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	16
KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTUMINEN.....	18
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	19
<i>Tilikauden tuloksen muodostuminen .....</i>	19
<i>Toiminnan rahoitus .....</i>	23
RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	26
KOKONAISTULOT JA -MENOT	30
KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	31
<i>Konsernin toiminnan ohjaus .....</i>	32
<i>Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....</i>	32
<i>Arvio konsernin tulevasta kehityksestä .....</i>	36
<i>Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä .....</i>	36
<i>Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut .....</i>	40
TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	49
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	50
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	51
<i>Käyttötalousosa yhteensä.....</i>	52
<i>Konsernipalvelut .....</i>	54
<i>Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä .....</i>	60
<i>Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue .....</i>	65
<i>Hyvinvoinnin palvelualue .....</i>	74
<i>Kaupunkikehitys .....</i>	83
<i>Järvenpään Vesi .....</i>	100
TULOSLASKELMAOSA	101
<i>Verotulojen erittely .....</i>	102
INVESTOINTIOSA.....	103
<i>Kalusto ja aineettomat hyödykkeet .....</i>	103
<i>Maa- ja vesialueet.....</i>	103
<i>Rakennukset ja rakennelmat .....</i>	104
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet .....</i>	106
<i>Osakkeet ja osuudet .....</i>	107
<i>Kehitysinvestoinnit.....</i>	107
RAHOITUSOSA.....	108
YHTIENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	109
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	110
TULOSLASKELMA	111
RAHOITUSLASKELMA	112
TASE	113
KONSERNILASKELMAT.....	115
<i>Tuloslaskelma.....</i>	115
<i>Rahoituslaskelma.....</i>	116

<i>Tase</i>	117
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	119
JÄRVENPÄÄN KAUPUNKI, TILINPÄÄTÖS 2019	120
KONSERNITILINPÄÄTÖS 2019	122
ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	138
JÄRVENPÄÄN VESI	139
LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS JÄRVENPÄÄN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN	183
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	184
LIITTEET	186
LIITE 1 KESKEISIMPIEN RISKIEN DOKUMENTOINTI	187

TOIMINTAKERTOMUS

Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista. Toimintakertomus-osan laskelmissa on yhdistelty kunta ja Järvenpään Vesi -liikelaitos muodostaen näin Järvenpään kaupungin laskelmat.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2019 oli kaupungin historian heikoin sinä aikana, kun kunnat ovat tehneet liikekirjanpitoa eli vuodesta 1997. Tilikauden tulos on 32 miljoonaa euroa alijäämäinen. Koko kuntataloudessa vuosi 2019 on historiallisen heikko.

Kaupungin omien toimintojen toimintakate pysyi alkuperäisessä talousarviossaan. Valtiovarainministeriön toteuttama verokortti uudistus ja tulorekisterin käyttöönotto hidastivat verotulojen kertymistä ja vaikeuttivat niiden seuranta huomattavasti tilikauden aikana. Verotulot jäivät lopulta 6,7 miljoonaa euroa alkuperäisestä talousarviosta.

Arvioidut tuotot käyttöomaisuuden myynnistä alittuivat selkeästi 9,9 miljoonalla alkuperäisestä talousarviosta. Tuloarvio on toteutunut viimeisen kymmenen vuoden aikana yhden kerran. Vuoden 2020 talousarviossa on lähdetty siitä, että tulot budjetoidaan realistisesti ja tehty tätä vastaavat säästöt.

Keski-Uudenmaan vesiensuojelu liikelaitoskuntayhtymän ja heikkokuntoisten rakennusten alaskirjaukset heikensivät osaltaan tulosta yhteensä 4,7 miljoonaa. Nämä erät ovat kertaluonteisia.

Suurin yllätys oli sosiaali- ja terveystoimessa. Ensimmäistä toimintavuottaan palvelutuottajana toimivan Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän laskutus ylitti joulukuun valtuuston jälkeen alkuperäisen talousarvion 12,9 miljoonalla eurolla. HUS:n laskutus oli heidän omaa arviotaan peräti 17% suurempi.

Edellä mainitut erät on saatu sopeutetuksi vuoden 2020 talousarvioon sosiaali- ja terveystoimen lukuun ottamatta. Tämä ylitys on kuitenkin niin suuri, että kaupungin alijäämä kertyy todella nopeasti.

Tätä kirjoittaessa kaupunki ja itse asiassa koko maailma on kohdannut uuden haasteen, Koronaviruksen, jonka vaikutus kuntatalouteen on ensimmäisten varovaisten arvioiden mukaan noin 1,5 miljardia euroa. Valtioneuvosto on 18.3. ottanut käyttöön valmiuslain ja koulut on suljettu 4-9 luokkalaisten ja toisen asteen osalta. 25.3. pääministeri ilmoitti, että pandemian vuoksi Uudenmaan ja muun Suomen välinen raja suljetaan henkilöliikenteeltä muutamin poikkeuksin. Arvioitu 1,5 miljardia tarkoittaa Järvenpäälle ainakin 12 miljoonaa euroa. On erittäin vaikea arvioida, miten paljon pandemian leviämisen hidastamiseksi tehtävät välttämättömät rajoitustoimenpiteet vaikuttavat talouteen. Esimerkiksi korot kääntyivät viikossa negatiivisista positiivisiksi.

Järvenpään kaupungin toimintaympäristö on siis neljässä kuukaudessa muuttunut aivan radikaalisti ja taloudelliset vaikutukset ovat massiivisia. Pandemiakin on kuitenkin aikanaan ohi ja tämä kaupunki nousee ensimmäisten joukossa ahdingosta. Rakentaminen on edelleen jatkunut ja asukasluku on kasvussa.

Edessämme on kuitenkin talousarvion muuttaminen niin toiminnallisten kuin taloudellisenkin tavoitteiden osalta. Emme hylkää kehittämistoimenpiteitä, mutta aikataulu niissä venyy väijäämättä tämän tilanteen vuoksi.

Järvenpäässä 26.3.2020

Olli Naukkarinen
kaupunginjohtaja

Toimielimet

Valtuustokauden alussa tehdyn sopimuksen mukaisesti, valtuusto valitsi kautensa puolessa välissä kaupunginvaltuustolle uuden puheenjohtajiston (KV 20.5.2019 § 29) sekä kaupunginhallituksen jäsenet (§ 30). Vuoden lopulla laajennettiin henkilöstöasiainjaoston kokoonpanoa mahdollisen palvelualuejohtajan rekrytointia varten (2.12.2019 § 317).

Järvenpään kaupunginvaltuustoon kuuluu 51 jäsentä. Valtuusto kokoontui vuoden 2019 aikana 9 kertaa ja käsitteli 94 asiaa (2018 11 kokousta /111 asiaa). Vuoden aikana pidettiin kaksi valtuustoseminaaria. Valtuustoseminaarit pidettiin 17.5. ja 25.-26.10.2019. Kevään seminaarissa keskityttiin strategiatyöhön ja syksyn seminaarissa talouteen ja investointeihin.

Kaupunginvaltuuston kokoonpano:

Peltonen Eemeli	puheenjohtaja, SDP
Gilan Mika 31.5.2019 saakka	I varapuheenjohtaja, Järvenpää Plus
Berg Henry 1.6.2019 alkaen	I varapuheenjohtaja, Järvenpää Plus
Rantanen Tero 31.5.2019 saakka	II varapuheenjohtaja, KOK
Lintula Tiia 1.6.2019 alkaen	II varapuheenjohtaja, VIHR

Valtuutettujen määrät

Kansallinen Kokoomus	11 valtuutettua
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	10 valtuutettua
Järvenpää Plus	8 valtuutettua
Vihreä liitto	8 valtuutettua
Suomen Keskusta	5 valtuutettua
Perussuomalaiset	4 valtuutettua
Vasemmistoliitto	3 valtuutettua
Kristillisdemokraatit	2 valtuutettua
Järvenpää 2021	1 valtuutettu (10.6.2019 alkaen)

Kaupunginhallitus piti vuoden 2019 aikana 35 kokousta (v. 2018: 34) ja käsitteli 338 asiaa (v. 2018: 322). Kaupunginhallituksen ja johtoryhmän seminaari pidettiin 1.-2.4.2019 Seminaarissa käsiteltiin mm. strategiakartan näkökulmia, vuoden 2018 tilinpäätöstä ja talousarvion laadintaprosessin uudistamista. Kaupunginhallitus piti lisäksi seminaarin 5.10.2019, jossa käsiteltiin taloustilannetta sekä tilankäytön tehostamista.

Kaupunginhallituksen kokoonpano 31.5.2019 asti

Perttu Helinä	puheenjohtaja, KOK
Karhu Ulla-Mari	I varapuheenjohtaja, SDP
Taavitsainen Mikko	II varapuheenjohtaja, PS

Järvenpää Plus	2 jäsentä
Kansallinen Kokoomus	2 jäsentä
Vihreä liitto	2 jäsentä
Suomen Keskusta	1 jäsen
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	1 jäsen

Kaupunginhallituksen kokoonpano 1.6.2019

Perttu Helinä	puheenjohtaja, KOK
Passi Tomi	I varapuheenjohtaja, KESK
Karhu Ulla-Mari	II varapuheenjohtaja, SDP

Kansallinen Kokoomus	2 jäsentä
----------------------	-----------

Vihreä liitto	2 jäsentä
Järvenpää Plus	1 jäsen
Perussuomalaiset	1 jäsen
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	1 jäsen
Vasemmistoliitto	1 jäsen

Lauta- ja johtokuntien sekä jaostojen puheenjohtajisto, kokoukset ja käsitellyt asiat

Lautakuntien, johtokuntien ja jaostojen pj:t	Kokoukset 2019	Asiat 2019	Kokoukset 2018	Asiat 2018
Keskusvaalilautakunta 12.6.2017 alkaen Puheenjohtaja Reino Taurovaara, SDP Varapuheenjohtaja Anne-Maria Mäkinen, KOK	6	25	1	3
Tarkastuslautakunta 12.6.2017 alkaen Puheenjohtaja Liimatainen Heini, VAS Varapuheenjohtaja Tuuri Kaija, SDP	13	70	16	63
Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.6.2017 - 31.12.2018 Puheenjohtaja Vähäsarja Ossi, VIHR Varapuheenjohtaja Autio Auvo, Järvenpää Plus	-	-	11	39
Lasten ja nuorten lautakunta 12.6.2017 - 31.12.2018 Puheenjohtaja Tuominen Satu, Järvenpää Plus Varapuheenjohtaja Graeffe Hanna, VIHR	-	-	11	69
Opetus- ja kasvatustalautakunta 1.1.2019 alkaen Puheenjohtaja Tuominen Satu, Järvenpää Plus Varapuheenjohtaja Kamunen Olli, VIHR	10	69		
Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta 12.6.2017 - 31.12.2018 Puheenjohtaja Koskela Marko, KOK Varapuheenjohtaja Kujasalo Anne, PS	-	-	9	67
Hyvinvointilautakunta 1.1.2019 alkaen Puheenjohtaja Koskela Marko, KOK Varapuheenjohtaja Kujasalo Anne, PS	10	76		
Kaupunkikehityslautakunta 12.6.2017 alkaen Puheenjohtaja Komulainen Pirjo, SDP Varapuheenjohtaja Heikkilä Antti, KESK	12	97	11	115
Järvenpään Veden johtokunta 12.6.2017 alkaen Puheenjohtaja Tamm Pertti, SDP Varapuheenjohtaja Rantanen Seppo, Järvenpään Plus	5	26	4	23
Musiikkiopiston johtokunta 12.6.2017 alkaen Puheenjohtaja Lepojärvi Kati (Tuusula), TUPU Varapuheenjohtaja Peltosaari Paavo, KOK (Järvenpää)	5	21	4	20
Henkilöstöasiainjaosto 12.6.2017 alkaen Puheenjohtaja Karhu Ulla-Mari, SDP Varapuheenjohtaja Wilskman Kaarina, KOK (31.5.2019 asti) Varapuheenjohtaja Pekka Heikkilä, KOK (1.6.2019 alkaen)	20	95	23	113
Talousjaosto 12.6.2017 alkaen Puheenjohtaja Tero Rantanen, KOK (31.5.2019 asti) Puheenjohtaja Pekka Heikkilä, KOK (1.6.2019 alkaen) Varapuheenjohtaja Hautamäki Jarno, SDP	11	36	10	51
Puheenjohtajien jaosto 12.6.2017 alkaen Puheenjohtaja Perttu Helinä, KOK	9	26	5	12
Lupajaosto 12.6.2017 alkaen Puheenjohtaja Fahlström Seppo, SDP Varapuheenjohtaja Raejärvi Tuomas, KOK	3	9	3	8
Yksilöasiainjaosto Puheenjohtaja Vähäsarja Ossi, VIHR	2	7	10	42

Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuustolle tilintarkastusta koskevat asiat. Lautakunta arvioi miten valtuuston tilikaudelle asettamat tavoitteet ovat toteutuneet. Lautakunnan tehtävänä on kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palvelujen järjestämisen tarkoituksenmukaisuuteen. Tarkastuslautakunta kokoontui 13 kertaa vuonna 2019.

Kaupunginvaltuusto valitsi 25.2.2019 § 5 kilpailutuksen tuloksena kaupungin tilintarkastuspalvelujen tuottajaksi BDO Audiator Oy:n 1.4.2019 alkaen.

Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talouskasvu jäi maltilliseksi vuonna 2019 ja jopa hidastui viimeisellä neljänneksellä kaikilla toimialoilla. Erityisesti supistuminen näkyi rakentamisessa ja myös yksityisen kulutuksen kasvu hidastui oleellisesti. Työllisyyslukemat pysyivät kuitenkin vielä nousu-uralla.

Maailmalla alkuvuonna nopeasti levinnyt koronaviruspandemia on halvaannuttamassa maailmantalouden kasvun, ja vaikutukset Suomen talouteen ovat merkittäviä. Tällä hetkellä yksityinen kulutus on maailmanlaajuisesti seisahtanut, mikä on johtanut laajoihin lomautuksiin ja näkymät yrityssectorilla on poikkeuksellisen tukalat. Tällä hetkellä tilanne kehittyi ennakoimattomasti, ja myös ennustelaitokset perustavat arvionsa Koronan keston mukaan vaihteleviin skenaariolaskelmiin. Ennustelaitosten ennusteissa kuluvan vuoden bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan toipumisen nopeudesta riippuen 1,5-8 %. Tällä hetkellä pandemian odotetaan jäävän lyhytaikaiseksi ja toipumisen uskotaan alkavan vuoden loppupuolella Kiinan ja maailmantalouden vetämänä johtaen keskimäärin 5-6 %:n bkt:n supistumiseen vuositasolla.

Pandemian vaikutukset talouteen riippuvat olennaisesti toteutettavien politiikkatoimien laajuudesta ja ripeydestä. Jos pandemia ja sen rajaamistoimet pitkittyvät eikä yritysten rahoitustarpeita onnistuta turvaamaan, yrityssectoria voi kohdata konkurssiaalto ja työttömyys voi kasvaa merkittävästi. Tässä tilanteessa Suomen talous voisi tänä vuonna taantua ennakoituakin enemmän ja taantumasta toipuminen voi pitkittyä.

Kuntaliiton maaliskuussa antama, 24 suurimman kunnan arvioihin perustuva minimiarvio Koronan vaikutuksista kuntatalouteen on noin 1,5 miljardia. Puolet vaikutuksesta syntyy viiveellä realisoituvina pienevinä kunnallis- ja yhteisöverotuloina. Lisäksi Korona vähentää minimissään noin 200 miljoonalla maksu- ja myyntituottoja, lisää 400 miljoonalla sotemenoja ja 100 miljoonalla muita menoja. Järvenpään osalta tämä tarkoittaisi asukaslukuun suhteutettuna noin 12 miljoonaa euroa.

Kuntatalouden krooninen tulojen ja menojen epätasapaino lisää Koronan vaikutusten merkittävyyttä kuntataloudelle. Tilanne on monen kunnan, myös Järvenpään osalta kriittinen, joten valtion kompensatiot kuntien tulomenetyksiin ja osallistuminen menolisäysten kattamiseen ja seurausten jälkihoitoon on ensiarvoisen tärkeää varsinkin, kun maan hallituskin on ohjannut kuntia kantamaan vastuunsa työllisyyden ylläpitämisessä myös poikkeustilanteessa.

Kriisitilanne vaikuttaa myös kuntien rahoitusmahdollisuuksiin. Pankit ovat osittain vetäytyneet kuntien rahoituksesta, mikä tarkoittaa, että rahoitus tukeutuu Kuntarahoitukseen. Myös rahoituksen hinta nousee tarjonnan vähentyessä, mikä lisää rahoituskuluja.

Järvenpään yleinen kehitys

Väestö

Järvenpään väkiluku oli Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 43.711 vuoden 2019 lopussa. Väkiluku kasvoi aikaisempia vuosia hitaammin, edellisvuodesta 301 asukkaalla eli 0,7 % (2018 +838 asukasta eli +2,0 %). Järvenpäässä syntyi 392 lasta, eli noin 4 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018, jolloin syntyi 409 lasta. Luonnollinen väestönlisäys oli 73 vuonna 2019 ja vastaavasti 113 vuonna 2018. Muuttoliike Järvenpäähän oli hitaampaa kuin edellisvuonna ja kokonaisuutena muuttoliike oli voitollinen 245 henkilöllä (724 henkilöä voitollinen vuonna 2018). Muuttoliikkeestä nettolisäys muualta Suomesta oli 204 henkilöä (675 henkilöä vuonna 2018) ja nettolisäys ulkomailta 41 henkilöä (49 henkilöä vuonna 2018).

Työllisyys

Vuonna 2019 keskimääräinen työttömyysaste oli 7,8 % (8,6 % vuonna 2018). Elyn työllisyyskatsausten mukaan tammikuussa 2020 työttömyysaste Järvenpäässä oli 8,0 %. Vuonna 2019 työttömiä työnhakijoita oli keskimäärin 1 729 (1 862 vuonna 2018) ja tammikuussa 2020 työttömiä työnhakijoita oli 1 761. Työttömistä työnhakijoista alle 25-vuotiaita oli vuonna 2019 keskimäärin 226 (258 vuonna 2018) ja tammikuussa 2020 nuorisotyöttömiä oli 239. Vuonna 2019 pitkäaikaistyöttömiä eli yli vuoden työttömänä olleita oli keskimäärin 585 henkilöä (655 vuonna 2018), tammikuussa 2020 pitkäaikaistyöttömiä oli 591. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista oli 33,8 % vuonna 2019 ja edellisvuonna 2018 osuus oli 35,2 %.

Asuminen

Järvenpäässä valmistui vuonna 2019 yhteensä 429 asuntoa. Näistä 271 oli kerrostaloasuntoja ja pientaloja oli yhteensä 158. Kohtuuhintaisessa asuntotuotannossa ei valmistunut yhtään kohdetta. Vuonna 2020 valmistuu korkotukiasuntoja ja erityisryhmäkohteita yhteensä 182 asuntoa ja 77 asumisoikeusasuntoa sekä 42 lyhyen korkotuen vuokra-asuntoa.

Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen MAL-sopimus vuosille 2016-2019 allekirjoitettiin kesällä 2016. Sopimuksessa on yhteisesti linjattu, että seudulla jatketaan maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteissuunnittelua edellisten suunnitelmien pohjalta. Tavoitteena on, että Helsingin seudulle rakennetaan sopimuskaudella 60 000 uutta asuntoa. Järvenpäässä asuntotuotantotavoite nousi vuositasolla 430 asunnosta 516 asuntoon, kun koko kauden tavoite on 2064 asuntoa. Sopimuksen mukaan valtion tukeman asuntotuotannon osuuden tulisi olla 20 % kokonaistuotannosta.

Asuntorakentaminen on Järvenpäässä vilkasta tulevina vuosina. Lähitulevaisuudessa tullaan panostamaan yhä enemmän olemassa olevaan kaupunkirakenteen tiivistämiseen ja täydennysrakentamiseen. Lähitulevaisuuden talotyyppit painottuvat kerrostaloasuntoihin ja tämän lisäksi myös lisätään laadukkaiden pientalotonttien tarjontaa. Keskustan lisäksi Lepolan ja Ainolan alueelle tulee lähivuosina merkittävä määrä uutta tuotantoa. Myös ARA-rakentamisessa on tulossa niin korkotukivuokra-asuntoja kuin asumisoikeusasuntoja.

Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Järvenpään taloudellinen tilanne on heikentynyt viime vuosina. Talouden tasapainottamiseksi vuoden 2020 talousarvion laadinnan yhteydessä laadittiin ja hyväksyttiin talouden liikkumavaran lisäämiseen tähtäävä 4-vuotinen talousohjelma. Ohjelma sisälsi toimenpiteitä, joilla kaupungin toimintakatetta parannetaan yli 20 miljoonalla eurolla talousohjelmakauden aikana.

Vuoden 2018 tilinpäätös oli 12,1 miljoonaa euroa alijäämäinen ja kaupungin taseen kertynyt ylijäämä pieneni 41,9 miljoonaan euroon. Vuoden 2019 talousarvio laadittiin nollatulokseen. Käytännössä vuoden aikana realisoituneiden poikkeuksellisten tapahtumien ja käyttöomaisuuden

myyntivoittokuplan puhkeamisen seurauksena kaupungille kertyi tilikaudelta uutta alijäämää 32,2 miljoona euroa.

Verokorttiuudistus ja tulorekisterin käyttöönotto heikensivät oleellisesti kaupungin taloutta tilikauden aikana. Verokorttiuudistuksesta johtuen osa tilikauden verokertymistä siirtyi tilitettäväksi vasta vuoden 2020 puolella, heikentäen kaupungin taloutta arviolta noin 3 Me. Valtio paikkasi kuntien ahdinkoa osin nopeuttamalla kertaluonteista kilpailukyky sopimuksen maksatusta 1,8 Me vuoden 2019 puolelle, mutta se kompensoi tulomenetyksen vain osittain.

Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän tuotettavaksi vuoden alusta alkaen muutti oleellisesti kaupungin tuotto- ja kulurakennetta kaikkien sosiaali- ja terveystalouden liittyvien kuluerien muuttuessa palvelujen ostoiksi ja maksutuotot siirtyivät Keusoten tuotoiksi. Kuntayhtymän ohjaus osoittautui vuoden mittaan haastavaksi. Kuntayhtymän raportointijärjestelmää luotiin vuoden edetessä, mikä hankaloitti toiminnan seuranta. Vuoden mittaan ennakoitu maltillinen talousarviolitus muuttui joulukuussa Kuntayhtymän ilmoittaessa joulukuun puolivälissä tulossa olevasta merkittävästä menoylityksestä, joka nousi edelleen yhteensä 12,9 miljoonan euron ylitykseksi tilikauden päätyttyä helmikuussa saatujen lopullisten tietojen mukaan.

Katujen kunnossapitopalvelut ulkoistettiin kokonaisuudessaan 1.5.2019 alkaen. Ulkoistuksen seurauksena kunnossapitopalvelujen henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksessa kilpailutuksen voittaneen Alltime Oy:n palvelukseen.

Kaupungin lainakanta konvertoitiin vuoden aikana lyhytaikaisista kuntatodistustalainoista pitempiaikaisiin ratkaisuihin. Kaupunki laski liikkeelle 73 miljoonan euron joukkovelkakirjalainan ja nosti 110 miljoonan euron lainan 6 kuukauden euriboriin sidottuna.

Suurimpina investointeina vuonna 2019 oli Kinnarin uusi koulu, joka valmistui ja otettiin käyttöön syksyllä. Hanke toteutui selvästi alle budjetin. Lisäksi Urheilukadun väestökoulu ja Saunakallion uusi päiväkotikoulu valmistuivat. Uusi JYK ja Harjulan uusi koulu ja päiväkotikoulu -hankkeet etenivät ja kehitysvaiheet käynnistettiin syksyllä. Juholanmäen pallokenttä ja Kinnarin lähiliikuntapaikka valmistuivat suunnitellusti vuoden aikana ja Lepolan uusilla asuinalueilla toteutettiin infran rakentamista ja alikulkusilta.

Perhelä-hankkeen osalta edettiin tammikuussa toteuttamissopimukseen YIT Suomi OY:n kanssa ja hanke etenee hyvää vauhtia kohti rakentamista. Kaupunki hankki 100% vuoden 2019 lopulla omistukseensa Koy Myllytie 3:n aseman tuntumasta, mikä mahdollistaa alueen kaavallisen kehittämisen nopeassa aikataulussa.

Järvenpään ateria- ja siivouspalvelut (Jatsi) Oyn taloudellinen tila heikkeni vuoden aikana merkittävästi, minkä seurauksena, kaupunginhallituksen linjattua, ettei yhtiöön sijoiteta uutta pääomaa, yhtiö lähetti kaupungille lisälaskun välttääkseen oman pääoman painumisen negatiiviseksi.

Tilikauden aikana käynnistettiin lukuisia toiminnan tehostamiseen tähtääviä, vahvasti ICT-sidonnaisia kehittämishankkeita, uudistettiin kaupungin brändi ja talousohjausmalli.

Vuoden 2019 aikana talousarviota muutettiin 7 kertaa. Osa muutoksista oli teknisluonteisia, mutta muutoksia tehtiin myös rakennusten ja Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (Kuves) peruspääoman alaskirjausten, investointiosaan väistötilaratkaisuiden, suurien investointien aikataulujen päivittyessä ja Kinnarin koulun osalta saavutettujen kustannussäästöjen takia. Myös kaluston myynnistä Alltime Oy:lle saatuja tuloja lisättiin investointiosaan tuloksi. Vuoden lopussa pienennettiin verotulojen, käyttöomaisuuden myyntien sekä maankäyttökorvausten arvioita ja lisättiin valtionosuus tuloarviota. Myös Keusoten määrärahaa korotettiin 3,7 Me, mikä myöhemmin osoittautui riittämättömäksi. Tehdyt talousarviomuutokset heikensivät toimintakatetta n. 14,5 Me, tuloarviota laskettiin yhteensä n. 10,4 Me ja menoarviota kasvatettiin 4,1 Me.

Muutettuun talousarvioon verrattuna olennaisimmat poikkeamat aiheutuvat joulukuun odotettua paremmasta verotulokertymästä, Konsernipalvelujen budjetoitua paremmasta ja Opetuksen ja kasvatuksen heikommasta toimintakatteesta, vielä ennakoitua heikommin toteutuneista maanmyynneistä ja Keusoten menoylityksestä. Kaupungintalon alaskirjauksen siirtyminen purkuluvan varmistumisen vuoksi vuodelle 2020 ja Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän aiemmin kerrytetyn rahaston purkamisen vaikutus alaskirjauksiin paransi tilikauden tulosta budjetoituun nähden.

Korona-viruksen aiheuttamat poikkeusolot heijastuvat vuonna 2020 kaupungin talouteen merkittävästi. Tilinpäätöksen laadintahetkellä iso osa kaupungin toimitiloista on suljettuna ja toimintaa järjestetään poikkeusjärjestelyin. Toimintatuotot kaikista vapaa-aika- ja kulttuuripalveluista tulee vähenemään merkittävästi toiminnan sulkujen vuoksi. Yrityssektorilla poikkeustila on käynnistänyt laajan YT-kierroksen ja pienemmät yritykset kärsivät pahoista rahoitusvaikeuksista ja taistelevat selviytymisestä. Tilanne tulee laskemaan kunnan verotuloja merkittävästi samalla, kun poikkeustilasta aiheutuu lisäkuluja erityisesti sosiaali- ja terveystoimeen. Tämänhetkisten arvioiden mukaan vaikutus olisi laskennallisesti Järvenpäässä 12 miljoonan luokkaa. Kuntien rahoitusmahdollisuudet nojaavat tällä hetkellä hyvin vahvasti Kuntarahoitukseen, pankkien vetäytyessä kuntien rahoituksesta.

Henkilöstö

Vuonna 2018 toimintaa kehitettiin edellisten vuosien tapaan talouden tasapainottamisohjelman yhteydessä hyväksytyyn henkilöstösopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Sopimuksessa määritellään ne tavoitteet, keinot ja mittarit, jotka tuottavat tuloksellisuutta ja vahvistavat henkilöstön työhyvinvointia kaupungin työyhteisöissä. Sopimus tukee omalta osaltaan kaupungin talouden tasapainottamista, erityisesti puuttamalla tekemättömän työn kustannuksiin, työaikojen tehokkaaseen käyttöön ja palkkapolitiikan linjauksiin. Sopimus on sisältänyt yhteensä 1,5 Me:n tuloksellisuustavoitteen. Henkilöstösopimuksen tavoitteiden toteuma on raportoitu erikseen toimintakertomuksessa.

Henkilöstösuunnittelu ja henkilöstömäärän kehitys

Kaupungin koko henkilöstömäärä 31.12.2019 oli 1534, jossa huomioitu Järvenpään Veden 18 henkilöä ja Järvenpään Opiston tuntiopettajat 80 henkilöä. Vakinaisia työntekijöitä oli 1153, määräaikaaisia 365 ja työllistettyjä 16. Kaupungin koko henkilöstömäärä väheni 842 työntekijää edellisestä vuodesta suurelta osin Keusoten vuoksi.

Rekrytointilupia myönnettiin 355 kpl, rekrytointia kohden oli hakijoita n 18 henkilöä (v. 2018 18-20 henkilöä, v. 2017 8,5 henkilöä, v. 2016 16,3 henkilöä). Rekrytointiyksikkö Resinan sijaisvälitysten täyttöaste oli 86,8% (v,2018 85,6%, v 2017 88,2 %).

Välitysten määrä vuosittain:

2015	13 521 välitystä
2016	13 886 välitystä
2017	12 389 välitystä
2018	13 201 välitystä
2019	13 284 välitystä

Henkilöstömenot ja tuloksellisesta työnteosta palkitseminen

Henkilöstömenot vuonna 2019 olivat 66,0 Meur. Henkilöstökustannukset laskivat edellisestä vuodesta 35 %. Vuonna 2019 oli voimassa viimeisen vuoden valtakunnalliseen sopimuskauteen kuuluvan kilpailukykyopimuksen lomarahojen leikkaus. Muutoin kuluvaan työehtosopimuskauteen sijoittui sekä tuloksellisuuden kertaerä tammikuussa että järjestelyerä ja yleiskorotus. Nämä kaikki nostivat palkkoja vuonna 2019. Koko kuluva sopimuskauden (1.2.2018-31.3.2020) aikana palkat nousevat keskimäärin noin 3.3 %.

Henkilöstöä palkittiin Sukkela–pikapalkkioiden, henkilökohtaisen työsuorituksen sekä innovaatio- ja ideapalkkion kautta. Pitkäaikaisesta palvelusta palkitaan henkilöstöä vuosittain. Sukkela-rahapalkkion sai vuoden aikana 186 työntekijää. Esimiesten myöntämiä Sukkeloita sai vuoden aikana 153 työntekijää. Vuonna 2017 käyttöön otettua henkilökohtaisen työsuorituksen palkitsemista vakiinnutettiin. Talousarviossa oli varattu 54 600 euroa kertapalkkion maksamista varten. Vuodelle 2019 asetettujen tavoitteiden ylitymisestä maksettiin 64 kaupungin työntekijälle kertapalkkio, joka oli 30 % kunkin omasta tehtäväkohtaisesta palkasta, vuoden 2020 helmikuun palkanmaksun yhteydessä.

Innovaatio- ja ideapalkkioita myönnettiin vuonna 2019 viidelle työyhteisölle. Palkkiot myönnettiin seuraaville työyhteisöille seuraavin summin:

- Liikunnanohjauspalveluille 2 000e innovaatiosta: "Liikunnanohjauspalveluiden lisäresurssi"
- Kaupunkitekniikan osallistamistiimille 1 050e innovaatiosta: "Kuntalaisten osallistaminen kaupunkitekniikassa"
- Varhaiskasvatuksen alueellisille erityisopettajille 1 200e innovaatiosta: "Lukiva-kerho, lukemisvalmiuksien harjaannuttaminen päiväkodeissa"
- Lasten- ja perheiden hyvinvoinnin yksikölle 1 125e innovaatiosta "Varhaisen tuen perheohjaus alle kouluikäisten lasten palveluissa"
- Elinvoima, asuminen ja hankekehittäminen avainalueelle 1 000e ideasta "Elinvoimakiekkö"

Työhyvinvointi

Kaupungin työterveyshuollon palveluntuottajana on syksystä 2017 ollut Aava. Työterveyshuollon kustannukset vuonna 2019 olivat yhteensä 311 724 euroa. Työterveyshuollon kustannuksista lakisääteisen, ennaltaehkäisevän työterveyshuollon (Kela1) osuus kustannuksista oli 78,9% ja työterveyspainotteisen sairaanhoidon (Kela2) osuus 14,7%.

Sairauspoissaolot, työtaturmat ja työmatkataturmat sekä ammattitaudeista johtuvat poissaolot muodostavat yhdessä terveysperusteiset poissaolot. Terveysperusteisia poissaolopäiviä oli vuoden 2019 aikana yhteensä 20 408 kalenteripäivää, (v. 2018 31 108 kalenteripäivää, v. 2017 36 168 kalenteripäivää).

Terveysperusteiset poissaolot palvelualueittain (kpl/työntekijä) (jakajana on käytetty vuoden viimeisen päivän kokonaishenkilöstömäärää):

Palvelualue	2018	2019
Konsernipalvelut	12,5	4,5
Opetus ja kasvatus	12,4	16,2
Hyvinvointi	5,0	4,7
Kaupunkikehitys	16,2	7,8
Järvenpään Vesi	8,2	31,1

Osaaminen

Koulutukseen koko organisaatiossa käytettiin 442 694 euroa (v. 2018 720 411 euroa, v. 2017 577 548 euroa). Järvenpään kaupunki sai työttömyysvakuutusrahastolta koulutuskorvausta vuodelle 2019 20 857 euroa (v. 2018 n. 52 000€, v. 2017 n. 46 000 euroa).

Henkilöstösopimuksen tavoitteiden toteutuma

Tavoite	Osaaminen ja sen johtaminen: Osaamispankin toimivuuden kehittäminen
Mittari	Esimiesten määrä, jotka ovat aloittaneet Osaamispankin käytön tavoitekeskustelujen tukena.
Toteutuma	Henkilökohtaisia tavoitekeskusteluja vuodelle 2019 on avattu Osaamispankkiin n. 50% työntekijöistä eli 762 kpl. Tiimitasoinen tavoitekeskustelu 2019 on avattu n. 21% työntekijöistä eli 328 työntekijälle. Henkilökohtaisen työsuorituksen arviointi on käynnistynyt ja henkilökohtainen tavoitekeskustelu vuoden 2020 tavoitteiden osalta on avattu 220 työntekijälle ja arviointikeskustelu 17 työntekijälle.
Tavoite	Palkkapolitiikka ja palkitseminen: Palkkapolitiikan toimintamallin selkiyttäminen
Mittari	Toimintamallin kehittämistyö on valmis
Toteutuma	Palkkapolitiikan selkeyttämisessä on edetty talousarviosuunnitelman mukaisesti.
Tavoite	Rekrytointi: Sujuva rekrytointi- ja perehdytysprosessi
Mittari	Ohjeet määräaikaistapauksien perusteiden käytöstä on laadittu
Toteutuma	Ohjeen laadintaa ei ole aloitettu.
Tavoite	Työhyvinvointi: Työpaikalla terveellinen sisäympäristö
Mittari	Sisäympäristöongelmien ratkaisumalli on valmis
Toteutuma	Sisäympäristöongelmien ratkaisumallin kehittäminen on saatu valmiiksi ja se on hyväksytty yt-toimikunnassa ja otettu käyttöön. Se on valmisteltu yhteistyössä MT:n kanssa KAJR:ssa päätetyn mukaisesti.

Ympäristöasiat

Tällä hetkellä ei ole tiedossa ympäristövahinkoja, jotka aiheuttaisivat riskejä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus käsitteli vuoden 2019 aikana ympäristövalvontaan liittyviä asioita viranomaistoimintana seuraavasti:

Järvenpää	
Ympäristöluvat	2
Ysl:n ilmoitukset (mm. meluilmoitus)	14
Ysl:n rekisteröinnit	2
Ysl:n määräaikaistarkastukset (lupatarkastus)	13
jätelain rekisteröinnit	2
vesihuoltolain mukainen vapautus, kpl	2
muut päätösaasiat (esim. poikkeaminen ymp.suojelumääräyksistä), kpl	2

Ympäristöprosessin koordinoinnista ja seurannasta vastaa Kaupunkikehitys. Ympäristöasioihin liittyviä olennaisia tapahtumia toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana sekä arviota tulevasta kehityksestä on kuvattu tarkemmin talousarvion toteutumisen käyttötalousosassa Kaupunkikehityksen kohdalla.

Muut ei-taloudelliset asiat

Korruption ja lahjonnan osalta kaupunginhallitus on 3.11.2014 § 262 hyväksynyt ohjeen Ulkopuolisen tahon tarjoaman edun tai lahjan vastaanottamisesta.

Järvenpäässä kynnysarvo ylittävät hankinnat kilpailutetaan hankintalain mukaisesti ja kynnysarvon alittavat hankinnat tehdään voimassa olevan pienhankintaohjeistuksen mukaisesti. Hankinnoissa noudatetaan hankinnan suuruudesta riippumatta avoimuuden, tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Ohjeen mukaisesti tarjouksen ja hankintaa koskevan sopimuksen valmisteluun ja allekirjoittamiseen sekä tuotteen tai palvelun, urakan tarkistamiseen osallistuvan henkilön tulee olla esteetön.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä tulevasta kehityksestä

Kaupungin taloudellinen tilanne on heikentynyt viime vuosina nopealla tahdilla. Kriisikuntakriteeristön mittarina toimiva konsernitaseen ylijäämä painui vuoden 2019 lopussa negatiiviseksi ollen -6,11 miljoonaa euroa eli -104 euroa/asukas. Alijäämää koskeva kriisikuntakriteeri täyttyy, kun asukaskohtainen alijäämä on vähintään -1000 eur/as tilinpäätösvuonna ja sitä edeltävänä vuonna -500eur/asukas. Mikäli kaupungin taloutta ei saada nopeasti sopeutettua ja tasapainoon, konsernin taseen alijäämä tulee ylittämään kriisikuntakriteerit viimeistään vuonna 2021.

Kaupunginvaltuuston hyväksymään vuosien 2020-2023 talousohjelmaan on sisällytetty merkittäviä muutoksia ja toimenpiteitä, joilla haetaan ratkaisua talouden palauttamiseksi tasapainoon. Vuoden 2019 aikana realisoitunut riski Keusoten ja HUS:n kulukurin pettämisestä johtaa kuitenkin siihen, että toimenpiteet eivät ole riittävät palauttaakseen kaupungin kulukehitystä taloutta tasapainottavalle uralle. Keusoten vuoden 2019 kulutaso ylittää vuoden 2020 talousarviovarauksen yli 7 miljoonalla eurolla. Koska kuluylityksen syyt eivät ole kertaluonteisia, on talousarvion merkittävä ylittyminen sotekulujen osalta vuonna 2020 lähes väistämätöntä.

Maailmaa vuoden 2020 alusta alkaen kohdannut Koronapandemia tulee aiheuttamaan merkittäviä lisähaasteita kaupungin taloudenpidolle. Tilanteeseen ei ole varauduttu etukäteen ja kaupungin

mahdollisuudet vaikuttaa pandemian taloudellisten vaikutusten ehkäisemiseksi ovat hyvin rajalliset. Maan hallitus on vedonnut kuntiin olla turvautumatta lomautuksiin ja irtisanomisiin Korona-viruksen aiheuttamisen toimintojen alasajosta ja verotulojen laskusta aiheuttaminen tulomenetyksen kompensoimiseksi. Kuitenkaan hallitus ei ole toistaiseksi päättänyt, miten se varmistaa kuntien toimintaedellytykset ja kompensoi menetyksiä taloudellisesti tämän mahdollistamiseksi. Järvenpään osuus Kuntaliiton tämänhetkisestä arviosta pandemian vaikutuksista kuntatalouteen olisi asukaslukuun suhteuttaen noin 12 miljoonaa euroa, mikä voi hyvin olla alimitoitettu. Koronan vaikutukset näkyvät myös rahoitusmarkkinoilla, mikä heijastuu myös rahan saatavuuteen. Maksuvalmiuden varmistamiseksi kaupunki joutuu muiden kuntien tavoin turvautumaan lyhytaikaisiin lainoihin ja Kuntarahoituksen tarjoamiin rahoitusvaihtoehtoihin, mikä tulee näkymään rahan hinnassa.

Kaupungin talouden näkökulmasta toimintaan liittyy myös muita merkittäviä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Kaupungin toimitilojen sisäilmaongelmat ja väestönkasvu aiheuttaa merkittäviä investointipaineita tilanteessa, jossa tulorahoitus ei riitä palvelutoiminnan kulujen kattamiseen. Kaupunki on viime vuosina joutunut luopumaan useammasta tilasta ennakoitua aikaisemmin sisäilmaongelmien vuoksi. Ongelmat on saatu ratkaistua eri toimijoiden yhteistyöllä ja nopealla reagoinnilla, mutta sen seurauksena on jouduttu investoimaan tilamoduuleihin ja kirjaamaan vielä poistamattomia rakennuksia alas, mikä näkyy kaupungin talouskehityksessä. Mikäli sisäilmariskejä realisoituu edelleen, taloudellinen tilanne käy entistä haastavammaksi.

Kaupunki velkaantuu heikon tulorahoituksen ja korkean investointitason seurauksena nopealla tahdilla. Valtuusto jätti investointiohjelman hyväksyessään ponnin tarkistaa investointiohjelmaa siten, että lainamäärän kasvu saadaan pysäytettyä. Tulorahoituksen riittävyyden ollessa vaakalaudalla myös jatkossa poikkeustilanteen ja soten aiheuttamien menopaineiden vuoksi, investointeja on karsittava merkittävästi tilanteen helpottamiseksi. Tulopohjan vahvistaminen veroprosenttia korottamalla tulee valtuuston arvioitavaksi seuraavan talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Riita-asioiden osalta ei ole avoinna merkittäviä tapauksia.

Yllä esitettyjen riskien hallitsemiseksi Keusote-seurantaa ja yhteistyötä Keusoten hallintoelimissä toimivien Järvenpään edustajien kanssa on tiivistetty. Korona-viruksen kehittymistä seurataan päivittäin kaupungin Korona-valmiusjohtoryhmässä ja pyritään ennakoiden toteuttamaan toimenpiteitä, joilla saadaan ensi sijassa hidastettua taudin leviämistä, mutta myös minimoitua haittoja kaupungin taloudelle ja elinvoimalle. Sisäilmakohteiden seuranta on jatkuvaa, minkä lisäksi investointipäätösten yhteydessä kiinnitetään entistä enemmän huomioita siihen, että investoinnit tehdään tarvetta vastaavasti ja vain sellaisiin kohteisiin, joiden kunto ja sijainti mahdollistavat toiminnan pysyvyyden pitemmällä aikavälillä.

Kaupungin strategian toteuttamisen näkökulmasta vallitseva tilanne on ristiriitainen. Strategisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää panostamista kehittämiseen, mikä ei ole mahdollista ilman riittäviä taloudellisia, henkilöstö- ja osaamisresursseja ja talouden näkökulmasta menoista tulisi karsia. Strategiset päämäärät johtavat toteutuessaan tilanteeseen, jossa kaupungin prosessit sujuvat ja toiminta tehostuu, mikä pitemmällä aikavälillä on edellytys taloudelliselle toiminnan järjestämiselle. Lyhytjänteinen kulujen karsiminen kehittämistyöstä johtaa siis suurempiin kuluihin tulevaisuudessa.

Järvenpään kaupungin riskit arvioidaan tarkennetun toimintamallin mukaisesti vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä. Tilinpäätöksen liitteenä on esitetty vuodelle 2019 tunnistettujen riskien ja riskienhallintatoimenpiteiden arviointi. Uusimmat riskiarviot toimenpiteineen on hyväksytty vuoden 2020 talousarviosta päätettäessä.

SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että kaupungin omaisuus ja resurssit turvataan. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 24.2.2020 § 3 uudet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Asiakirjassa määritellään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoitus ja tavoitteet, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi. Päätöksellään kaupunginvaltuusto edellyttää, että konsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjaamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Hallitus hyväksyy perusteiden noudattamisen tueksi laadittavan erillisen sisäisen valvonnan ohjeen ja riskienhallinnan ohjeen sekä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen.

Aikaisempi sisäisen valvonnan ohje on hyväksytty valtuustossa 16.8.2010 § 208 ja riskienhallinnan yleisohje, jossa määritetään mm. riskienhallinnan organisoituminen ja pelisäännöt Järvenpään kaupungissa sekä välineet arviointien suorittamiseen on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 10.11.2014 § 77. Päivitetyt ohjeet tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn vuoden 2020 aikana.

Lauta- ja johtokunnat vastaavat tehtäväalueillaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta ja johtavat viranhaltijat ja muut tilivelvolliset vastaavat osaltaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa jokaisen Järvenpään kaupungin työntekijän ja viranhaltijan työtä.

Järvenpään kaupungilla ja Keravan kaupungilla on ollut yhteinen sisäinen tarkastaja helmikuusta 2011 alkaen. Keravan kaupunki irtisanoi yhteistyösopimuksen syksyllä 2019, eikä Järvenpäällä 1.1.2020 alkaen ole omaa sisäistä tarkastajaa. Sisäinen tarkastus on tarkoitus kilpailuttaa ja järjestää väliaikaisesti ostopalveluna.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko perustuu palvelualueiden johtoryhmien, aiemman sisäisen valvonnan ohjeen mukaisten luokittelujen perusteella antamiin selontekoihin.

Arviointi ja johtopäätökset

Palvelualueiden arvioiden perusteella kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kohtuullisella tasolla. Kehittämistoimenpiteitä on tunnistettu alle arvioitujen kokonaisuuksien yhteeseen.

Palvelualueiden arviot johtamisen ja hallinnon järjestämisen toimivuudesta vaihtelevat, mutta suurempi osa vastaajista koki asioiden olevan kohtuullisella tasolla. Strategian mukaisia arvoja ei tunneta tai niiden ei koettu resurssivajeesta johtuen toteutuvan toiminnassa. Vastuiden selkeyttämisen tarvetta tunnistetaan edelleen Jatsin ja kaupungin rajapinnassa sekä Keusoteen liittyvissä kysymyksissä. Sen sijaan tilahallinnan vastuut eivät enää nousseet listoille konsernipalveluihin perustetun tilapäällikön toimen ja tilahallinnan kehittämisen ansiosta.

Sisäisen valvonnan ohjeistuksen päivittäminen, koulutus ja osaamisen lisääminen sekä käytännön toteutus nähtiin edelleen palvelualueilla yksimielisesti kehittämistarpeeksi. Sisäisen valvonnan

toteuttamista ei mielletä, vaikka sitä tehdään käytännössä jatkuvasti osana normaalia toimintaa. Haastetta taklataan osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden jalkautusta ja uuden sisäisen valvonnan ohjeen ja riskienhallinnan ohjeen päivitystä vuonna 2020 järjestämällä koulutusta ja lisäämällä henkilöstön tietoisuutta sisäisen valvonnasta jokapäiväisessä työssä.

Tavoitteiden asettamisen ja toteutumisen seurannan arviot paranivat erityisesti strategian osalta. Kaupungin strategiatyö valmistui 2019, ja talousarvioon sisällytettiin strategisten päämäärien toteuttamiseen tähtäävät tavoitteet ja mittarit. Mittareiden määrittelytyö on kuitenkin yhä osittain kesken.

Taloudellisissa ja toiminnallisissa tavoitteissa ja niiden seurannassa nähtiin haasteita, ja toivottiin raportointijärjestelmien edelleen kehitystä sekä erityisesti johdon laskennan kehittämistä ja lisäämistä olennaiseksi osaksi strategian toimeenpanoa. Myös tuotteistuksen käyttöönotto ja tietojärjestelmien tuki laskennalle ja seurannalle nähtiin selkeänä kehittämistarpeena. Tunnistetut kohteet ovat hyvin yhtenevät strategian pohjalta asetettujen tavoitteiden kanssa ja niiden eteenpäin viemiseen on sitouduttu kaupungin talousohjelmassa.

Riskienhallinnan perusteet on juuri päivitetty, mutta tarkentavan tason ohjeistuksen päivittäminen nähtiin palvelualueilla kehittämistarpeeksi. Haastetta taklataan osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden jalkautusta ja uuden sisäisen valvonnan ohjeen ja riskienhallinnan ohjeen päivitystä vuonna 2020.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallintatoimenpiteiden tunnistaminen ja täytäntöönpano on liitetty osaksi vuosittaista talousarvion laadinta- ja seurantaprosessia. Viimeisin päivitys on tehty syksyllä 2019. Tästä huolimatta riskienhallinnan vastuut ja tehtävät kaipaavat arvioiden perusteella edelleen selkeyttämistä ja konkreettista toimintamallia. Tunnistetut toimintaa uhkaavat ja osin realisoituneet riskit koskivat henkilöstön riittävyyttä, turvallisia toimitiloja, tietojärjestelmien toimivuutta ja tiedon oikeellisuutta. Riskien realisoituminen viestii osaltaan riittämättömistä riskienhallintatoimenpiteistä.

Kaupungin omaisuus on turvattu vakuutuksin. Vakuutusaso on ollut melko korkea, mutta esimerkiksi sisäilma-asiat eivät kuulu vakuutuksen korvaaviin tekijöihin, jolloin kustannukset lankeavat kokonaan kaupungin maksettavaksi. Käynnissä olevassa omaisuusvakuutusten kilpailutuksessa riskin ottoa lisätään nostamalla omavastuuosuutta.

Riskienhallintatoimenpiteiden seuranta ja arviointi on dokumentoituna tilinpäätöksen liitteessä. Tunnistetut toimenpiteet oleellisimpien taloudellisten riskien hallitsemiseksi eivät ole olleet riittäviä (Keusoten kulukasvu, sisäilma-kohteet, talouden tasapainon riippuvuus maan myynneistä), vaan ne ovat realisoituneet osin jopa arvioitua vakavampina.

Tiedon ja tiedonvälityksen merkitys on korostunut toiminnassa viime vuoden aikana. Kaupungin kokonaisvaltainen brändiuudistus toteutettiin tilikauden aikana. Verkkosivujen uudistus on käynnissä ja viestintään on lisätty resursseja sekä otettu ulkoiseen viestintään uusi ote.

Myös sisäisten viestintäkanavien kehitys on käynnistetty, jotta tiedonkulku ja tiedon haku rakenteiden kautta saataisiin toimivammaksi ja yhteneväisemmäksi. Tällä hetkellä tilanne on kirjava, viestintäkanavia on lukuisia ja niitä käytetään eri tavoin (sähköposti, "Janet" ja uusi intranet, V-asema, Sharepoint, OneNote, Teams). Samoin koettiin tarvetta tarkentaa asiakirjojen jakelua tarkoituksenmukaisemmaksi. Office 365 käyttöönoton yhteydessä vuonna 2020 luodaan pelisäännöt eri työvälineiden käytölle, mikä mahdollistaa paremman tietojen hallinnan ja kulun. Osana tiedolla johtamisen kehittämistä haetaan ratkaisuja myös laajemmin tiedon hallintaan, prosessointiin, jakeluun ja hyödyntämiseen.

Tavoitteiden saavuttamista ja toimintaa seurataan säännöllisesti talousraportoinnin syklissä. Oman toiminnan arvioinneissa sisäinen tarkastus toimii, mutta omaehtoisia itsearviointeja ei arvioiden mukaan tehdä systemaattisesti. Kaupunkitasoinen itsearvioinnin viitekehys ja toimintamalli puuttuvat. Kaupungilla ei tällä hetkellä ole omaa sisäistä tarkastajaa. Sisäinen tarkastus on tarkoitus järjestää väliaikaisesti ostopalveluna. Palvelu kilpailutetaan kevään 2020 aikana.

Taloustavoitteiden seurantasykliä on tiivistetty aikaisemmasta kaupungin taloustilanteen heikennyttyä. Ylimmälle johdolle tuotetaan vuonna 2020 seurantatietoa aikaisemman palvelualueen asemesta avainalueittain taloudellisten yllätysten välttämiseksi ja talouden merkityksen korostamiseksi kaikessa johtamisessa.

KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 18.6.2018 § 64 kaupungin vision ja viisi tulevaisuuskuva. Tulevaisuudenkuvia päivitettiin vuoden 2019 aikana ja kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitykset, uuden kuudennen tulevaisuuskuvan sekä strategiset päämäärät kokouksessaan 10.6.2019 § 42. Strategisten päämäärien mukaiset tavoitteet vuosille 2020-2023 hyväksyttiin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Vuodelle 2019 ei ollut asetettuna strategisia tavoitteita eikä mittareita, joten niiden toteutumista ei arvioida tilinpäätöksessä. Uuden kaupunkistrategian toteumaa tullaan seuraamaan vuodesta 2020 lähtien osavuosisiraporttien ja tilinpäätöksen yhteydessä.

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kaupungin rahoituksen riittävyys käyttötalouden sekä investointien rahoitukseen. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulo-rahoituksen lisäksi rahoitetaan.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Alla oleva tuloslaskelma on ns. ulkoinen tuloslaskelma, josta on poistettu sisäiset kulut ja tuotot. Näitä ovat esimerkiksi sisäiset ylläpito- ja pääomavuokrat sekä talous- ja tietohallintopalveluiden kustannukset, jotka ao. keskitetty palveluyksikkö laskuttaa käyttäjäyksiköiltä. Sisäisten erien yhteismäärä oli vuonna 2019 noin 15,5 Me. Talousarviossa on mukana sisäiset erät ja sen toteutumisesta on raportoitu talousarvion toteutumisvertailun ao. kohdissa. Sisäiset erät ovat mukana myös tuloslaskelman toteutumisvertailussa.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

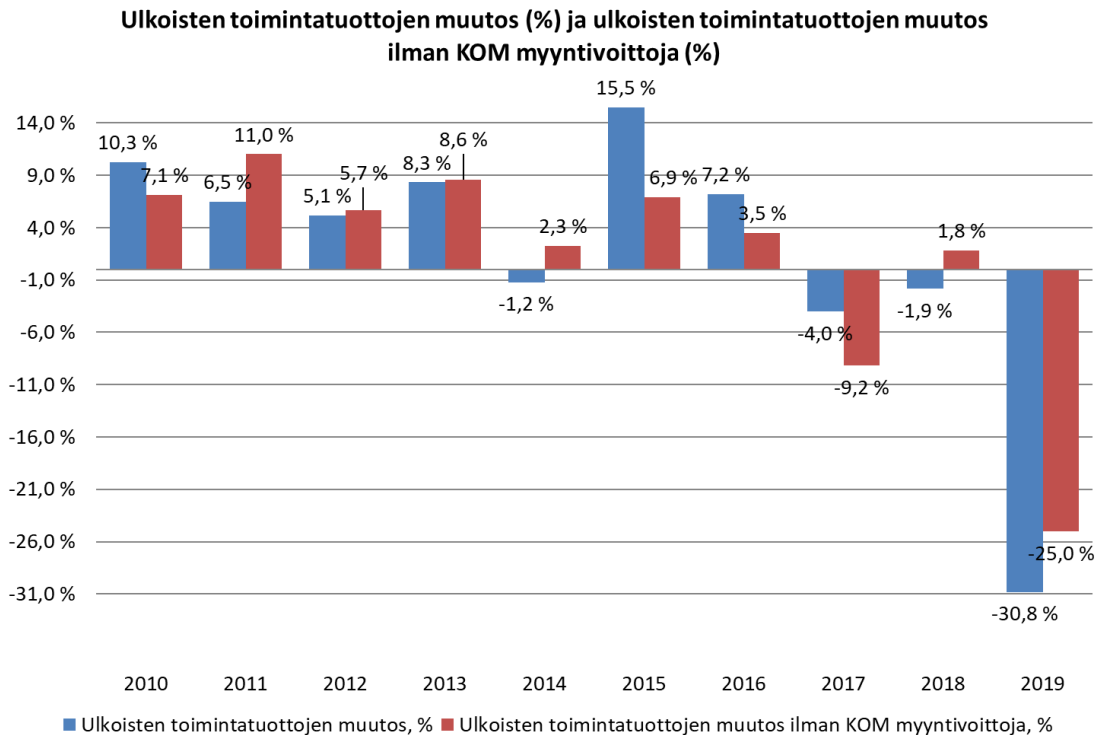
	2019 1000 €	2018 1000 €
Toimintatuotot	36 122	126 401
Valmistus omaan käyttöön	1 300	1 119
Toimintakulut	-269 990	-333 502
Toimintakate	-232 567	-205 982
Verotulot	193 842	187 816
Valtionosuudet	29 139	27 387
Rahoitustuotot ja -kulut		0
Korkotuotot	363	456
Muut rahoitustulot	802	814
Korkokulut	-168	0
Muut rahoituskulut	-258	-249
Vuosikate	-8 847	10 242
Poistot ja arvonalentumiset	-23 684	-22 499
Satunnaiset tuotot	137	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	-32 394	-12 257
Tilinpäätössiirrot	150	170
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-32 244	-12 088

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,4	38,0
Vuosikate/Poistot, %	37,4	45,5
Vuosikate, euroa/ asukas	-202	236
Asukasmäärä	43 711	43 410

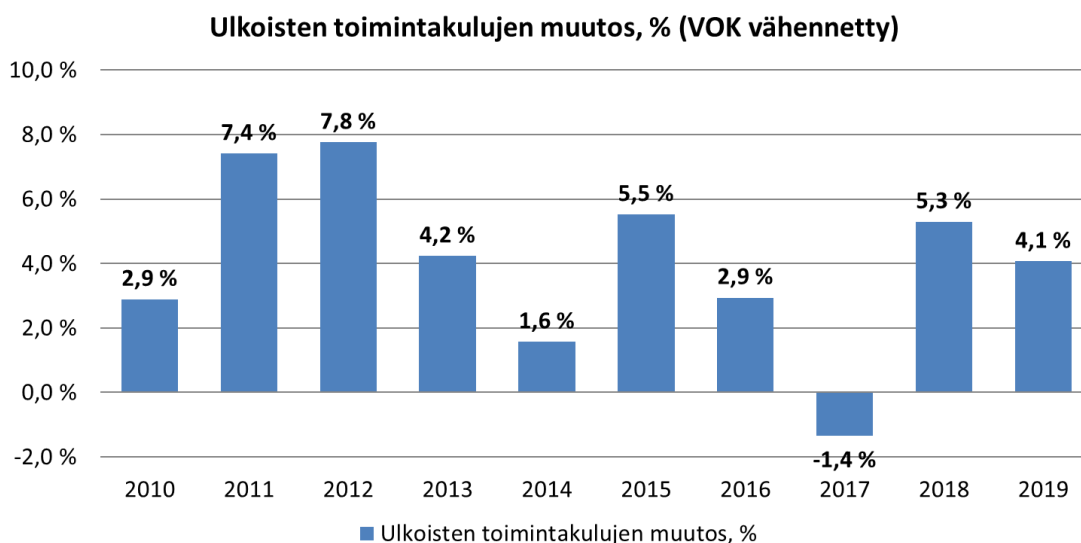
Kaupungin **ulkoiset toimintatuotot** olivat tilinpäätösvoonna noin 36,1 Me. Ne laskivat ilman vuoden 2018 Keusoten ja kunnan välistä sote-palvelutuotannon kuittauslaskutusta 30,8 %

edelliseen vuoteen verrattuna johtuen sosiaali- ja terveystalouden siirtymisestä Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän toiminnaksi ja käyttöomaisuuden myyntivoittojen oleellisesta vähenemisestä vuonna 2019. Vuotta aiemmin lasku oli 1,9 %.

Tuloslaskelman tilillä Valmistus omaan käyttöön esitetään käyttötalousosesta investointiosaan siirretyn käyttöomaisuuden valmistuskustannus.

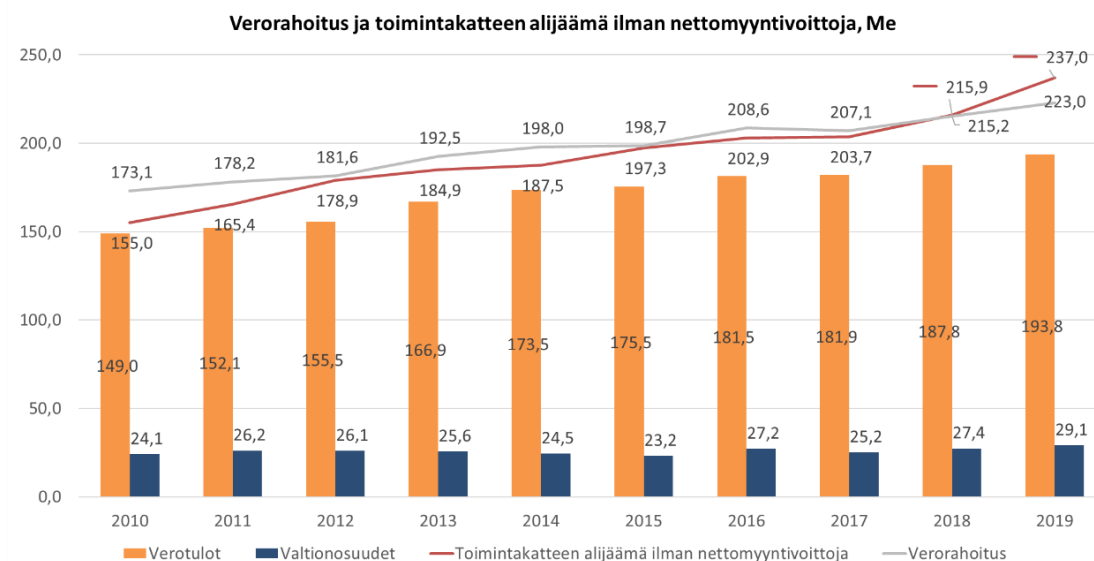
Toimintakulut olivat 270,0 Me ja niiden kasvu edelliseen vuoteen ilman vuoden 2018 Keusoten ja kunnan välistä sote-palvelutuotannon kuittauslaskutusta oli 10,7 Me eli 4,1 %. Henkilöstökulut laskivat 34,5 %; palkkojen ja palkkioiden lasku oli 35,5 % ja henkilösivukulujen lasku 30,7 %. Asiakaspalvelujen ostot ilman Keusoten vuoden 2018 kuittauslaskutusta kasvoivat 47,4 % edellisestä vuodesta. Suuret muutokset tiliryhmittäisissä kuluissa johtuvat Keusoten kulujen siirtymisestä palveluiden ostoihin.

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla **toimintatuotot prosenttia toimintakuluista**, joka lasketaan kaavasta: $= 100 * \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$.

Vuonna 2019 toimintatuottojen ja toimintakulujen suhdeluvun arvo laski 6,8 prosenttiyksikköä 20,2 %: iin.

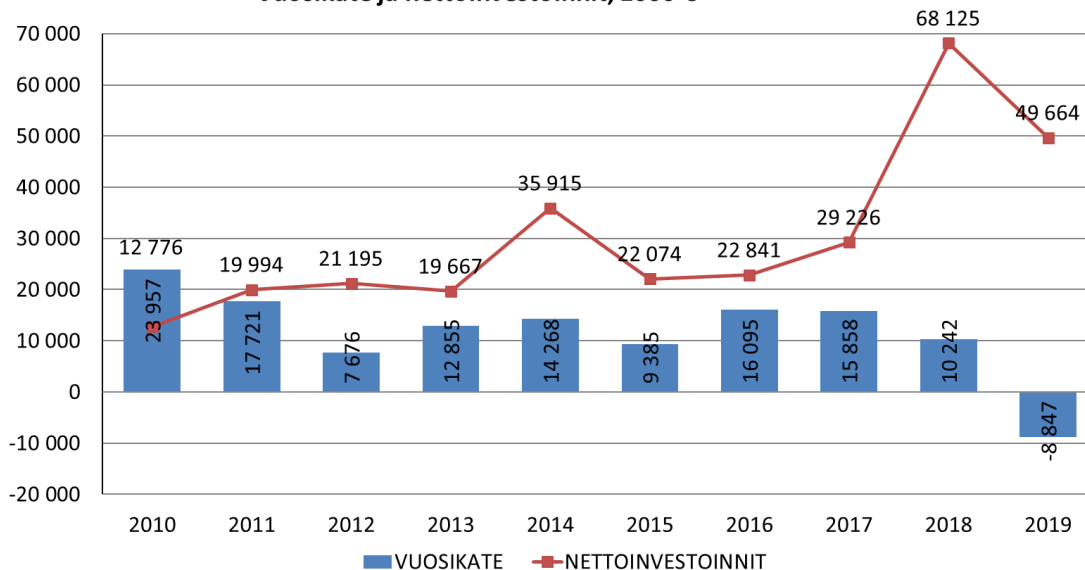
Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa paljonko kuluista jää rahoitettavaksi vero- tai lainarahoituksella. Vuoden 2019 toimintakatteen alijäämä oli 232,6 Me eli nettokäyttömenot olivat 26,6 Me (12,9 %) suuremmat kuin edellisenä vuonna. Toimintakatteen alijäämä ilman käyttöomaisuuden myyntivoittoja oli 237,0 Me ja se kasvoi edellisestä vuodesta 21,1 Me (9,8 %).

Verotuloja kertyi vuonna 2019 yhteensä 193,8 Me. Verotulot kasvoivat edellisestä vuodesta 3,2 %. **Valtionosuuksia** kertyi yhteensä 29,1 Me eli 6,4 % edellisestä vuodesta enemmän.

Rahoitustuottojen ja -kulujen netto vuonna 2019 oli 0,7 Me eli n. 0,3 Me pienempi kuin vuonna 2018.

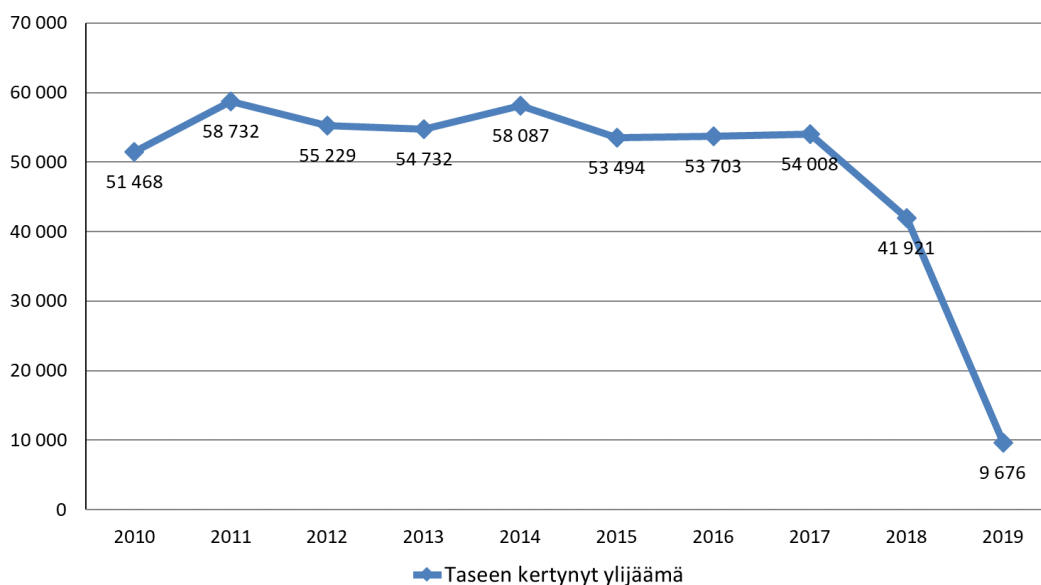
Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli kunnan vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja rahoitus on riittävä. Kaupungin vuosikate oli 8,8 Me alijäämäinen vuonna 2019 eli verorahoitus ei riittänyt kattamaan perustoiminnan synnyttämää toimintakatteen alijäämää. Vuoden 2019 muuttetussa talousarviossa vuosikate oli 1,6 Me alijäämäinen, joten vuosikate muodostui odotettua heikommaksi.

Vuosikate ja nettoinvestoinnit, 1000 €

Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön tunnusluku **Vuosikate/poistot, %**. Tunnusluvun arvo on viime vuosina laskenut huomattavasti johtuen vuosikatteen pienenemisestä. Vuoden 2019 alkuperäisessä talousarviossa tunnusluvun arvo on 100,0 % ts. vuosikate vastasi poistoja. Tilinpäätöksen mukainen tunnusluku oli -37,4 %, koska vuosikate painui negatiiviseksi. Poistoissa on purettavien rakennuksien ja muita alaskirjauksia n. 4,7 Me, ilman näitä alaskirjauksia poistot olisivat n. 18,9 Me.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa. Alijäämäisestä tuloksesta ei voida tehdä siirtoja varauksiin tai rahastoihin. Vuoden 2019 tulos on 32,4 Me alijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen (poistoeron ja varausten muutosten) jälkeen tilikauden alijäämä on 32,2 Me.

Alijäämäinen tilikauden tulos vähentää taseeseen kertynyttä ylijäämää. Vuonna 2019 kertynyttä ylijäämää on jäljellä 9,7 Me.

Taseen kertynyt ylijäämä, 1000 €

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän summa osoittaa kaupungin kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019 1000 €	2018 1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-8 847	10 242
Satunnaiset erät	137	0
Tulorahoituksen korjauserät	-4 456	-10 107
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-50 488	-68 676
Rahoitusosuudet inv.menoihin	784	551
Käyttöomaisuuden myynnit	7 009	12 143
Toiminnan ja investointien rahavirta	-55 861	-55 847
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	183 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 750	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-124 064	44 394
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 497	11 603
Rahoituksen rahavirta	57 683	55 997
Rahavarojen muutos	1 821	151
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	2 464	642
Rahavarat 1.1.	642	492
	1 821	151
TP Rahoituslaskelma + tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	-137 880 833	-100 559 952
Investointien tulorahoitus, %	-17,8	15,0
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,4	0,6
Kassan riittävyys, pv	2,8	0,6
Asukasmäärä	43 711	43 410

Rahoituslaskelman tunnusluvut ja niiden laskenta on avattu alla:

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, euroa

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen

(alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

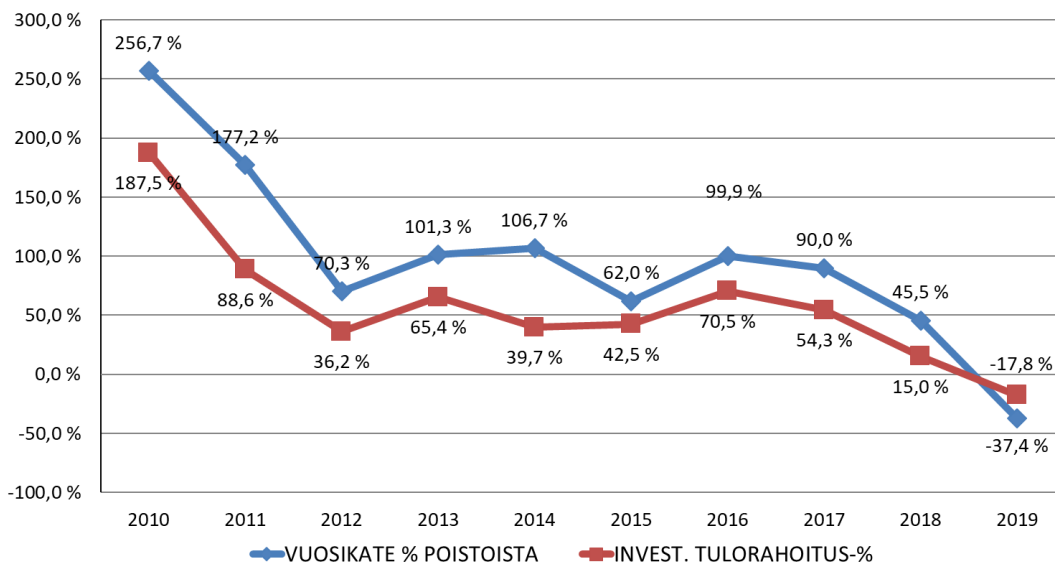
Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Vuonna 2019 tunnusluvun arvo oli -17,8 %, kun vastaava luku edellisenä vuonna oli 15,0 %.

Vuosikate/poistot-% ja Investointien tulorahoitus-%

Laskennallinen lainanhoitokate

= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset (korollinen pitkä- ja lyhytaikainen lainakanta 31.12. / 8))

Lainanhoitokate kertoo, kuinka suuri osuus vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksusta voidaan kattaa tulorahoituksella eli se kuvaa kunnan kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Järvenpään vuosikatteen painuttua negatiiviseksi tulorahoituksella ei pystytty kattamaan edes varsinaisen toiminnan kuluja. Laskennallinen lainanhoitokate oli -0,4.

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * rahavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

toimintakulut - valmistus omaan käyttöön (tuloslaskelma)

korkokulut (tuloslaskelma)

muut rahoituskulut (tuloslaskelma)

investointimenot (rahoituslaskelma)

antolainojen lisäys (rahoituslaskelma)

pitkäaikaisten lainojen vähennys (rahoituslaskelma)

Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kassavaroilla. Kassavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassan riittävyys vastasi viime vuoden lopussa 0,6 päivän maksuvalmiutta. Kassaa on viime vuosina hoidettu ns. nollakassan periaatteella, koska kaupunki voi ottaa tarvitsemansa rahoituksen edullisimmin rahamarkkinoilta päivittäin. Sekä rahoituksen hankinta, että sijoittaminen kilpailutetaan säännönmukaisesti.

RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2019 1000 €	2018 1000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	347 530	324 965
I Aineettomat hyödykkeet	889	2 299
2. Tietokoneohjelmistot	53	886
3. Muut pitkävaikutteiset menot	836	1 413
II Aineelliset hyödykkeet	290 056	265 340
1. Maa- ja vesialueet	37 346	36 531
2. Rakennukset	121 045	97 947
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	109 986	100 294
4. Koneet ja kalusto	2 576	3 041
5. Muut aineelliset hyödykkeet	575	575
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	18 527	26 952
III Sijoitukset	56 585	57 326
1. Osakkeet ja osuudet	51 594	52 335
3. Muut lainasaamiset	4 991	4 991
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	47	316
1. Valtion toimeksiannot	0	0
2. Lahjoitusrahastojen varat	47	37
3. Muut toimeksiannot	0	280
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 811	15 108
I Vaihto-omaisuus	109	110
1. Aineet ja tarvikkeet	109	110
II Saamiset	8 238	14 356
Pitkäaikaiset saamiset	10	14
2. Lainasaamiset	9	13
3. Muut saamiset	1	1
Lyhytaikaiset saamiset	8 228	14 342
1. Myyntisaamiset	2 626	6 429
2. Lainasaamiset	23	458
3. Muut saamiset	3 572	3 025
4. Siirtosaamiset	2 007	4 431
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 464	642
VASTAAVAA YHTEENSÄ	358 388	340 389

VASTATTAVAA	2019 1 000 €	2018 1 000 €
A OMA PÄÄOMA	117 254	150 375
I Peruspääoma	106 875	106 875
II Arvonkorotusrahasto	702	1 580
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	41 921	54 008
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-32 244	-12 088
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 257	1 407
1. Poistoero	1 257	1 407
C PAKOLLISET VARAUKSET	1 498	1 522
2. Muut pakolliset varaukset	1 498	1 522
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	237	449
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	73	42
3. Muut toimeksiantojen pääomat	164	407
E VIERAS PÄÄOMA	238 141	186 634
I Pitkäaikainen	186 638	10 829
1. Joukkovelkakirjalainat	73 000	
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	101 814	
7. Muut velat	11 824	10 829
II Lyhytaikainen	51 504	175 805
1. Joukkovelkakirjalainat	0	124 500
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 436	
4. Lainat muilta luotonantajilta	11 603	11 167
5. Saadut ennakot	75	102
6. Ostovelat	10 252	23 174
7. Muut velat	1 259	2 325
8. Siirtovelat	22 880	14 536
VASTATTAVAAYHTEENSÄ	358 388	340 389
TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	33,1	44,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	91,9	54,6
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	101,9	62,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000€	9 676	41 921
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	221	966
Lainakanta 31.12., 1 000€	191 853	135 667
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 389	3 125
Lainat ja vastuut, 31.12., 1 000 €	217 685	161 491
Lainat ja vastuut, €/asukas	4 980	3 720
Lainasaamiset, 1 000€	4 991	4 991
Asukasmäärä	43 711	43 410

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kaupungin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta. Mittareiden laskenta ja tulkinta on avattu alla:

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Tunnusluku mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä jännteellä. Jos omavaraisuusaste on 50 % tai sen alle, se merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta. Kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2019 oli 33,1 % eli 11,5 % -yksikköä edellistä vuotta heikompi. Vuonna 2018 omavaraisuusaste oli 44,6 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat on mahdollisuudet selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Vuonna 2019 suhteellinen velkaantuneisuus Järvenpäässä oli 91,9 %. Edellisenä vuonna se oli 54,6 %.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot} + \text{vuokravastuut}) / \text{käyttötulot}$

Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun silloin, kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Vuonna 2019 velat ja vastuut olivat 101,9 % käyttötuloista. Edellisenä vuonna tunnusluvun arvo oli 62,2 %.

Kertynyt ylijäämä

= edellisten tilikausien ylijäämä + tilikauden ylijäämä

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana. Vuonna 2019 tunnusluvun arvo oli 9,7 Me.

Kertynyt ylijäämä, eur / asukas

= $(\text{edellisten tilikausien ylijäämä} + \text{tilikauden ylijäämä}) / \text{asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän. Järvenpäässä kertynyttä ylijäämää on 221 euroa asukasta kohden.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lainakanta 31.12.2019 oli 191,9 Me.

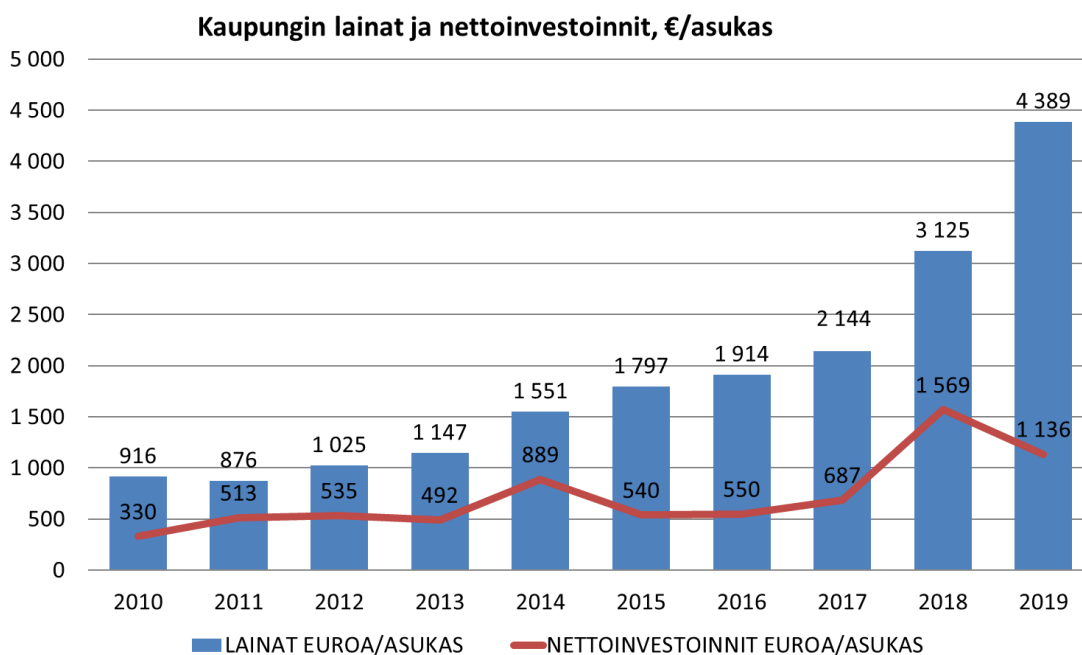
Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella asukasmäärällä. Järvenpään lainakanta/asukas vuonna 2019 oli 4 389 euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 3 125 euroa.

Lainoilla ja vastuilla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa ja vuokravastuita. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla ja lisätään vuokravastuut. Lainat ja vastuut 31.12.2019 oli 217,7 Me.

Asukaskohtaiset lainat ja vastuut lasketaan jakamalla edellä mainitut lainat ja vastuut tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella asukasmäärällä. Järvenpään lainat ja vastuut/asukas vuonna 2019 oli 4 980 euroa.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kaupungin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Lainasaamisten määrä oli noin 5 Me vuonna 2019.

Kaupungin tekemien leasingsopimusten vastuut olivat tilivuoden päättyessä 2,4 Me, kun se vuotta aikaisemmin oli 1,9 Me.

KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja jossa liikelaitos on yhdistelty riviltä.

Kokonaistulo ja -meno kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

TULOT	1000 €	MENOT	1000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	36 122	Toimintakulut	269 990
Verotulot	193 842	- Valmistus omaan käyttöön	-1 300
Valtionosuudet	29 139		
Korkotuotot	363	Korkokulut	168
Muut rahoitustuotot	802	Muut rahoituskulut	258
Satunnaiset tuotot	137	Satunnaiset kulut	
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien		Pakollisten varausten muutos	24
hyödykkeiden luovutusvoitot	-4 432	- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	24
		- Pysyvien vastaavien	0
		hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	784		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 009	Investointimenot	50 488
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	183 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 750
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	541 103	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	665 167
Kokonaistulot yhteensä	987 868	Kokonaismenot yhteensä	987 544
Kokonaistulot - Kokonaismenot	324		
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 497		
Rahavarojen muutos	1 821		
Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokse	324		

KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

JÄRVENPÄÄN KONSERNIIN LIITTYVÄT KONSERNI- JA MUUT YHTEISÖT 2019		Konsernin omistusosuus %
Tytäryhteisöt		
Osakeyhtiöt		
Järvenpään ateria- ja siivouspalveluyhtiö Jatsi Oy		100,0
Järvenpään Mestariasunnot Oy		100,0
Järvenpään Pysäköinti Oy, tytär Kiinteistö Oy Terveyskampuksen Pysäköinti 1		100,0
Mestari toiminta Oy		100,0
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		
Kiinteistö Oy Järvenpään Asemamäen Paikoitustalo		61,9
Kiinteistö Oy Järvenpään Liiketalo		100,0
Kiinteistö Oy Järvenpään Myllytie 3		100,0
Kiinteistö Oy Järvenpään Terveystalo		100,0
Kuntayhtymät		
Eteva kuntayhtymä		3,5
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä		2,7
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä		23,9
Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä		21,3
Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymä (ent. Tuusulan Seudun Vesilaitos kuntayhtymä)		26,0
Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä		23,9
Uudenmaan liitto		3,2
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä		4,6
Osakkuusyhteisöt		
Asunto Oy Kirjastokatu 4		43,5
Keski-Uudenmaan informaatioteknologia		28,0
Pajalan Parkki Oy		43,7
Saunakallion ostoskeskus Oy		28,6
Kiinteistö Oy Järvenpään harjoitushalli (ei yhdistelty, tilikausi poikkeaa emon tilikaudesta).		35,0

Tytäryhteisö, yhdistelty kokonaisuudessaan konsernitilinpäätökseen. Kuntayhtymä, yhdistelty suhteellisen omistusosuuden mukaan. Osakkuusyhteisö, yhdistelty pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupunkikonsernin tavoitteiden saavuttamiseksi ja kokonaisuuden hallinnan parantamiseksi on vuonna 2010 laadittu omistajaohjeet, jossa on määritetty omistajapolitiikka, sijoitus- ja rahoitustoiminnan periaatteet sekä konserniohjeet. Omistajaohjeet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.11.2010 § 87. Omistajaohjeen päivitystä käsiteltiin talousjaostossa helmikuussa 2018, mutta sen päivitys jäi tuolloin kesken. Ohje on vanhentunut ja siihen sisältyvän konserniohjeen päivittäminen on aikataulutettu vuodelle 2020. Ohjeen päivittämistä on hidastanut tarve päivittää samanaikaisesti myös kaupungin hallintosääntö, ja myös muuta ohjeistusta. Yksittäisen ohjeen päivittäminen johtaa helposti ristiriitaisuuksiin asiakirjojen välillä.

Konserniyhteisöjen tavoitteiden asetanta on uudistettu osana vuoden 2020 taloussuunnitelman laadintaa. Aikaisemmasta poiketen ohjauksen pääpaino on asetettu tytäryhtiöihin, joiden toiminta heijastuu suoraan kaupunkikonserniin ja joihin kaupungilla määräävän omistusosuutensa ansiosta on todelliset vaikutusmahdollisuudet. Tavoitteet asetettiin kullekin tytäryhtiölle osana talousarviota.

Kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen seuranta toteutetaan jatkossa osana palvelutuotantoa ja toimittajaohjausta ja -yhteistyötä. Vastuu seurannasta ja ohjauksesta on palvelusta vastaavalla palvelualueella.

Vuoden 2019 osalta konserniyhteisötavoitteet ja -seuranta on edelleen hoidettu Orase-järjestelmällä yhteisöjen vastuuhenkilöiden toimesta. Vuoden 2019 tavoitteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 12.8.2019 ja niiden toteumista on seurattu tilinpäätöksen lisäksi elokuun tilanteessa. Tavoitteita ei asetettu tyttärien tytäryhtiöille eikä yhteisöille, joiden toimintaan kaupungilla ei ole vaikutusvaltaa.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden 2019 aikana merkittävimpiä Järvenpään kaupunkikonsernia koskevia asioita olivat seuraavat:

Järvenpään Ateria- ja Siivouspalvelu Jatsi Oy

Jatsin toiminta ajautui vuoden 2019 aikana tilanteeseen, jossa tulorahoitus ei ole riittävä toiminnan kuluihin nähden. Yhtiön tulosenuste näytti loppusyksystä siltä, että tappiota syntyisi 370 000 euroa alkuperäisillä kuukausilaskutuksilla, ja oman pääoman arvo uhkasi painua miinukselle. Kaupunginhallitus päätti, ettei yhtiöön tehdä pääomasijoitusta, mistä johtuen yhtiö teki tulosta korjaavan laskutuksen Järvenpään kaupungin kohteisiin joulukuussa 2019. Keusoten kohteiden osalta korjaavaa laskutusta ei tehty.

Lisälaskutuksella korjattiin kohteiden todellisten kustannusten ja laskutuksen välistä eroa. Osittain Jatsin kustannustasoa nostaa edelleen yhtiön perustamiseen ja kehittämiseen liittyvät kulut, jotka eivät jatkossa toteudu samansuuruisina.

Yhtiössä käynnistettiin loppuvuodesta 2019 myös säästötoimia, jotka kohdistuvat erityisesti vuokratyövoiman käyttöön. Hankintojen osalta säästöjä odotetaan syntyvän, kun sopimukset saadaan kilpailutettua. Säästötoimia jatketaan ja niiden vaikutukset näkyvät kunnolla vasta vuoden 2020 tuloksessa.

Iso osa yhtiölle perustamisvaiheessa asetetuista tavoitteista on edelleen saavuttamatta. Hyötyjä toimintojen keskittämisestä, prosessien digitalisoimisesta tai ateria- ja siivouspalvelutyön yhdistämisestä ei ole saatu ulosmitattua yhtiön toiminnasta.

Palvelusopimusten yhtenäistäminen ja hinnoittelu mitoitukseen perustuen on ollut keskeistä kehittämistä vuoden 2019 aikana. Päiväkotien siivoustoimintaa on yhtenäistetty ja varmistettu sijaistoiminta. Haasteita ja vaatimuksia nopeisiin muutoksiin on tuonut kiinteistöjen remontit ja muun muassa perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen siirtyminen pitkin vuotta kiinteistöistä toiseen sisäilmaongelmien vuoksi.

Palvelusopimuspakettien sisällön määrittämisen työ jatkuu 2020. Vuoden 2020 tavoitteena on saattaa loppuun palvelusopimuksien, -kuvausten, vastuunjakotaulukon ja työohjeiden laatiminen ja yhtenäistäminen, mikä aloitetaan ylätasoinen pääsopimuksen laatimisella yhdessä kaupungin kanssa. Samoin kohdekohtaisen laskennan mahdollistaessa vuoden 2020 aikana lisätään suoriteperusteista laskutusta. Keusoten osalta on sovittu 1,1 %:n hintojen korotus 1.5.2020 alkaen. Kaupungin kanssa hintaneuvottelut ovat vielä kesken. Yhtiön toimitusjohtajana on kesäkuun 2019 alusta alkaen toiminut Kirsi Liete.

Kiinteistö Oy Järvenpään Liiketalo

Koy Järvenpään Liiketalo hallitsee ns. Perhelän tonttia. Kaupunki sijoitti vuoden aikana yhtiön vapaan oman pääoman rahastoon 400.000 euroa hallinnollisten kulujen kattamiseksi ja tontin ennallistamista varten. Yhtiö ei peri kaupungilta erikseen vastikkeita tai käyttökorvauksia. Vuoden 2019 lopussa yhtiöllä oli käyttövaroja 140.000 euroa.

Kaupunki ja YIT allekirjoittivat 25.1.2019 aiesopimuksen yhtiön omistaman maa-alueen kehittämiseksi. Aiesopimuksen pohjalta, yhteistoiminnan lopputuloksena, yhtiön koko osakekannan myynnistä sovittiin kaupungin ja YIT:n välisessä toteuttamissopimuksessa syksyllä 2019 (KV 11.11.2019). Toteuttamissopimuksessa on sovittu, että kaupunki vastaa siitä, että Liiketalo jakautuu osakeyhtiölain 17 luvun 2 §:n 1) -kohdan mukaisella kokonaisjakautumisella useaksi uudeksi yhtiöksi.

Jakautumisen syynä on tarve järjestää Liiketalon omistaman korttelin omistus ja hallinta tulevan sitovan tonttijaon mukaisesti vastaanottavien yhtiöiden kesken sen edelleen kehittämistä varten nykyistä tarkoituksenmukaisemmalla tavalla. Jakautuminen tehdään, koska korttelialueelle on suunnitelmassa rakentaa rakennuksia eri käyttötarkoituksiin, ja koska kyseisten rakennusten rakentaminen on tarkoitus suorittaa eri vaiheissa.

Kaupat yhtiöiden osakkeista tehdään vaiheittain. Ensimmäiset kaupat tehdään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaava on lainvoimainen ja kuulutettu voimaan, tontti on lohkottu asemakaavan ja tonttijaon mukaisiksi omiksi tonteikseen ja kokonaisjakautuminen on toteutettu ja perustettavat yhtiöt rekisteröity. YIT ja Kaupunki ovat sitoutuneet tekemään kaikki kaupat viimeistään viiden vuoden kuluessa ensimmäisen perustettavan yhtiön kaupasta.

Oletuksena on, että kaupoista 75% tehdään pääosin vuoden 2021 aikana, ja loput pääosin vuoden 2023 aikana. Kokonaiskauppahinnasta tuloutuu täten noin kolme neljäsosaa (7,5 M€) vuoden 2021 aikana, ja loput (2,5 M€) vuoden 2023 aikana.

Liiketaloille lankeaa vuonna 2020 maksettavaksi rakentamattoman rakennuspaikan korotettu kiinteistövero, mitä varten yhtiö tulee tarvitsemaan kaupungin pääomistusta noin 200.000 euroa. Vero vuodelta 2021 riippuu siitä, onko rakennustyöt tonteilla aloitettu vuoden 2021 alussa.

Kiinteistö Oy Järvenpään Asemamäen Paikoitustalo Oy

Pysäköintitalo tulee jatkossa palvelemaan Perhelän korttelin pysäköintitarpeita, mistä johtuen pysäköintitalon muutostarpeita tullaan arvioimaan ennen kaikkea Perhelän rakennushanketta silmällä pitäen. Pysäköintitalon koko osakekannan myynnistä YIT:lle on sovittu kaupungin ja YIT:n välisessä toteuttamissopimuksessa (kaupunginvaltuusto 11.11.2019). Myynti ajoittunee vuodelle 2021-2022. Kaupan yksityiskohdista ei ole sovittu em. toteuttamissopimusta tarkemmin.

Pysäköintitalo on ollut pysäköintikäytössä ja yhtiötä hoidetaan normaalien huolto- ja ylläpitotoimenpiteiden vaatimalla tavalla. Yhtiö ei tavoittele voittoa, vaan vastikkeilla katetaan pysäköintitalon menot.

Kiinteistö Oy Järvenpään Myllytie 3

Järvenpään kaupunki hankki 65% yhtiön osakannasta omistukseensa (KH 30.9.2019 §235) vuoden loppupuolella 380.000 euron kauppahinnalla. Kaupan jälkeen kaupunki omistaa yhtiön

kokonaisuudessaan, mikä mahdollistaa huonokuntoisesta rakennuksesta luopumisen ja lisää mahdollisuuksia kehittää aluetta suunnitelmallisesti ja kaupungin intressit huomioiden rakentamiseen.

Rakennuksessa on sisäilmaongelma, mistä johtuen kaupungin toiminnot on tyhjennetty kiinteistöstä ja vuokralaiset on irtisanottu. Yhtiötä ylläpidetään suorittaen vain välttämättömät toimenpiteet.

Yhtiön ja rakennuksen purkua valmistellaan. Molemmat on tarkoitus toteuttaa vuoden 2020 aikana. Asemakaavamuutos alueella on käynnistetty kaavavalmistelu osalta. Asemakaavoitus käynnistyy siten, että myynti ajoittuu, markkinatilanteen säilyessä suotuisana, vuoteen 2021. Maa-alueiden myyntihinta Myllytie 3:n muiden alueeseen liittyvien maa-alueiden osalta tulee olemaan noin 1,6-1,9 miljoonaa euroa.

Järvenpään Mestariasunnot Oy

Mestariasunnoissa kehitettiin tilikauden aikana uutta asunto-osuuskuntamallia yhteistyössä ARA:n ja PTT:n kanssa. Kaupunginhallitus päätti kokouksessa 25.11.2019 antaa Mestariasunnoille valtuudet jatkaa Osuuskuntahankkeen eteenpäin viemistä. Osuuskunnan jäsenosuuksien myynti alkoi 10.12.2019 ja Asunto-osuuskunta Silkki rekisteröitiin kaupparekisteriin 20.11.2019.

Osuuskuntamallissa on kyse vuokra- ja omistusasumisen välimuodosta ja vaihtoehdosta. Tavoitteena on tuottaa pysyvästi kohtuuhintaisia asuntoja, joissa asukkailla on päätösvalta ja vastuu omasta asumisestaan. Harjutielle rakentuvan asunto-osuuskuntahankkeen lisäksi rakenteilla on 69 vuokra-asunnon hanke Pajalan Välskärivadulle.

Tilikauden aikana saatiin valmiiksi uusi strategia, mikä pohjautuu kaupungin uuteen strategiaan. Kaupungin strategian mm. vetovoima, pitovoima sekä terveelliset ja turvalliset tilat ohjaavat yhtiön omaa strategiaa ja toimintaa. Yhtiön visiona on "Asukas edellä".

Mestaritoiminta Oy

Yhtiön tarkoituksena on tuottaa kaupunkikonsernille kiinteistöjen ylläpito-, rakennuttamis- ja asiantuntijapalveluita. Kaupunki keskitti kiinteistöjensä ylläpidon Mestaritoiminta Oy:lle 2015, jolloin perustettiin kaupungin ja Mestaritoiminta Oy:n yhteinen kiinteistöallianssissa missä molemmat osapuolet sitoutuvat kaupungin kiinteistötavoitteisiin ja toimimaan kaupungin parhaaksi.

Vuoden aikana vietiin päätökseen Kinnarin kouluhanke. Kinnarin uusi koulu otettiin käyttöön syyslukukauden alussa. Hanke toteutettiin käyttäjälähtöisesti projektiallianssimallilla ja Mestaritoiminta toimi hankkeessa tilaajana. Vuoden aikana on myös edistetty Hyvinvointikampanjan, Harjulan uuden koulun ja päiväkodin sekä JYKin hankkeita. Meneillään olevissa hankkeissa rahaliikenne ei ole kulkenut Mestaritoiminnan kautta, vaan laskut on ohjautuneet suoraan kaupungille, mikä on pienentänyt yhtiön liikevaihtoa.

Kiinteistöallianssi on aktiivisesti pyrkinyt kehittämään ratkaisumallia sisäilmaongelmiin. Lähtökohtana on, että sisäilmaan ei saa liittyä terveysvaaraa ja käyttäjien kokemus sisäilmasta tulisi olla tavanomainen. Sisäilmaongelmien takia kaupunkiin on hankittu väliaikaisia ja pidempiaikaisia väistöiloja.

Mestaritoiminta oli kehittämässä Mestariasunnoille asunto-osuuskunta asumisen konseptia toimien kehitystyön lisäksi hankkeen rakennuttajakonsulttina. Lisäksi suunnittelun alla on Mestariasuntojen Välskärinkatu 25, joka on 69 vuokra-asunnon hanke. Mestaritoiminta toimii hankkeen rakennuttajakonsulttina ja hankkeen on tarkoitus valmistua 2021.

Vuoden 2019 aikana käynnistettiin kaupungin kanssa tilahallintajärjestelmän kehittämisprojekti, jonka tarkoituksena on parantaa kaupungin omistaman rakennuskannan hallintaa ja tehostaa tilojen käyttöä.

Tilikauden aikana saatiin valmiiksi uusi strategia mikä pohjautuu kaupungin uuteen strategiaan. Kaupungin strategian mm. vetovoima, pitovoima sekä terveelliset ja turvalliset tilat ohjaavat yhtiön omaa strategiaa ja toimintaa. Yhtiön visiona on "Askel edellä".

Kiinteistö Oy Järvenpään Terveystalo

JUST:n ylläpidosta ja huollosta vastaa ylläpitoallianssi, johon kuuluvat KOY Järvenpään Terveystalon lisäksi tilojen käyttäjä sekä kohteen päätöteuttaja NCC Suomi Oy. Allianssi mahdollistaa normaalia joustavamman, yhteisen päätöksenteon ja toiminnan tilojen loppukäyttäjille.

Vuonna 2018 JUSTissa tapahtuneiden vesivahinkojen korvauskäsittelyt jatkuivat NCC toimesta. YSE mukaisen sopimuksen pohjalta on vaadittu (NCC vaatii) Constilta korvaamaan loppuja syntyneitä / esitettyjä kuluja. Vastaavien vahinkojen estämiseksi on koko kiinteistössä tehty mittavat puristusliitosten röntgenkuvaukset.

Loppuvuonna 2018 kaksivuotis-takuuasioista tarkasteltuna todettiin tilaajan ja urakoitsijan välillä, että takuuaikaa jatketaan käyttövesiverkoston osalta kahdella vuodella vesivahinkoihin ja niiden korjaustöihin vedoten.

Palvelusopimus Jatsi Oy:n kanssa päivitettiin ja allekirjoitettiin joulukuussa. Kesällä 2019 tehtiin ulkopuolinen auditointi laitossiivoukseen ja tästä tehtyjen havaintojen perusteella päivitettiin sopimuksen sisältö vastaamaan laatuvaatimuksia.

Yhtiön Kuntarahoitukselta ottamien lainojen lyhennysohjelmat muutettiin vuoden 2019 lopussa loppukäyttäjille aiheutuvien vuokratustannusten pitämiseksi kohtuullisina. Muutos pienentää omistajalle kohdistuvia rahoitusvastikkeita noin 325 000 euroa vuodessa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi omavelkaiseen takauspäätöksen liittyvän lyhennysohjelman muutoksen kokouksessaan 9.12.2019 § 87.

Kiinteistö Oy Järvenpään Terveystalon VARMA-vaiheen alustava taloudellinen loppuselvytys on annettu 19.12.2016. Koska enimmäisbonuspooli M5 (takuuvaiheen päätyminen) oli sopimuksen mukaisesti 330 000 €, pienenee se ylityksen takia siten, että bonuksia voidaan maksaa enintään 277 000 €. Bonusta maksettiin yhteensä 203 940,00 euroa (alv 0 %). Laskelman mukaan bonustoteutuma on toimitetun aineiston perusteella Palveluntarjoajan avaintulosaluilta saatavat pisteet (ATA) M5.

Yhtiön jatkaa toimintaansa jatkossakin niin, että kiinteistö palvelisi sen käyttäjiä energiatehokkaasti ja luomalla turvallisen ympäristön kiinteistössä asioiville. Järvenpään kaupungin aiemmin käytössä olleet tilat ovat vuokrattu pääosin Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymälle 1.1.2019 alkaen. Kiinteistö on edelleen vuokrattu kalustettuna, joten kaluston kulumisen aiheuttamiin kuluihin tulee varautua jatkossakin.

Järvenpään Pysäköinti Oy

Järvenpään Pysäköinti Oy tehtävänä on omistaa Kiinteistö Oy Terveyskampuksen pysäköinti 1:n osakkeet (pysäköinti -paikat / osakkeet) ja vuokrata ne edelleen Koy Järvenpään Terveystalolle. Terveystalo maksaa vuokraa pysäköintipaikoista Järvenpään Pysäköinti Oy:lle ja laskuttaa vuokran edelleen Järvenpään kaupungilta. Kaupunki on puolestaan vuokrannut pysäköintipaikat Keusotelle.

Yhtiön toimitusjohtajana on vuoden 2019 alusta alkaen toiminut Tero Passi. Isännöinti- ja taloushallintopalvelut siirtyivät Mestaritoiminta Oy:n hoidettavaksi 1.1.2019 alkaen.

Tilikauden toiminta on toteutunut tavoitteen mukaisesti. Pysäköintipaikkojen käytön tehostamista ja hyödyntämistä mm. osana asunto-osaakeyhtiöiden asukaspysäköinnissä selvitetään. Pysäköintipaikkoja on sovittu luovutettavaksi vähäisessä määrin Vaarinkadulla sijaitsevalle rakennushankkeelle (ent. paloasema) asukaspysäköintiin velvoitepaikkojen ulosostomenettelyä käyttäen.

Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Konsernirakenne tulee muuttumaan, kun Koy Järvenpään Liiketalo jakautuu useiksi erilliseksi yhtiöiksi vuoden 2020 aikana. Koy Myllytie 3:n purkaminen tontin kehityksen edetessä selkeyttää konsernirakennetta, samoin uusien Liiketalosta jakautuvien yhtiöiden osakkeiden myynti YIT:lle Perhelä-hankkeen edetessä. Muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin talouteen.

Järvenpään Ateria- ja Siivouspalvelu Jatsi Oy:n elinkelpoisuuden varmistamiseksi yhtiössä tarvitaan nopeita järjestelyjä, joilla yhtiö pystyy tehostamaan toimintaansa ja tuottamaan ateria- ja siivouspalvelut kustannustehokkaasti omistajilleen. Yhtiö on pieni ja mittakaavaetujen saaminen on haastavaa, kun palveluja ei in-house asemaa vaarantamatta voi myydä markkinoille nykyistä enempää. Myös maakunnallinen soteratkaisu tuo omat epävarmuustekijänsä toiminnan jatkuvuudelle nykyisellä tasolla.

Järvenpään Mestariasunnot Oy pyrkii tasapainottamaan MAL-sopimuksen mukaisesti Järvenpään kaupungin vuokra-asuntotuotantoa ja tavoitteena on rakentaa noin 50 uutta asuntoa vuodessa. Tonttivaranto on hyvä ja uusia Mestarihankkeita voidaan toteuttaa ainakin vuoteen 2025 saakka.

Olemassa olevan rakennuskannan suunnitelmallinen perusparannus-, kunnossapitotoiminta sekä kiinteistöjalostus ovat Mestariasunnoissa keskeisiä tavoitteita kiinteistökannan arvon säilymisen kannalta. Olemassa olevien asuinkiinteistöjen kiinteistökehitys mahdollistaa tulevaisuudessa uutta asuntokantaa mm. lisäämällä tonttitehokkuutta. Kiinteistöjen kehittäminen voi tarkoittaa myös olemassa olevan asuntokannan purkamista uudisrakentamisen alta.

Asuintalohankkeet toteutetaan energiatehokkaina ja uusiutuvia energialähteitä käyttämällä. Asuntohakemusten määrä pysynee korkealla tasolla, vaikka kaupunkiin on rakennettu paljon uusia vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja.

Lainojen korkotaso on pysynyt alhaisella tasolla, mutta samaan aikaan rahoituslaitokset ovat korottaneet lainojen marginaaleja. Korkotaso tulee jatkossa nousemaan, mutta korkoriskin vaikutus on maltillinen lainojen hajauttamisen ansiosta.

Mestaritoiminta Oy:n rooli rakennushankkeissa tulee jatkossa olemaan rakennuttajapalvelun tuottajana toimiminen. Koska Mestaritoiminta ei toimi hankkeissa tilaajana, yhtiön liikevaihto tulee rakennuttajapalvelumallin myötä laskemaan.

Kestävä kehitys, ympäristömyönteisyys ja elinkaariajattelu ovat palvelu- ja rakentamistoiminnan perustana. Tilojen terve sisäympäristö, energiatehokkuus, ekologisuus, vihreä rakentaminen sekä parannusrakentaminen tulevat olemaan keskeisessä tarkastelussa kaikissa rakentamishankkeissa sekä kiinteistöjen palvelutoiminnassa.

Kaupungin ja Mestaritoiminta Oy:n välinen allianssisopimus, jossa edellytetään kaupungin suuntaan avointa kustannusrakennetta, jatkuvaa toiminnan raportointia sekä kaupungin aktiivista roolia toiminnan johtamisessa, onnistumisen arvioinnissa ja tavoitteiden asettamisessa, on tärkein työkalu Mestaritoiminta Oy:n ja koko kiinteistöallianssin toiminnan avoimuudelle. Kaupungin tilahallinnon uudelleen organisoitumisen myötä kiinteistöallianssisopimukseen tullee kohdentumaan joitakin päivitystarpeita.

Muiden konserniyhteisöjen osalta kehityksessä ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia. Konsernin näkökulmasta oleellimmat tulevaisuuteen heijastuvat uhkakuvat aiheutuvat emoon eli Järvenpään kaupunkiin kohdistuvista paineista.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi sekä konserniohjeen noudattamisen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seurantavastuu on määritelty kunkin yhteisön, talousarviossa erikseen nimetyille vastuuhenkilöille.

Omistajaohjeet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.11.2010 § 87. Omistajaohjeet sisältää omistajapolitiikan, sijoitus- ja rahoitustoiminnan periaatteet sekä konserniohjeet. Ohjeistus on vanhentunut ja siihen sisältyvän konserniohjeen päivittäminen on aikataulutettu vuodelle 2020. Ohjeen päivittämistä on hidastanut tarvittavien muutosten ja muiden voimassa olevien ohjeiden synnyttämät ristiriitaisuudet. Ts. konserniohjeen päivittäminen edellyttää mm. kaupungin hallintosäännön ja myös muiden ohjeistusten päivittämisen.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaisesti Järvenpään kaupunkikonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta perustuu kaupunkistrategiaan sekä siitä johdettuihin valtuustokauden ja vuositasoisiin toiminnan ja talouden tavoitteisiin.

Toimivallan ja vastuun jako

Voimassa olevissa konserniohjeissa on määritetty mm. toimivalta ja vastuukysymykset sekä menettelytavat kokonaisuuden hallitsemiseksi. Ohjetta ei kuitenkaan tunneta yhteisöissä riittävän hyvin, jolloin omistajan kantaa ei välttämättä haeta ohjeen mukaisiin asioihin tai vaihtoehtoisesti omistajan kantaa pyydetään asioihin, jotka eivät olet konsernin näkökulmasta oleellisia. Konserniohjeen päivityksen yhteydessä ohje tuodaan kaikkien yhteisöjen hyväksyttäväksi, jolloin perehtyminen ohjeeseen voidaan varmistaa.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Yhtiökokouskutsujen käsittelyprosessin muutoksen yhteydessä ohjeiden antaminen yhtiökokousedustajille on systematisoitunut. Tarpeen vaatiessa konsernijohdosta on annettu toimintaohjeita kaupungin edustajille myös muutoin.

Yhteistyö tytäryhtiöiden toimivan johdon kanssa on tiivistynyt vuoden aikana. Ajankohtaisia, oleellisia asioita käydään läpi merkittävien yhtiöiden toimivan johdon kanssa säännöllisesti, minkä lisäksi yhteisöstä vastaavalla virkamiehelle on myönnetty läsnäolo- ja puheoikeus yhtiön hallituksen kokouksiin. Omistajaohjaukseen liittyviä kysymyksiä on käsitelty myös talousjaostossa, kaupunginhallituksessa ja kaupunginhallituksen iltakoulussa. Vuoden 2019 ohjeistus on painottunut Jatsin toimintaan.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arvio

Vuoden 2019 osalta konserniyhteisötavoitteet ja -seuranta on hoidettu Orase-järjestelmällä yhteisöjen vastuuhenkilöiden toimesta. Vuoden 2019 tavoitteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 12.8.2019 ja niiden toteumista on seurattu talousjaostossa ja hallituksessa tilinpäätöksen lisäksi elokuun tilanteessa. Tavoitteita ei asetettu tyttärien tytäryhtiöille eikä yhteisöille, joiden toimintaan kaupungilla ei ole vaikutusvaltaa.

Tavoitteita ei asetettu vuoden aikana Jatsille yhtiön johtajavaihdoksista ja muuttuneesta tilanteesta johtuen. Jatsin toimintaa on kuitenkin seurattu poikkeuksellisen tarkasti vuoden aikana ja yhtiön toiminnasta teetettiin erillisen selvitys ulkopuolisella asiantuntijalla.

Jotta tavoitteenasetantaa ja yhteisöseurantaa saataisiin jatkossa fokuksittua, tavoitteiden asetanta uudistettiin vuoden 2020 talousarvion laadinta-aikataulussa ja se liitettiin kiinteäksi osaksi taloussuunnittelu ja -seurantaa. Tavoitteet on asetettu yhteisökohtaisesti vain tytäryhtiöille, joihin kaupungilla on käytännössä vaikutusvaltaa. Kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen seuranta toteutetaan jatkossa osana palvelutuotannon ja toimittajaohjausta ja -yhteistyötä. Hankaluutta tuoneesta järjestelmästä luovutaan vuoden 2019 raportoinnin valmistuttua.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöjen toiminnan raportointi ja taloudellisen aseman seuranta on vuoden 2019 aikana hoidettu Orase-järjestelmän kautta kaupunginhallitukselle.

Kaupungille palveluja tuottavista tytäryhtiöistä Mestaritoiminnan toimintaa on arvioitu säännöllisesti osana kiinteistöallianssin tavoitteiden toteumaseurantaa Kiinteistöallianssin johtoryhmässä. Jatsin osalta seuranta on ollut puutteellista, mutta tilanne on parantunut uuden toimitusjohtajan aloitettua tehtävässään. Sekä Mestaritoiminnan että Jatsin osalta parannettavaa on suoritekohtaisessa seurannassa ja tavoitteen asetannassa. Raportointi ei näiltä osin ole riittävää, ja sitä tullaan tarkentamaan vuoden aikana myös osana sopimusten päivytystä.

Jatsin ja Keusoten taloushaasteet ja ennakoimattomat talousarviolitykset vahvistavat sekä puutteet yhteisöjen omissa raportointikäytännöissä että valvonnan riittämättömyydessä.

Tytäryhteisöraportointia on jo uudistettu tavoitteiden laadintamuutoksen yhteydessä. Jatkossa raportointi hoidetaan aina talousarvioseurannan osana, vahvemmin ensisijaisten tietolähteiden (yhtiön toimiva johto) toimesta, talousjaoston ohjauksessa, minkä lisäksi tietojen analysointiin on jatkossa osoitettavissa enemmän henkilöstöresursseja Konsernipalveluista.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö on vähäistä. Suurimmilla yhtiöillä on käytössä kaupungin konsernitili, ja Mestariasunnot Oy:n kautta on hoidettu useampien kaupungin tytäryhtiöiden kirjanpitoa. Kaupungilla ja kaikilla tytäryhtiöillä on sama tilintarkastusyhtiö.

Hankinnoissa tehdään jonkin verran yhteistyötä konsernitasolla. Mm. vakuutukset on kilpailutettu yhdessä. Jatsin hallinnon ohuus on synnyttänyt tarpeen tiivistää yhteistyötä hankinnoissa ja hr-asioissa ja Mestaritoiminnan kanssa yhdessä toteutettavan tilahallintajärjestelmäprojektin tiimoilta on noussut esiin tarve lisätä kaupungin ja yhtiöiden ICT-ratkaisujen yhteensopivuutta. Linjauksia keskitettyjen konsernitoimintojen käytöstä tultaneen tarkentamaan konserniohjetta päivitettäessä. Keskityksellä voidaan tämänhetkisen arvion perusteella saavuttaa myös taloudellisia hyötyjä.

Tiedonkulku ja sen toimivuus

Tiedonkulku ja yhteistyö tytäryhtiöiden johdon ja kaupungin johdon välillä on tiivistynyt. Hallitusjäsenien osalta yhteydenpito kaupungin suuntaan on ollut vähäisempää ja se on joissain tapauksissa koettu riittämättömäksi. Esimerkiksi Keusoten hallituksen jäsenet ovat toivoneet virkamiesjohdolta vahvempia kannanottoja hallituksessa käsiteltäviin asioihin. Yhteistyötä on lisätty ja luotu prosessi, jolla Järvenpään näkökulmasta oleellisista asioista pyritään informoimaan edustajia ennen kokouksia.

Vastaavasti yhtiön hallituksen esityslistat ja pöytäkirjat jaetaan kaupunginjohtajalle sekä yhtiökokousedustajalle ja/tai yhtiön vastuuhenkilölle.

Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallitusten nimittämispäätökset käsitellään yhtiökokouskutsujen yhteydessä, kun yhtiökokousedustajalle annetaan omistajaohjeistuksena henkilöt, joita esitetään hallitukseen kaupungin edustajiksi. Järvenpäässä hallitusten jäsenet valitaan pääosin poliitikoista.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupungin merkittävimmistä tytäryhtiöissä Mestaritoiminta Oy:ssä ja Järvenpään Mestariasunnot Oy:ssä sisäisestä valvonnasta on säädetty hallituksen vahvistamassa talousohjeessa. Myös Terveystalossa on määritelty sisäisen valvonnan toteutus ja raportointivastuut. Muilta osin sisäisen valvonnan käytänteistä ei ole yhtiöistä raportoitua tietoa.

Tytäryhtiöiden sitoutumista konsernia sitoviin ohjeistuksiin tullaan lisäämään vuoden 2020 aikana konserniohjeen ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden valmistuttua. Konserniohjeet tuodaan käsittelyyn kaikkien tytäryhtiöiden hallitukseen.

Yhtiöiden tekemiä riskikartoituksia ei ole saatettu kaupungin tietoon. Osana tytäryhtiöseurannan uudistusta konserniyhtiöiltä on vuoden 2020 talousarvion laadinnan yhteydessä pyydetty arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Jatkossa yhtiöiden odotetaan raportoivan tästäkin asiasta osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Konsernin näkökulmasta riskien hallinnassa ei ole täysin onnistuttu. Epäonnistumiset ovat realisoituneet mm. investointeina sisäilmakohteiksi osoittautuneisiin rakennuksiin ja Jatsin talousvaikeuksina.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään tytäryhteisöt ja jäsenyyskuntayhtymät omistusosuuden mukaan siten, että kokonaisuudesta muodostuu yksi yhteisö. Osakkuusyhteisöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen vain tuloksen ja oman pääoman muutoksen osalta. Konsernituloslaskelma osoittaa kuntakonsernin tilikauden tuloksen sen jälkeen, kun olennaiset

- konserniyhteisöjen ja jäsenkuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako ja sisäiset katteet (omaisuuden myyntiin liittyen) on vähennetty eli eliminoitu
- tytäryhteisöjen, joiden toiminta perustuu kiinteistön hallintaan, tekemät kirjanpidon poistot on muutettu kaupungin poistosuunnitelman mukaisiksi
- vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on purettu
- ulkopuolisten osuus tytäryhteisöjen tuloksesta on merkitty omaksi eräkseen tuloslaskelmassa

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

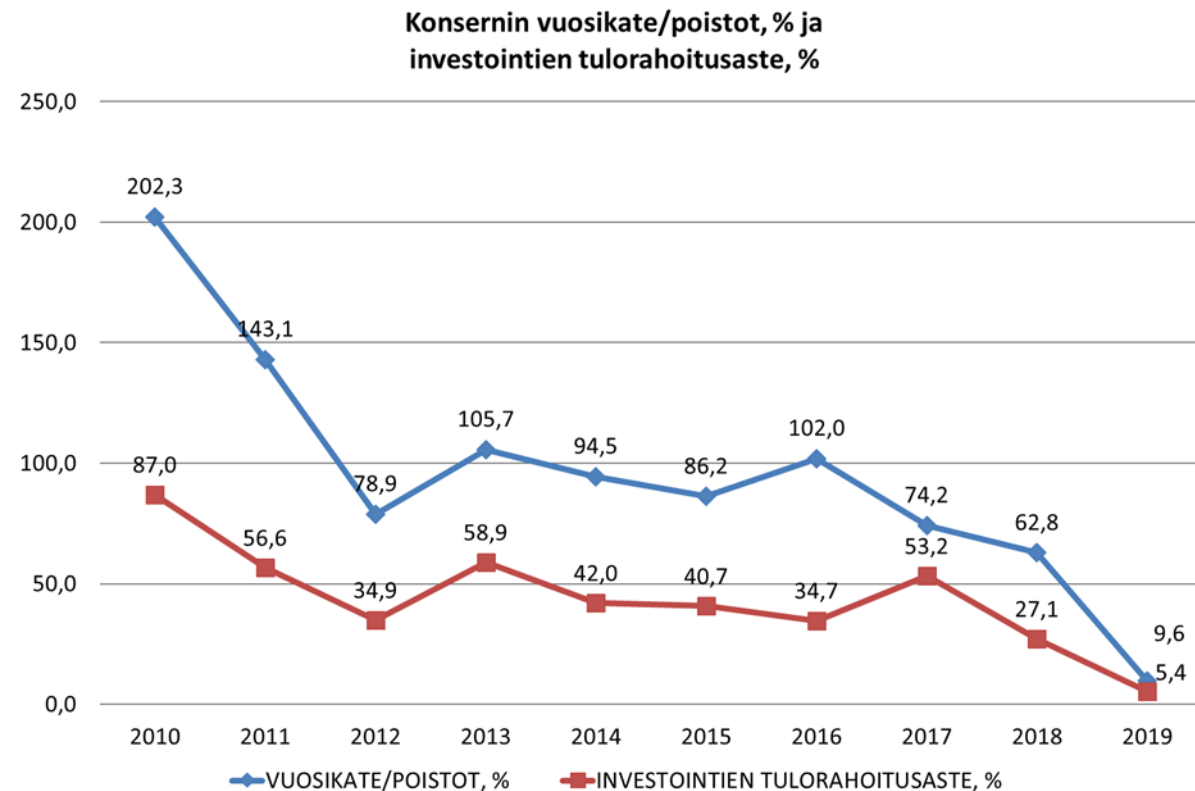
	2019 1000 €	2018 1000 €
Toimintatuotot	234 340	260 128
Valmistus omaan käyttöön	1 300	1 119
Toimintakulut	-460 857	-462 802
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-1 224	258
TOIMINTAKATE	-227 741	-202 416
Verotulot	192 689	186 872
Valtionosuudet	41 563	39 476
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 249	-2 006
Korkotuotot	180	347
Muut rahoitustuotot	422	393
Korkokulut	-2 574	-1 419
Muut rahoituskulut	-1 277	-1 326
VUOSIKATE	3 261	21 926
Poistot ja arvonalentumiset	-33 838	-34 918
Suunnitelman mukaiset poistot	-33 683	-34 859
Omistuksen eliminoitierot	-163	-52
Arvonalentumiset	7	-7
Satunnaiset erät	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-30 577	-12 992
Tilinpäätössiirrot	0	-14
Tilikauden verot	-167	-215
Laskennalliset verot	-286	-108
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	15	27
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-31 015	-13 303

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	51,0	56,3
Vuosikate/Poistot, %	9,6	62,8
Vuosikate, euroa/ asukas	75	505
Asukasmäärä	43 711	43 410

Vuosikatteen ja poistojen suhde on myös yksi kuntalain 118 §:n mukaisista kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa käytettävistä tunnusluvuista. Tämän tunnusluvun mukaan kunta on erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa, jos tunnusluvun arvo on alle 80 %.

Järvenpään kaupunkikonsernilla vuosikate/poistot -prosentti laski vuonna 2019 9,6 %:iin, kun se vuonna 2018 oli 62,8%. Tilanteen heikkeneminen on suoraa seurausta kaupungin negatiivisesta vuosikatteesta.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Konsernilla tunnusluku on laskenut viime vuosina alhaisen vuosikatteen ja suurien investointien takia. Investointien tulorahoitus vuonna 2019 oli enää 5,4 %, kun se edellisenä vuonna oli 27,1 %.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	<i>1000 €</i>	<i>1000 €</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 261	21 926
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-167	-215
Tulorahoituksen korjauserät	-3 683	-11 512
	<hr/> -589	10 199
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-60 894	-81 979
Rahoitusosuudet investointimenoihin	784	1 163
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 843	13 629
	<hr/> -53 267	-67 187
Toiminnan ja investointien rahavirta	-53 856	-56 987
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0
	<hr/> 0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	188 651	13 025
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 715	-7 623
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-119 930	36 315
	<hr/> 58 005	41 717
Oman pääoman muutokset	0	962
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	154	29
Vaihto-omaisuuden muutos	21	-137
Saamisten muutos	-11 407	276
Korottomien velkojen muutos	7 775	12 528
	<hr/> -3 456	12 696
Rahoituksen rahavirta	54 549	55 376
Rahavarojen muutos	693	-1 611
Rahavarat 31.12.	13 011	12 316
Rahavarat 1.1.	12 316	13 927
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	3	0
Rahavarojen muutos	693	-1 611
Yritysjärjestelyssä tulleet/lähteneet rahavarat	0	0
TP Rahoituslaskelma + tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	-197 596 540	-170 389 360
Investointien tulorahoitus, %	5,4	27,1
Laskennallinen lainanhoitokate	0,1	0,5
Kassan riittävyys, pv	8,9	8,1
Asukasmäärä	43 711	43 410

Konsernitilin päätöksen laskennallista lainanhoitokatetta käytetään yhtenä tunnuslukuna kuntalain 118 §:n mukaisessa kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa. Kuntalain 118 §:n mukainen tunnusluvun raja-arvo on 0,8.

Järvenpään kaupunkikonsernilla laskennallinen lainanhoitokate on 0,1 vuonna 2019, kun se edellisenä vuonna oli 0,5.

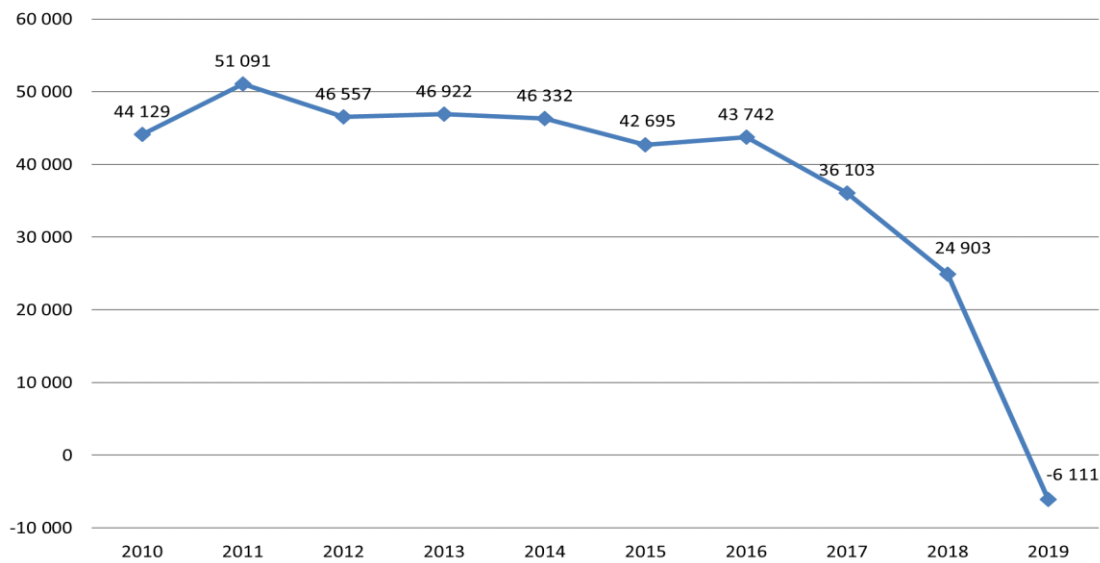
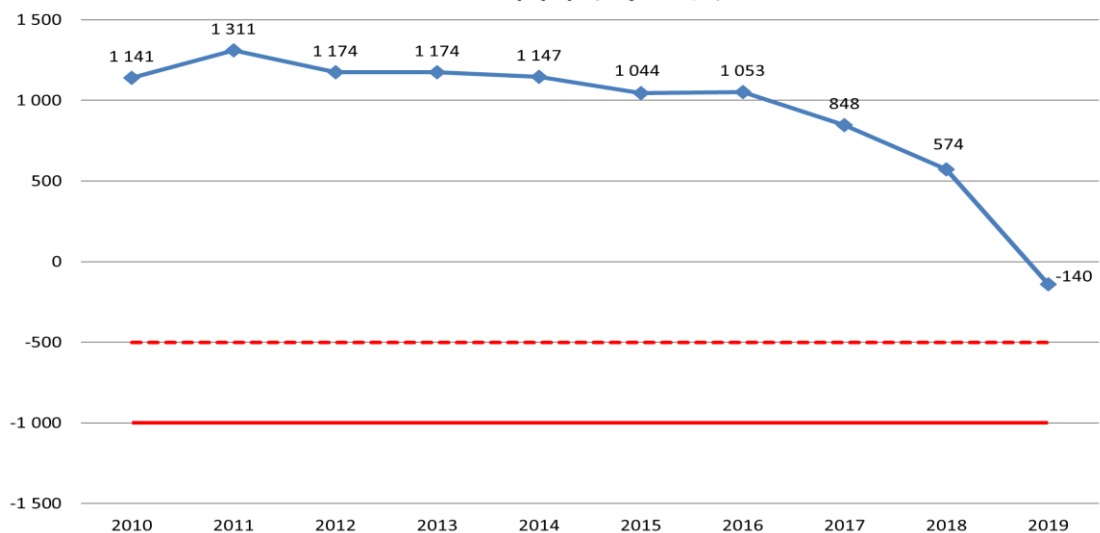
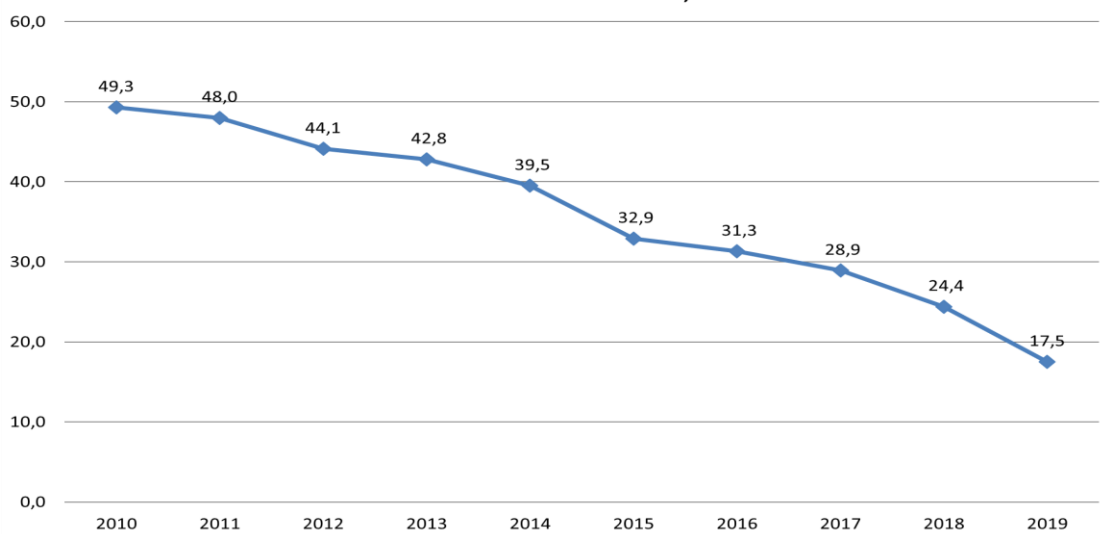
Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2019 1000 €	2018 1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	540 243	518 469
Aineettomat hyödykkeet	5 051	6 061
Aineettomat oikeudet	1 571	2 200
Konserniliikearvo	253	337
Muut pitkävaikutteiset menot	3 227	3 523
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hyödykkeet	0	1
Aineelliset hyödykkeet	527 792	502 810
Maa- ja vesialueet	49 093	48 224
Rakennukset	324 949	304 906
Kiinteät rakenteet ja laitteet	118 096	108 014
Koneet ja kalusto	8 595	8 314
Muut aineelliset hyödykkeet	815	831
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	26 244	32 521
Sijoitukset	7 401	9 599
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	1 999	3 377
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	5 254	6 074
Muut lainasaamiset	4	4
Muut saamiset	143	143
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	324	738
VAIHTUVAT VASTAAVAT	43 633	31 557
Vaihto-omaisuus	1 246	1 267
Saamiset	29 375	17 974
Pitkäaikaiset saamiset	16	129
Lyhytaikaiset saamiset	29 360	17 844
Rahoitusarvopaperit	1 009	531
Rahat ja pankkisaamiset	12 003	11 784
VASTAAVAA YHTEENSÄ	584 200	550 764

VASTATTAVAA	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	101 826	133 915
Peruspääoma	106 875	106 875
Arvonkorotusrahasto	702	1 580
Muut omat rahastot	360	557
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	24 903	38 206
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-31 015	-13 303
VÄHEMMISTÖOSUUDET	153	167
KONSERNIRESERVI	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	2 652	2 941
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	871	804
VIERAS PÄÄOMA	478 957	412 869
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	382 053	210 056
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	11 161	10 175
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	18 790	132 767
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	66 953	59 871
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	584 200	550 764
TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	17,5	24,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	102,0	84,7
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	107,5	90,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000€	-6 111	24 903
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-140	574
Lainakanta 31.12., 1000€	400 844	342 862
Lainakanta 31.12., €/asukas	9 170	7 898
Lainat ja vuokravastuut 31.12	421 412	365 890
Lainat ja vuokravastuut 31.12, € asukas	9 641	8 429
Lainasaamiset, 1000€	4	4
Asukasmäärä	43 711	43 410

Konsernin kertynyt yli-/alijäämä painui alijäämäiseksi ollen vuonna 2019 -6,1 Me, kun se edellisenä vuonna oli vielä 24,9Me.

Konsernin kertynyt alijäämä asukasta kohden oli vuonna 2019 -140 e/as ja edellisenä vuonna 574 e/as ylijäämäinen. Kriisikuntakriteerien mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa.

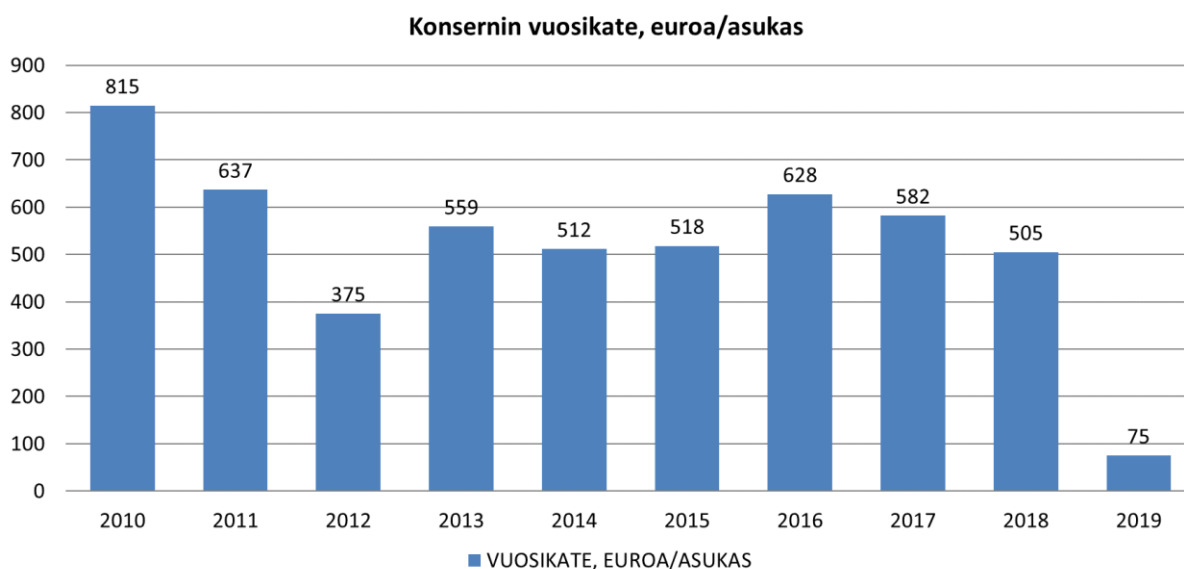
Konsernin kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €

Konsernin kertynyt yli-/alijäämä, €/as

Konsernin omavaraisuusaste, -%

Yhteenveto konsernitilinpäätöksestä

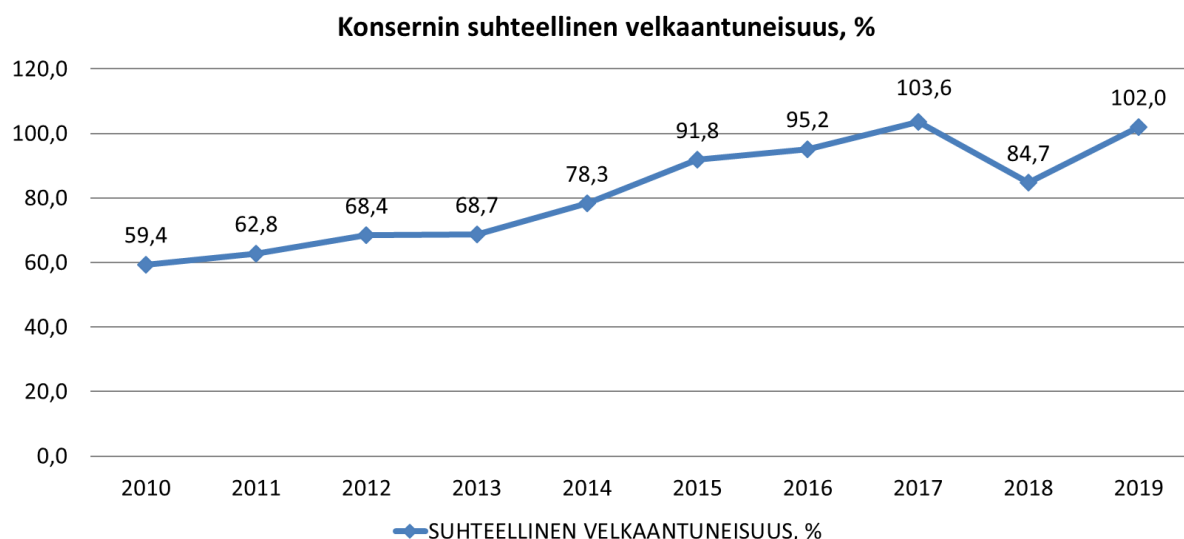
Tilikauden tulos ja lainamäärän kehitys

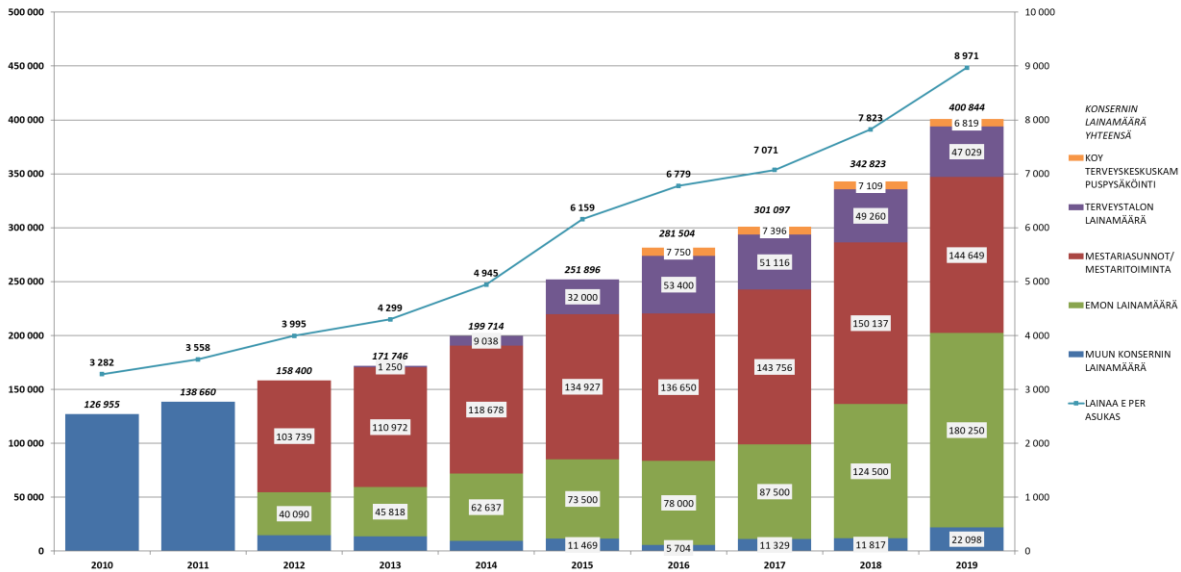
Järvenpään kirjanpitolain mukaisen kaupunkikonsernin vuosikate oli 3,3 Me. Vuosikate heikkeni edellisestä vuodesta 18,7 Me (85 %).

Konsernin tilikauden tulos oli -30,6 Me (v. 2019 tulos -13,0 Me) ja tilikauden alijäämä 31,0 Me (alijäämä 13,3 Me vuonna 2018).

Kaupunkikonsernin lainamäärä kasvoi 58,0 Me ollen vuoden lopulla yhteensä 400,8 Me (9 170 e/as). Kaupungin (emon) lainamäärän kasvu oli noin 56,2 Me.

Konsernin lainamäärä 1000 euroa ja euroa/asukas v. 2010 -2019

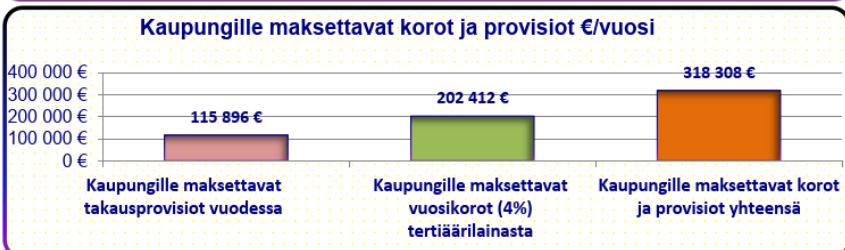
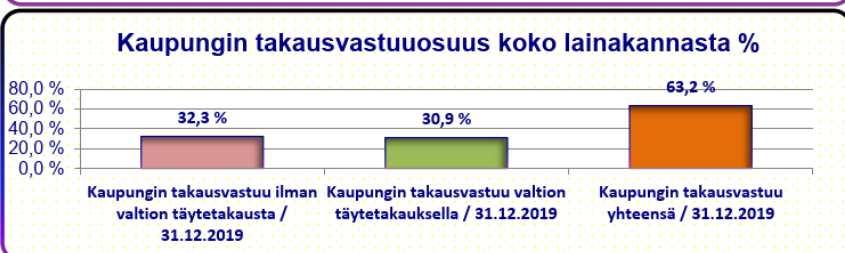
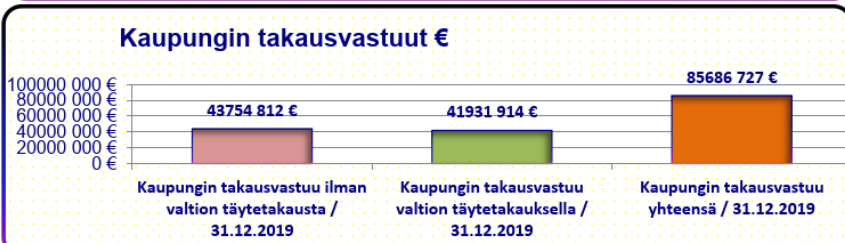
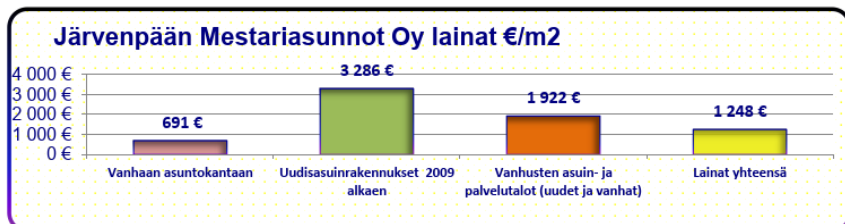
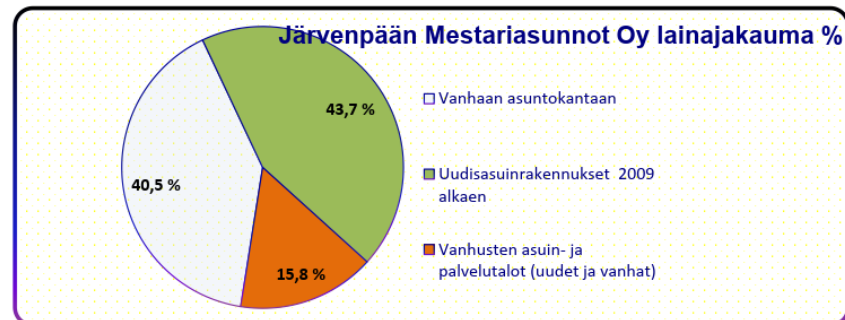
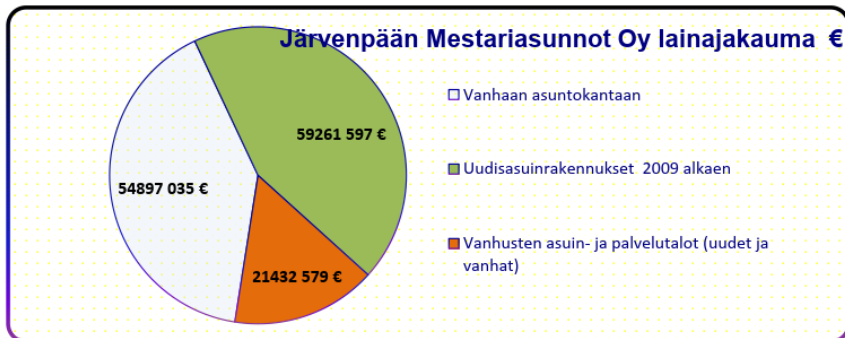
Mestariasunnot Oy:n ja Mestari toiminta Oy:n osuus koko kaupunkikonsernin lainakannasta on 144,6 Me (36,1 %). Emo-kaupungin osuus lainakannasta on 180,25 Me (45,0 %), KOy Järvenpään Terveystalon osuus on 47,0 Me (11,7 %), Ky Terveyskeskuskampuksen pysäköinti 6,8 Me (1,7%), joten muiden yhteisöjen osuudeksi jää 22,1 Me (5,5 %) lainakannasta.

Järvenpään kaupungin takausvastuu oli 31.12. lainapääomalle 149,6 Me konserniyhteisöille päätetyistä takauksista. Näiden lainojen alkuperäinen pääoma on ollut 167,6 Me. Mestariasunnot Oy:n osuus jäljellä olevasta lainapääomasta vuoden lopulla 83,1 Me.

Mestariasunnot Oy osana kaupunkikonsernia

Mestariasunnot-konsernin lainakanta ja kaupungin takausvastuut jakaantuivat seuraavasti:

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kaupunginhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Lisäksi kaupunginhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Järvenpään kaupungin taseessa on edellisten tilikausien ylijäämää 41 920 734,59 euroa.

Tilikauden tulos on -32 394 372,10 euroa. Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle vuoden 2018 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Valmistuneiden hankkeiden poistoeroa tuloutetaan 150 051,48 euroa

Vuoden 2019 alijäämä -32 244 320,62 euroa vähennetään edellisten tilikausien ylijäämästä.

Esitykset sisältyvät laadittuun tilinpäätökseen.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailusta on myös käytävä ilmi, että onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrätyllä tavalla.

Talousarviossa ja sen toteutusvertailussa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa, investointiosa sekä rahoitusosa. Toteutusvertailu laaditaan, sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion.

Talousarvion toteutusvertailuissa on esitetty kunnan talousarvion toteutuminen ilman Järvenpään Vesi -liikelaitosta.

Talousarvion toteutusvertailussa on annettava selvitys valtuuston liikelaitoksille asettamien tavoitteiden toteutumisesta. Liikelaitoksen johtokunnan asettamien tavoitteiden toteutusvertailut esitetään jäljempänä osassa Eriytetyt tilinpäätökset.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Sivujen lukuohje

Kaikki esitetyt toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia kaupunginvaltuustoon nähden. Rahatauluissa valtuustoon nähden sitovat erät ovat toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön ja toimintakulut. Järvenpään Vedellä valtuustoon nähden sitova erä on toimintakate.

Rahatauluissa käytetty rahayksikkö on euro. Sarakeotsikot ovat:

Alkuperäinen TA 2019	Alkuperäinen talousarvio 2019
TA-muutokset	Kaupunginvaltuuston hyväksymät talousarviomuutokset
Muutettu TA 2019	Korjattu talousarvio eli talousarvio tehtyjen TA-muutosten jälkeen
TP 2019	Talousarvion toteutuma 2019
Poikkeama	Toteutuman ja korjatun talousarvion välinen ero

Tuloslaskelmissa käytetty rahayksikkö on euro. Sarakeotsikot ovat:

Muutettu TA 2019	Muutettu talousarvio eli talousarvio tehtyjen TA-muutosten jälkeen
TP 2019	Talousarvion toteutuma 2019
ERO	Toteutuman ja korjatun talousarvion välinen ero
TOT-%	Toteutuman suhde korjattuun talousarvioon prosentteina
TP 2018	Talousarvion toteutuma edelliseltä vuodelta

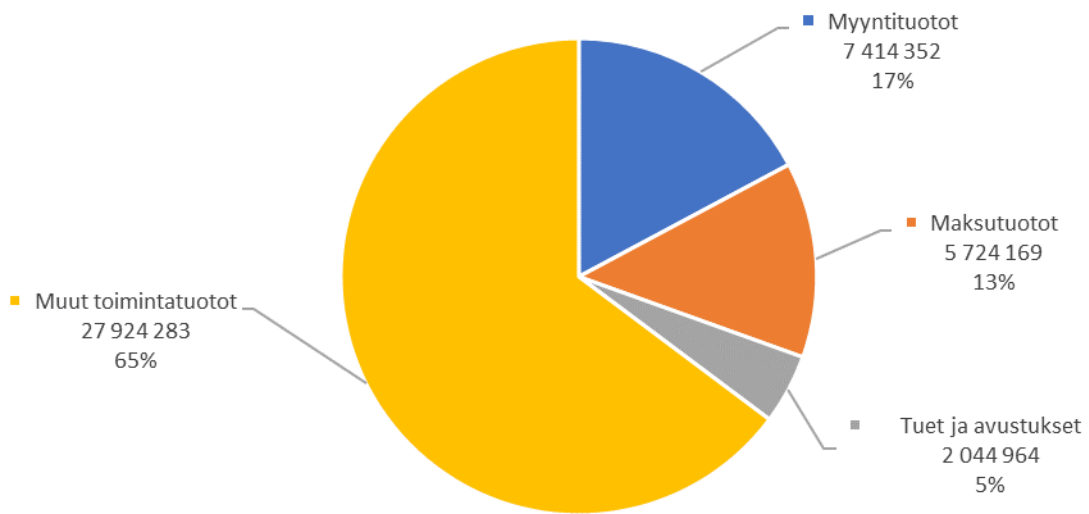
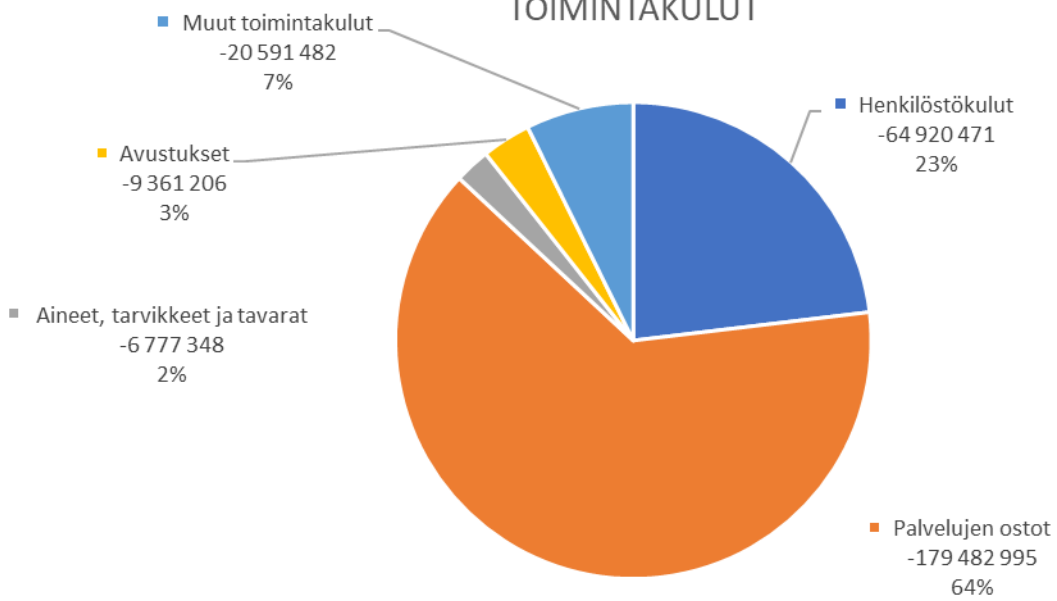
Kunkin tuloslaskelman jälkeen on esitetty ympyrädiagrammit vuoden 2019 toimintatuottojen ja -kulujen tiliryhmätasoisesta jakautumasta.

Käyttötalousosa yhteensä

	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Järvenpään kaupunki ilman liikelaitosta					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	52 634 736	-10 265 000	42 369 736	43 107 767	738 031
Valmistus omaan käyttöön	1 050 000		1 050 000	1 154 868	104 868
Toimintamenot	-267 135 056	-4 015 667	-271 150 723	-281 133 502	-9 982 779
Toimintakate (netto)	-213 450 319	-14 280 667	-227 730 986	-236 870 867	-9 139 880
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-16 405 000	-2 839 044	-19 244 044	-17 962 905	1 281 139
Korko sitoutuneelle pääomalle					0
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-229 855 319	-17 119 711	-246 975 030	-254 833 772	-7 858 741

Tuloslaskelma, kaupunki ilman Järvenpään Vesi -liikelaitosta

Järvenpään kaupunki ilman liikelaitosta	Muutettu TA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%	TP 2018
TOIMINTATUOTOT	42 369 736	43 107 767	738 031	101,7 %	140 431 107
Myyntituotot	7 002 906	7 414 352	411 446	105,9 %	86 916 797
Maksutuotot	5 167 303	5 724 169	556 866	110,8 %	16 873 014
Tuet ja avustukset	1 371 632	2 044 964	673 332	149,1 %	2 209 733
Muut toimintatuotot	28 827 895	27 924 283	-903 613	96,9 %	34 431 564
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 050 000	1 154 868	104 868	110,0 %	1 016 170
TOIMINTAKULUT	-271 150 723	-281 133 502	-9 982 779	103,7 %	-352 074 967
Henkilöstökulut	-64 857 294	-64 920 471	-63 177	100,1 %	-99 723 732
Palvelujen ostot	-168 594 893	-179 482 995	-10 888 102	106,5 %	-199 038 333
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 841 734	-6 777 348	64 387	99,1 %	-10 833 779
Avustukset	-9 700 300	-9 361 206	339 094	96,5 %	-14 549 150
Muut toimintakulut	-21 156 501	-20 591 482	565 019	97,3 %	-27 929 974
TOIMINTAKATE	-227 730 986	-236 870 867	-9 139 880	104,0 %	-210 627 690

TOIMINTATUOTOT

TOIMINTAKULUT

Konsernipalvelut

Vastuuhenkilö Kaupunginjohtaja Olli Naukkarinen

Toiminta-ajatus/tehtävät Konsernipalveluiden tarkoituksena on taata kunnallisen demokratian toimivuus, luoda henkilöstölle edellytykset sujuvaan palveluun, huolehtia konserninäkökulman välittymisestä kaikkeen päätöksentekoon sekä tuottaa kaupunkikonsernin toimintayksiköille niiden toimintaa tukevia palveluja kilpailukykyisesti.

Sitovat tavoitteet ja niiden toteuma

Tavoite	Vahvistetaan asukkaiden, yrittäjien ja yhteisöjen osallisuutta yhteisiin asioihin
Mittari	Osallisuusohjelma on hyväksytty ja pilotoitu vuoden 2019 aikana
Toteuma	Tavoite ei ole toteutunut. Osallisuuden asiantuntija on rekrytoitu ja resurssointi on varmistettu. Tavoitetta on edistetty vuoden 2019 aikana. Osallisuusohjelma korvautuu osallisuusmallilla, joka valmistuu vuonna 2020.
Tavoite	Uudistetaan Järvenpään kaupungin strategiaa tukeva brändi-identiteetti
Mittari	Visuaalinen ilme on uudistettu sekä ydinviestit ja sloganit määritetty
Toteuma	Tavoite on toteutunut. Uusi brändi on määritelty joulukuussa 2019. Visuaalinen ilme on valmis ja ydinviestin ja sloganit määritetty. Brändiuudistus etenee suunnitelman mukaisesti.
Mittari	Ulkoiset ja sisäiset sidosryhmät on osallistettu ja sitoutettu uudistamisen suunnitteluun.
Toteuma	Tavoite on toteutunut. Projektin toteutettiin osallistavasti. Projektissa oli yli 2500 osallistumista.
Tavoite	Hallinnon uudistus ja siihen liittyvä organisoituminen tukee kaupunkiorganisaation onnistumista ja tuloksellisuutta
Mittari	Hallinnon uudistuksen ja organisoitumisen aikataulu määritelty.
Toteuma	Tavoite on toteutunut. Hallinnon uudistuksen ja organisoitumisen toimenpiteissä on rekrytoinnit toteutettu. Hallinnon uudistus jatkuu vuoden 2020 aikana ja tavoitteena on keskittää operatiivisia hallinnon palveluita.
Mittari	Hallintohenkilöstön osaamiskartoitus on valmis.
Toteuma	Tavoite on toteutunut osittain. Hallintohenkilöstön osaamiskartoituksen edellytyksiä on rakennettu ja osaamiskartoitus menetelmän valinnassa on edetty. Osaamiskartoitusta pilotoidaan kevään 2020 aikana Konsernipalveluissa.
Mittari	Robottiikan hyödyntäminen kaupungin tukipalveluissa on aloitettu. 10 prosessia on robotisoitu.
Toteuma	Tavoite ei ole toteutunut. Tietohallinnossa uudet henkilöt aloittivat vasta syyskuussa 2019. Hyväksytyin strategian ja talousarvion mukaisesti robotiikan tavoitteet on asetettu vuosille 2020-2026. Työ on aloitettu näiden mukaisesti. Robotiikalle ja automatisaatiolle on nimetty vastuuhenkilöt. Robotiikkapalvelun kuvaaminen on

aloitettu loppuvuodesta 2019. Robottiikkumppanin kilpailutus on ajoitettu loppukevälle 2020, kun ensin on kilpailutettu IT-hankintakonsultti kaupungin käyttöön. Ensimmäiset toteutukset suunniteltu syksylle 2020.

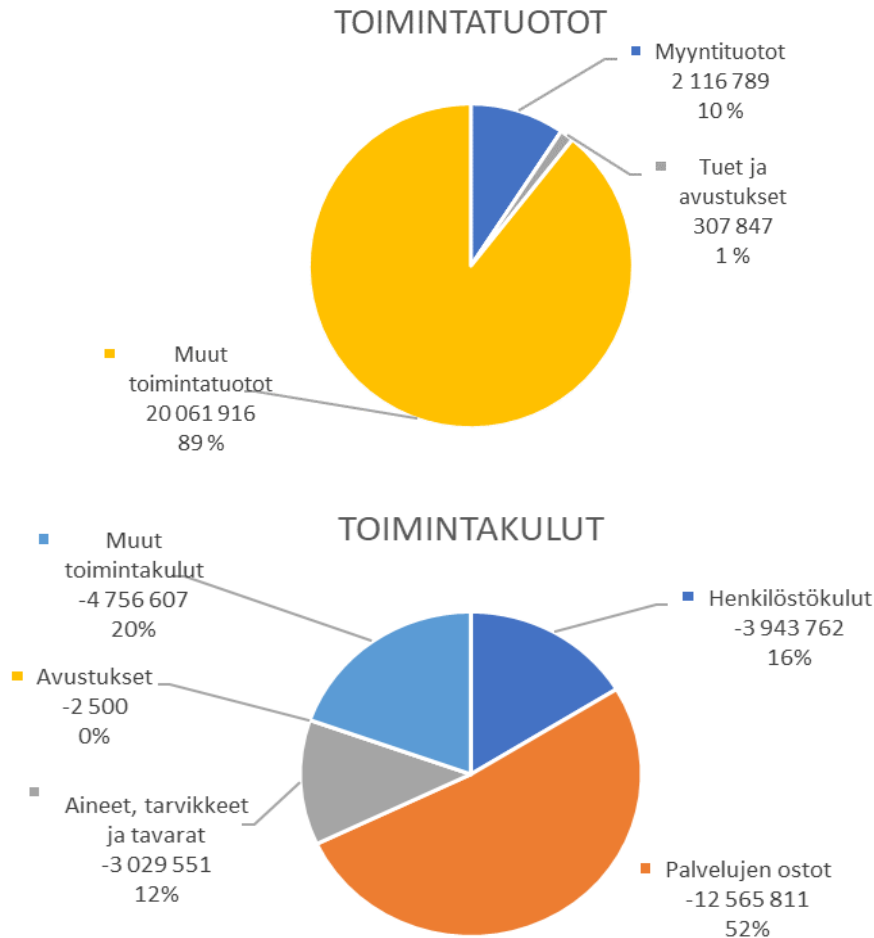
Tavoite	Varmistetaan konsernipalveluiden työntekijöille turvallinen ja terveellinen työympäristö
Mittari	Kaupungintalo on purettu ja konsernipalveluille on löydetty pitkäaikainen, henkilöstön tarpeita tukeva väistötilaratkaisu
Toteuma	Tavoite ei ole toteutunut. Kaupungintalon purkulupaprosessi on kesken. Konsernipalveluiden henkilökunta työskentelee osittain pitkäaikaisessa, osittain tilapäiseksi tarkoitettussa väistötilassa. Arkisto on siirretty sisäilmaongelmaisesta tilasta tilapäiseen säilytyspaikkaan, jossa on myös sisäilmaongelmia. Työskentelyn edellytyksiä arkistotilassa selvitetään.

KONSERNIPALVELUT	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	22 600 593	0	22 600 593	22 487 002	-113 592
Toimintamenot	26 448 945	70 000	26 518 945	24 298 230	-2 220 715
<i>Toimintakate (netto)</i>	<i>-3 848 352</i>	<i>-70 000</i>	<i>-3 918 352</i>	<i>-1 811 229</i>	<i>2 107 123</i>

Tuloslaskelma

KONSERNIPALVELUT	Muutettu TA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%	TP 2018
TOIMINTATUOTOT	22 600 593	22 487 002	-113 592	99,5 %	23 615 343
Myyntituotot	2 125 232	2 116 789	-8 443	99,6 %	4 235 860
Maksutuotot	0	449	449		-181
Tuet ja avustukset	300 000	307 847	7 847	102,6 %	368 059
Muut toimintatuotot	20 175 361	20 061 916	-113 445	99,4 %	19 011 605
TOIMINTAKULUT	-26 518 945	-24 298 230	2 220 715	91,6 %	-26 390 365
Henkilöstökulut	-4 595 411	-3 943 762	651 649	85,8 %	-4 278 217
Palvelujen ostot	-13 089 269	-12 565 811	523 458	96,0 %	-14 049 081
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 514 594	-3 029 551	485 043	86,2 %	-4 210 407
Avustukset	-50 000	-2 500	47 500	5,0 %	-27 237
Muut toimintakulut	-5 269 671	-4 756 607	513 064	90,3 %	-3 825 424
TOIMINTAKATE	-3 918 352	-1 754 723	2 163 628	44,8 %	-2 775 022

Perustelut poikkeamalle

Toimintatuottojen alittuminen aiheutuu tilahallinnan sisäisten erien budjetin ja toteuman poikkeamista. Budjetissa on mukana tilahallinnan kustannuspaikkojen välisiä laskennallisia eriä, jotka olisi pitänyt eliminoida. Vastaavat erät toteutuvat konsernipalveluiden sisäisissä vuokramenoissa eli niillä ei ole vaikutusta konsernipalvelujen toimintakatteeseen.

Konsernipalvelujen toimintakulut alittuivat yhteensä yli 2,2 miljoonalla eurolla, missä suurimpana selittäjänä ovat kaikkien yksiköiden rekrytointiviiveistä ja eläkemenoperusteisten maksujen (70te) alittumisesta johtuva henkilöstökulujen alitus.

Toinen oleellinen selittäjä on Konsernipalveluihin sisältyvä tilaomistus, jonka toimintakulut alittuivat 830te. Alitusta selittää osaltaan yllä mainitut sisäisten erien kirjaukset sekä lämmitys ja vesimaksujen alittuminen (yli 500 te), mikä johtuu osittain joulukuun laskujen kirjautumisesta väärälle kaudelle. Kaupungin toimitilahankkeen käynnistyminen ja KAJR:ssa sovittu aikaisempien vuosien talvikunnossapidon kulujen jälkilaskutus aiheutti talonmiespalvelujen ylittymisen (157te). Myös vakuutusmaksut ylittivät budjetoidun (52te).

Muissa yksiköissä palveluiden ostot alittuivat erityisesti varattujen kehittämismäärärahojen alittumisesta (n. 400te) ja työterveyshuollon kustannusten alittumisesta johtuen (102te). Vuoden aikana toteutuneet tilamuutokset mm. kaupungintalon tyhjentäminen ja siirtyminen Järvenpäätalolle, näkyy poikkeamina tilakulubudjetin ja toteuman mukaisen laskutuksen välillä. Konsernipalvelujen sijoittuminen ulkoisiin vuokratiloihin näkyy ylittyneinä vuokratuloina (57 te).

Kehittämismenojen aktivointi paransi konsernipalvelujen toimintakatetta 57te:lla.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana ja sen jälkeen

Mennyt vuosi on ollut Konsernipalveluissa muutoksen vuosi sekä organisaation, että käynnistettyjen muutosten näkökulmasta. Konsernipalvelujen organisaatiota ja konsernipalveluiden tehtäviä tarkasteltiin vuoden aikana uudelleen. Talous- ja hallintojohtaja siirtyi Akaan kaupunginjohtajaksi, missä yhteydessä virka todettiin liian laajaksi yhden henkilön hoitaa. Uusi hallintojohtaja aloitti tehtävässään elokuun puolivälissä ja talousjohtajan tehtävä täytettiin alkuvaiheen sisäisen täytön jälkeen vakituisesti kevästä 2020. Keväällä 2019 aloitti myös uuteen virkaan valittu tietohallintojohtaja. Viestintäjohtaja vaihtui helmikuussa 2019 ja henkilöstöjohtaja vuoden 2018 lopussa. Konsernipalvelujen johto on siis kokonaisuudessaan uudistunut parin viime vuoden aikana. Samassa yhteydessä myös moni avainhenkilö on vaihtunut ja muutostyön vaatimia uusia resursseja on lisätty Konsernipalvelujen yksiköihin.

Konsernipalvelujen toiminnot on kaupungintalon sisäilmahaasteiden vuoksi sijoitettu kolmeen eri toimipisteeseen Järvenpäätalolle, verotalolle ja Mannilantielle, mikä on omalta osaltaan haastanut toimintatapoja. Kaupungintalo on tyhjennetty ja odottaa purkulupaa. Arkistot on siirretty, taidesineistö on puhdistettu, inventoitu ja siirretty ja muu toimistokalusto on puhdistettu ja siirretty tai kierrätetty asianmukaisesti pois kaupungintalolta.

ICT- ja kehittämispalvelut (Tietohallinto) organisoitui uudestaan 2019 aikana ja on aloittanut työt kokonaisarkkitehtuurin ja ICT-palveluiden kehittämisen suhteen. Loppuvuonna 2019 valmistui IT-kehittämisen tiekartta, jonka toteuttaminen on jo hyvässä vauhdissa. Se täydentyy seuraavassa vaiheessa palveluiden kehittämisen tavoitteilla ja siltä pohjalta lähdetään kohti strategiassa kirjattuja päämääriämme.

Järvenpään viestintää on kehitetty edelleen avoimempaan, ennakoivampaan ja osallistavampaan suuntaan. Brändityö vietiin läpi suunnitellun aikataulun mukaisesti. Uusi brändikonsepti hyväksyttiin joulukuussa, mistä lähti käyntiin lanseeraus ja käyttöönotto. 2019 aloitettiin myös verkkoviestinnän kokonaisuuden uudistusprojekti, jonka tuloksia nähdään vuoden 2020 aikana.

Kaupungin talouden seuranta uudistettiin vuoden aikana ja laadittiin uusi 4-vuotisiin kehyksiin perustuva talousohjelma ja 10 vuoden investointiohjelma. Talousohjelma kytkettiin tiiviisti yhteen uuden strategian kanssa. Osana talousarviota hyväksyttiin strategisten päämäärien toteuttamisen varmistavat tavoitteet ja mittarit, joita tullaan seuraamaan osana osavuosisiraportointia.

Vuoden aikana käynnistettiin myös useampivuotinen tilahallintajärjestelmän kehittämisprojekti, joka tulee vaikuttamaan merkittävästi kaupungin tilaresurssien johtamiseen.

Valtakunnalliset eduskunta- ja europarlamenttivaalit koordinoitiin hallinnosta keväällä 2019.

Selvitys ostetuista konsulttipalveluista 2019

Toimittaja	Selite	€, alv 0
Mestaritoiminta Oy	Rakennustöiden rakennuttaminen, valvonta, konsultointi ja erityisasiantuntijatyöt (purut, sisäilmatutkimukset/pienet korjaukset, väistötilajärjestelyt, sopimusjärjestelyt ja kilpailutukset)	203 105
Ohoi Creative Oy	Järvenpään brändiuudistusprojekti Graafinen suunnittelu, videotuotanto (4 310)	53 175
CBRE Finland Oy	Tulevaisuuden työn visio	23 520
Sarastia Oy (KuntaPro Oy)	Kuntatieto-ohjelman 1. vaiheen käyttöönotto (11 500) Veden sisäisen laskutuksen käyttöönotto (2 016) Järjestelmien muutostyöt (Populus 2937, BIP 1328)	17 781
Hansel Oy	Hankintojen nykytilaselvitys ja spend-analyysi	12 410

FCG Konsultointi Oy	USO5 Uuden sukupolven organisaatiot 2019-2020	12 010
Renesans Consulting Oy	Itseohjautuvuuspilotti, Monimuotoinen itseohjautuvuus-hanke	11 883
Särmälä Elina	Selvitys Jatsin toiminnasta ja taloudesta	9 743
Dazzle Oy	Valmentavan johtamisen työkirjan tuottaminen	9 000
Asianajotoimisto JB Eversheds Oy	Puolustautuminen vahingonkorvaus/riita-asiakannetta vastaan käräjäoikeudessa	8 483
Werka kehitys Oy	Johtoryhmän coaching- ja sparrausprosessi	8 325
Taloustutkimus Oy	Imagotutkimus	6 350
Koodiviidakko Oy	Mediaseurantapalvelu	5 245
SmartSport - kehittämisosuuskunta	Selvitys ylikunnallisten liikuntaolosuhteiden tarpeesta ja toteuttamismahdollisuuksista + asukaskysely	5 000
Hay Group Oy	Johdon ja asiantuntijoiden tehtävien vaativuuden arviointijärjestelmän uudistus	4 873
Psykologitoimisto Cresco Oy	Johtajavalintojen soveltuvuusarvioinnit	4 600
Filosofian Akatemia Oy	Konsernipalvelujen työhyvinvointikyselyjen tulosten käsittelytyöpaja	3 195

Arvio tulevasta kehityksestä

Kaupungin hallinnon toimintojen tehostamiseen kohdistuu merkittävä paine. Hyväksytyssä talousohjelmassa toimenpiteiden synnyttämät säästöt on kohdistettu Konsernipalveluihin, joka hallintoa koordinoivana toimijana vastaa hankkeiden täytäntöönpanosta. Toimintojen uudistaminen edellyttää aikaisempaa vahvempaa keskusohjausta ja merkittävää muutosta kokonaisvaltaisen tiedon hyödyntämisessä ratkaisuja tehtäessä, mutta myös merkittävää panostusta resursseihin. Hankkeita ei voida toteuttaa ilman riittävää osaamis- ja henkilöstöresurssia eikä taloudellista satsausta esimerkiksi vaadittaviin järjestelmäinvestointeihin. Koronan ja Keusoten talousvaikutuksista johtuen myös kehittämistoimintaan osoitettaviin resursseihin kohdistunee karsintapaineita, mikä vaikeuttaa oleellisesti strategisten päämäärien saavuttamista.

Konsernipalvelujen resursseja on lisätty vastaamaan strategian vaatimuksiin erityisesti tietohallinnossa ja viestinnässä ja kaupunkiin on luotu palvelualueet ylittävät ryhmät kehittämään yhdessä yhtenäisiä toimintatapoja ja prosesseja. Nykyresursseilla pystytään tarttumaan ja viemään eteenpäin tavoiteltua muutosta sekä tukemaan palvelualueita työnteon tapojen ja prosessien muutoksissa.

Vuonna 2019 aloitetut hankkeet jatkuvat vuonna 2020, minkä lisäksi lukuisia uusia hankkeita on käynnistymässä. Vuoden 2020 kuluessa pyritään viemään läpi mm. kaupungin strategisia tavoitteita tukeva hallintosäätöuudistus.

Vuoden alussa on käynnistynyt myös Perhelä-hanke, joka sisältää paitsi koko hallinnon yhteiset toimitilat, myös uuden työnteon mallin ja yhteisen, itse-/ yhteisohjautuvuuteen sekä valmentavaan johtamiseen perustuvan toimintakulttuurin rakentamisen, ja asiakaspalvelun ja hallinnon prosessien uudistamisen kokonaisuudet.

Muita talousohjelman keskeisiä painopisteitä tuleville vuosille ovat yhteisten toimintamallien laadinta ja jalkauttaminen, työntekijöiden osaamisen, työyhteisö- ja oppimisen taitojen sekä muutoksen tekemisen ja erityyppisten projektikehittämisen taitojen varmistaminen, keskitettyjen päätöksenteon tuen, hankintapalveluiden ja asiakirjahallinnon prosessien vahvistaminen, sopimus-

ja toimitusketjun hallinnan kehittäminen. Kokonaisarkkitehtuurin kuvaamisella ja hallintamallin luomisella, digitaalisten alustojen ja asiointipalveluiden kehittämisellä, automatisaation lisäämisellä sekä tietojohdantamisen kehittämisellä tavoitellaan tiedolla johtamista ja palvelutietoon nojaavan talousohjausmallin käyttöönottoa. Viestintään kohdistuviin odotuksiin vastataan panostamalla viestinnän nopeuteen ja oikea-aikaisuuteen, avoimuuteen, vuorovaikutukseen, yhtenäisyyteen ja täsmällisyyteen.

Konsernipalveluiden johdolla viedään eteenpäin myös tilatehokkuuden lisäämistä tilahallinnan tietopohjan, nykyisen tilankäytön tehostamisen ja uusien tilainvestointien optimoimisen kautta. Jatkuvat yllättäen tulevat sisäilmaongelmat haastavat konsernipalvelut ja koko kaupungin organisaation, sillä ne aiheuttavat koko ajan muutoksia jo tehtyihin suunnitelmiin.

Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä

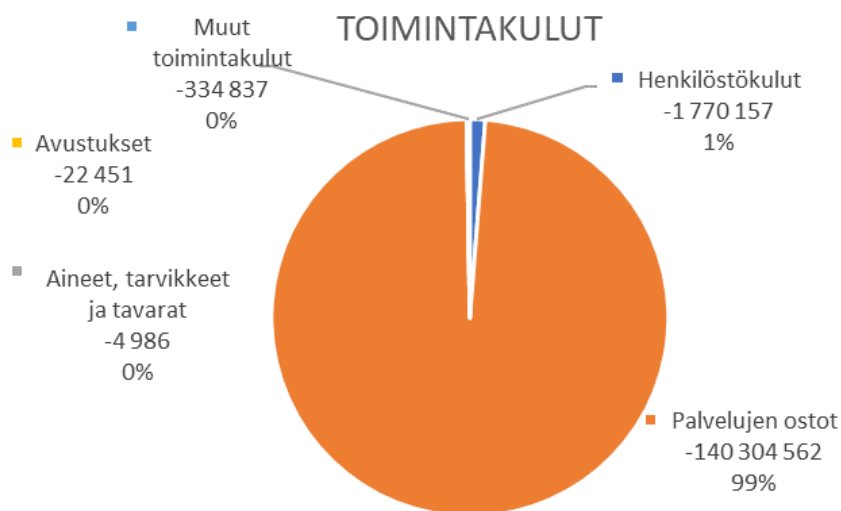
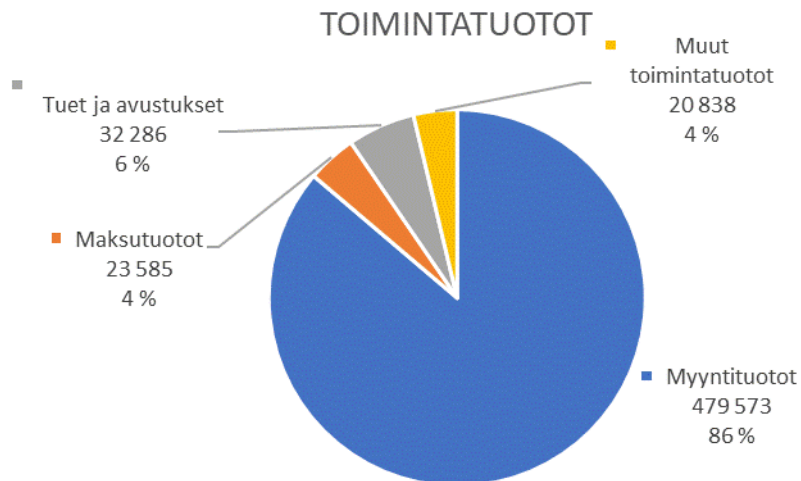
Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän jäsenkunnat, Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula siirsivät liikkeenluovutuksella sosiaali- ja terveystuotantonsa kuntayhtymälle vuoden 2019 alusta. Samalla kuntayhtymään siirtyi noin 3500 työntekijää jäsenkunnista.

Kuntayhtymän toiminta on jakautunut kolmeen palvelualueeseen, Ikäihmisten ja vammaisten palvelualue, Terveystuotantot ja sairaanhoito -palvelualue sekä Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen ja lasten, nuorten ja perheiden palvelualue. Tukipalveluja tuottaa Strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuus.

KESKI-UUDENMAAN SOTE - KUNTAYHTYMÄ	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	0	0	0	556 282	556 282
Toimintamenot	129 095 482	3 670 667	132 766 149	142 436 993	9 670 844
<i>Toimintakate (netto)</i>	<i>-129 095 482</i>	<i>-3 670 667</i>	<i>-132 766 149</i>	<i>-141 880 712</i>	<i>-9 114 563</i>

Tuloslaskelma

KESKI-UUDENMAAN SOTE- KUNTAYHTYMÄ	Muutettu TA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%	TP 2018
TOIMINTATUOTOT	0	556 282	556 282		12 182 043
Myyntituotot	0	479 573	479 573		1 671 114
Maksutuotot	0	23 585	23 585		8 738 704
Tuet ja avustukset	0	32 286	32 286		146 439
Muut toimintatuotot	0	20 838	20 838		1 625 785
TOIMINTAKULUT	-132 766 149	-142 436 993	-9 670 844	107,3 %	-129 362 347
Henkilöstökulut	-1 818 170	-1 770 157	48 013	97,4 %	-30 941 219
Palvelujen ostot	-130 947 979	-140 304 562	-9 356 583	107,1 %	-80 354 592
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-4 986	-4 986		-2 990 513
Avustukset	0	-22 451	-22 451		-7 756 230
Muut toimintakulut	0	-334 837	-334 837		-7 319 793
TOIMINTAKATE	-132 766 149	-141 880 712	-9 114 563	106,9 %	-117 180 304
*TP 2018 SOSIAALI- JA TERVEYSTUOTOIDEN PALVELUALUE					

Perustelu poikkeamalle

Kaupungin budjettiin varattua Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä (Keusote) -määrärahaa muutettiin vuoden 2019 aikana kaksi kertaa. Kaupunginvaltuuston kokouksessa 21.10.2019 § 77 hyväksymässä talousarviomuutoksessa siirrettiin Keusote-määrärahasta Hyvinvoinnin palvelualueelle 60 te avustummäärärahaa, josta avustusten jakaminen tapahtuu. Toisessa muutoksessa valtuusto hyväksyi 9.12.2019 § 88 Keusoten ilmoituksen mukaisen talousarvioliityksen ja kaupungin ja Keusoten budjetointipoikkeaman mukaisen lisäyksen määrärahaan.

Sitovuustason toimintakate ylitti talousarvion 9,1 miljoonalla eurolla. Olennaisimpana poikkeamana on Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän laskutus, joka ylitti muutetun talousarvion 9,2 miljoonalla eurolla. Sitovuustason toimintatuotoissa näkyy vuoden 2018 tapahtumiin liittyviä tuloja kuten Ely-keskuksen maahanmuuttokorvauksia ja asiakaslaskutuksessa tehtyjä hyvityslaskuja. Vastaavasti toimintakuluissa näkyy vuoden 2018 toimintaan liittyvät myöhässä tulleet laskut. Vuoden 2018 tapahtumien nettovaikutus toimintakatteeseen oli -37te. Lisäksi toimintakuluihin kirjatut sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöön liittyvät eläkemenoperusteiset maksut alittivat talousarvion.

Keusotelaskutuksen ylittymisen suuruus tuli Järvenpäälle yllätyksenä. Kuntayhtymä antoi marraskuussa 2019 tilinpäätösennusteen, jonka mukaan erikoissairaanhoidon kustannusten odotettiin ylittävän Järvenpään osalta noin neljällä miljoonalla eurolla. Ylityksestä osa ennustettiin katettavan kuntayhtymän oman toiminnan säästöillä. Järvenpään kokonaisylityksen arvioitiin olevan 1,5-2 miljoonaa euroa verrattuna kuntayhtymän käyttämään budjettilukuun. Kaupunginvaltuusto huomioi edellä esitetyn ylitysuhan hyväksyessään talousarviomuutoksen kokouksessaan 9.12.2019 § 88. Samassa yhteydessä valtuusto hyväksyi kuntayhtymän ja kaupungin käyttämien budjettilukujen poikkeamasta johtuvan 2,17 miljoonaa euron lisäyksen Keusote-määrärahaan.

Ensimmäinen tieto kuntayhtymän menojen ennakoitua suuremmasta ylityksestä saatiin 9. joulukuuta. Järvenpään osalta menojen esitettiin ylittävän erikoissairaanhoidon osalta 5 miljoonaa euroa ja oman toiminnan osalta 1 miljoonalla eurolla. Seuraava tarkentunut tieto annettiin kuntiin 29. tammikuuta, kun kuntayhtymän kuntakohtainen laskutus valmistui. Järvenpään erikoissairaanhoidon kuluylitys tässä ilmoituksessa oli 4,67 miljoonaa euroa ja oman toiminnan ylitys 5,37 miljoonaa euroa. Muutama päivä myöhemmin 3. helmikuuta ilmoitettiin lukujen olevan edelleen puutteellisia ja niitä tarkennettiin 5. helmikuuta. Tässä yhteydessä Järvenpään kohdistuvan tasauslaskun ilmoitettiin olevan 10,698 Me. Lisälaskutuksesta 4,7 Me aiheutui erikoissairaanhoidon kulujen ylittymisestä ja 6 Me kuntayhtymän oman toiminnan kulujen ylittymisestä.

Perustelut kuluylitykselle ovat kaupungin näkökulmasta puutteelliset.

Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän omat perustelut määrärahapoikkeamille

Ikäihmisten ja vammaisten palvelualue

- Kotihoito ylitys 1,5 Me (henkilöstökulut, työvoiman vuokraus)
- Vammaisten palvelut ylitys 0,2 Me (henkilökohtainen apu, tuottojen alittuminen)
- Ympäri vuorokautiset palvelut alitus 0,4 Me (henkilöstökulut, ei juurikaan työvoiman vuokrausta)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut sekä aikuisten mielenterveys, päihde- ja sosiaalipalvelut

- Lastensuojelun laitoshoidon hoitovuorokaudet kasvaneet 4680 vrk ja ammatillisten perhekotien vuorokaudet vähentyneet 1917 vrk
- Nuovon määrärahoja jäi siirtymättä kaupungilta kuntayhtymälle n. 0,2 Me
- Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelut, mielenterveysasumispalvelujen asiakasmäärä kasvanut 18 asiakkaalla vuodesta 2018

Terveyspalvelut ja sairaanhoito

- Laboratorio- ja kuvantamisen toteutuma 1,87 Me määräraha erikoissairaanhoidossa
- Hoitotarvike- ja apuvälinejakelu 0,9 Me
- Henkilöstökulut ja työvoiman vuokraus 1,0 Me

Koko kuntayhtymän ylityksestä 3,6 Me lomapalkkavelan muutosta (talousarvioon ei siirtynyt määrärahaa pl. Järvenpää). Kustannusvaikutus Järvenpään osalta 0,85 Me; lomapalkkavelan muutos sisältyy tietopakettien toteutumaaan.

Suoritteet

Tietopaketti ja palvelu	Suorite	Kuntayhtymä	Kunta	Kunnan osuus suoritteista
Vastaanottopalvelujen tietopaketti				
Lääkärin ja hoitajan vastaanottopalvelut	Käynnit	326 332	67 847	21 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti				
Suun terveydenhuolto peruspalvelut	Käynnit	217 169	54 401	25 %
Kuntoutuksen tietopaketti				
Avokuntoutus, ei kotona tapahtuva	Käynnit	48 315	17 241	36 %
Kotikuntoutus	Käynnit	5 045	2 111	42 %
Apuvälinepalvelut	Käynnit	7 690	1 629	21 %
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti				
Sosiaalityö ja -ohjaus	Asiakkaat	5 558	1 526	27 %
Vammaisten palvelujen tietopaketti				
Sosiaalityö ja -ohjaus	Asiakkaat	4 191	977	23 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti				
Kotihoito	Käynnit	899 090	184 166	20 %
Tehostettu asumispalvelu	Hoitopäivät	442 308	85 369	19 %
Perustason kuntoutus- ja akuuttiosastohoito	Hoitopäivät	117 388	18 642	16 %
Pitkäaikaislaitushoito	Hoitopäivät	37 014	1 205	3 %
lääkkäiden sosiaalityö ja -ohjaus	Asiakkaat	1 646	209	13 %
Perhehoito	Hoitopäivät			
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti				
Lastenneuvolapalvelu	Käynnit	86 162	19 602	23 %
Kouluterveydenhuollon palvelut	Käynnit	85 149	15 874	19 %
Kasvatus- ja perheneuvonta	Käynnit	26 719	3 854	14 %
Lapsiperheiden sosiaalityö ja -ohjaus	Asiakkaat	4 480	1 157	26 %
Lastensuojelun avohuolto	Asiakkaat	388	115	30 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti				
Mielenterveysavohoido ja -kuntoutus	Käynnit	21 137	8 959	42 %
Päihdeavohoido- ja kuntoutus	Käynnit	26 764	6 831	26 %
Mielenterveysasiakkaan palveluasuminen	Hoitopäivät	4 165		

JÄRVENPÄÄ ELEKT. LÄHETTEET 1-12/2019

Hyvinkään sha

Lähteiden lkm	2018	2019	Muutos %
01 Terveyskeskus	3 875	4 135	6,7%
02 Yliopistosairaala	12	8	-33,3%
03 Keskussairaala	42	45	7,1%
04 Muu yleis/alusairaala	0	1	/0
05x Työterveyshuolto	113	189	67,3%
07 Muut lähettäjät	20	20	0,0%
09 Yksityislääkäri/sairaala	1 942	2 323	19,6%
ZZ99 Luokittelematon	1	1	0,0%
Summa	6 005	6 722	11,9%

HYKS

Lähteiden lkm	2018	2019	Muutos %
01 Terveyskeskus	1 416	1 395	-1,5%
02 Yliopistosairaala	15	12	-20,0%
03 Keskussairaala	25	23	-8,0%
04 Muu yleis/alusairaala	1	0	-100,0%
05x Työterveyshuolto	55	57	3,6%
07 Muut lähettäjät	40	38	-5,0%
09 Yksityislääkäri/sairaala	1 512	1 581	4,6%
ZZ99 Luokittelematon	4	4	0,0%
Summa	3 068	3 110	1,4%

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Kuntayhtymän toiminta tuotantokuntayhtymänä alkoi 1.1.2019. Vuoden aikana Keusotessa on eri palveluissa yhdenmukaistettu ja kehitetty palveluprosesseja sekä mahdollisuuksien mukaan määritelty palveluille yhtenäisiä myöntämisperusteita.

Keusoten oman selvityksen mukaiset erityisesti Järvenpäähän kohdistuneet tapahtumat:

Etäpalvelujen kehittäminen käynnistyi sekä kotihoidon että päivätoiminnan palveluissa siten, että Hyvinkäällä, Järvenpäässä ja Mäntsälässä aloitettiin etäkotihoito toukokuun aikana. Etäpäivätoimintaa puolestaan pilotoitiin Järvenpäässä syyskuusta 2019 alkaen.

Avopalveluihin siirtyi valinnanvapauskokeilun päättymisen myötä asiakkaita syksyllä 2019, erityisesti Hyvinkäällä ja Järvenpäässä.

Järvenpäässä suun terveydenhuollon hoitoon pääsy oli ruuhkautunut. Jonon purkua varten laadittiin paikallissopimus ja purkuun osallistui hammaslääkäreitä, suuhygienistejä ja hammashoitajia koko kuntayhtymän alueelta. Jono saatiin purettua touko-lokakuun aikana.

Perheneuvolapalveluja ei ole pystytty tuottamaan asiakkaalle oikea-aikaisesti. Psykologien vaikean rekrytointitilanteen ja osin puutteellisen resurssoinnin vuoksi on jouduttu turvautumaan myös kalliisiin ostopalveluihin. Perheneuvolapalveluissa on hoidettu puhelinkontaktilla asiakasperheen tuen tarpeen arviointi sekä ohjauksen ja neuvonnan antaminen, mutta lapsen tarpeenmukainen hoito on viivästynyt erityisesti Järvenpäässä (31.12.2019 jonossa 48 asiakasperhettä).

Arvio tulevasta kehityksestä

Korona-viruksen aiheuttamat poikkeusolot heijastuvat vuonna 2020 Keusoten talouteen merkittävästi ja lisää kustannuspaineita. Tilinpäätöksestä tehty arvio menoylitysten kertaluonteisuudesta viittaa siihen, että Keusote ei pysy talousarviossaan myöskään vuonna 2020. Toiminnan tehostamisella ja säästöohjelmalla saavutettavat hyödyt ovat oleellisesti kululisäyksiä matalammalla tasolla.

Kuntayhtymävaltuusto päättää keväällä 2020 liittymisestä Apottiin. Käytännössä Apottijärjestelmän käyttöönottoajaksi muodostuisi syyskuu 2021, joka toteutettaisiin koko kuntayhtymän laajuisesti.

Keusoten esiin nostamat vuoden 2020 muutokset

Hoitotarvikejakelun kehittämisprojekti tavoitteena on asiakaslähtöisen, kustannustehokkaan ja yhdenvertaisen palvelun luominen. Uusi, HUS Logistiikan kanssa kehitettävä palvelumalli otetaan käyttöön keväällä 2020. Hoitotarvikejakelun ohjeistusten ja luovutuskriteerien yhtenäistämistyö on käynnistetty.

Kuntayhtymän yhteinen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisohje otetaan käyttöön 1.3.2020 alkaen.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen yhteiset kriteerit ja asumispalvelujen asiakasmaksuohjeet ovat käytössä. Asumispalvelujen puitesopimusten kilpailutuksen valmistelu on aloitettu yhteistyössä hankintayksikön kanssa tavoitteena uusien sopimusten astuminen voimaan 1.7.2021.

Lasten sijaishuollon palveluissa ovat huostaanotetut lapset, joiden sijaishuollon tarve on pidempiaikainen. Jälkihuoltoon nuori siirtyy huostaanoton ja 6 kk kestäneen avohuollon sijoituksen jälkeen. Jälkihuolto-oikeus nuorella on 21 ikävuoteen asti vielä vuoden 2019, mutta vuoden 2020 alusta oikeus jälkihuoltoon laajenee 25-ikävuoteen asti, joka kasvattaa jälkihuollon asiakasmääriä arviolta 70 nuorta vuodessa, jolloin jälkihuollon asiakasmäärä kaksinkertaistuu vuoteen 2024 mennessä. Tavoitteena on turvata jokaiselle lapselle hänen tarpeitaan vastaava sijoituspaikka, joka kykenisi vastaamaan lapsen hoidon ja huolenpidon tarpeisiin sen aikaa, kun lapsella sijaishuollon tarvetta on.

Sijaishuollon kilpailutuksen tuloksena sijaishuollon hoitovuorokausihinnat nousevat 1.1.2020 alkaen keskimäärin 12 %.

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Vastuuhenkilö palvelualuejohtaja Marju Taurula

Toiminta-ajatus/tehtävät Toteuttaa osaltaan kaupungin hyvinvointitehtävää. Edistää ja tukee lasten ja nuorten turvallista kasvua ja oppimista sekä vahvistaa lapsiperheiden osallisuutta. Tehtävää toteutetaan järjestämällä varhaiskasvatusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea ja opiskeluhoitopalveluja.

Sitovat tavoitteet ja niiden toteuma

Tavoite	Uuden organisaation käyttöönotto
Mittari	Uusien avainalueiden toiminnan käynnistyminen
Toteuma	<p>Uuden opetuspalvelujen avainalueen, joka on muodostettu perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja opiskeluhoitopalveluista, organisoituminen on toteutunut hyvin ja toiminta käynnistynyt joustavasti. Myös varhaiskasvatuksen avainalueen uusi rakenne, jossa yksityisellä varhaiskasvatuksella on oma tulosityksikkö ja palvelupäällikkö on osoittautunut toimivaksi.</p> <p>Kummallakin avainalueella yhdyspintoja on tunnistettu ja yhteistyötä käynnistetty palvelualueen sisällä sekä erityisesti Hyvinvoinnin palvelualueelle siirtyneiden lasten ja perheiden - sekä nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksiköiden kanssa sekä Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän (Keusote) kanssa.</p>
Mittari	Uuden laskentarakenteen käyttöönotto ja Kuntatieto hankkeeseen valmistuminen
Toteuma	Uusi laskentarakenne on otettu käyttöön vuoden alusta. Tuottojen ja kustannusten toteutumista sekä budjettierien kohdistamista oikeille kustannuspaikoille ja tilikohdille on tarkistettu ja korjattu havaittuja virheitä. Muutos- ja korjaustyötä on jatkettu vuoden loppuun saakka. Kuntatietohankkeeseen valmistautuminen on ollut kaupunkitasolla pysähdyksissä.
Tavoite	Kaupunkistrategian toimeenpano palvelualueella
Mittari	Konsernipalveluiden määrittämät toimenpiteet ja mittarit palvelualueella
Toteuma	Kaupunkistrategian viimeistelyä tehtiin rinnakkain taloussuunnitelman 2020-2023 valmistelun kanssa ja sen toimeenpanon aloittaminen siirtyi vuodelle 2020. Palvelualueella osallistuttiin konsernipalveluiden ohjeistuksen mukaisesti strategiakorttien laadintaan. Palvelualueen talousarvioon ja taloussuunnitelmaan 2020 - 2023 sisältyy sitovina osa strategiatavoitteista sekä niistä johdettuja toimenpiteitä ja mittareita: hyvään elämä liittyvä A1, vetovoimaan liittyvä T2 ja tehokkaisiin palvelutuotantoprosesseihin liittyvä T3, palvelutuotannon ohjausmalliin liittyvä S2 ja toimiviin tiloihin liittyvä S4 sekä henkilöstön osaamiseen painottuva O1.

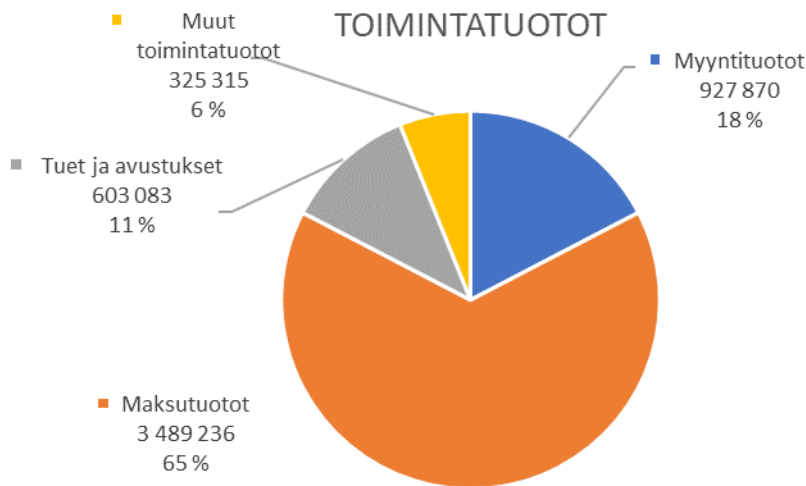
Tavoite	Väestökasvuun vastaaminen peruspalveluissa
Mittari	Hyväksytyin palveluverkkosuunnitelman toteutuminen
Toteuma	Kinnarin koulun valmistuminen viivästyi elokuulle ja sen käyttöönotto on tapahtunut syyslukukauden aikana. Koulun lähiliikuntapaikka valmistui koulun piha-alueen läheisyyteen loppuvuodesta. Saunakallion moduulipäiväkodin valmistuminen myös siirtyi ja se otettiin käyttöön vuoden vaihteessa. Hyvinvointikampuksen ympärivuorokautisen päiväkodin suunnittelu eteni aikataulussa ja maanrakennustyöt alkoivat loppuvuodesta. Harjulan uuden koulun ja päiväkodin suunnittelu on edennyt myös aikataulussa. Uuden Järvenpään Yhteiskoulun ja päiväkodin kampusalueen kokonaissuunnitelma saatiin päätökseen joulukuussa muutoin paitsi liikuntasalin osalta, jonka päätöksenteko siirtyi tammikuulle. Mankalan koulun perusparannuksen ja yhtenäiskouluksi laajentumisen alustava suunnittelu on aloitettu.
Mittari	Väliaikaiset tilajärjestelyt
Toteuma	Urheilukentän Väistökoulu otettiin käyttöön 11.3.2019 ja ensimmäiseksi sinne siirtyi Järvenpään Yhteiskoulun oppilaita. Urheilukadun Cramojen käytöstä luovuttiin. Koulutoiminta Harjulan koulurakennuksessa loppui kevätlukukauden 2019 päättyessä ja opetusryhmiä on sijoitettu Vihtakadun yksikön pihalle siirrettyihin moduuleihin sekä Urheilukentän Väistökouluun ja Kartanon koululle. Anttilan koulun uusimmasta siivestä siirrettiin opetus elokuussa kesällä peruskorjattuun vanhempaan osaan sekä pihakouluun, josta vastaavasti varhaiskasvatuksen esiopetus siirrettiin muihin varhaiskasvatuksen yksiköihin. Syksyllä 2019 myös Kinnarin koulun Oinaskadun yksikkö otettiin sisäilmaongelmien vuoksi pois käytöstä ja oppilasryhmät hajasijoitettiin Haarajoelle, Urheilukentän Väistökouluun ja uuteen Kinnariin pääkouluun.
Tavoite	Kuntalaisten Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte) ja osallisuuden vahvistaminen
Mittari	Osallisuusohjelman toimeenpanon käynnistäminen
Toteuma	Osallisuusohjelmaa on valmisteltu uudelleen viestinnän johdolla ja palvelualueen edustajat ovat osallistuneet sovitusti työskentelyyn. Ohjelman valmistuminen siirtyi keväälle 2020.
Mittari	Käytössä olevat Hyte -toimintamallit
Toteuma	Alle kouluikäisten perheohjaus ja avoin toiminta ovat jatkuneet Perhetalo Joutsikissa ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminta varhaiskasvatuksen kanssa on aloitettu. Myös kouluikäisten ja erityisesti murrosikäisten nuorten perheille on järjestetty varhaista tukea perheiden hyvinvoinnin ohjauksella yhteistyössä hyte- palvelujen ja koulujen kanssa. Nuorisopalvelut ovat olleet toteuttamassa koulujen kanssa K0 -hanketta. Palvelualue on omalta osaltaan osallistunut kaupungin yhteisen hyvinvointisuunnitelman laadintaan.

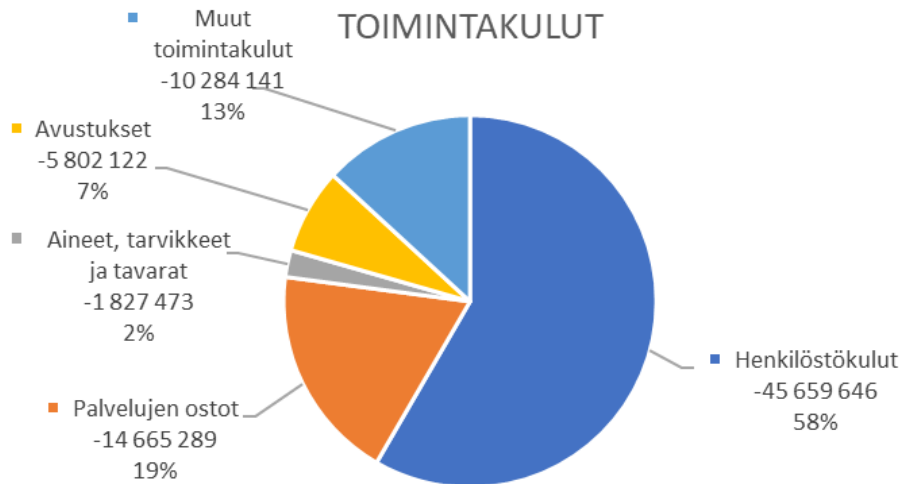
Tavoite	Kiusaamisen vähentyminen
Mittari	Kiusaamisen 0 toleranssi (KO) -toimintamallin rakentaminen ja käyttöön ottaminen
Toteuma	K-0 – toimintamalli on käytössä ja toimintaa on edelleen kehitetty yhtistyössä Aseman Lasten kanssa ja nuorisopalvelujen koordinoimana. K-0 toiminnan vakiinnuttamiseksi on järjestetty sekä työpajoja että infotilaisuuksia henkilöstölle.
Mittari	Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelman laatiminen ja käyttöönotto varhaiskasvatuksessa
Toteuma	Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelmaa on käsitelty varhaiskasvatussuunnitelman päivityksen yhteydessä keväällä 2019 ja erillinen suunnitelma on valmistunut syksyllä 2019. Suunnitelma on otettu käyttöön kaikissa päiväkodeissa vuoden 2020 alussa.
Tavoite	Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän ja kaupungin yhdyspintojen rakentaminen
Mittari	Yhdyspintaprosessien tunnistaminen
Toteuma	<p>Keusoten johdolla on valmisteltu alueellinen hyvinvointisuunnitelma, joka on otettu huomioon myös kaupungin omaa hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa ja joka ohjaa yhteisten prosessien rakentamista. Myös kuntien edustuksellisten verkostojen mm. nuorisovaltuustojen toiminta on tunnistettu yhteiseksi alueeksi.</p> <p>Keusoten perhekeskuspalvelujen ja kuntien palvelujen yhdyspinnalle sijoittuvia yhteisiä prosesseja ovat: oppilas- ja opiskeluhuollon palvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen yhteensovittaminen, monitoimijainen palvelutarpeen arviointi sekä lasten- ja nuorten mielenterveyshoidon hoitoketjujen päivittäminen. Psykkisesti oireilevien lasten ja nuorten hoitoketjut liittyvät alueellisen vaativan erityisen tuen, ns. Alva - opetuksen kehittämiseen. Myös varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyön kehittäminen on aloitettu. Neuvotteluja oppivelvollisuusikäisten vammaisten lasten hoidon tuottamisesta on jatkettu.</p> <p>Koska kuluneen vuoden aikana Keusoten organisaatio on vasta muotoutunut ja myös kaupungin organisaatio on uudistunut, on osa yhteistyörakenteista ja toiminnoista vielä vakiintumattomia tai toiminta alkuvaiheessa.</p>

OPETUKSEN JA KASVATUKSEN PALVELUALUE	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	4 869 154	68 000	4 937 154	5 345 504	408 350
Toimintamenot	76 526 847	146 700	76 673 547	78 238 671	1 565 124
<i>Toimintakate (netto)</i>	<i>-71 657 693</i>	<i>-78 700</i>	<i>-71 736 393</i>	<i>-72 893 166</i>	<i>-1 156 773</i>

Tuloslaskelma

OPETUKSEN JA KASVATUKSEN PALVELUALUE	Muutettu TA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%	TP 2018
TOIMINTATUOTOT	4 937 154	5 345 504	408 350	108,3 %	7 218 979
Myyntituotot	1 039 890	927 870	-112 020	89,2 %	2 744 880
Maksutuotot	3 214 367	3 489 236	274 869	108,6 %	3 764 285
Tuet ja avustukset	208 632	603 083	394 451	289,1 %	321 800
Muut toimintatuotot	474 265	325 315	-148 950	68,6 %	388 015
TOIMINTAKULUT	-76 673 547	-78 238 671	-1 565 124	102,0 %	-85 113 132
Henkilöstökulut	-44 078 842	-45 659 646	-1 580 804	103,6 %	-46 809 515
Palvelujen ostot	-14 025 064	-14 665 289	-640 225	104,6 %	-19 952 982
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 768 448	-1 827 473	-59 025	103,3 %	-1 638 183
Avustukset	-6 179 800	-5 802 122	377 678	93,9 %	-6 348 001
Muut toimintakulut	-10 621 393	-10 284 141	337 252	96,8 %	-10 364 450
TOIMINTAKATE	-71 736 393	-72 893 166	-1 156 773	101,6 %	-77 894 153
*TP 2018 LASTEN JA NUORTEN PALVELUALUE					

Perustelu poikkeamalle

Opetus- ja kasvatuksen palvelualueen toteutunut toimintakate poikkeaa hyväksytystä talousarviosta noin 1.157.000 euroa (101,6 %). Merkittävät ja ennakoimattomat poikkeamat ovat palveluiden ostoihin kohdistuvat Jatsi Oy:ltä tullut lisälaskutus ateriapalveluista 350.000 euroa ja henkilöstökustannuksiin sisältyvä lomapalkkavarauksen muutos 415.000 euroa. Ilman edellä mainittuja ennakoimattomia menoja toimintakatteen ylitys on noin 392.000 euroa (100,5 %). Yhteensä siivouspalvelut ylittyivät arvioidusta noin 200.000 eurolla ja ateriapalvelut 660.000 eurolla. Myös kotikuntakorvausmenoja laskutettiin loppuvuonna ennakoitua enemmän ja ylitys on koko vuodelta yhteensä 520.000 euroa.

Sekä varhaiskasvatuksen että opetuspalveluiden henkilöstökulut poikkesivat merkittävästi hyväksytystä talousarviosta, yhteensä palvelualueen henkilöstökulut ylittyivät 1.581.000 eurolla (103,6 %). Tästä osan selittää lomapalkkavarauksen muutos ja erityisesti perusopetuksessa sisäilmaongelmien vuoksi syntyneet merkittävät sijaiskustannukset sekä uuden kouluyksikön aloittamiseen liittyvän lisähenkilöstön palkkaus. Ylitykseen on vaikuttanut myös hankkeiden henkilökustannukset lähes 200.000 euroa, mutta niiden kustannuksia on voitu kattaa saaduilla avustuksilla. Osittain henkilöstökustannuksiin varauduttiin myös muissa tiliryhmissä sekä esikunnassa olleilla yleisvarauksella sekä syksyllä alkaneella ICT-kustannusten säästötoimenpiteillä. Henkilöstökustannusten ylityksen arviointi ja selvitystyö jatkuu HR-palveluiden sekä palveluntuottajan kanssa mahdollisen järjestelmä- ja toisaalta laskentavirheen vuoksi.

Uusien yksiköiden ja sisäilmakohteista väistötiloihin siirtyneiden aineisiin, tarvikkeisiin ja tavariin kului arvioitua enemmän, mm. Kinnarin koulu, mutta ylitystä pystyttiin kattamaan säästämällä menoryhmän muista kustannuksista.

Toimintatuottojen merkittävimmät poikkeamat ovat varhaiskasvatusmaksujen 225.000 euroa ennakoitua suurempi kertymä. Myös hanketuotoista jäi tilikauden tuotoksi ennakoitua suurempi osuus.

Oppilashuoltopalvelujen suoritteiden määrää ei voi suoraan verrata edellisen vuoden suoritteisiin, koska toisen asteen tiedot puutteellisia 31.7.2019 saakka, 1.8.2019 alkaen kaikki palvelut ovat siirtyneet kaupungin tuottamiksi. Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistui 24 lasta arvioitua enemmän, mutta lapsikohtaisen kustannusten merkittävän nousun syytä selvitetään yhteistyössä HR-palveluiden sekä palveluntuottajan kanssa, koska nousu aiheutuu pääosin henkilöstökustannuksista. Myös virheellistä palkkojen kohdentamisen mahdollisuutta selvitetään.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2019 talousarvion kokouksessaan 10.12.2018 § 104 ja sitä muutettiin Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen osalta kokouksessa KV 21.10.2019 § 71. Muutoksessa siirrettiin lukiopalveluiden ICT-määrärahat Hyvinvoinnin palvelualueelta Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueelle. Muutoksen toimintakatevaikutus oli 78.700 euroa.

Olellaisin palvelualueen toimintaan vaikuttanut tapahtuma on ollut sekä organisaation että lautakuntarakenteen muutos vuoden alusta, kun sosiaali- ja terveystalouden lainsäädännön alaiset palvelut siirtyivät Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän (Keusote) tuotettaviksi. Lasten ja nuorten palvelualueelta siirtyi koko perhesosiaalityön avainalue Keusoteen ja Kasvun tuen palveluista siirtyivät muut paitsi opiskeluhoitopalvelut Hyvinvoinnin palvelualueelle perustettuun uuteen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avainalueelle. Samalla Lasten ja nuorten palvelualueen nimi muutettiin Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueeksi ja laajennetun lautakunnan nimi vastaavasti Opetus- ja kasvatuslautakunnaksi.

Perusopetuksen avainalue ja lukiokoulutus sekä opiskeluhoiton palvelut muodostivat uuden opetuspalvelujen avainalueen, jonka organisoituminen on käynnistynyt joustavasti. Aiemmin ostopalveluina toteutetut ammatillisten oppilaitosten kuraattoripalvelut siirtyivät myös kaupungin omaksi toiminnaksi. Varhaiskasvatukseen avainalueella muutokset olivat pienemmät ja niistä merkittävin oli yksityisen varhaiskasvatuksen oman tulosyksikön perustaminen.

Hyvinvoinnin palvelualueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (Hyte) avainalueen sekä Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän (Keusote) kanssa on tunnistettu yhdyspintaprosesseja ja käynnistetty niissä yhteistyötä. Osa yhteistyörakenteista on vielä muotoutumassa ja yhteistyöryhmien toiminta vasta alkuvaiheessa.

Alkukeväästä lähtien valmisteltiin konsernipalveluiden ohjauksella uutta talousarvio- ja taloussuunnitelmaa ja siihen liittyvää tehostamistoimenpiteiden ohjelmaa sekä osallistuttiin kaupunkistrategian viimeistelyyn ja laajaan kiinteistökartoitukseen. Suunnitelmat hyväksyttiin lautakunnassa syyskuussa.

Perusopetuksessa otettiin elokuussa käyttöön kevätlukukaudella viimeistellyt inklusiota ja lähikoulua painottava Oppimisen tuen uusi toimintamalli sekä uusi Wilma/Primus oppilashallinto- ja viestintäohjelma sekä Kurre -lukujärjestysohjelma. Molemmat muutokset vaikuttavat laajasti perusopetuksessa. Elokuun alussa Juholan koulu ja sen vaativan tuen opetus liittyi osaksi Järvenpään Yhteiskoulua. Syksyllä kaikissa yhtenäiskouluissa aloitti virka-apulaisrehtori ja uuden opetussuunnitelman mukainen ensimmäisen vieraan kielen opetus aloitettiin ensimmäisillä luokilla jo syksyllä 2019. Perusopetuksessa osallistuttiin useisiin valtakunnallista avustusta saaneisiin hankkeisiin mm. Uutta koulua - hanke. Yhdessä Tuusulan, Mäntsälän ja Nurmijärven kanssa on jatkettu perusopetuksen alueellisen vaativan tuen järjestämistä psyykkisesti oireileville lapsille Kalliomaan koulussa, joka siirtyi Ohkolasta entisen Kellokosken sairaalan tiloihin.

Järvenpään lukio säilytti kevään yhteishaussa alueen vetovoimaisimman lukion aseman ja siellä aloitettiin LuMa - erityistehtävän mukainen opetus sekä laajennettiin edellisenä lukuvuonna aloitettua kielidiplomia ja mahdollisuutta suorittaa kansainvälisyyspassi.

Myös varhaiskasvatuksessa lapsen tukemisen kokonaisuutta on muutettu aiempaa inklusiivisempaan suuntaan järjestelemällä resursseja uudelleen. Varhaiskasvatuksessa päivitettiin toukokuussa varhaiskasvatussuunnitelma ja sen pohjalta laadittiin erillinen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma, jonka käyttöönotto aloitettiin loppuvuodesta 2019. Järvenpään varhaiskasvatuksen arviointimalli valmistui ja otettiin käyttöön syksyllä 2019. Palvelutarjontaa laajennettiin aloittamalla elokuussa 2019 kaksi maksutonta varhaiskasvatuskerhoa ja yhdessä kulttuuripalvelujen kanssa pilotoitiin myös osallistavaa budjetointia kahdessa päiväkodeissa. Järvenpään varhaiskasvatus on osallistunut elokuussa 2019 alkaneeseen kansalliseen 5-vuotiaiden maksuttomaan varhaiskasvatuskokeiluun, johon saatiin valtion avustusta

Järvenpään väestömäärä on edelleen kasvanut, mikä on heijastunut sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen lapsimääriin. Lasten kokonaismäärä varhaiskasvatuspalveluissa toteutui lähes tavoitteen mukaisesti ja oli vuoden lopussa 2341 lasta, mikä oli 12 lasta enemmän, kuin edellisellä vuonna samaan aikaan. Esiopetukseen osallistuvien lasten määrä toteutui 49 lasta arvioitu pienempänä, mutta kunnallisissa päiväkodeissa olleiden lasten kokonaismäärä kasvoi 79:llä lapsella ja perhepäivähoidossa olevien määrä väheni. Varhaiskasvatukseen osallistui 0-6 -vuotiaista lapsista 71 %. 1-6 -vuotiaiden osallistumisaste oli noin 80 %, mikä on lähes entisellä tasolla.

Perusopetuksen vuoden lopun oppilasmäärä oli 4413 oppilasta, joka on 19 oppilasta arvioitua enemmän. Tämän lisäksi oli 22 valmistavan opetuksen oppilasta. Perusopetuksen opetusryhmien määrä ei ole poikennut suunnitellusta, mutta ryhmien sijoittelu on toteutunut alkuperäisestä poiketen väistötilaratkaisujen vuoksi. Myös henkilöstön sijaistarvetta on ollut merkittävästi arvioitua enemmän mm. sisäilmaongelmien poissaolojen vuoksi.

Päiväkoti - ja koulurakennusten sisäilmaongelmien vuoksi on kuluneena vuonna tarvittu runsaasti väistötilaratkaisuja. Urheilukentän väistökoulu otettiin käyttöön maaliskuussa ja keväällä luovuttiin Cramon siirtotiloista. Anttilan koulun peruskorjaus vanhassa osassa eteni kesän aikana suunnitellusti ja elokuun alusta uusimman siiven opetus siirrettiin sisäilmakorjausten vuoksi peruskorjattuun osaan ja piharakennukseen, josta esiopetuksen lapset sijoitettiin läheisiin päiväkoteihin.

Harjulan koulun toiminta omassa koulurakennuksessa päättyi kesällä ja elokuusta alkaen sen opetusryhmiä on sijoitettu Vihtakadun yksiköön siirrettyihin moduuleihin sekä Urheilukentän Väistökouluun ja Ala-Kartanoon. Uutena haasteena tuli elokuussa Oinaskadun yksikön henkilöstön laaja oireilu ja sisäilmaongelmat, joiden vuoksi toteutettiin nopeasti väistötilaratkaisut ja koulun opetusryhmiä sijoitettiin Kinnarin uuteen kouluun, Haarajoelle ja Urheilukentän Väistökouluun.

Kinnarin uusi koulu valmistui vasta lukuvuoden alkuun ja siellä aloitti yhtenäiskoulun 1-9 luokkien lisäksi kolme varhaiskasvatuksen ryhmää. Koulun valmistumisen viivästyminen ja sinne Oinaskadulta sijoitetut väistöryhmät sekä muutamat isot ryhmät toivat lisäpainetta muutenkin haasteelliseen uuden koulun käyttöönottoon. Helpotusta on odotettavissa elokuussa 2020, kun C-rakennuksen perusparannus valmistuu. Nämä perusopetuksen väistötiloihin liittyvät muutokset ovat olleet vaikeita ja joiltain vanhemmilta on tullut myös kriittistä palautetta. Yhteistyöllä ja joustavuudella kaikille lapsille ja oppilaille kuitenkin saadaan turvattua asialliset oppimisympäristöt tässä hankalassa investointien välivaiheessa.

Myös Saunakallion moduulipäiväkodin valmistuminen viivästy ja se luovutettiin vasta vuoden lopussa. Toiminta uudessa päiväkodissa käynnistyi tammikuussa 2020. Hyvinvointikampanuksen ympärivuorokautisen päiväkodin suunnittelu eteni aikataulussa ja maanrakennustyöt alkoivat joulukuussa 2019. Harjulan uuden koulun ja päiväkodin suunnittelu on edennyt myös aikataulussa. Uuden Järvenpään Yhteiskoulun ja päiväkodin alueen tilojen uusi kokonaissuunnitelma hyväksyttiin joulukuussa liikuntasalia lukuun ottamatta, jonka osalta päätös siirtyi tammikuulle. Kaikkien uusien hankkeiden ja peruskorjausten suunnittelua on tehty kiinteässä yhteistyössä käyttäjien edustajien kanssa.

Selvitys ostetuista konsulttipalveluista

Opetuspalvelut ovat käyttäneet vuonna 2019 Idego Consulting oy:tä sekä Järvenpään Yhteiskoulun ja Juholan yhdistymisessä, Kinnarin koulun toiminnan kehittämisessä sekä edellä mainittujen koulujen johtoryhmätyöskentelyn kehittämisessä ja rehtoreiden työnohjauksessa yhteensä 11.300 eurolla. Perusopetuksen laajennetun johtotiimin kehittämisessä ja rakennushankkeiden läpiviennin coachingissa Miska Oy:tä 2.900 eurolla ja muissa työnohjauksissa Tmi Helena Tarvaista 3.300 eurolla.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kiinteistöjen korjaukset ja väistötilajärjestelyt sekä päiväkotij- ja koulurakentamiset tulevat vaikuttamaan palvelujen järjestämiseen koko talousohjelmakaudella.

Väestöennusteiden mukaan varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän arvioidaan säilyvän lähivuosina nykytasolla ja suunnittelukauden lopulla hiukan laskevan. Näihin saattaa tuoda muutoksia laajan subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palautuminen syksystä 2020 alkaen sekä mahdolliset perhevapaaudistukset. Perusopetuksen oppilasmäärien arvioidaan nykyisten ennusteiden pohjalta suunnittelukaudella edelleen hieman kasvavan. Opetuspalveluihin vaikuttaa merkittävästi valmisteilla oleva, mutta toteuttamistavaltaan vielä epäselvä oppivelvollisuuden pidentäminen syksystä 2021 alkaen.

Kuntatalouden vaikean tilanteen jatkuessa on riskinä, että aiempia taloussuunnitelman päätöksiä joudutaan arvioimaan uudelleen. Valtakunnan tasolla työmarkkinatilanne on kiristynyt ja sen mahdollisiin seurauksiin joudutaan myös todennäköisesti varautumaan toiminnassa.

Valittujen yhdyspintaprosessien kehittämistä jatketaan Keusoten kanssa. Valmisteilla olevat laajat sote- ja maakuntaratkaisut tulevat toteutuessaan vaikuttamaan lähivuosina sote-palvelujen järjestämiseen, millä on todennäköisesti vaikutusta myös palvelualueen toimintaan.

Valmisteilla oleva palvelualueiden organisaatiomuutos kesäkuussa 2020 tulee vaikuttamaan palvelualueen toimintaan merkittävästi. Uuden palvelualuejohtajan rekrytoinnin siirtyminen ja tehtävien hoitaminen väliaikaisin järjestelyin useita kuukausia tulee vaikuttamaan vuonna 2020 palvelualueen johtamiseen ja kehittämiseen sekä edellyttää erityisesti esimiehiltä joustoa ja lisäpanostusta.

Kuuma-hankkeiden toteutuminen

Ei raportoitavia Kuuma-hankkeita

Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut

	TP 2018	TA 2019	TP 2019
VARHAISKASVATUSPALVELUT			
kaikki lapset varhaiskasvatuksessa yht.	2 329	2 346	2 341
esiopetuksessa olevat	538	1 048	999
Päiväkodit, lapsia			
päiväkodit lapsia yhteensä	2 234	2 228	2 271
kunnalliset	1 737	1 670	1 749
joista 20h/vvko			166
toimintakate euroa / lapsi			11 815
yksityiset päiväkodit	497	558	522
joista 20 h/vkko			52
Perhepäivähoito, lapsia			
kunnalliset	95	118	70
ostopalvelu	63	65	48
	32	53	22
OPETUSPALVELUT			
Järvenpääläiset oppivelvollisuusikäiset	5 039	5 090	5 430
Perusopetus			
Oppilasmäärä	4 392	4 394	4 413
Toimintakate eur/oppilas	7 602		8 093
- ilman sisäisiä vuokria	6 401		6 857
Aamu- ja iltapäivätoiminta			
toimintaan osallistuvat	585	580	604
IP-toiminta, toimintakate eur/ip-kerholainen	872		1 252
Lukiokoulutus			
Opiskelijamäärä keskim.	1 037		1 036
Toimintakate eur/opiskelija	5 246		5 519
- ilman sisäisiä vuokria	4 456		4 685
Opiskeluhoitopalvelut			
Oppilashuoltopalvelujen käynnit		7 500	* 4 130
* Toisen asteen tiedot puutteellisia 31.7.2019 saakka, 1.8.2019 alkaen kaikki palvelut ovat siirtyneet kaupungin tuottamiksi.			

Hyvinvoinnin palvelualue

Vastuuhenkilö	palvelualuejohtaja Marju Taurula
Toiminta-ajatus/tehtävät	Edistää kulttuuria ja sivistystä, asukkaiden osallisuutta, osaamista ja hyvinvointia. Luo edellytyksiä tapahtumien ja elämysten kokemiselle, luovalle tekemiselle ja harrastamiselle, itsensä kehittämiseksi, elinikäiselle oppimiselle ja työllistymiselle. Huolehtii kulttuuri- ja tapahtumapalveluista, vapaa-aika- ja harrastuspalveluista sekä osaamista ja työllistymistä edistävästä palveluista sisältäen maahanmuuttajien kotouttamistyön.

Sitovat tavoitteet ja niiden toteuma

Tavoite	Uuden organisaation käyttöönotto
Mittari	Uusien avainalueiden toiminnan käynnistyminen
Toteuma	<p>Uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avainalue (Hyte), perustettiin vuoden alussa ja sitä johtava asiakkuusjohtaja, hyte- johtaja aloitti huhtikuun alussa. Avainalueen tehtävänä on koko kaupungin hyte-toiminnan koordinointi ja sinne sijoittuu lisäksi lapsiperheiden hyvinvoinnin ohjaus ja perhetalo Joutsikin toiminta, nuorten hyte mm. nuorisopalvelut sekä työikäisten ja ikäihmisten hyte mm. Myllytien toimintakeskuksen toiminta. Yhdyspintoja on tunnistettu ja käynnistetty yhteistyötä palvelualueen sisällä sekä Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän (Keusote) kanssa</p> <p>Organisaatiouudistuksessa lukiokulutus siirtyi toiselle palvelualueelle ja kuntouttava työtoiminta Keusoteen. Kaupunkikehityksestä siirtyi työllisyysyksikkö osaksi uutta työllisyys- ja kotoutumispalvelut – avainaluetta, jonka tehtävänä on edistää kotoutumista sekä nuorten ja aikuisten osaamista ja työllistymistä. Toiminta on käynnistynyt suunnitellusti ja yksikkö on saanut uudet toimitilat keskustassa, joissa toimii myös uusi Vaikuttamo.</p>
Mittari	Uuden laskentarakenteen käyttöönotto ja Kuntatieto hankkeeseen valmistuminen
Toteuma	Uusi laskentarakenne otettiin käyttöön vuoden alusta. Tuottojen ja kustannusten toteutumista sekä budjettierien kohdistamista oikeille kustannuspaikoille ja tilikohdille tarkistettiin ja korjattiin havaittuja virheitä. Kaikkia korjauksia ei saatu tehtyä tilastointia varten tehdyn kustannuspaikkojen määrän suuren lisäyksen vuoksi. Kuntatieto - hanke on ollut kaupunkitasolla pysähdyksissä.
Tavoite	Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän ja kaupungin yhdyspintojen rakentaminen
Mittari	Yhdyspintaprosessien tunnistaminen
Toteuma	Keusoten kanssa on toteutettu aluehyten toimintaa, jonka tavoitteena on tunnistaa ja rakentaa yhteisiä ehkäisevän työn hyvinvointia edistäviä prosesseja. Keusoten johdolla on valmisteltu alueellinen hyvinvointisuunnitelma, joka on otettu huomioon myös kaupungin omaa hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa ja joka ohjaa yhteisten prosessien rakentamista. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman väliraportointi on tehty yhteistyössä Keusoten kanssa. Sosiaalisen luototuksen prosessi ja ohjeistus

on päivitetty kesällä myös yhteistyössä Keusoten kanssa. Myös edustuksellisten verkostojen rakentaminen on tunnistettu yhteiseksi alueeksi.

Keusoten kanssa on sovittu yhteisistä pilotoitavista palveluprosesseista: työllisyys, kotouttaminen, monitoimijainen palvelutarpeen arviointi, lasten- ja nuorten mielenterveystyön hoitopalveluketjujen päivittäminen sekä oppilas- ja opiskeluhuollon palvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen yhteensovittaminen. Koska kuluneen vuoden aikana Keusoten organisaatio on vasta muotoutunut ja myös kaupungin organisaatio on uudistunut, on osa yhteistyörakenteista ja toiminnoista vielä vakiintumattomia tai toiminta alkuvaiheessa.

Keusote on yhtenäistänyt yhteistyötä kuntien työllistämispalvelujen kanssa ja työtä viimeistellään. Keusote ja jäsenkunnat ovat päässeet sopimukseen kotouttamiseen liittyvien toimeentulotukimenojen, sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskorvausten sekä niihin liittyvien tulkkaukskustannusten korvausten hakemisesta.

Tavoite	Kaupunkistrategian toimeenpano palvelualueella
Mittari	Konsernipalveluiden määrittämät toimenpiteet ja mittarit palvelualueella
Toteuma	Kaupunkistrategian viimeistelyä tehtiin rinnakkain taloussuunnitelman 2020-2023 valmistelun kanssa ja sen toimeenpanon aloittaminen siirtyi vuodelle 2020. Palvelualueella osallistuttiin konsernipalveluiden ohjeistuksen mukaisesti strategiakorttien laadintaan. Palvelualueen talousarvioon ja taloussuunnitelmaan 2020 - 2023 sisältyy seuraavia strategiatavoitteita sekä niistä johdettuja toimenpiteitä ja mittareita: hyvään elämään liittyvä A1 ja virikkeelliseen kaupunkiin liittyvä A2, vetovoimaan liittyvä T2 ja tehokkaisiin palvelutuotantoprosesseihin liittyvä T3 sekä palvelutuotannon ohjausmalliin liittyvä S2 ja toimiviin tiloihin liittyvä S4.

Tavoite	Väestökasvuun vastaaminen
Mittari	Hyväksytyyn palveluverkkosuunnitelman toteutuminen
Toteuma	Uusi pesäpallokenttä Lepolaan valmistui kesällä, mutta katsomon ja huoltotilojen valmistuminen siirtyi syksyyn. Kinnarin koulun pihan läheisyyteen sijoittuva lähiliikuntapaikka valmistui loppuvuodesta. Kirjaston uudistetut tilat aukesivat kesäkuussa 2019 ja ovat saaneet kaupunkilaisilta kiitosta. Omatoimikirjaston 2-vaihe otettiin käyttöön testijakson jälkeen marraskuussa. Osaamis- ja työllisyyspalvelut ovat vakiinnuttaneet toimintansa Mannilantien uusituissa tiloissa Mannilantielle ja Perhetalo Joutsikki työllisyysyksikön entisissä tiloissa.
Mittari	Sisäilmaongelmien tilaratkaisut ja muut väliaikaiset tilajärjestelyt
Toteuma	Järvenpää-talon alakerran korjaus valmistui ja teatteri pääsi muutaman tiloihin vuoden alusta. Talon kokoussiiven 2. kerroksen korjaus on valmistunut aikataulussa ja konsernipalvelut muuttivat uudistettuihin tiloihin pääosin huhtikuun lopulla. Kaupungin toiminta Järvenpää-talossa on sujunut hyvin. Järvenpään Opiston henkilöstöä on ollut väistötiloissa keväällä. Myös Myllytien ns. Verson tila on myös paljastunut sisäilmakohteeksi ja sieltä siirtyi loppuvuodesta MLL:n Keltasirkku, perheiden tapaamispaikkatoiminta Jampan

Maahiseen. Myös loput Verson tiloissa työskentelevistä siirtyvät muihin tiloihin vuoden 2020 alkupuolella.

Osan koulujen liikuntasalien oltua poiskäytöstä on liikuntasalivuoroja varattu sekä Keudalta että Seurakuntaopistolta.

Mittari	Liikunnan ja liikuntapaikkojen kehittämisohjelman laatiminen ja toimeenpano
Toteuma	Keskustan liikuntapuiston yleissuunnittelu on valmistumassa ja sen käsittely päätöksenteossa on siirtynyt vuoden 2020 alkupuolelle, samoin siirtyi uuden Järvenpään Yhteiskoulun kampukselle tulevan liikuntahallin päätös. Kehittämisohjelman valmisteluun tähtäävä kolmen kunnan ylikunnallinen liikuntapaikkojen yhteistyöselvitys on meneillään ja valmistuu huhtikuussa 2020.
Tavoite	Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen sekä Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Mittari	Tapahtumatuotannon organisointi ja kaupunki tapahtumien alustana –mallin luominen
Toteuma	Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut ovat valmistelleet yhteistyössä elinvoimapalvelujen kanssa keskustan tapahtumatoiminnan uudelleen järjestelyjä. Toimintamalli, jossa tapahtumatuotanto keskittyy osaksi kulttuuripalveluja v.2020 alusta on käsitelty Hyvinvointilautakunnan 9.5. ja kaupunginhallitukseen 13.5. iltakouluissa. Tapahtumatuotannon uusi malli sisältyy palvelualueen vuoden 2020 - 2023 talousarvioesitykseen ja käynnistyy vuonna 2020.
Mittari	Kaupungin ulosvuokrattavien tilojen uuden toimintamallin käyttöönotto
Toteuma	Kaupungin omistamien kiinteistöjen yleiset hinnoitteluperiaatteet, soveltamislinjaukset ja hakuprosessi on päätetty KH 4.11.2019 § 286. Osana virkavalmistelua käydään yhdistysten kanssa neuvotteluja, joissa selvitetään edelleen yhdistysten tilatarvetta ja tilasubvention vähentämisen vaikutuksia heidän toimintaansa.
Mittari	Osallistava budjetointi -mallin rakentaminen ja pilotointi palvelualueella
Toteuma	Lasten ja nuorten ääni on jakanut sille varatun määrärahan keväällä entisen toimintamallin mukaisesti. Uutena on toteutettu varhaiskasvatuksen pilotit Kyrölän ja Nummenkylän päiväkotien kanssa. Osallistava budjetointi tehtiin sovelletusti Barcelonan –mallia mukailen. Pilotin osallistamiskäytäntöjä ja kokemuksia esiteltiin syyskuussa järjestetyssä arviointityöpajassa. Pilotin toinen vaihe siirrettiin syksyltä 2019 vuodelle 2020 ja se toteutetaan yhteistyössä viestinnän kanssa osallisuuskoordinaattorin johdolla.
Mittari	Osallisuusohjelman toimeenpanon käynnistäminen
Toteuma	Osallisuusohjelmaa on valmisteltu uudelleen viestinnän johdolla ja palvelualueen edustajat ovat osallistuneet sovitusti työskentelyyn. Ohjelman valmistuminen siirtyi keväälle 2020.
Mittari	Käytössä olevat Hyte -toimintamallit
Toteuma	Monialaista ja poikkihallinnollista hyte-työtä on vahvistettu kaupungin toimialojen ja palvelujen kesken, yhdistys- ja järjestötoimijoiden kanssa sekä vaikuttamistoimielinten kanssa kaupungin hyvinvointisuunnitelman valmistelussa. Keusote yhteistyötä on vahvistettu osallistamalla aluehyten

toimintaan ja alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmisteluun vuosille 2020-2025.

Lapsiperheiden varhaisen tuen painopiste on ollut mahdollisimman matalalla kynnyksellä ja pienillä toimenpiteillä pyritään ehkäisemään pulmien kumuloitumista ja syrjäytymiskehitystä. Perhetalo Joutsikissa on lisätty perheille avointa ryhmätoimintaa sekä aloitettu yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa perheiden tukemiseksi. Nuorisotyötä on kohdennettu ehkäisevään työhön, esimerkiksi ammatillinen tukihenkilötoiminta kohdentuu varhaiseen tukeen.

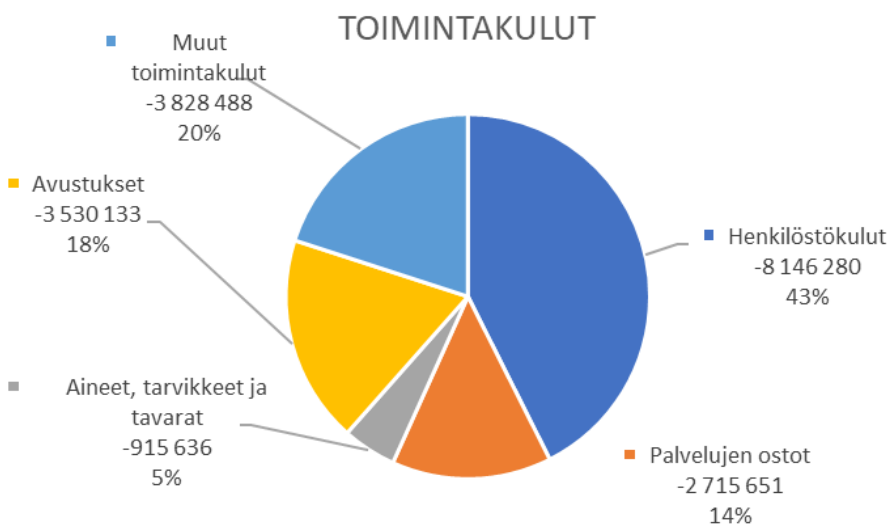
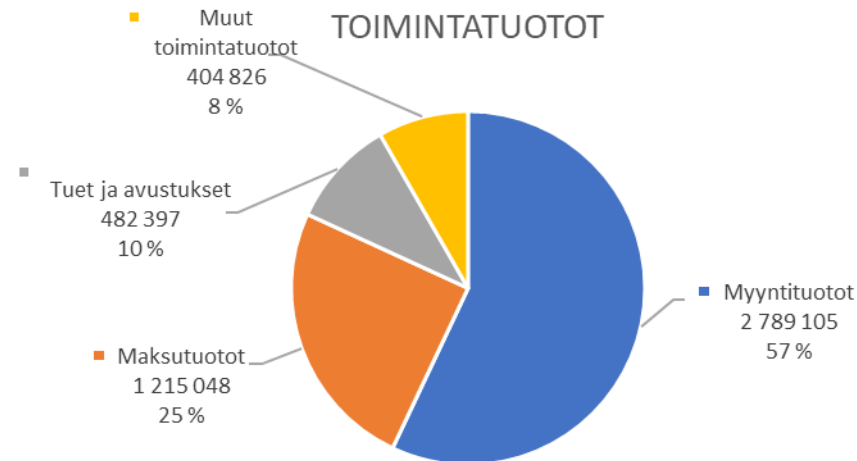
Perusopetuksen kanssa on tehty yhteistyötä lasta ja nuorta suojaavien tekijöiden vahvistamiseksi. Nuoriso-palvelut toteuttavat koulujen kanssa K0-kiusaamisen ehkäisemisen hanketta. Uusia avauksia tehdään perusopetuksen päättäneiden nuorten, mutta toiselle asteelle sitoutumattomien nuorten tavoittamiseksi ja palveluihin ohjaamiseksi.

Myllytien toimintakeskuksen toiminta yhdessä järjestöjen ja vertaisryhmien kanssa on ollut vilkasta; erilaisiin ryhmä-, kerho- ja tapahtumatoimintaan osallistuneita on yhteensä 29.000 ja koko talon käyntimäärä vuoden aikana on ollut 70.000. Keväällä on aloitettu lähitalotoimintaa Hyvinvointikampuksen alueen senioritaloissa tavoitteena rakentaa osallisuuden malleja. Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman hyte-toimenpiteinä on jatkettu mm. asiakasraatitoimintaa. Vanhusasiamiehen toimintaa on jatkettu yhdistettynä osaksi ikäihmisten hyten muihin tehtäviin.

HYVINVOINNIN PALVELUALUE	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Tuloarvot ja määrärahat					
Toimintatuotot	4 991 440	57 000	5 048 440	4 891 375	-157 065
Toimintamenot	19 197 879	95 213	19 293 092	19 136 188	-156 904
<i>Toimintakate (netto)</i>	<i>-14 206 439</i>	<i>-38 213</i>	<i>-14 244 652</i>	<i>-14 244 812</i>	<i>-160</i>

Tuloslaskelma

HYVINVOINNIN PALVELUALUE	Muutettu TA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%	TP 2018
TOIMINTATUOTOT	5 048 440	4 891 375	-157 065	96,9 %	4 616 195
Myyntituotot	3 069 674	2 789 105	-280 569	90,9 %	2 509 222
Maksutuotot	1 025 166	1 215 048	189 882	118,5 %	1 242 257
Tuet ja avustukset	413 000	482 397	69 397	116,8 %	306 465
Muut toimintatuotot	540 600	404 826	-135 774	74,9 %	558 252
TOIMINTAKULUT	-19 293 092	-19 136 188	156 904	99,2 %	-19 285 535
Henkilöstökulut	-8 546 695	-8 146 280	400 415	95,3 %	-10 549 557
Palvelujen ostot	-2 685 828	-2 715 651	-29 823	101,1 %	-3 238 423
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-729 342	-915 636	-186 294	125,5 %	-712 953
Avustukset	-3 419 500	-3 530 133	-110 633	103,2 %	-335 047
Muut toimintakulut	-3 911 727	-3 828 488	83 239	97,9 %	-4 449 555
TOIMINTAKATE	-14 244 652	-14 244 812	-160	100,0 %	-14 669 339
*TP 2018 SIVISTYKSEN JA VAPAA-AJAN PALVELUALUE					

Perustelu poikkeamalle

Palvelualueen toimintakate toteutui suunnitellusti (100,0%). Toimintatuotot alittuvat muutetusta talousarviosta noin 157.000 eurolla (96,9%), joka aiheutuu pääosin myyntituottojen n. 280.000 euron (90,9%) alittumisesta. Myyntituottojen alitus johtuu kotouttamiskorvausten toteutumisesta noin 209.000 euroa arvioitua pienempänä sekä liikuntapalvelujen myyntituottojen alittumisesta 169.000 eurolla. Vastaavasti kuitenkin kotouttamiskorvauksiin liittyvät kustannukset alittuivat lähes saman verran jakautuen tasaisesti eri tiliryhmiin, merkittävimmin henkilöstökuluihin. Muihin toimintatuottoihin on laitettu budjetoitvaraus, joka on toteutunut maksutuottoihin, joten niiltä osin varsinaista poikkeamaa ei ole. Myös muissa toimintakuluissa on budjetoitvarauksia, jonka toteumat ovat muissa tiliryhmissä. Toimintakuluissa merkittävä ja ennakoimaton ylitys on vuoden lopussa kirjattu lomapalkkavelan muutos, noin 79.000 euroa.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Palvelualueen talousarviota muutettiin vuoden aikana kaksi kertaa KV 20.5.2019 § 35 ja KV 21.10.2019 § 71. Muutokset liittyivät Vanhankylänniemen ammattityöpajan ja K-U Kierrätys- ja toimintakeskuksen yhteistyösopimuksen, Hyte-avustusten sekä lukiopalveluiden ICT-määrärahojen siirtoihin.

Olennessin palvelualueen toimintaan vaikuttanut tapahtuma on ollut sekä organisaation että lautakuntarakenteen muutos vuoden alusta, kun sosiaali- ja terveystalvelujen lainsäädännön alaiset palvelut siirtyivät Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän (Keusote) tuotettaviksi. Entinen Sivistyksen ja vapaa-ajan palvelualue laajeni Hyvinvoinnin palvelualueeksi ja vastaavasti lautakunta muuttui Hyvinvointilautakunnaksi ja sen kokoonpano kasvoi.

Merkittävin muutos oli kunnille tulleen uuden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävän sijoittuminen palvelualueen uudelle hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avainalueelle (Hyte). Avainalueen tehtävänä on ollut koko kaupungin hyte-toiminnan koordinointi ja sinne on sijoitettu lapsiperheiden hyvinvoinnin ohjaus ja perhetalo Joutsikin toiminta, nuorten hyte mm. nuorisopalvelut sekä työikäisten ja ikäihmisten hyte mm. Myllytien toimintakeskuksen toiminta.

Organisaatiouudistuksessa lukiokoulutus siirtyi toiselle palvelualueelle ja kuntouttava työtoiminta Keusoteen. Kaupunkikehityksestä siirtyi työllisyysyksikkö osaksi palvelualueen uutta työllisyys- ja kotoutumispalvelut – avainaluetta, jonka tehtävänä on edistää kotoutumista sekä nuorten ja aikuisten osaamista ja työllistymistä. Uuden avainalueen toiminta on käynnistynyt suunnitellusti uusissa keskustan toimitiloissa, joissa toimii myös uusi Vaikuttamo. Kotoutumispalveluista siirtyi osa Keusoteen ja yhteisten toimintamallien ja sopimusten rakentaminen on aloitettu.

Vapaa-aikapalvelujen ja kansalaistoiminnan neuvontaa ja ohjausta myös vahvistettiin ja lähiesimies muutettiin palvelupäälliköksi. Kulttuuripalveluista siirtyi matkailupalvelut kaupunkikehitykseen, muutoin organisaatio pysyi lähes ennallaan.

Yhdyspintoja on tunnustettu ja käynnistetty yhteistyötä palvelualueen sisällä ja Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen kanssa sekä Keusote ja kaupungin tunnustetuilla yhdyspinoilla. Osa yhteistyörakenteista on vielä muotoutumassa ja yhteistyöryhmien toiminta vasta alkuvaiheessa.

Alkukeväästä lähtien valmisteltiin konsernipalveluiden ohjauksella uutta talousarvio- ja taloussuunnitelmaa ja siihen liittyvää tehostamistoimenpiteiden ohjelmaa sekä osallistuttiin kaupunkistrategian viimeistelyyn ja laajaan kiinteistökartoitukseen. Suunnitelmat hyväksyttiin lautakunnan osalta syyskuussa. Kaupungin ulosvuokrattavien tilojen uuden toimintamallin käyttöönotto on myös valmisteltu koko vuosi vapaa-aikapalvelujen johdolla. Hinnoitteluperiaatteet, soveltamislinjaukset ja hakuprosessi hyväksyttiin kaupunginhallituksessa marraskuussa, mutta yhdistysten tilatarpeiden kartoitukset ja neuvottelut suunniteltujen muutosten vaikutuksista toimintaan jatkuvat.

Uuden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avainalueen (Hyte) toiminta on näkynyt kuntalaisille eri elämänvaiheissa järjestettyinä hyvinvointia ja terveyttä edistävien tapahtumien ja avoimen toiminnan kehittämisenä sekä asiakkaiden osallistamisen vahvistumisena.

Perheille avointa ryhmätoimintaa Perhetalo Joutsikissa on lisätty ja aloitettu yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa perheiden tukemiseksi. Nuorisotyötä on kohdennettu ehkäisevään työhön, nuorta suojaavien tekijöiden ja oman toiminnan vahvistamiseen mm. Temalin nuorisotilan toiminnassa. Yhdessä koulujen ja Aseman lasten kanssa on kehitetty K0- kiusaamista ehkäisevää järvenpääläistä toimintamallia. Nuorisopalveluiden vieraana oli kesällä nuorten ryhmä Unkarin ystävyyskaupungista.

Ikäihmisille kohdennettua toimintaa yhdessä järjestöjen ja eri ryhmien kanssa on ollut runsaasti ja Myllytien toimintakeskus on täytynyt päivittäin. Kevällä on aloitettu lähitalotoimintaa Hyvinvointikampuksen alueen senioritaloissa tavoitteena rakentaa sinne osallisuuden malleja.

Kaupungin sähköinen hyvinvointikertomus hyväksyttiin valtuustossa keväällä ja uutta koko kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa valmisteltiin syyskaudella rinnakkain alueellisen hyvinvointikertomuksen kanssa.

Kulttuuripalveluissa on painopisteenä ollut elävän kaupunkikulttuurin vahvistaminen, mikä on näkynyt mm. vilkkaana tapahtumakesänä ja syksynä. Jannen tapahtumat sekä tutut

kesäfestivaalit ja teatteriesitykset kokosivat jälleen runsaasti yleisöä, mutta varsinainen yleisömenestys oli elokuun alussa ensimmäistä kertaa Rantapuistossa järjestetty Järvenpää soi - tapahtuma, jolle on luvassa jatkoa ensi kesänä. Tapahtumaolosuhteiden kehittämisen ja tuottamisen malli hyväksyttiin talousarvion yhteydessä ja sen toteutus käynnistyy vuonna 2020.

Museopalveluiden kohteissa kävi kaikkien aikojen suurin määrä asiakkaita. Vierailijoiden määrä Suvirannassa lähes kaksinkertaistui edellisestä kesästä. Myös Järvenpään taidemuseon näyttelyt ovat olleet suosittuja. Taidemuseon kansainvälinen näyttely-yhteistyö käynnistyi ja taidemuseon ensimmäinen oman kokoelman näyttely ulkomailla toteutui alkusyksystä Viron valtion taidemuseon alaisessa Adamson-Eric taidemuseossa Tallinnassa ja vastaavasti virolaisten näyttely avautui loppusyksystä Järvenpään taidemuseossa.

Kirjasto oli vielä alkukesästä kiinni omatoimikirjaston ja lehtilukusalin muutostöiden vuoksi, mutta avautui kesäkuussa. Kirjaston uudistetut tilat aukesivat kesäkuussa 2019 ja ne ovat saaneet kaupunkilaisilta kiitosta. Omatoimikirjaston 2-vaihe otettiin käyttöön marraskuussa. Kirjaston käynnit ovat korjaustauosta huolimatta ylittyneet edellisestä vuodesta ja lainojenkin määrä saavuttanut lähes aiemman tason.

Järvenpää-talon kellarikerroksen korjaukset saatiin valmiiksi alkuvuodesta ja teatteri pääsi muuttamaan takaisin tiloihin. Talon kokoussiiven korjaukset ja muutostyöt saatiin keväällä valmiiksi talon siiven 2. kerrokseen muutti kaupungin hallintopalvelut, joiden kanssa yhteiselo on sujunut hyvin.

Uusi pesäpallokenttä Lepolaan valmistui kesällä, mutta katsomon ja huoltotilojen valmistuminen siirtyi keväälle. Kinnarin koulun liikuntasali valmistui elokuussa ja koulun pihan läheisyyteen sijoittuva lähiliikuntapaikka valmistui loppuvuodesta. Liikuntapaikkojen käyttötunnit ovat kasvaneet edellisestä vuodesta merkittävästi.

Keskustan liikuntapuiston yleissuunnittelu ja siihen sisältyvä keskustan uudistamissuunnitelma on valmistumassa, mutta sen käsittely päätöksenteossa siirtyi vuoden 2020 alkupuolelle. Samoin siirtyi uuden Järvenpään Yhteiskoulun kampukselle tulevan liikuntahallin toteuttamispäätös. Kehittämishjelman valmisteluun tähtäävä kolmen kunnan ylikunnallinen liikuntapaikkojen yhteistyöselvitys on meneillään ja valmistuu huhtikuussa 2020.

Järvenpään Opiston syyslukukausi toteutui pääosin Kansakoulunkadun tiloissa ja hallinnon keväisistä väistötiloista voitiin luopua. Opistossa kesällä 2019 aloitettu kesälukukausi on uusi toimintamuoto, joka tukee "24/7" -toiminta-ajatusta ja kaikkien kaupunkilaisten mahdollisuuksia harrastaa lähialueiden kohtaamispaikoilla ajasta ja asuinpaikasta riippumatta. Opiston opiskelijamäärä väheni hiukan edellisestä vuodesta, mihin lienee ainakin osittain vaikuttanut väliaikaiset tilajärjestelyt ja kurssiesitteen jaon muutokset. Keskisen - Uudenmaan Musiikkiopiston konserttirikas syyslukukausi toteutui keväällä aloittaneen uuden rehtorin johdolla. Musiikkiopiston tunti- ja oppilasmäärä ovat kasvaneet erityisesti Tuusulan puolella. Johtokunta hyväksyi musiikkiopiston laajan oppimäärän opetussuunnitelman päivityksen elokuussa. Seutulantien oppimistiloja päivitettiin kesän aikana vastamaan paremmin uutta opetussuunnitelmaa.

Uuden työllisyys- ja osaamispalvelujen toiminta on käynnistynyt odotetusti keskustan uusissa toimitiloissa ja asiakkaat ovat löytäneet nuorten ja aikuisten osaamista ja työllistymistä edistävän Vaikuttamon palvelut hyvin. Kesäkuun alusta työllisyyspalvelut käynnisti uuden catering-alan työpajatoiminnan Vanhankylänniemen Kartanon toimintaympäristössä, jonka kahvilan kesäkuusi ylitti odotukset. Työttömyys laski elokuussa vuotta edeltävään tilanteeseen nähden suhteellisesti toiseksi eniten Järvenpäässä (-9,4 %). Työperäinen maahanmuutto on edelleen jatkunut, mutta kansainvälistä suojelua tarvitsevien määrä vähentynyt.

Selvitys ostetuista konsulttipalveluista

Järvenpään urheilukenttien suunnitteluohjauksen ja projektijohdon hankinta, suunnittelu Sitowise 51.489,76 euroa ja projektinjohto Ramboll 5.164,60 euroa, yhteensä 56.654,36 euroa.

Järvenpään Opiston henkilöstön työyhteisövalmennuksen tilaaminen HRMPartners'ilta 11.036,00 eurolla.

Ylikunnallinen liikuntapaikkarakentamisen selvitys kaupunginjohtajan päätöksellä. Ylikunnallinen liikuntapaikkarakentamisen selvitys 5.000 euroa kaupunginjohtajan kustannuspaikalta sekä asukaskysely 4.000 euroa liikuntapalveluista.

Juridisen asiantuntijapalvelun hankinta kaupungin omistamien kiinteistöjen ja tilojen vuokrasopimusten tarkastamiseksi Asianajotoimisto Ferenda Oy:ltä 2.356 eurolla.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kiinteistöjen korjaukset ja väistötilajärjestelyt sekä rakennusten ja ulkoalueiden investointihankkeet tulevat vaikuttamaan merkittävästi palvelujen järjestämiseen koko talousohjelmakaudella.

Taloussuunnitteluvuosiin sisältyy useita palvelujen järjestämiseen vaikuttavia selvityksiä: liikuntapaikkojen hoitaminen, Järvenpää-talon operatiivisen toiminnan järjestäminen, taidemuseon toimintakonsepti sekä laajimpana Hyvon palveluverkon erillisselvitys. Näiden selvitysten linjauksilla ja valmisteilla olevilla kouluinvestoinneilla sekä kaupungin taloustilanteella tulee olemaan merkittävä vaikutus omaan palvelutuotantoon mutta myös yhteistyökumppaneiden toimintaedellytyksiin.

Kaupungin kiinteistöjen määrän vähentäminen ja se kuinka toteutetaan ulosvuokrattavien kiinteistöjen ja tilojen vuokrausperiaatteiden uudistaminen tulevat vaikuttamaan suoraan kolmannen sektorin ja muiden tärkeiden yhteistyökumppaneiden toimintaedellytyksiin.

Väestöennusteiden mukaan Järvenpään väestömäärä kasvaa edelleen, mikä lisää palvelujen tarvetta. Erityisesti ikäihmisten osuus suurenee ja heille suunnattujen ja heidän toimintakykyään edistävien palvelujen tarve ja kysyntä myös kasvavat. Liikkumisen lisääminen on kaikkien ikäluokkien ja kaikkien toimijoiden yhteisenä tavoitteena. Uuden tapahtumaolosuhteiden kehittämisen ja tuottamisen mallin käyttööotto lisännee kaupunkilaisten ja eri yhteisöjen tuottamia tapahtumia.

Hallituksen työllisyystavoite ja siihen kytkeytyvät vielä täsmentymättömät keinot tulevat todennäköisesti vaikuttamaan suoraan tai välillisesti kuntiin. Samoin on vielä epäselvää, vahvistetaanko hallitusohjelmassa olevassa kotouttamistoimien toimenpideohjelmassa kuntien roolia. Järvenpään Opiston lähivuosien toimintaan saattaa myös vaikuttaa valmisteilla oleva, mutta toteuttamistavaltaan vielä epäselvä oppivelvollisuuden pidentäminen syksystä 2021 alkaen.

Valittujen yhdyspintaprosessien kehittämistä jatketaan Keusoten kanssa. Valmisteilla olevat laajat sote- ja maakuntaratkaisut tulevat toteutuessaan vaikuttamaan lähivuosina sote-palvelujen sekä ns. kasvupalvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen, millä on todennäköisesti vaikutusta myös palvelualueen toimintaan.

Kuntatalouden vaikean tilanteen jatkuessa on riskinä, että aiempia taloussuunnitelman päätöksiä joudutaan arvioimaan uudelleen. Valtakunnan tasolla työmarkkinatilanne on kiristynyt ja sen mahdollisiin seurauksiin joudutaan myös todennäköisesti varautumaan toiminnassa.

Valmisteilla oleva palvelualueiden organisaatiomuutos kesäkuussa 2020 tulee vaikuttamaan palvelualueen toimintaan merkittävästi. Uuden palvelualuejohtajan rekrytoinnin siirtyminen ja tehtävien hoitaminen väliaikaisin järjestelyin useita kuukausia tulee vaikuttamaan vuonna 2020 palvelualueen johtamiseen ja kehittämiseen sekä edellyttää erityisesti esimiehiltä joustoa ja lisäpanostusta.

Kuuma-hankkeiden toteutuminen

Ei raportoitavia Kuuma-hankkeita

Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut

	TP 2018	TA 2019	TP 2019
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN PALVELUT			
Lapsiperheiden hyte			
Varhaisen tuen perhetyön asiakkaat/käynnit			949
Perheiden tapaamispaikkatoiminta, käynnit yhteensä			1 358
Nuorten hyte			
Temalin nuorisotilojen käyntikerrat			
<i>Toteumaa ei voi verrata tavoitteeseen, koska toiminnasta on osa siirtynyt pois.</i>		22 000	12 378
TYÖLLISYYS- JA KOTOUTUMISPALVELUT			
Ohjaamon asiakasmäärät		540	2 156
VAPAA-AIKA- JA HARRASTUSPALVELUT			
Liikuntapalvelut			
Ohjatun liikunnan ohjaustunnit	5 376	3 950	5 128
Liikuntapaikkojen käyttötunnit			
<i>* laskentatapamuutos vuodelle 2019</i>	* 51 137	71 000	86 000
Nettomenot / asukas	53 €		58 €
Järvenpään Opisto			
Kokonaistuntimäärä yht.	12 903	12 500	12 442
Nettomenot eur/tunti	40 €		54 €
Musiikkiopisto			
Kokonaistuntimäärä yht.	24 911	24 000	28 306
Kokonaisoppilasmäärä	1 200	1 200	1 397
Nettomenot eur/tunti	43 €		36 €
KULTTUURI- JA TAPAHTUMAPALVELUT			
Kulttuuripalvelut			
Tuettujen ja järjestettyjen kulttuuritapahtumien määrä	210	160	241
Kulttuuritapahtumien kävijämäärät yht.	41 618	43 000	50 594
Kulttuurikohteiden kävijämäärät yht.	19 939	18 000	27 820
Toimintakate eur/asukas	72 €		77 €
Kirjastopalvelut			
Käynnit yhteensä	429 662	410 000	453 819
Lainat, kpl	685 788	580 000	659 993
Kokonaiskulut eur/asukas	36 €		36 €

Kaupunkikehitys

Vastuuhenkilö kaupunkikehitysjohtaja Olli Keto-Tokoi

Toiminta-ajatus / tehtävät Kaupunkikehitys on yksi Järvenpään kaupungin organisaation kolmesta palvelualueesta. Kaupunkikehityksen palvelualue vastaa elinvoimaisen kaupunkikehityksen varmistamisen ydinprosessista.

Palvelualueen tarkoituksena on edesauttaa monipuolisten asumismahdollisuuksien syntymistä sekä huolehtia yritysten toimintaedellytysten kehittymisestä ja työvoiman saatavuudesta. Palvelualue muodostuu elinvoimasta, asumisesta, kehittämisestä, matkailusta, esikunnasta, palvelupisteestä, pysäköinninvalvonnasta, kaavoituksesta ja liikenteestä, maankäyttö- ja karttapalveluista, kunnallistekniikan ja yleisten alueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpito- ja huoltopalveluista sekä rakennusvalvonnasta. Lisäksi palvelualueen vastuulle kuuluvat kaupungin kestävän kehityksen ohjelmaan liittyvät asiat.

Palvelualue pyrkii noudattamaan kaikessa toiminnassaan asiakaslähtöistä ja vuorovaikutteista toimintamallia sekä varmistamaan prosessimaisen toimintatavan toteutumista.

Sitovat tavoitteet ja niiden toteuma

Tavoite	Svengin yritysalueen valmiit tontit myydään
Mittari	Svengin yritysalueen mydyt tontit
Toteuma	Vuoden 2019 aikana ei myyty yhtäkään tonttia, mutta useita keskusteluja käyty potentiaalisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena saada alueelle hyvä ankkuritoimija ja työpaikkoja tuovia yrityksiä. Kortteliin 1440 on muodostettu yksi tontti, joka on vuokrattu elintarvikealan toimijalle.

TAVOITE	KAUPUNKIMALLINNUKSEN JA TIETOMALLINNUKSEN HYÖDYNTÄMINEN TOIMINNASSA
Mittari	Kaupunkimallin visualisointi toteutettu keskeisiltä alueilta kuvauksia hyödyntäen
Mittari	Tietomallipohjainen suunnittelu käytössä Kauken suunnitteluprosesseissa ja käynnissä olevissa rakennus- ja infrahankkeissa

Toteuma Kaupunkimallin visualisointi on toteutettu keskeisiltä alueilta kuvauksia hyödyntäen. Uusina aineistona on hankittu katunäkymäkuvaukset, ilmakuvat ja laserkeilaukseen perustava pistepilvi, mitkä tulevat toimimaan kaupunkimallissa olemassa olevaa ympäristöä kuvaavan visuaalisen 3D-aineiston pohjana (3D-rakennusgeometriat, maanpintamalli). Tavoitteena on jatkaa työtä siten, että teksturoidut 3D-rakennukset saadaan tuotettua koko kaupungin alueelta syksyllä 2019 saatuja uusia ilmakuva- ja laserkeilausaineistoja hyödyntäen.

Katu- ja kunnallistekniikan osalta jo vakiintunutta tietomallipohjaista suunnittelua on jatkettu myös vuonna 2019. Vuonna 2018 hankitun Novapoint-suunnitteluohjelmiston päivityksen käyttöönotto on edennyt ja ohjelmiston käyttökoulutusta on jatkettu yhdessä Keravan kaupungin kanssa. Katu- ja kunnallistekniikan suunnittelussa syntyviä tietomallien yhteensovitusta kaupunkimalliin on jatkettu viime vuodelta. Tietomallien yhteensovitus ei täysin toimi ja edellyttää siten edelleen lisäselvitystä.

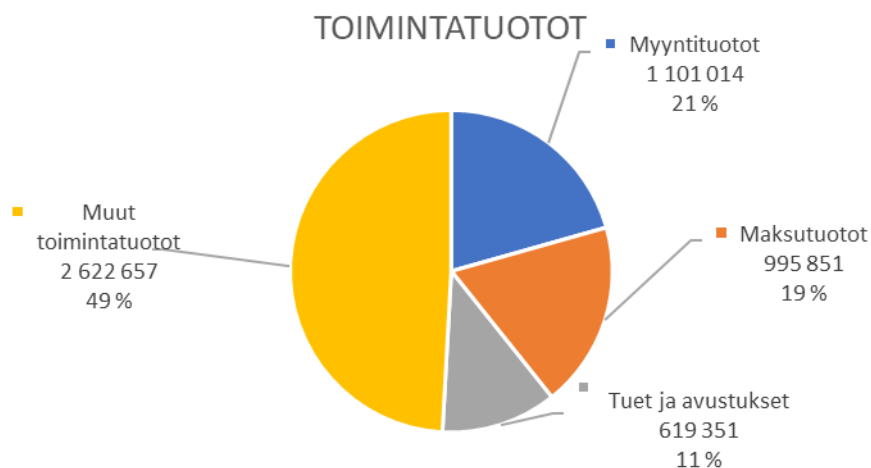
Rakennusvalvonnassa kehitystyötä on jatkettu yhteistyössä ympäristöministeriön, Vantaan ja Oulun rakennusvalvonnan sekä Metropolia ammattikorkeakoulun ja pientaloteollisuuden kanssa. Pääpaino oli asuinkerrostalohankkeissa, mutta kehitystyö pientaloteollisuuden kanssa aloitettiin.

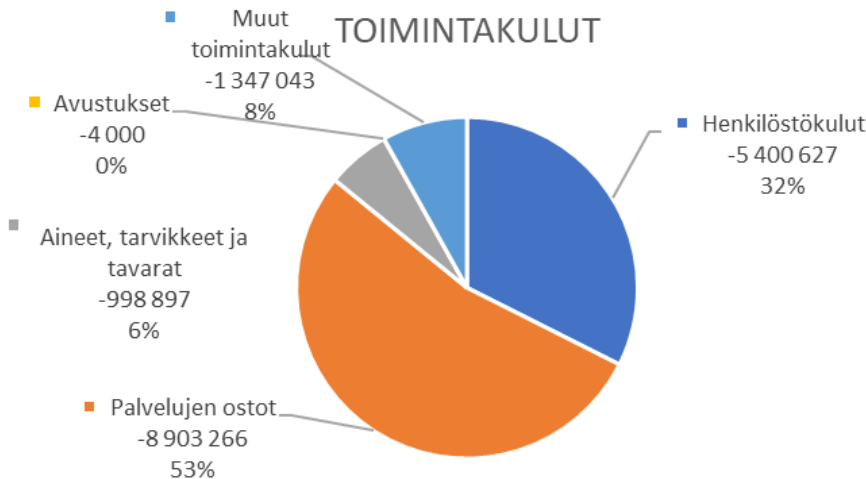
Tavoite	OSALLISTAMINEN HUOMIOITU KAUPUNKIKEHITYKSEN TOIMINNASSA
Mittari	Sähköisten rajapintapalvelujen kehittäminen aloitettu
Mittari	Uusia osallistamistapoja on otettu käyttöön.
Toteuma	<p>Kaupunkitekniikassa osallistamisen merkeissä talkoita on järjestetty ajankohtaisten teemojen mukaisesti. Muun muassa koirien jätösten korjaamistalkoot sekä Loutin Satakielenpuiston metsittäminen, että kukkalaatikoiden sijoittaminen ja hoito. Lisäksi järjestetty talkoita vieraslajien torjunnan edistämiseksi, syyspuhous kampanjoita ja lisätty yleisötilaisuuksien määrää.</p> <p>Ympäristötyön asukasosallisuutta kehitettiin mm. laatimalla Kaupunkikehityksen osallisuuden vuosikello, joka kokoaa erilaisia tapahtumia ja teemaviikkoja yhteiselle sivulle. Järvenpäässä järjestettiin mm. pientaloasujien energialta. Kaupunkikehityslautakunta jakoi vuosittaisen Järkevä-palkinnon ja ympäristötiimi toista kertaa lapsille suunnatun Pikku-Järkevä -palkinnon.</p> <p>Syksyllä toteutetun pyöräilyverkoston osallistamiskyselyn saadun palautteen pohjalta ongelmakohtia tullaan laittamaan kuntoon ja kehittämään määrärahojen puitteissa.</p> <p>Kaavoituksessa osallistamisen merkitys on korostunut erityisesti merkittävimpien kaavahankkeiden (esim. Perhelä, yleiskaava) kohdalla, joissa kuntalaisten ja sidosryhmien osallisuutta on kehitetty monipuolisemmaksi tukemaan osallistumismahdollisuuksia laajalle joukolle.</p>
Tavoite	INVESTOINTIOHJELMA TOTEUTUU SUUNNITELLUSTI
Mittari	Hankkeiden toteuma - %
Mittari	Maanmyyntitulot toteutuvat suunnitellusti
Toteuma	<p>Kunnallistekniikan rakentamisen investointiohjelman toteuma oli kokonaisuudessaan noin 85%.</p> <p>Maanmyyntitulojen toteuma 2019 on 4,5 M€. Koko vuoden myyntitavoite oli 10 M€. Tavoitteesta jäätin reilusti. Syynä alhaiseen toteutumaan on mm. Alhotien asemakaavavalitus, jonka vuoksi kohdetta ei päästä myymään, ja, jonka seurauksena n. 3 M€:n maanmyyntitulot siirtyvät vuosille 2020-2021. Vuoden loppuun ajoitettuja kauppoja, joiden myyntipäätökset oli tehty, siirtyi vuodelle 2020 ja yksi kauppa peruuntui kokonaan.</p>

KAUPUNKIKEHITYS	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	4 221 549	0	4 221 549	5 338 873	1 117 324
Valmistus omaan käyttöön	1 050 000	0	1 050 000	1 098 362	48 362
Toimintamenot	15 865 903	-56 913	15 808 990	16 653 833	844 843
<i>Toimintakate (netto)</i>	<i>-10 594 354</i>	<i>56 913</i>	<i>-10 537 441</i>	<i>-10 216 597</i>	<i>320 844</i>

Tuloslaskelma

KAUPUNKIKEHITYS	Muutettu TA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%	TP 2018
TOIMINTATUOTOT	4 221 549	5 338 873	1 117 324	126,5 %	6 169 680
Myyntituotot	768 110	1 101 014	332 904	143,3 %	1 571 886
Maksutuotot	927 770	995 851	68 081	107,3 %	1 160 544
Tuet ja avustukset	450 000	619 351	169 351	137,6 %	1 066 970
Muut toimintatuotot	2 075 669	2 622 657	546 988	126,4 %	2 370 279
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 050 000	1 098 362	48 362	104,6 %	1 016 170
TOIMINTAKULUT	-15 808 990	-16 653 833	-844 843	105,3 %	-17 658 552
Henkilöstökulut	-5 818 177	-5 400 627	417 550	92,8 %	-7 145 225
Palvelujen ostot	-7 790 753	-8 903 266	-1 112 513	114,3 %	-7 204 584
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-829 350	-998 897	-169 547	120,4 %	-1 281 723
Avustukset	-51 000	-4 000	47 000	7,8 %	-82 635
Muut toimintakulut	-1 319 710	-1 347 043	-27 333	102,1 %	-1 944 386
TOIMINTAKATE	-10 537 441	-10 216 597	320 844	97,0 %	-10 472 702

Perustelu poikkeamalle

Kaupunkikehityksen vuoden 2019 alkuperäinen toimintakate oli -10 594 354 euroa. Vuoden 2019 talousarviota muutettiin vuoden aikana kerran. Kaupunginvaltuuston 20.5.2019 § 35 päättämä muutos koski Vanhankylänniemen ammattityöpajan määrärahasiirtoa sekä yhteistyösopimuksen jatkamista Järvenpään kaupungin ja Keski-Uudenmaan toimintakeskus Ry:n kanssa. Osaamis- ja työllisyyspalvelujen järjestämän ammattityöpajan lisäkustannus 74 000 euroa päätettiin kattaa kaupungin sisältä, jolloin Kaupunkikehityksestä tehtävän määrärahasiirron osuudeksi tuli 23 700 euroa. Toinen muutos koski määrärahasiirtoa ja yhteistyösopimuksen jatkamista kaupungin ja Keski-Uudenmaan Kierrätys- ja toimintakeskus Ry:n kanssa. Organisaatiouudistuksen myötä Työllisyyspalvelut siirtyivät 1.1.2019 alkaen Hyvinvoinnin palvelualueelle osaamis- ja työllisyyspalvelut yksikköön, josta johtuen Kaupunkikehityksestä siirrettiin 33 213 euroa Hyvinvoinnin palvelualueelle. Aikaisemmin kaupunki on tukenut yhdistyksen toimintaa maksamalla Pajalantie 21-23 kiinteistön vuokran kuukausittain Kaupunkikehitykseen varatusta määrärahasta, jonka kokonaissumma oli 43 000 euroa, josta Kaupunkikehitys oli ehtinyt maksamaan jo tammi-, helmikuun vuokran. Edellä mainittujen käyttösuunnitelmamuutosten yhteisvaikutus oli 56 913 euroa, joka paransi Kaupunkikehityksen toimintakatetta saman verran. Tehtyjen muutosten jälkeen Kaupunkikehityksen toimintakate on -10 537 441 euroa.

Tilinpäätöksen mukaan Kaupunkikehityksen toimintakate oli -10 216 597 euroa alittaen korjatun talousarvion reilulla 320 000 eurolla. Toimintakatteen poikkeama selittyy arvioitua suuremmalla tuottokertymällä. Valmistus omaan käyttöön ylitti budjetoidun (1 050 000 euroa) noin 48 000 eurolla.

Toimintatuottoja kertyi yhteensä noin 5 338 873 euroa. Toimintatuotot ylittivät budjetoidun (4 221 549 euroa) 1 117 324 eurolla. Ylitys johtui myyntituottojen, maksutuottojen ja muiden toimintatuottojen ylityksistä sekä saaduista tuista ja avustuksista. Myyntituotot ylittivät budjetoidun (768 110 euroa) noin 333 000 eurolla johtuen muun muassa jätteen kuljetuksen ja käsittelyn myyntituotoista, jotka ylittyivät 68 000 eurolla. Jätteen kuljetuksen ja käsittelyn myyntituotot olivat budjetoitua paremmat johtuen maankaatopaikan ympäristöluvan mukaisista isommista vuosittaisista vastaanottomääristä. Budjetti laadittiin silloisen kiintiön ja vastaanottomäärän mukaan. Loppu ylitys myyntituotoissa johtui katuluvista sekä sijoitussopimusten laskutuksista että lumenkaatopaikan tuloista, joita kertyi yhteensä 231 000 euroa budjetoitua enemmän. Myös palkkojen edelleen veloitus yhteistyökunnista muun muassa lvi-insinöörin ja matkailupäällikön osalta tuottivat reilulla 33 000 eurolla lisätuloja myyntituottojen kokonaisuudessa. Kyseisiä palkan edelleen veloituksia ei oltu huomioitu vuoden 2019 budjettia laadittaessa, sillä ylikunnallisesta yhteistyöstä näihin liittyen ei ollut vielä tietoa.

Maksutuotot ylittyivät noin 68 000 euroa johtuen maankäyttö- ja karttapalveluiden lohkomis- sekä tontin jakotoimituksista.

Tuet sekä avustukset ylittyivät noin 169 000 euroa. Suurimmat liittyivät muun muassa joukkoliikenteen valtionavustuksiin, joita oli alun perin budjetoitu (450 000 euroa), mutta saatiin reilulla 535 000 eurolla, josta muodostui ylitystä noin 85 000 euroa. Lisäksi liikennesuunnittelu sai liikenteeseen ohjattuja valtion avustuksia 22 526 euroa että tieliikenteen turvallisuuden edistämiseen liittyvää avustusta reilulla 17 800 eurolla, ja tämän lisäksi vuoden 2019 saatavaksi kirjattiin liikkumisen ohjauksen valtion avustus 31 370 euroa.

Muut toimintatuotot ylittyivät noin 547 000 euroa. Alun perin muihin toimintatuottoihin oli budjetoitu reilulla 2 075 000 eurolla tuottoja. Ylitykset johtuivat maa- ja vesialueiden vuokratuottojen ylityksestä 117 000 euroa, koneiden ja laitteiden vuokratuottojen ylityksestä 48 000 euroa sekä muiden tuottojen ylityksestä 384 000 euroa liittyen kunnossapitotoimintojen ulkoistukseen ja kaluston myynteihin.

Toimintakuluja toteutui 16 653 832 euroa. Kulut ylittivät budjetoidun (15 808 990€) noin 844 000 euroa. Olennaisimmat ylitykset syntyivät palvelujen ostoissa, jotka ylittivät budjetoidun 1 112 513 eurolla. Merkittävimpänä syynä ylitykseen olivat puhtaanapitokustannuksista sekä katujen talvikunnossapidosta syntyneestä ylityksestä noin 390 000 euroa, johtuen kovasta kevättalvesta 2019 ja suurista lumimääristä ja niiden auraus- ja kuljetuskustannuksista. Kaupunginhallitus päätti 21.1.2019 § 13 kaupungin kunnossapidon liikkeenluovutuksesta ja alueurakan palveluntuottajasta. Samalla saatiin tietoon alueurakan täysimääräiset kustannukset vuodelle 2019. Alueurakkaan oli varattuna vuodelle 2019 2,1 M€, ja urakkahinnan mukaiset toteutuneet kustannukset olivat 1.5.-31.12.2019 noin 2,6 M€. Näin ollen kustannukset ylittyivät noin 500 000 euroa. Tämän lisäksi ennen alueurakan alkamista 1.5.2019 tehdyt muut päällekkäiset urakat johtivat siihen, että urakat kokonaisuudessaan ylittyivät noin 682 000 euroa. Palvelujen ostoissa ylitystä syntyi myös noin 40 000 eurolla ajoneuvojen vakuutuksissa, johtuen vakuutusmaksujen etupainotteisuudesta.

Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa ylitystä oli 170 000 euroa johtuen kävelykadun lämmityksestä ja sähkökustannuksista. Ylitystä selittää pitkälti sähkönjakeluhintojen nousu, jonka vaikutus oli keskimäärin 8,8 prosenttia laskun siirto-osuuden verolliseen loppusummaan, sekä se että kävelykadun lämmitettyä osuutta hieman laajennettiin aikaisemmasta.

Olennaisimmat alitukset muodostuivat henkilöstökustannuksista, jotka alittivat budjetoidun (5 818 177 €) reilulla 417 000 eurolla. Alitus muodostui suurimmilta osin kaupunkitekniikan ulkoistukseen liittyen konepalveluista, korjaamosta, kaduista ja puistojen kunnossapidosta jääneistä henkilöstökuluista, joita jäi käyttämättä noin 260 000 euroa. Loppuosa säästöstä muodostui hankekehityksen täyttämättömästä projektipäällikön toimesta sekä muutamasta eläköitymisestä, että tehtävänkuvien uudelleen järjestelyistä. Säästöä syntyi myös avustuksissa, jotka alittuivat 47 000 euroa.

Muissa toimintakuluissa budjetti ylitettiin noin 27 000 eurolla johtuen pääosin korjaamo- ja varikkotoiminnan alasajon kustannuksista sekä yhdestä isommasta vuokrasopimuksen purkamiseen liittyvästä sopimuksen purkukorvauksesta.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Kaupunkikehityksen merkittävimpiä hankkeita vuonna 2019 olivat Boogien yritysalueen myynti, Lepola IV alueen suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun käynnistäminen, Perhelä-hanke sekä Tupalankulma. Lisäksi vuonna 2016 alkanut Järvenpään kaavoituksen vetämä koko kuntaa koskeva yleiskaavan 2040 on siirtymässä päätöksentekoon.

Elinvoimajohtajan vastuualueella toimii Elinkeinopalvelut, Asuminen ja Hankekehitys. Työ kaupungin elinvoimaohjelman laatimiseksi ja nykyaikaistamiseksi on aloitettu, ja sen perustana toimii uusi kaupungin strategia.

Kaupungin vetovoimaan merkittäviä tekijöitä ovat työmarkkinoiden toimivuus, asumisen edellytykset sekä elinkeinotoiminnan monipuolisuus. välituotteiden, asiakkaiden ja kulutusmahdollisuuksien monipuolisuus. Kaupungin tarjoamien elinkeinomahdollisuuksien monipuolisuudelle merkittäviä tekijöitä ovat koko kaupunkialueen kasvava väestöpohja (erityisesti keskustapalvelut) sekä eri asuinalueiden kasvavat väestöpohjat (lähialueen palvelut, kuten vähittäiskauppa ja ravintolat). Myös asumisketjujen varmistaminen sekä elinkeinotoimintojen joustava sijoittuminen myös kaupunkirakenteeseen on äärimmäisen tärkeää pitovoiman näkökulmasta. Monipuoliset elinkeino- ja asumismahdollisuudet tuovat oman lisänsä koko kaupunkialueen kasautumisetujen positiiviseen kierteeseen houkuttelemalla lisää asukkaita ja yrityksiä.

Elinkeino- ja matkailupalvelut. Vuoden 2019 painopiste on ollut yritys yhteistyön ja -kumppanuuksien kehittämisessä, viestinnän tehostamisessa ja yritysvierailuissa. Osana tätä kehittämistyötä lanseerattiin BusinessJärvenpää-sivusto, jolta löytyvät mm. yritystontit, toimitilat, hankeinfo ja ajankohtaisia uutisia yritys- ja elinkeinoelämästä. Viestinnän paraneminen näkyi isona tilastollisena paranemisena kuntien imagomittauksessa loppuvuonna 2019.

Yritystonttimyynnin rinnalle on nostettu vahvemmin vaihtoehtona myös yritystonttivuokraus. Samalla on tehostettu yritystonttien myyntiä sekä myös kaupunkirakenteeseen tapahtuvaa yritysten houkuttelua. Svengin yritysalueen markkinointi ja myynti on jatkunut, ja ensimmäiset toimijat ovat sijoittumassa alueelle vuoden 2020 aikana. Loppuvuodesta 2019 tehtiin myyntipäätökset kolmesta tontista, joiden kaupat tehdään vuoden 2020 alkupuolella (Boogie/Diggerinkatu, Pajalantie ja Antoninkuja).

Matkailupääällikkö aloitti työsuhteessa maaliskuussa 2019 ja hänen työpanos on jaettu yhdessä Tuusulan kunnan kanssa. Tämän mallin toimivuutta arvioidaan parhaillaan. Tuusulanjärven matkailu ry:n kanssa tehty markkinointisopimus irtisanottiin kesällä 2019 ja matkailumarkkinointi tehdään jatkossa yhdessä paikallisten matkailuyrittäjien kanssa.

Asuntopalvelut on koordinoitunut kohtuuhintaista uutta ara-tuettua asuntotuotantoa ottaen huomioon seudulliset sopimukset ja kaupungin hyväksymät strategiset tavoitteet, sekä huomioitunut uudistuotannon asumisen laadullisia tekijöitä. Asumisen ohjausryhmä on koordinoitunut kokonaisnäkömyksen muodostamista eri ikäryhmien asuntotarpeista, erityisryhmien asuntotarpeita ja asumisen laadullisista kysymyksistä. Kaupungin omistuksessa olevia erillisiä osakehuoneistoja myytiin vuoden 2019 aikana 4, sekä hyväksyttiin yksi kauppa, jonka kaupanteko toteutuu tammikuussa 2020.

Hankekehityksessä on jatkettu kaupungin strategista kehittämistä ja kärkihankkeiden ja hankemallien ohjelmointia. Kaupungin voimakkaan kasvun ansiosta hankkeiden määrä ja laajuus ovat kasvaneet ja luoneet hyvät puitteet hankkeiden ohjelmoinnin ja siihen liittyvän prosessin kehittämiseen. Isoimmat hankkeet ovat olleet Perhelä-hanke, jonka toteuttamissopimus on hyväksytty ja kaavoituksen aloitusta valmisteltu, sekä Lepola IV hanke, jonka kaavoitus on etenemässä ehdotusvaiheeseen yhteistyössä toimijoiden kanssa.

Yhdyskuntasuunnittelussa merkittävin toimintaan vaikuttava tekijä on ollut kaupungin voimakas väestönkasvu ja sen myötä lukuisien uusien rakennushankkeiden käynnistyminen sekä kova kysyntä erityisesti asuntorakentamisen tonteista. Tämä on edellyttänyt panostusta erityisesti työtehtävien resursoinnin, kuin hankkeiden priorisoinnin osalta.

Kaavoitus ja liikenne –yksikössä toimintatilanne on näkynyt asemakaavahankkeiden korkeana määränä. Lisäksi kasvu on työllistänyt erilaisten suunnitelmien ja selvitysten ohjaus- ja koordinoituvuudessa sekä työmaa-aikaisena valvontatyönä. Kaavoitus ja liikenne –yksikössä merkittävimpiä hankkeita ovat olleet Järvenpään yleiskaava 2040, joka on vuoden 2019 aikana edennyt siihen pisteeseen, että yleiskaavasta tulee ehdotus helmikuussa 2020. Palautetta yleiskaavasta on saatu uusien osallistamistapojen vuoksi valtavasti paitsi virnaomaistahoilta ja sidosryhmiltä, myös kuntalaisilta. Yleiskaava rakennemallivaiheessa esitetyt periaatteet

(asemansuunnittelun tiivistäminen, kauppa keskustassa, ympäristöarvojen korostaminen tiiviissä kaupunkiseudussa, jne.) ovat edelleen tulevan kasvun moottorina. Asemakaavahankkeista merkittävimpiä on ollut Lepola IV alueen asemakaava, joka asuntojen määrällä mitattuna kokoluokassaan lähes kaksi kertaa Perhelän hankkeen kokoinen. Lisäksi vuoden aikana on työstetty useita pieniä (esim. Saunakallion juna-aseman kaava) ja keskisuuria asemakaavoja (esim. Taidetalon alue, Pohjoisväylän yritysalueen kaava).

Liikennesuunnittelun osalta merkittävimpiä hankkeita ovat olleet pyöräilyn kehittämissuunnitelman vieminen päätöksentekoon ja sen toimenpiteiden suunnittelun aloitus. Joukkoliikenteen osalta kaupungin sisäinen paikallis- ja palveluliikenne kilpailutettiin vuoden 2019 aikana 4,5 vuoden ajanjaksoksi, ja kaupungissa teetettiin HSL -liittymisselvitys, jonka pohjalta kaupunginvaltuusto päätti 21.10.2019 § 69 kaupungin liittyvän HSL -kuntayhtymän jäseneksi sillä ehdolla, että jäsenyys tuo merkittävän parannuksen Järvenpään ja Helsingin välillä liikennöiviin junavuoroihin. Yleiskaavasuunnitteluun liittyen tuotettiin koko kaupungin liikennejärjestelmäsuunnitelma, joka valmistuu vuoden 2020 aikana. Kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmä on jatkanut toimintaansa, ja liikennesuunnitteluun liittyviä aloitteita ja palautteita on käsitelty aiempien vuosien tavoin. Liikennemerkkipäätöksiä on laadittu huomattavasti aiempia vuosia enemmän. Seudullisten kehittämishankkeiden edistymiseen on osallistuttu mm. ELY -keskuksen ja KUUMA -liikenneryhmän kanssa yhteistyössä.

Maankäyttö- ja karttapalvelut –yksikön työmäärä on jatkunut nousujohteisena voimakkaan väestönkasvun ja sitä seuranneen rakennusmaan kysynnän vuoksi. Tonttikauppojen, vuokra- ja rasitesopimusten, tonttijakojen, lohkomistoimitusten, tontin mittauspalveluiden kysynnän, ym. yksikön keskeisimpien tehtävien määrä on suoraan verrannollinen asemakaavahankkeiden lukumäärään. Vilkastunut toiminta näkyy mm. käyttötalouden tulopuolella ylittyneinä maksutuottoina. Haasteena yksikössä on ollut kaavoitus- ja liikenneyksikön tapaan henkilöstöresurssien riittävyys.

Vuonna 2019 teetettiin koko kaupungin kattava ortokuvaus sekä laaja katunäkymäaineisto. Paikkatietojärjestelmää kehitetään jatkuvasti. Vuonna 2019 valmistui opinnäytetyönä selvitys kaupunkimallin käyttöönotosta ja siihen liittyvistä tarpeista Järvenpään kaupungissa.

Vuoden aikana yksikön kiinteistötoimitustuotannon digitalisointi on jatkunut. Projektin tavoitteena on ollut nykyaikaisten työskentelytapojen edistäminen (mobiili-/etätyöskentely), prosessin sähköistäminen ja sujuvoittaminen, sekä asiakaslähtöisyyden parantaminen. Kiinteistökaupan osalta siirryttiin hyödyntämään sähköistä kiinteistönvaihdantaa. Järjestelmää on testattu ja yksi kiinteistökauppa on viety maaliin kokonaan sähköisenä. Sähköistä kiinteistökauppaa vaihtoehtona tarjotaan kaikille uusille kaupan osapuolille, hyödyt tulevat näkymään erityisesti omakotitonttikaupoissa syksyllä 2020 Lepolassa.

Alkuvuodesta haettiin päättäjiltä linjaus uudistuotannon asuntojakauman ja huoneistokoon säätelyyn. Päätös antaa selkänokkaa ohjata uudisrakentamisen asuntotuotantoa monipuolisemmaksi tontin luovutus- ja maankäyttösovimusneuvotteluissa.

Investointiosan maanmyynnin bruttotulot olivat vuoden 2019 aikana 4,5 M€. Maanhankintamenot olivat 0,27 M€. Maanmyyntitavoitteet vuodelle 2019 olivat 10,0 M€ ja maan ostoon oli varattu yhteensä 1,0 M€. Vuoden aikana saatiin myytyä nopealla aikataululla kohteita, joiden sijainti oli hyvä. Kauempana keskustatoiminnoista sijaitsevien kohteiden kysyntä hiipui. Niiden osalta pyritään aktivoitumaan ja hakemaan keinoja houkuttelevuuden lisäämiseksi. Osaa maasta ei voitu myydä, koska niihin liittyviin asemakaavoihin kohdistui valitus hallinto-oikeudessa ja/tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Maata luovutettaessa kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että tuleva rakentaminen on laadukasta ja palvelee kaupungin etua laajemminkin kuin syntyneiden välittömien maanmyyntitulojen muodossa.

Keväällä 2019 hyväksyttyä uutta maapoliittista ohjelmaa on viety käytäntöön mm. maan vuokraamisen lisäämisen osalta. Mm. jalostettavia, joihin on kohdistunut suuria korjausvelkoja, on

kyetty maanvuokrasopimuksin siirtämään uusille toimijoille, mikä on näkynyt korjausvelan laskuna ja maanvuokratuottojen suunniteltua suurempana määränä. valittu toimintamalli helpottaa painetta paitsi käyttötalouden puolella, myös investoinneissa.

Ympäristövastuun alueella vuoden 2019 aikana viimeisteltiin päätöksentekoon Resurssiviisauden tiekartta, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 11.11.2019. Tiekartta korvasi edellisen kaupunkistrategian ympäristöohjelman sekä kestävän kehityksen Järkevä-ohjelman. Tiekartta kokoaa kaupungin ympäristötyön osa-alueet yhteen ja osoittaa askelmerkkejä resurssiviisaustavoitteiden saavuttamiseksi. Resurssiviisas Järvenpää -tiekartan luonnos oli nähtävillä keväällä 2019, ja kaikilla osallisilla oli mahdollisuus jättää mielipide kyselylomakkeella. Lausunnoista ja mielipiteistä laadittiin palauteraportti. Osana tiekartan valmistelua teetettiin skenaariotarkastelu hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä sekä tunnistettiin tarvittavia lisätoimia hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi. Palautteet ja skenaariotarkastelu huomioitiin tiekartan viimeistelyssä.

Ympäristönäkökulman huomioimisessa aktivoituttiin monissa Kaupunkikehityksen toiminnoissa, ja vuoden aikana käytiin runsaasti keskusteluja resurssiviisaustavoitteiden huomioimisesta kaupungin toiminnassa, esimerkiksi asemakaavoituksen, rakennushankkeiden ja yritys yhteistyön osalta. Tätä työtä jatketaan konkreettisemmin vuoden 2020 aikana resurssiviisauden toteutussuunnitelmien laatimisella, joiden valmistelusta päätettiin syksyllä 2019 tiekartan hyväksymisen yhteydessä.

Ympäristötyön asukasosallisuutta kehitettiin mm. laatimalla Kaupunkikehityksen osallisuuden vuosikello, joka kokoaa erilaisia tapahtumia ja teemaviikkoja yhteiselle sivulle. Järvenpäässä järjestettiin mm. pientaloasujien energialta. Kaupunkikehityslautakunta jakoi vuosittaisen Järkevä-palkinnon ja ympäristötiimi toista kertaa lapsille suunnatun Pikku-Järkevä -palkinnon.

Vuoden 2019 aikana jatkettiin yhteistyötä Kiertokapula Oy:n kanssa jätehuollon toimijoiden yhteistyön parantamiseksi. Kaupungin omien kalusteiden kierrättämistä käsiteltiin osallistumalla Kierrätysmyllyn yhteistyösopimuksen valmisteluun kiertotalouden näkökulmasta sekä osallistumalla sisäilmakohteiden kierrätysohjeen valmisteluun.

Järvenpää hyväksyttiin mukaan Ympäristöministeriön Kestävän kehityksen seuranta kunnissa - hankkeeseen vuodelle 2020.

Luonnonsuojelun osalta saavutettiin tärkeä virstanpylväs, kun kaupunki allekirjoitti yhteistyösopimuksen Haarajoen padon purkamisesta ja koskialueen kunnostamisesta maanomistajan, ELY-keskuksen ja WWF Suomen kanssa. Haarajoen pato on viimeinen vaelluskalojen täydellinen nousueste Keravanjoella.

Järvenpään luontotyyppiselvitykseen teetettiin päivitys luontotyyppien uhanalaisuusluokkien päivityksen huomioimiseksi ja muutokset otettiin huomioon yleiskaavan valmistelussa. Yhteistyössä Tuusulan kunnan ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa sovittiin Nummenkylän pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivittämisestä.

Kaupunkitekniikan avainalueella kunnossapidon ulkoistaminen liikkeenluovutuksella saatiin toteutettua vuoden 2019 alussa ja uusi palveluntuottaja aloitti alueurakan 1.5.2019.

Kunnossapidon ulkoistamisprosessin myötä kaupunkitekniikasta siirtyi alueurakoitsijan palvelukseen yhteensä kahdeksantoista (18) työntekijää.

Kaupungin sisäinen tarkastus toteutti vuoden 2019 aikana sisäisen tarkastuksen Kaupunkitekniikan avainalueella. Tarkastuksen kohteena oli Järvenpään kaupungin paikkaus- ja päällystysurakoiden hankinta kyseisenä vuonna 2019. Toiminnassa ei tarkastusraportin mukaan todettu suuria puutteellisuuksia. Tarkastuksesta saatuja kehittämissuhteita otetaan käyttöön seuraavissa hankinnoissa.

Suunnittelupalveluissa vuoden 2019 merkittävimpiä hankkeita olivat Lepola IV alueen katujen ja Lepolanväylän katu- ja rakennussuunnittelu, Mt 1452 (Vähänummentien) liittymä Puurtajankadun

kohdalla rakennussuunnitelman laatiminen yhteistyössä Uudenmaan Ely-keskuksen kanssa sekä sijainniltaan hyvin keskeinen Helsingintie välillä Kartanontie-Lääkärikuja, jonka katu- ja rakennussuunnittelu käynnistyi syksyllä 2019.

Suunnittelukohteiden ohella toimintaa kehitettiin suunnittelupalveluissa vuoden aikana mm. päivittämällä suunnittelun prosessikuvausta sekä yleisten alueiden suunnittelun tiedonohjaussuunnitelmaa (TOS). Syksyllä 2019 valmisteltiin tuleville vuosille päivityksiä suunnitelma-asiakirjojen arkistointiin liittyen.

Kaupungin infrastruktuurin korjausvelan määrä vuoden 2019 lopussa on arviolta 26 M€. Korjausvelan muutos edellisvuoteen on noin +0,8M€ (tilinpäätöksessä raportoitu korjausvelka 2018 lopussa oli noin 25,2 miljoonaa euroa). Korjausvelalla tarkoitetaan kadun tai rakenteen nykyisen kuntotason ja sille valitun optimitason välistä erotusta euroissa mitattuna.

Katujen peruskorjaukseen oli taloussuunnitelman investointiosassa 2019 varattu 1,5 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 valmistuneessa katuverkon korjausvelan selvityksessä on laskennallisesti arvioitu, että korjausvelkaa syntyy vuosittain Järvenpäässä noin 0,9 miljoonaa euroa. Korjausvelan määrän nousu johtuu siitä, että korjausvelan määrän laskelma on tarkistettu maarakennuskustannusindeksin 2016 ->2019 muutoksella. Yleiset maarakennuskustannukset ovat nousseet noin 7% em. aikavälillä ja siten myös korjausvelan määrä investoinneista huolimatta.

Korjausvelan määrän tavoitteeksi Resurssiviisas Järvenpää -tiekartan toimenpiteissä on esitetty, että kaupungin infrastruktuurin korjausvelka laskisi 18 miljoonaan vuoteen 2030 mennessä. Vuosien 2017-2019 osalta korjausvelan muutos (26,4M€ -> 26,0M€) ei ole tavoite huomioiden riittävä.

Ympäristöministeriön rahoittama vuonna 2018 käynnistynyt "Loutinoja kuntoon" -kärkihanke on toteutunut hankesuunnitelman mukaisesti. Huleveden laadun ja virtaaman automaattiseuranta on toteutettu aiottua kattavampana ja seurantaa on jatkettu vuoden 2019 loppuun asti. Kuormitustarkastelut ja näytteenotto on saatu toteutettua suunnitellun mukaisesti. Wärtsilän teollisuusalueen hulevesien hallintarakenteiden toteutus osana katujen peruskorjausurakkaa on valmistunut aikataulussa. Valuma-alueen kattavan yleissuunnitelman edellyttämät maastoinventoinnit on saatu toteutettua riittävässä laajuudessa. Maastoinventointeja on täydennetty Loutinojan valuma-alueen drone -kuvauksilla. Hankeryhmä on osallistunut kauden aikana Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen seminaariin ja Ympäristöministeriön järjestämään kärkihankkeiden verkostoitumispäivään, viestinyt kuntalaisille hankkeesta Janne -kontilla, jakanut hankkeesta kertovaa Loutinoja -infograafia eri yhteyksissä sekä viestinyt hankkeesta eri some -kanavilla. Asukkailta on kysytty havaintoja syysateiden aiheuttamista haitoista hulevesikyselyllä loka-joulukuussa.

Järvenpää on toiminut vuonna 2019 Tuusulanjärven kunnostustyöryhmän puheenjohtajana. Hankkeessa on sovittu Tuusulanjärven valuma-alueen kattavan pitkän tähtäimen toimenpidesuunnitelman käynnistämisestä yhteistyössä Tuusulan kanssa. Tavoitteena edistää toimenpiteitä, joilla vähennetään Tuusulanjärveen kohdistuvaa ravinnekuormitusta ja lisätä kuntien välistä yhteistyötä. Ensimmäinen yhteistyötapaaminen on pidetty 1.10.2019 ja pitkän tähtäimen toimenpidesuunnitelman laatiminen on käynnistetty.

Osallistamisen merkeissä talkoita on järjestetty ajankohtaisten teemojen mukaisesti. Westermarckin puistossa järjestettiin keväällä lumien sulettua talkoot koirien jätösten korjaamiseksi ja Loutissa Satakielenpuistossa taas metsitettiin alkukesästä talkoilla aluetta, joka oli kärsinyt lähivuosina merkittäviä myrskytuhoja. Molempiin talkoisiin osallistui noin 15-20 henkilöä.

Vieraslajien torjunnan edistämiseksi järjestettiin keväällä avoin vieraslaji-ilta sekä lanseerattiin asiaan liittyen lupiinikimppu-talkoot. Lupiinikimppu-talkoissa ajatuksena oli kerätä kimppu tai useampia komealupiinista ja samalla ehkäistä kasvien siementämistä ja leviämistä. Heinäkuun

lopulla haastettiin kuntalaisia uudelleen vieraslaajien torjuntaan lupaamalla noutaa ilmoitetut kitkentäkasat.

Marraskuussa 2019 järjestettiin syysivouskampanja, jossa kuntalaisille tarjottiin mahdollisuus tuoda 4 eri kohteeseen sijoitetuille lavoille jätettä kuten huonekaluja tai muuta suurikokoista sekajätettä. Siivouskampanja oli suosittu, mutta jouduttiin keskeyttämään väärinkäytösten vuoksi etuajassa.

Katusuunnitelmiin liittyviä yleisötilaisuuksia järjestettiin 10. Yleisötilaisuuksien osallistujamäärä on vaihdellut noin 2-32 välillä.

Rakentamispalveluissa toteutettiin rakentamishankkeita vuoden 2019 investointiohjelman mukaisesti. Merkittävimmät rakennushankkeet investointiohjelmassa olivat Lepola III ja IV uusien asuinalueiden infran rakennustyöt, Wärtsilän teollisuusalueen katujen saneeraukset, jotka jatkuvat myös vuodelle 2020, Pasila-Riihimäki lisäraiteen yhteydessä toteutetut kaupungin osuudet, Rantapuistossa Casinonlahden alue, sekä Pietilän alueen kunnallistekniikka ja Vähänummentien liittymäjärjestelyt. Lisäksi valmistui Pohjoisväylän (Mt 1452) ja Helsingintien liittymäalue sekä Helsingintien liikenneympyrä ja peruskorjaus välillä Rantakatu-Yhtenäiskouluntie.

Sibeliuksenväylän ja Rantakadun kiertoliittymän sekä Helsingintien välillä Rantakatu-Yhteiskouluntie rakentaminen keskeytyi vuonna 2018 urakoitsijan konkurssista johtuen. Hankkeen jatkajaksi valittu urakoitsija saattoi työn päätökseen vuoden 2019 aikana.

Konkurssipesälle maksettavien osuuksien selvitys on kesken ja siirtyy jatkokäsitteltäväksi tulevana budjettikausina. Urakoitsijamuutoksesta syntynyt lisäkustannus kaupungille selviää konkurssipesän selvityksen valmistuttua. Konkurssin selvittely koskee Sibeliuksenväylän-Rantakadun sekä Pohjoisväylän-Helsingintien hanketta, joissa molemmissa toimi sama urakoitsija.

Perhelän korttelin rakentamiseen varauduttiin Mannilantien johtojen siirtämisellä.

Poikkien viimeinen vaihe valmistui ja otettiin kokonaisuudessaan kaupungin kadunpitoon.

Pasila-Riihimäki lisäraiteen kiveys- ja viimeistelyosuudet siirtyivät vuoden 2019 toteutukseen johtuen koko hankkeen työvaiheiden ajoituksesta.

Juhanmäen pallokenttä sekä Pietilän alueen kunnallistekniikka valmistuivat myös suunnitellusti vuonna 2019.

Rakentamispalveluissa aloitti vuoden alussa uusi työpäällikkö ja projektipäällikkö. Työpäällikkö jatkoi edellisen, toisen työnantajan tehtäviin vuoden 2018 aikana siirtyneen, työpäällikön tehtäviä. Projektipäällikkö aloitti kokonaan uudessa tehtävässä päävastuualueenaan rakennettavat urakkakohteet.

Oman rakentamisen kunnallisteknisten asentajien työnkuvaa muutettiin niin, että voitiin luopua aiemmin käytössä olleesta etumies -järjestelmästä. Jatkossa etumiesten tehtävät kuuluvat siis kaikkien asentajien työnkuvaan ja työmaita johtaa työnjohtaja.

Infran ylläpito- ja huoltopalveluissa suoritettiin ylläpidon urakoiden hankinta- ja valvontatehtäviä. Urakoiden tilaajatehtävistä merkittävin oli Järvenpään alueurakan käynnistäminen ja siihen liittyvät valvonta- ja seurantatehtävät. Alueurakka käynnistettiin 1.5.2019. Samalla alueurakoitsijan palvelukseen siirtyi 18 työntekijää.

Alueurakoitsija on julkaissut sopimuksenmukaisesti kaupungin verkkosivuilla ns. kuntalaisnäkyssä reaaliaikaista ajoneuvoseurantaa talvihoidossa ja puhtaanpidossa.

Tilaaaja on seurannut ja valvonut urakan sopimuksenmukaisuutta mm. työmaakerrosten, työmaakokousten ja laadun arviointien muodossa. Tilaaaja on todentanut urakoitsijan työsuorituksia maastokäynnin sekä FluentKunto-järjestelmän avulla.

Alueurakkaan sisältyvää laatutason nostoa on seurattu kahden aluevalvojan (vihertyövalvoja ja katukunnossapitovalvoja) voimin kokopäiväisesti. Lisäksi valvontaa ja havaintoja urakka-alueella tekivät kaikki ylläpito- ja huoltopalveluiden työntekijät. Kokonaishallinnasta vastaa ylläpidon projektipäällikkö, turvallisuuskoordinaattorina urakassa toimii ylläpidon työpäällikkö.

Katuvalaistuksen uusi huolto- ja ylläpidon palvelusopimus vuosille 2019-2021 käynnistyi 1.5.2019 ja yleisten alueiden valvontakameroiden huolto- ja ylläpitopalvelut vuosille 2019-2022 kesällä 2019. Kameravalvonnalla lisätään yleisten alueiden turvallisuutta ja ennaltaehkäistään alueisiin kohdistuvaa ilkivaltaa.

Rakennusvalvonta myönsi rakennusluvan yhteensä 961 asunnolle. Näistä pääosa 765 kpl sijoittui kerrostaloihin, 105 kpl rivi- ja ketjutaloihin ja 91 kpl erillisiin pientaloihin. Vuoteen 2018 verrattuna luvitettu asuntomäärä kasvoi 202 kappaleella.

Tietomallipohjaista rakennuslupakäsittelyä jatkettiin yhteistyössä Hyvinkään ja Vantaan rakennusvalvonnan, ympäristöministeriön, Metropolia ammattikorkeakoulun ja pientaloteollisuuden kanssa. Pääpaino oli edelleen asuinkerrostalojen lupaprosessin kehittämisessä, mutta kehitystyö pientalolupaprosessin kehittämiseksi aloitettiin.

Rakennusvalvonnan olemassa olevan paperiarkiston uudelleen järjestäminen, tiivistäminen ja digitointi jatkui. Omana ja osin ostopalveluna tehdyn aineiston digitoinnin myötä paperiaineistoa poistui toistasataa hyllymetriä.

Kaikkiaan voimakas rakentaminen ja uusien tarkastajien rekrytointihaasteet kuormittivat henkilöstöä ja aiheuttivat viivettä lupa- ja valvontaprosessien sujuvuuteen. Uusien tarkastajien virkatehtäviin perehdyttämisessä saatiin merkittävää apua Hyvinkään rakennusvalvonnalta.

Selvitys ostetuista konsulttipalveluista

Palveluntuottaja	Palvelunkuvaus	€
Ramboll Finland Oy	Juholanmäen pesäpallokenttä, Rakennettavuus selvitys Sävelpuiston kaavamuutos, Melu- ja tärinäselvitys Lepola IV ja Ainolan aluekeskus, Joukkoliikenteen kilpailutuksen konsultointi, Järvenpään pyöräliikenteen kehittämisen jatkotyö, Ympäristökonsultointia Tekijänkatu 2, Järvenpään yleiskaavaluonnoksen maisemaselvitys	110896
Sitowise Oy	Keskustan pysäköinnin kehittämiselvitys, Pohjoisväylän liikennevalojen ohjelmoinnin suunnittelu, Asemanmäen pysäköintitalon kuntotutkimus, Meluselvitys Harjuvaarankujan kaavamuutos, Liikennejärjestelmätyö, yleiskaavalle ositettu osuus, Järvenpään liikennejärjestelmäsuunnitelmatyö, Väliaikaisten koulureittien Liikkumisen ohjaus Järvenpäässä	105651
Mestaritoiminta Oy	Juholanmäen pesäpallokenttä rakennuttaminen ja konsultointi, Vuokrasopimusten ja asukasvalintojen hoito	59059
Tuusulanjärven matkailu ry	Matkailumarkkinoinnin hankinta (lopetettu 2019)	50000
Markkinointitoimisto Sensei avoin yhtiö	Business Järvenpää sivusto ja sen markkinointi, Lepola IV aluehankkeen yhteismarkkinointi, Matkailumarkkinoinnin uuden ilmeen rakentaminen	36240

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy	Pajalan alueen hulevesiselvitys, Järvenpään kaatopaikkojen vesientarkkailu pintavedet, kaivot ja pohjaveden näytteenotto	33619
Arkkitehtuuritoimisto B & M Oy	Viitesuunnitelman hankinta Sävelpuiston asemakaavoitusta varten, Sävelpuiston viitesuunnittelu	31442
Hyvinkään kaupunki	Yhteistyösopimuksen mukainen laskutus	31228
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	MAL työn jatkoselvitys	29767
Asianajotoimisto Teperi & Co Oy	Maamerkki Infra Oy:n konkurssi, kaupungin edunvalvonta, selvityksiä koskien hankinta-asioita	24461
Benviroc Oy	Resussiviisauden skenaariotarkastelu ja vaikutusten arviointi	24000
Maanmittauslaitos	KIVA-hanke, Tuusulanjärven ulkoisen kuormituksen tarkastelu, lunastustoimitukset	22782
Rovalin Oy	Joukkoliikenteen aikataulu- ja reittisuunnittelu	18340
Asianajotoimisto DLA Piper Finland Oy	Perhelään liittyvää konsultaatiota	16815
Pertec Consulting Oy	Kaupunkikehityksen johtoryhmän valmennus	14170
WSP Finland Oy	Terholan yritysalueen kaavamuutoksen kaupallisten vaikutusten arviointi, Joukkoliikenteen aikataulujulkaisuiden päivittäminen, Yleiskaavan kaupallisten ja yritysalueiden vaikutusten arviointi	13576
Oy Sailer Reseach & Development Ltd	Perhelän asukaspotentialitutkimus yhdessä Ylt Suomi Oy:n kanssa	12521
GEM Valuation Oy	Saunakallion ostoskeskuksen hinta-arvio, AKA-arvioita	11224
FinCap Kiinteistövarainhoito Oy	Lepola, Pykäläkatu 2 tonttien markkina-arvojen ja rakennuksen markkinavuokrien selvitys, Saunakallion Ostoskeskus Oy kiinteistöarviointi, Perhelän kortteli kiinteistöarviointi	10100
Strafica Oy	Pyöräliikenteen kehittämissuunnitelma, Liikenneturvallisuustoimijatyö	10098
Evolta Oy	Ohjelmistorobottipilotti rakennusvalvonnalle	10069
Rahoituksen Neuvontapalvelut Inspira Oy	Perhelä-hankkeeseen liittyvä selvitys	9800
Faunatica Oy	Luontotyypin uhanalaisluokituksen päivitysraportti ja yleiskaavan luontoasioiden vaikutusten arviointi, Ainolan aluekeskuksen asemakaavatyön täydentävä selvitys, Natura arviointi Harjuvaarankuja, Vankkasaran seuranta Aallottarenpuisto, v. 2019	8950
Johtotieto Oy	Kaapelien sijaintitietojen selvitystä	8202
RAKLI ry	Uudistava lisärakentaminen selvitys, MAL-jatkotyö	7500
Suomen Tehomax Oy Ab	Tonttikysyntä yhteenveto työkalu (yhteistyö päätetty 11/2019)	6600
Caverion Suomi Oy	Valvomo- ja GPRS-serveripalvelu	6456
Helsingin Kaupunki/Taloushallintopalvelut	Helsingin kaupunki hoitaa aso-asuntojen järjestysnumeroiden hakemisen	6003
Vahanen Environment Oy	Maaperätutkimus Rakettitehtaan alue & Harjuvaarankujan kaavamuutos	5231

Vahanan Rakennusfysiikka Oy	kaatopaikkojen vesien tarkkailu ja vuosiraportointi	4982
Boost Brothers Oy	Perhelään liittyvää konsultaatiota	4463
Arkkitehtitoimisto Juhani Palmqvist Oy	Konsultointi / rakennustarkastajan tehtävät	4463
Pro Park Palvelut Oy	Puistoleikkipaikkojen vuositarkastus	4350
Matkahuolto Oy	Joukkoliikenteen infopalvelu	4039
Psykologitoimisto Cresco Oy	Kaupunkitekniikan johtaja soveltuvuusarviointi	3720
Frontia Asianajotoimisto Oy	Perhelään liittyvää konsultaatiota	3600
Destia Oy	iLIITU-palvelu v. 2019, Järvenpään seutulan varikon 3Dmallinnus	3239

KUUMA-hankkeiden toteutuminen 2019

Nurmijärvi toimi vuoden 2019 ajan KUUMA- yhteistyön puheenjohtajakuntana. Kaupunkikehitys oli edustettuna useissa työryhmissä, joiden keskeiset hankkeet on lueteltu alla. Yksityiskohtainen selvitys hankkeista ja niiden tuloksista on koottu KUUMA- toimintakertomukseen 2019.

Kaavoitusjaosto

- Kaavoitusjaosto kokoontui yhteensä viisi kertaa. Kaavoitusjaoston tehtävänä on KUUMA-seudun edunvalvonta maankäytön suunnitteluun ja seutuyhteistyöhön liittyvissä asioissa.
- Jaosto seurasi maakuntakaavoituksen etenemistä ja valmisteli KUUMA:n lausunnon Uusimaa-kaavan 2050 ehdotuksesta.
- Kaavoitusjaosto seurasi maankäyttö- ja rakennuslain uudistustyötä ja valmisteli kannanoton alueidenkäytön alustavista pykäläluonnoksista.
- Lisäksi jaosto on työstänyt KUUMA-seudun yhteisiä kaavavarannon laskentaperiaatteita MAL-seurantaa varten.
- Kokouksissa on käsitelty myös kuntien ja seudun ajankohtaisia kaavoituksen ja maankäytön tapausesimerkkejä.

Tietohuolto- ja paikkatietoryhmä

- Järvenpäässä valmisteltiin sähköisen kiinteistönvaihdannan käyttöönottoa. Mahdolliseen lähivuosiin toteutuvaan paikkatietojärjestelmän kilpailuttamiseen on valmistauduttu osallistumalla Vantaalla käytössä olevan dmCity-järjestelmän testikäyttöön yhdessä Lohjan ja Mäntsälän edustajien kanssa.
- Kaupunkitekniikan katuinfran hallintajärjestelmän hankintaprojekti on valmistunut, mutta järjestelmän käyttöönotto ja jatkokehitys sekä käyttäjien koulutus työllisti edelleen. Lisäksi vuoden 2019 aikana FactaMap -ohjelman täysin uuden version FactaMap Pro käyttöönoton valmistelu sekä Facta-kuntarekisterin päivitys GDPR-mukaiseen versioon työllistivät. Lisäksi kesäkuussa tapahtui iso paikkatietopalvelimien uusiminen.
- Ryhmä koostuu KUUMA-seudun kuntien paikkatiedon ja tilastoasioiden asiantuntijoista sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen edustajasta.
- Toiminnassa on panostettu laajaan dokumentointiin ja hyvään tiedonkulkuun paitsi KUUMA-kuntien, -ryhmien ja -jaostojen välillä, myös muiden yhteistyötahojen osalta.
- Isona teemana läpi vuoden korostuivat tietosuoja-asetuksen veloitteet ja niihin vastaaminen sekä julkiset hankkeet, hankinnat, rekrytoinnit ja koulutustarpeet.
- Seurattu kansallisten tietopalveluiden ja paikkatietohankkeiden etenemistä ja vaikutusta kuntakenttään.
- Jokaisessa kokouksessa käytiin läpi kuntien ajankohtaisia kuulumisia.

Liikenneryhmä

- Liikenneryhmä on kokoontunut kuusi kertaa vuoden 2019 aikana
- KUUMA-seudun liikenteen edunvalvontaa on toteutettu vuonna 2019 muun muassa HSL:n koordinoimien yhteistyö- ja seurantaryhmien ja Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitteluun liittyvien selvitystöiden kautta.
- KUUMA-liikennejaosto on ollut edustettuna Helsingin seudun liikennejärjestelmätoimikunnan (HLJ-toimikunta) ja tämän alaisuudessa toimivien liikenteen yhteistyöryhmien (JOSTRA, KUHA, KÄPSE, LIIPY, LIKO, LITU, MYLLÄ, TIELY) toiminnassa vuonna 2019. HLJ-toimikunta toimii Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluprosessin seudullisena ohjausryhmänä. HSL:n yhteistyöryhmien lisäksi KUUMA-liikennejaosto on ollut edustettuna myös Uudenmaan liiton liikenneryhmän toiminnassa.
- Liikennejaostossa on tehnyt seudullista edunvalvontaa useissa aluetta koskevissa suunnitelmissa ja lausuntoja koskien. Ryhmässä on työstetty KUUMA-seudun liikenteeseen liittyviä MAL-neuvottelutavoitteita, Liikennejaosto on valvonut KUUMA-seudun liikenteen infrahankkeisiin liittyviä etuja pääosin MAL 2019 -suunnittelun ja Uusimaa-kaava 2050 -valmistelun kautta. Metropolialueen liikenneinfrastruktuurin pienten kustannustehokkaiden hankkeiden (KUHA) vuosien 2020 - 2023 hankeohjelma on valmistunut syksyllä 2019. KUUMA-liikennejaosto on osallistunut aktiivisesti KUHA-työryhmän toimintaan. Liikennejaosto toimii myös kuntien liikennealan asiantuntijoiden yhteistyöfoorumina ja vuoden aikana on käsitelty useita liikenneaiheisia yhteisiä asioita, Lisäksi liikennejaosto on työstänyt KUUMA-seudun yhteisen lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta uuden tieliikennelain muuttamiseksi (kotihoidon pysäköintisäädökset).

Ilmastoryhmä

- Ilmastoryhmä kokoontui neljä kertaa vuonna 2019. Ryhmän puheenjohtajana toimi Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristönsuojelupäällikkö.
- Ryhmä koordinoi ja seuraa Keski-Uudenmaan strategisen ilmasto-ohjelman toteutumista. Seurantaryhmään on nimetty kuntien eri hallintokuntien edustajat kaikista kymmenestä KUUMA-kunnasta sekä Uudenmaan liitosta ja alueen energiayhtiöistä. Ryhmän toiminnasta vastavana tahona toimi Keski-Uudenmaan ympäristökeskus.
- Vuonna 2018 KUUMA-komissio päätti antaa KUUMA-ilmastoryhmän tehtäväksi käynnistää ilmasto-ohjelman päivitysprosessi (17.1.2018/§ 4). Ohjelmalla pyritään vastaamaan Uudenmaan liiton Uusimaa ohjelmassa 2.0 asettamaan päästöjen 80 %:n vähennystavoitteeseen vuoteen 2035 mennessä ja löytämään siihen sopivia keinoja KUUMA-seudun kunnissa. Valmistelua jatkettiin vuonna 2019 ja ohjelma saadaan valmiiksi keväällä 2020.
- Ilmastoryhmä kokoaa vuosittain KUUMA-ilmastokatsauksen. Vuoden 2019 katsaus on järjestyksessään kymmenes.
- Järvenpäässä järjestettiin Motivan kanssa yhdessä asukkaille suunnattu pientalojen lämmitysilta elokuussa 2019.
- KUUMA-ilmastotyön verkkosivut www.kuumailmasto.fi. Sivut esittelevät ilmastoryhmän ja kuntien työtä ja ajankohtaisia hankkeita. Sivustoa on päivitetty säännöllisesti vuoden aikana.

Asuntojaosto

- Yleistehtävät, edunvalvonta ja vuorovaikutus
- Jaosto on asumisen asiantuntijaryhmä, joka seuraa lainsäädännön muutoksia ja on valmistellut KUUMA-kuntien yhteisiä kannanottoja/lausuntoja mm. asumista koskeviin lakiesityksiin. Vuonna 2019 KUUMA-asuntojaosto kokoontui 7 kertaa. Kokousten välillä jaosto on reagoinut ajankohtaisiin asioihin. Vuonna 2019 toiminta keskittyi KUUMA-kuntien yhteiseen edunvalvontaan erityisesti MAL-prosessissa.

- KUUMA-asuntojaoston kokoukset käsittelivät kulloinkin tiettyjä teemoja. Kulloinkin pidetyn kokouksen alkuun eri alojen kokoukseen kutsutut asiantuntijat (A-Kruunu, Ympäristöministeriö AUNE-ohjelma, Sininauhasäätiö, ASO-asiat, ARA, HSY, Ympäristöministeriö ikääntyneiden asuminen ja esteettömyys) pitivät aiheeseen johdattavan puheenvuoron. Näin pyrittiin varmistamaan asumisen ajankohtaisten asioiden seuranta ja tulevaisuuden muutosten ennakointi. Asumisen laajaan kokonaisuuteen ja kuntakentän laajoihin toimintatapoihin haettiin kuluvana vuonna uusia näkökulmia ja jaettiin hyviä käytäntöjä asuntojaoston ja kuntien asumisneuvonjien yhteiskokouksessa.
- Asuntojaosto toimii ohjausryhmänä niin Helsingin seudun ASO -yhteistyössä ja sopimuseurannassa kuin myös KUUMA-kuntien asumisneuvonnassa.
- KUUMA-asuntojaosto toimii tärkeänä yhteisenä asuntoasioiden resurssiapuna. KUUMAn yhteisenä rintamana viedyllä näkökulmilla mm. MAL-työhön on myös ollut näkyvää painoarvoa.
- Perustyön ohella KUUMA-asuntojaosto seurasi tiiviisti MAL-sopimusneuvotteluiden etenemistä ja reagoi tarvittaessa. Lisäksi KUUMA-asuntojaosto teki MAL-prosessin onnistumisen kokonaisarviointin asuntoasioiden ja KUUMA-kuntien näkökulmasta. Tulokset ovat hyödynnettävissä seuraavalla MAL-kierroksella.

Kilpailukyky- ja elinvoimaryhmä

- Kuuma-yhteistyötä on tehty erityisesti Helsinki Ring of Industry-konseptin kehittämisessä. Konseptin tarkoituksena on toimia yhden luukun palveluna kansainvälisille investoijille ja madaltaa yhteydenpitokynnystä sekä nopeuttaa tiedon jakamista kaikkien kymmenen kunnan kesken. Tämän toiminnan tiimoilta olimme yhteisosastolla Helsingin kaupungin kanssa Münchenissa ExpoReal-tapahtumassa lokakuussa. Toimintaa on tarkoitus kehittää edelleen vuonna 2020.
- Loppuvuodesta 2019 Järvenpään kaupunki pilotoi tekoälyyn perustuvaa sijoittumispalvelua, jossa läpikäytiin noin 120000 kasvuyritystä erityisesti Euroopasta. Pilottia jatkokehitetään 2020 ja tarkoituksena on, että tekoälyyn pohjautuva sijoittumispalvelu on osa normaalia palveluprosessia vuoden 2020 aikana.

KUUMA MAL-ryhmä

- MAL-ryhmä on ollut Helsingin seudun yhteistä MAL-työtä koordinoiva taho KUUMA-kuntien osalta.
- Kokouksissa on saatu tilannekatsaukset kaavoituksen, asumisen ja liikenteen jaostojen toiminnasta. Lisäksi kokouksissa on kuultu KUUMA-komission/johtokunnan terveisiä.
- Ryhmän keskeisiin tehtäviin vuonna 2019 kuului KUUMAn MAL-sopimusneuvottelijoiden edustajien tukeminen sopimusneuvotteluissa. MAL-ryhmä jatkaa tässä tehtävässä siihen asti, kunnes MAL-sopimusneuvottelut on kuluvan kierroksen osalta saatu päätökseen.

Arvio tulevasta kehityksestä

Boogien yritysalueen tontit saadaan myytyä loppuun. Pietilän kaupunginosassa sijaitsevan Svengin yritysalueen yritystonttien myynti ja ankkuritoimijan löytäminen alueelle.

Vuoden 2020 aikana käynnistetään resurssiviisauden toteutussuunnitelmien laadinta.

Toteutussuunnitelmat tullaan laatimaan kaikille palvelualueille sekä tytäryhtiöihin (Mestaritoiminta Oy ja Jatsi Oy). Valmistelu aloitetaan Kaupunkikehityksen palvelualueesta.

Resurssiviisauden osallisuutta tullaan kehittämään muun muassa opinnäytetyönä sekä jatkamalla monipuolista yhteistyötä ja vuoropuhelua asukkaiden ja toimijoiden kanssa. Järvenpää osallistuu ympäristöministeriön Kestävän kehityksen hankkeeseen vuoden 2020 ajan.

Nummenkylän pohjavesialueelle laaditaan uusi suojelusuunnitelma. Haarajoen patohankkeen valmistelua jatketaan yhteistyössä sopijapuolien kanssa. Tavoitteena on käynnistää vesilupaprosessi vuoden 2020 aikana. Padon purku ja koskialueen kunnostus tapahtuu aikaisintaan kesällä 2021.

Seutulantien alueelle sijoittuneen rakentamispalvelujen ja kartta- ja mittauspalvelujen maastohenkilöstö tulee sijoitettavaksi kaupungin tontille Levysepänskadun alueelle, jonne toteutetaan palvelutuotannolle toimitilat. Seutulantien alueen korjaamo- ja varikkotoiminnassa olleet rakennukset puretaan vuoden 2020 aikana.

Kaupungin omistuksessa olevien osakehuoneistojen myynti arvioidaan uudelleen vuoden 2020 aikana. Toimenpide on hyväksytty valtuustossa 11.11.2019 § 81. Tästä johtuen Kaupunkikehityksen käyttötaloudessa ei ole enää vuodesta 2020 alkaen huomioitu erillisosakkeista saatavia vuokratuottoja ja vastikekuluja.

Kaupunkikehityksen keskeiset suoritteet

Yleissuunnittelu	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Liikentöohjausaloitteet ja luvat, kás.	101	98	95	176
Asemakaavoltus	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Poikkeusluvut / käsitelty	4	10	10	6
Asemakaavat/nimikkeitä	109	94	110	96
Asemakaavat / työn alla	17	28	30	19
Asemakaavat / hyväksytyt	10	14	10	6
Maankäyttö- ja karttapalvelut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Erill. tonttijaot ja niiden muutokset	44	42	30	32
Kiinteistötoimitukset	51	60	50	50
Tontteja merkitty kiinteistörekisteriin	85	85	70	63
Rakennuspaikan merkittämiset	113	113	80	121
Rakennusten sijaintikatselmukset	205	130	120	143
Rakennusvalvonta	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Valmistuneet asunnot (kpl)	1023	398	520	436
- erilliset pientalot	88	70	100	105
- rivi- ja ketjutalot	125	69	80	60
- asuin kerrostalot	810	259	340	271
Myönnettyt luvat (m ³)	290489	568430	270000	357758
Myönnettyt luvat (kpl)	327	294	300	263
Valmistuneet rakennukset (m ³)	297552	1268535	210000	218725
Valmistuneet rakennukset (kpl)	204	178	180	175
Kaupunkitekniikka	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Infran suunnitteluohjelmat			50	55
Infran uudis- ja saneerausrakentaminen				
Katuja m ²			21 000	23 000
Jalankulku- ja pyöräilyväylät m ²			4 000	13 900
Rakennetut puistot m ²			23 000	9 900
Infran huolto ja ylläpito				
Auruskerrat, kpl			14	20
Katuja m ²			1 515 373	1 524 983
Jalankulku- ja pyöräilyväylät m ²			465 128	470 579
Yksityisteitä km			24	24
Rakennetut puistot m ²			1 124 243	1 124 243
Toiminnalliset puistot m ²			48 472	48 472
Puistokäytävät m ²			5 126	5 126
Hoidettavia puistometsiä ha			250	250
Luonnonsuojelualueet ha			95	95

Järvenpään Vesi

Vastuuhenkilö toimitusjohtaja Ari Kaunisto

Toiminta-ajatus / tehtävät Huolehdimme toiminta-alueemme laadukkaasta vesihuollosta yhdessä kumppaneidemme kanssa asiakaslähtöisesti, vastuullisesti, kustannustehokkaasti ja oikeudenmukaisesti kestävää kehitystä edistäen.

Kaupunginvaltuustoon sitovat tavoitteet ja niiden toteuma

Tavoite	Järvenpään Vesi huolehtii, että toimintavarmuuteen liittyvät keskeiset tekijät on tiedostettu ja huomioitu toiminnan suunnittelussa
Mittari	Toimintavarmuuteen liittyvien asioiden huomiointi ja seuranta eri toiminta- ja suunnitteluprosesseissa. Osallistutaan toimintavarmuuteen liittyviin koulutustilaisuuksiin. Seuranta johdon raporteissa
Toteuma	Toimintavarmuuteen liittyvät seikat on huomioitu toiminnassa ja suunnitteluprosesseissa. Talusveden (WSP) ja jäteveden (SSP) sähköinen turvallisuussuunnitelma on käytössä.
Mittari	Seurataan riskiarvion tavoitteiden toteutumista. Seuranta johdon raporteissa.
Toteuma	Riskienarviointi on päivitetty Talusveden (WSP) ja jäteveden (SSP) sähköisen järjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Länsinummen alueella on tehty vuotovesitutkimus huhtikuussa. Jätevesiviemäreiden kuukausihuuhteluiden yhteydessä on jatkettu alueellista viemärihuuhtelua.

Tilin nimi	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Toimintatulot	8 587 200	-100 000	8 487 200	8 508 167	20 967
Liikevaihto	8 521 200	-100 000	8 421 200	8 445 926	24 726
Muut tulot	66 000		66 000	62 241	-3 759
Valmistus omaan käyttöön	100 000		100 000	145 537	45 537
Toimintamenot	-4 141 180	-100 000	-4 241 180	-4 349 708	-108 529
Materiaalit ja palvelut	-2 940 479	-150 000	-3 090 479	-3 158 257	-67 778
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 205 744	-50 000	-1 255 744	-1 297 465	-41 721
Palvelujen ostot	-1 734 735	-100 000	-1 834 735	-1 860 792	-26 057
Henkilöstön menot	-975 696		-975 696	-1 029 734	-54 038
Muut menot	-225 005	50 000	-175 005	-161 717	13 288
Toimintakate	4 546 020	-200 000	4 346 020	4 303 995	-42 025
Rahoitustulot- ja menot	-1 407 000		-1 407 000	-1 403 739	3 261
Muut rahoitustulot				3 261	3 261
Korvaus peruspääomasta	-1 407 000		-1 407 000	-1 407 000	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 602 000	-3 719 679	-6 321 679	-5 721 204	600 475
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 602 000		-2 602 000	-2 878 727	-276 727
Arvonalentumiset		-3 719 679	-3 719 679	-2 842 477	877 203
Tiilikauden tulos	537 020	-3 919 679	-3 382 659	-2 670 896	711 763
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				150 051	150 051
Tiilikauden ylijäämä (alijäämä)	537 020	-3 919 679	-3 382 659	-2 670 896	711 763
Tehtävän kokonaiskus tannukset	537 020	-3 919 679	-3 382 659	-2 670 896	711 763

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Talousarvion 2019 mukaan kaupunginvaltuustoon nähden nettositova ovat toimintakate ilman käyttöomaisuuden myyntivoittoja ja käyttöomaisuuden myyntivoitot. Bruttositova seuraavien ryhmien osalta: verotulot verolajeittain, valtionosuudet, korkotulot, muut rahoitustulot, korkomenot, muut rahoitusmenot sekä satunnaiset tulot ja menot (alla olevassa taulukossa esitetty värillisellä taustalla).

JÄRVENPÄÄN KAUPUNKI ILMAN JÄRVENPÄÄN VESI -LIIKELAITOSTA	Alkuperäinen TA 2019	TA- muutokset 2019	Muutettu TA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%	TP 2018
TOIMINTATUOTOT	52 634 736	-10 265 000	42 369 736	43 107 767	738 031	101,7%	140 431 107
Myyntituotot	7 002 906		7 002 906	7 414 352	411 446	105,9%	86 916 797
Maksutuotot	6 757 303	-1 590 000	5 167 303	5 724 169	556 866	110,8%	16 873 014
Tuet ja avustukset	1 371 632		1 371 632	2 044 964	673 332	149,1%	2 209 733
Muut toimintatuotot	37 502 895	-8 675 000	28 827 895	27 924 283	-903 613	96,9%	34 431 564
<i>Käyttöomaisuuden myyntivoitot</i>	14 362 000	-8 800 000	5 562 000	4 438 731	-1 123 269	79,8%	9 951 295
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 050 000		1 050 000	1 154 868	104 868	110,0%	1 016 170
TOIMINTAKULUT	-267 135 056	-4 015 667	-271 150 723	-281 133 502	-9 982 779	103,7%	-352 074 967
Henkilöstökulut	-63 039 124	-1 818 170	-64 857 294	-64 920 471	-63 177	100,1%	-99 723 732
Palvelujen ostot	-167 210 096	-1 384 797	-168 594 893	-179 482 995	-10 888 102	106,5%	-199 038 333
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 841 734	0	-6 841 734	-6 777 348	64 387	99,1%	-10 833 779
Avustukset	-9 640 300	-60 000	-9 700 300	-9 361 206	339 094	96,5%	-14 549 150
Muut toimintakulut	-20 403 801	-752 700	-21 156 501	-20 591 482	565 019	97,3%	-27 929 974
TOIMINTAKATE	-213 450 319	-14 280 667	-227 730 986	-236 870 867	-9 139 880	104,0%	-210 627 690
TOIMINTAKATE ILMAN KOM MYNTIVOITTOJA	-227 812 319	-5 480 667	-233 292 986	-241 309 597	-8 016 611	103,4%	-220 578 985
VEROTULOT	200 513 654	-8 521 307	191 992 347	193 842 075	1 849 728	101,0%	187 816 105
Kunnan tulovero	180 712 255	-7 957 144	172 755 111	174 569 337	1 814 226	101,1%	168 830 020
Kiinteistövero	14 435 468	116 107	14 551 575	14 596 209	44 634	100,3%	13 787 742
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 365 931	-680 270	4 685 661	4 676 529	-9 132	99,8%	5 198 343
VALTIONOSUUDET	27 596 296	1 521 779	29 118 075	29 138 505	20 430	100,1%	27 386 636
Peruspalveluiden valtionosuudet	28 178 681	1 799 048	29 977 729	35 616 243	5 638 514	118,8%	33 407 508
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus				-5 639 365	-5 639 365		-5 426 592
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-582 385	-277 269	-859 654	-838 374	21 280	97,5%	-594 280
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	1 234 000	800 000	2 034 000	2 142 768	108 768	105,3%	2 427 139
Korkotuotot	420 000	-78 000	342 000	362 531	20 531	106,0%	456 455
Muut rahoitustuotot	2 030 000	153 000	2 183 000	2 205 728	22 728	101,0%	2 220 043
Korkokulut	-1 000 000	760 000	-240 000	-167 902	72 098	70,0%	
Muut rahoituskulut	-216 000	-35 000	-251 000	-257 590	-6 590	102,6%	-249 360
VUOSIKATE	15 893 631	-20 480 195	-4 586 564	-11 747 519	-7 160 955	256,1%	7 002 190
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-16 405 000	-2 839 044	-19 244 044	-17 962 905	1 281 139	93,3%	-20 110 557
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 405 000		-16 405 000	-16 067 684	337 316	97,9%	-20 110 557
Arvonalentumiset		-2 839 044	-2 839 044	-1 895 222	943 823	66,8%	
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT		137 000	137 000	137 000	0	100,0%	0
Satunnaiset tuotot		137 000	137 000	137 000	0	100,0%	0
TILIKAUDEN TULOS	-511 369	-23 182 239	-23 693 608	-29 573 424	-5 879 816	124,8%	-13 108 367
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-511 369	-23 182 239	-23 693 608	-29 573 424	-5 879 816	124,8%	-13 108 367

Verotulojen erittely

Tulovero

Verotettava tulo

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo	Muutos
		milj. euroa	%
2008	18,25	705,0	7,8
2009	19,00	712,7	1,1
2010	19,00	729,5	2,4
2011	19,00	759,7	4,1
2012	19,00	788,1	3,7
2013	19,00	816,6	3,6
2014	19,75	829,2	1,5
2015	19,75	844,0	1,8
2016	19,75	860,2	1,9
2017	19,75	872,0	1,4
2018	19,75	915,1	4,9
2019	19,75		

Kiinteistöveroprosentit

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vakituiset asuinrakennukset	0,41	0,41	0,41	0,41	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55
Muut asuinrakennukset	0,91	0,91	0,91	0,91	1,15	1,15	1,15	1,15	1,15	1,15
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,35	4,35	4,35
Yleishyödylliset yhteisöt	1,00	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50

INVESTOINTIOSA

INVESTOINNIT YHTEENSÄ (Kaupunki ilman vettä)	TA 2019	TA-muutokset	MTA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%
Tuotot	6 008	1 006	7 014	6 398	-616	91,2%
Menot	-75 302	17 168	-58 134	-49 772	8 362	85,6%
Netto	-69 294	18 174	-51 120	-43 373	7 746	84,8%

Kalusto ja aineettomat hyödykkeet

Kalusto ja aineettomat hyödykkeet	TA 2019	TA-muutokset	MTA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%
Tuotot	0	2 044	2 044	2 066	22	101,1%
Menot	-2 072	100	-1 972	-1 583	389	80,3%
Netto	-2 072	2 144	72	483	410	666,6%

Perustelu poikkeamalle

Koko kaupungin tasolla kaluston ja aineettomien hyödykkeiden investoinnit toteutuivat noin 400te muutettua talousarviota pienempinä. Tuotot toteutuivat hyvin lähelle muutettua talousarviota, jolloin investointikulut jäivät talousarviosta noin 400te.

Konsernipalveluissa oli varauduttu järjestelmien kehittämiseen, mutta niitä ei toteutettu tai ne saatiin toteutettua toimivammin muulla tavalla. Kaupunkikehityksessä alitukset johtuivat niin ikään siitä, ettei kaikkia hankintoja saatu toteutettua arvioidussa laajuudessa tai aikataulussa.

Lisäksi Hyvinvoinnin palvelualueen irtaimen omaisuuden määrärahan alitus johtuu pääosin Juholan kentän ylläpitoon tarkoitetun jäänhoitokoneen hankinnan siirtämisestä. Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueella irtaimiston määräraha ylittyy, johtuen Kinnarin uuden koulun varustelusta sekä sisäilmasyistä tehdyistä välttämättömistä korvausinvestoinneista. Lisäksi Irtaimen omaisuuden investointiryhmään on kirjattu JYK Urheilukadun väistötilan varustusta ja kalustusta noin 240te, joka katetaan talonrakennusohjelmassa olevasta JYK Urheilukentän moduulikoulun budjetointimäärärahasta.

Maa- ja vesialueet

Maa- ja vesialueet	TA 2019	TA-muutokset	MTA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%
Tuotot	1 638	-1 038	600	297	-303	49,5%
Menot	-1 440	-100	-1 540	-1 112	428	72,2%
Netto	198	-1 138	-940	-815	125	86,7%

Perustelu poikkeamalle

Maanmyynnin nettotulot olivat noin 4,3 M€ vuoden 2019 aikana. Maanmyynnin nettotulostavoite oli 10,0 M€, mistä siten jäätiin 5,7 M€. Tasearvon muutos oli reilu 296 000 euroa.

Tasearvonmuutos olisi ollut huomattavasti isompi, jos Vanhan valtatie myynti ei olisi pitkittynyt vuoden 2020 puolelle. Lisäksi Alhotien asemakaavan kaavavalitus esti suunnitellun tonttien myynnin. Alhotien ja yritystonttien tasearvojen osuudet näkyvät investointimäärärahan alituksena. Nämä selittävät myös sitä, miksi maanmyynnin nettotulostavoitteesta jäätiin.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Kaupunki osti maa-alueita noin 0,3 M€:lla. Maa-alueet koostuivat pääasiassa katu- ja puistoalueista, sekä muutamasta raakamaa-alueesta. Hankittujen maa-alueiden pinta-ala on yhteensä 2,7 ha.

Maanmyynnin bruttotulot vuodelta 2019 olivat 4,5 M€. Vuoden aikana kaikkien myytyjen kiinteistöjen maapohjan tasearvo oli 0,2 M€. Kun maanmyynnin bruttotuloista vähennetään sekä maapohjan että rakennusten tasearvo, ja myynnin edistämiskulut, kirjattiin tuloslaskelmaan maanmyynnin myyntivoitoksi 4,3 M€ vuodelle 2019. Koko vuoden maanmyyntivoittotavoitetta (10,0 milj. euroa) ei saavutettu, mikä selittyy Alhotien asemakaavasta tehdystä valituksesta sekä heikosta yritystonttien myynnistä että Vanhan valtatie myynnistä.

Kokonaisuutena arvioiden maanmyynti oli hyvällä tasolla, ja huomattavasti korkeammalla tasolla kuin naapurikunnissa Keski-Uudellamaalla.

Vuonna 2019 myytyjen maiden puhdistamiseen ja muuhun kunnostukseen käytettiin noin 0,16 M€. Rakennusten purkukustannuksia (Lepola 3, Harjulan koulu & rivitaloasunnot, Jampankaari 5, Jampan pk, Urheilukentän rakennukset ja Kyrölän koulu) sekä purkuihin liittyvät selvitykset (Kaupungintalo, Seutulän varikko ja Vanha paloasema) aktivoitiin maan tasearvoon 0,68 M€. Lisäksi maa-alueiden kehittämisen kustannuksia aktivoitiin 0,16M€ (sis. Alhotie ja Antoninkuja).

Talousarviomuutoksia maa- ja vesialueisiin tehtiin vuoden 2019 aikana 2 kpl:tta KV 2.9.2019 (Myllytie 3 osakkeiden osto 400 000€, siirto osakkeisiin ja osuuksiin) sekä KV 9.12.2019 (tulojen vähennys 1,038M€, että purkukulujen siirto 500 000€ maa- ja vesialueiden menoihin).

Rakennukset ja rakennelmat

Rakennukset ja rakennelmat	TA 2019	TA- muutokset	MTA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%
Tuotot	0	0	0	60	60	
Menot	-45 940	17 239	-28 701	-26 386	2 315	91,9%
Netto	-45 940	17 239	-28 701	-26 326	2 375	91,7%

Perustelu poikkeamalle

Vuoden aikana rakennusten ja rakennelmien talousarviota muutettiin 4 kertaa. KV 25.3.2019 § 12, kun Konsernipalveluiden henkilöstön tilajärjestelyn moduulin hankintaan myönnettiin 4,3Me. KV 20.5.2019 § 35, kun Kalustosta ja aineettomista hyödykkeistä siirrettiin 50 te solmupisteen siirtoon liittyen talonrakennukseen. KV 10.6.2019 § 44, kun Harjulan uuteen kouluun ja päiväkotiin lisättiin määrärahavarausta 1,5 Me vuodelle 2019. KV 2.9.2019 § 54, kun rakennusinvestointien määrärahaa pienennettiin kokonaisuudessaan n. 23 Me useaan hankkeeseen liittyen. Suurimpina uuden JYK hankkeen (16,1 Me) ja Keusoten moduulin (4 Me) siirto myöhemmäksi ja Kinnarin koulun n. 3,3 Me kustannussäästö.

Rakennusten ja rakennelmien menot alittuivat n. 2,3 Me. Talonrakennusinvestoinnit jäivät nettona 2,4 miljoonaa euroa alle budjetoidun.

Inv.Ryhmä	Hanke	Muutettu TA 2019	TP 2019	ERO
Korjaus		6 400	4 474	1 926
Toim. muutos		2 000	2 336	-336
Uudis	Kinnarin yhtenäiskoulu	8 860	8 002	858
	Uusi JYK	500	586	-86
	Saunakallion moduulipäiväkoti	3 500	3 736	-236
	Urheilukentän väistömoduuli	5 391	4 694	697
	Rantapuiston rakenteet	300	39	261
	Harjulan koulun uudisrakennus	750	428	322
	Hyvinvointikampuksen päiväkoti	650	1 215	-565
	Kaupungin uudet toimitilat		47	-47
	Keskusurheilukenttä ja Juholankenttä		379	-379
	Harjulan päiväkoti (koulun muutos/perusparannus pk:ksi)		273	-273
	Keusote moduuli	300	50	250
	Solmupisteen siirto talonrakennus	50	67	-17
Uudis Summa		20 301	19 516	785
Yhteensä		28 701	26 326	2 375

Allianssin investointien osalta vuoden 2019 aikana varauduttiin mm. Oinaskadun koulun korjaushankkeeseen siirtämällä muita hankkeita vuodelle 2020. Hanke ei käynnistynyt vuoden 2019 aikana. Lisäksi investointiohjelmassa oli Juholan kentän rakennukset hanke, joka lopulta toteutettiin erillislaskutettavana hankkeena. Allianssin toiminnallisten muutosten osalta suurin muutos tapahtui Omatoimikirjasto -hankkeen kustannusten ylityksestä. Kinnarin uusi koulu hanke toteutui selkeästi alle arvioidun budjetin onnistuneen projektinjohdon ja tiukan kustannus seurannan ansiosta. Urheilukentän väistö koulun hanke toteutui kokonaisuudessa alle budjetin. Kustannuksia kuitenkin kohdentui vuodelle 2019 arvioitua enemmän. Saunakallion moduulipäiväkotihankkeen ylitys johtui virheellisestä perustamisesta. Perustuksia jouduttiin siirtämään hankkeen aikana. Hyvinvointikampuksen päiväkodin hanke on budjetissa, mutta kustannuksista kohdentuu vuodelle 2019 ennakoitua suurempi määrä. Rantapuiston rakenteet hankkeen osalta hanke päätettiin siirtää toteutettavaksi vuonna 2021. Vuodelle 2019 kohdistui vain valmistelu- ja suunnittelukustannuksia. Keusoten moduuli -hanke peruttiin, joten määrärahavaraus vuodelle 2019 säästy.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Vuosi 2019 oli talonrakennuksen osalta merkittävä vuosi. Kinnarin uusi koulu hanke valmistui ja koulu otettiin käyttöön syksyllä. Rakennushanke valmistui selvästi alle budjetin, hankkeen lopullisen kustannuksen ollessa 27,7 Me. Hankkeelle oli alun perin budjetoitu 31,3 Me. Merkittävistä hankevalmistelusta vuoden aikana uusi Järvenpään Yhteiskoulu -hanke ja Harjulan uusi koulu ja päiväkoti -hanke etenivät investointipäätökseen ja kohteiden kehitysvaiheet käynnistettiin syksyllä. Hyvinvointikampuksen päiväkoti eteni toteuttamisvaiheeseen vuoden aikana.

Kinnarin uusi koulu -hankkeen lisäksi vuoden 2019 aikana valmistui Urheilukadun väistö koulu sekä Saunakallion uusi päiväkoti. Saunakallion päiväkoti ylitti kustannusarvion rakennustyömaalla tapahtuneen työvirheen takia. Rakennuksen perustukset jouduttiin hankkeen aikana rakentamaan kahteen kertaan. Juholan kentän rakennusten toteuttaminen käynnistettiin vuoden 2019 aikana. Rakennustyöt jatkuvat vuoden 2020 puolelle.

Vuoden 2019 aikana purettiin Jampan hammashoitola, Jampan päiväkoti, Verkkotie 10 opettajien asuntola sekä Lepolan Helmen rivitalot ja lämpökeskus.

Kiinteistöallianssin teknisistä ja toiminnallisista investoinneista tärkeimmät olivat omatoimikirjaston kehittäminen, Järvenpää-talon korjaukset, Anttilan koulun peruskorjaus sekä Juholan koulun korjaustyöt. Vuoden 2019 suunnitelluista merkittävistä investoinneista jätettiin toteuttamatta Haarajoen koulun sekä Vanhankylän kartanon maalämpöinvestoinnit. Kiinteistöallianssin

investoinnit toteutuivat alle budjetin, vuonna 2019 toteutettiin investointeja 6,9 Me. Kiinteistöallianssin investoinneista siirrettiin kuitenkin 700 000 euroa Juholan kentän rakennuksiin. Lisäksi Oinaskadun koulun korjauksiin varauduttiin vuoden aikana. Hanke ei kuitenkaan käynnistynyt aikataulussa.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kunnallistekniikka (Kiinteät rakenteet ja laitteet)	TA 2019	TA- muutokset	MTA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%
Tuotot	6 008	-1 738	4 270	3 799	-471	89,0%
Menot	-20 295	-400	-20 695	-17 485	3 210	84,5%
Netto	-14 287	-2 138	-16 425	-13 685	2 740	83,3%

Perustelut poikkeamalle

Sibeliuksenväylän ja Rantakadun kiertoliittymän sekä Helsingintien välillä Rantakatu-Yhteiskouluntie rakentaminen keskeytyi vuonna 2018 urakoitsijan konkurssista johtuen. Hankkeen jatkajaksi valittu urakoitsija saattoi työn päätökseen vuoden 2019 aikana.

Konkurssipesälle maksettavien osuuksien selvitys on kesken ja siirtyy jatkokäsiteltäväksi tulevana budjettikausina. Urakoitsijamuutoksesta syntynyt lisäkustannus kaupungille selviää konkurssipesän selvityksen valmistuttua. Konkurssin selvittely koskee Sibeliuksenväylän-Rantakadun sekä Pohjoisväylän-Helsingintien hanketta, joissa molemmissa toimi sama urakoitsija.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Kunnallistekniikan investoinnit kokonaisuutena toteutuivat noin 84 %, kärkihankkeet 86%.

Merkittävimmät rakennushankkeet investointiohjelmassa olivat Wärtsilän teollisuusalueen saneeraustyöt, Kinnarin katualueiden saneeraukseen liittyvät työt, Helsingintien ja liikenneympyrän rakennustyöt, Pasila-Riihimäki lisäraiteen yhteydessä toteutetut kaupungin osuudet, Rantapuiston Casinolahden alue sekä Pietilän alueen kunnallistekniikka ja Vähänummentien liittymäjärjestelyt.

Juholanmäen pallokenttä ja Kinnarin lähiliikuntapaikka valmistuivat suunnitellusti vuonna 2019.

Pietilän alueen kunnallistekniikka uudella Swengin teollisuusalueella toteutettiin liikennejärjestelyineen suunnitelman mukaisesti.

Uusilla asuinalueilla Lepola III ja Lepola IV toteutettiin infran rakentamista. Lisäksi Lepolan alueelle rakennettiin alikulkusilta.

Ainolan keskuksen alueella toteutettiin Venematkan puiston hulevesi- ja viherrakenteet.

Järvenpään viheralueiden laatutason nosto 2019 -projektissa kunnostettiin mm. Mankalanpuistoa, Valopuistoa, Vitsaspuistoa ja Leimukadun kenttää.

Kunnallistekniikan Ara-avustusta saatiin tuloutettua Lepola IV alueelle 520 000 euroa ja Välskärinkadun hankkeelle 135 000 euroa.

Kolmansien osapuolten kanssa toteutetut yhteishankkeet

Pasila-Riihimäki lisäraiteen kiveys- ja viimeistelyosuudet siirtyivät vuodelta 2018 toteutukseen johtuen koko hankkeen työvaiheiden ajoituksesta ja toteutettiin vuoden 2019 aikana yhteistyössä Väyläviraston kanssa.

Eriknäsintien kevyen liikenteen väylähanke (Mt 1421) osalta osallistutaan kustannuksiin 16%:n maksuosuudella. Hanketta toteutetaan ELY -keskuksen toimesta. ELY:n ja Järvenpään lisäksi hankkeessa on mukana Tuusulan kunta. Noin 7 kilometrin mittainen Jokelan ja Järvenpään yhdistävä kevyen liikenteen väylä valmistuu vuonna 2020. Järvenpään osuus kokonaiskustannuksista on 432 000 €.

Valtatie 4-Maantie 145 välisen rampin parantaminen toteutettiin myös vuonna 2019 ELY-keskuksen toimesta. Hankkeeseen osallistuttiin 25%:n maksuosuudella. Myös Tuusula osallistui hankkeeseen samansuuruisella maksuosuudella. Järvenpään osuudeksi jäi 143 014€.

Investointihankkeita toteutettiin sekä omana palvelutuotantona että kilpailutuksen kautta hankittuna ostopalveluna. Suurin osa kunnallistekniikan uudis- ja korjausrakentamiskohteista toteutettiin ostopalveluna tai kolmannen osapuolen toteuttamina yhteishankkeina.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet	TA 2019	TA- muutokset	MTA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%
Tuotot	100	0	100	176	76	175,9%
Menot	-3 555	329	-3 226	-3 155	71	97,8%
Netto	-3 455	329	-3 126	-2 979	147	95,3%

Perustelu poikkeamalle

Vuoden 2019 tavoitteena oli myydä 6 erillisosaketta. Tammi-joulukuun 2019 aikana myytiin 4 huoneisto-osaketta, jolloin asetettu tavoite alittui 2:lla osakkeella. Tämän lisäksi yksi kauppa hyväksyttiin loppuvuodesta, joka tehdään tammikuun 2020 alussa.

Tavoitteeseen ei päästy, koska myytävä asuntokanta on huonokuntoista, ja osaa rasittavat käynnissä olevat tai tulevat taloyhtiöön kohdistuvat perusparannukset.

Toteutunut osakemyyntien kauppahinta oli noin 264 000 euroa, ja nettomyyntivoittoa kertyi noin 176 765 euroa. Myyntihinnasta on kirjattu myydyn huoneisto-osakkeen poistamaton hankintameno eli kirjanpitoarvo investointiosan tuloksi. Myyntien tasearvon muutos oli 80 726 euroa. Nettomyyntivoitto on ollut vaatimaton johtuen vanhasta asuntokannasta sekä asuntojen kehnosta kunnosta, joka on pienentänyt niistä saatavissa olevaa myyntihintaa. Myydyt asunnot ovat olleet 1 kpl yksiö, 2 kpl:tta 3h+kk sekä 1 kpl 2h+kk. Järvenpäässä on valmistunut paljon uutta asuntokantaa, jolla on vaikutusta vanhan asuntokannan myymiseen.

2019 vuoden loppuun mennessä on myyty yhteensä 64 osaketta. Myytävissä on vielä 25 osakehuoneistoa, joista yksi kauppa syntyy tammikuun 2020 alussa.

Osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvia TA-muutoksia, joihin Kaupunkikehitys oli vaikuttamassa, tehtiin yksi kappale KV 2.9.2019 § 54 liittyen Myllytie 3 osakkeiden oston, joka rahoitettiin siirtämällä kiinteän omaisuuden maa- ja vesialueiden ostoista 400 000 euroa osakkeisiin ja osuuksiin. Osakkeiden ostolla ei ollut vaikutusta kokonaisinvestointeihin.

Kehitysinvestoinnit

Kehitysinvestoinnit	TA 2019	TA- muutokset	MTA 2019	TP 2019	ERO	TOT-%
Tuotot	0	0	0	0	0	
Menot	-2 000	0	-2 000	-50	1 950	2,5%
Netto	-2 000	0	-2 000	-50	1 950	2,5%

Perustelu poikkeamalle

Kehitysinvestointien määräraha oli ensimmäistä vuotta käytössä, jolloin määrärahojen käyttöprosessi vasta muovautui vuoden mittaan ja suuri osa määrärahasta jäi käyttämättä. Ainoastaan Vanhankylänkartanon kahvilan keittiöinvestoinnit toteutettiin vetovoimainvestointeihin varatusta kehitysinvestointimäärärahasta.

RAHOITUSOSA

Järvenpään kaupunki ilman Järvenpää vesi -liikelaitosta
 1000 eur

	TA 2019	TA-muutokset	MTA 2019	TP 2019	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus					
Vuosikate	15 894	-20 480	-4 587	-11 748	-7 161
Satunnaiset erät	0	137	137	137	0
Tulorahoituksen korjauserät	-14 362	8 800	-5 562	-4 456	1 106
Investoinnit		0			
Käyttöomaisuusinvestoinnit *	-75 302	17 168	-58 134	-49 772	8 362
Rahoitusosuudet investointimenoihin **	4 270	0	4 270	3 821	-449
Käyttöomaisuuden myyntitulot ***	16 100	-7 794	8 306	7 009	-1 297
Varsinainen toiminta ja investoinnit yhteensä	-53 400	-2 169	-55 570	-55 008	562
Rahoitustoiminta					
Antolainasaamisten muutokset					
Lainakannan muutokset	51 292	2 369	53 661	56 314	2 653
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				183 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys				-2 750	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	51 292	2 369	53 661	-123 936	
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 319	0	2 319	515	-1 804
Rahoitustoiminta yhteensä	53 611	2 369	55 980	56 829	849
Kassavarojen muutos	211	200	410	1 821	1 411

* TA2019 Järvenpään kaupungin osuus käyttöomaisuusinvestoinneista korjattu talousarviosta, Järvenpään veden ulkoiset investoinnit

** Rahoitusosuudet investointimenoihin sisältää tuloja Järvenpään Vesi -liikelaitokselta. Vertailukelpoisuuden vuoksi tiedot on esitetty samoin periaattein kuin talousarviossa.

*** MTA 2019 käyttöomaisuuden myyntitulot ja rahoitusosuudet investointimenoihin korjattu muutetusta talousarviosta. Investointimenojen rahoitusosuuksista 1,006 Me siirretty käyttöomaisuuden myyntituloihin.

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Sitovuus N / B	Määrärahat					Tuloarviot				
		TA 2019	TA- muutokset	MTA 2019	Toteutuma	Poikkeama	TA 2019	TA- muutokset	MTA 2019	Toteutuma	Poikkeama
<i>1 000 eur</i>											
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Konsernipalvelut	N	26 449	70	26 519	24 242	2 277	22 601	0	22 601	22 487	-114
Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä	N	129 095	3 671	132 766	142 437	-9 671	0	0	0	556	556
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue	N	76 527	147	76 674	78 239	-1 565	4 869	68	4 937	5 346	408
Hyvinvoinnin palvelualue	N	19 198	95	19 293	19 136	157	4 991	57	5 048	4 891	-157
Kaupunkikehitys	N	14 816	-57	14 759	15 555	-796	4 222	0	4 222	5 339	1 117
KOM myyntivoitot, maankäyttö sopimukset ja muut toimintakatteeseen vaikuttavat erät	N	0	90	90	370	-280	15 952	-10 390	5 562	4 489	-1 073
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						200 514	-8 521	191 992	193 842	1 850
Valtionosuudet	B						27 596	1 522	29 118	29 139	20
Korkotulot	B						420	-78	342	363	21
Muut rahoitustulot	B						2 030	153	2 183	2 206	23
Korkomenot	B	1 000	-760	240	168	72					
Muut rahoitusmenot	B	216	35	251	258	-7					
Satunnaiset erät	B							137	137	137	0
INVESTOINTIOSA											
Kalusto ja aineettomat hyödykkeet	N	2 072	-100	1 972	1 583	389	0	2 044	2 044	2 066	22
Maa- ja vesialueet	B	1 440	100	1 540	1 112	428	1 638	-1 038	600	297	-303
Rakennukset ja rakennelmat	N	45 940	-17 239	28 701	26 386	2 315	0	0	0	60	60
Kiinteät rakenteet ja laitteet	N	20 295	400	20 695	17 485	3 210	4 270	0	4 270	3 799	-471
Osakkeet ja osuudet	N	3 555	-329	3 226	3 155	71	100	0	100	176	76
Kehitysinvestoinnit	N	2 000	0	2 000	50	1 950	0	0	0	0	0
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäykset	B										
Antolainasaamisten vähennykset	B										
Lainakannan muutokset	N						51 292	2 369	53 661	56 314	2 653
Pitkäaikaisten lainojen lisäys										183 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys										2 750	
Lyhytaikaisten lainojen muutos										-123 936	
Oman pääoman muutokset	B										
Vaikutus maksuvalmiuteen		211	200	410	1 845	-1 435	2 319	0	2 319	515	-1 804
YHTEENSÄ		342 814	-13 678	329 136	332 021	-2 885	342 814	-13 678	329 136	332 021	2 885

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tilinpäätöslaskelmia ovat Järvenpään kaupungin tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma.

TULOSLASKELMA

	TP 2019		TP 2018	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	10 205 120,68		84 901 965,69	
Maksutuotot	5 724 199,11		16 873 013,96	
Tuet ja avustukset	2 044 963,85		2 209 732,50	
Muut toimintatuotot	18 148 079,02	36 122 362,66	22 416 154,94	126 400 867,09
Valmistus omaan käyttöön		1 300 404,56		1 118 975,13
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-51 935 103,63		-80 478 060,34	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-12 253 268,97		-17 140 085,36	
Muut henkilösivukulut	-1 761 832,86		-3 071 774,52	
Palvelujen ostot	-178 648 579,46		-195 371 754,92	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 959 073,35		-11 908 902,09	
Avustukset	-9 361 205,80		-14 549 149,63	
Muut toimintakulut	-8 070 574,47	-269 989 638,54	-10 981 888,99	-333 501 615,85
Toimintakate		-232 566 871,32		-205 981 773,63
Verotulot		193 842 075,03		187 816 105,43
Valtionosuudet		29 138 504,90		27 386 636,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	362 530,93		456 455,12	
Muut rahoitustuotot	801 988,99		813 991,29	
Korkokulut	-167 901,95		0,00	
Muut rahoituskulut	-257 589,53	739 028,44	-249 359,53	1 021 086,88
Vuosikate		-8 847 262,95		10 242 054,68
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 946 410,70		-22 499 397,13	
Arvonalentumiset	-4 737 698,45	-23 684 109,15	0,00	-22 499 397,13
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	137 000,00	137 000,00	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos		-32 394 372,10		-12 257 342,45
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		150 051,48		169 827,22
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-32 244 320,62		-12 087 515,23

RAHOITUSLASKELMA

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	-8 847 262,95		10 242 054,68	
Satunnaiset erät	137 000,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	-4 456 321,00	-13 166 583,95	-10 106 703,02	135 351,66
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-50 488 267,63		-68 676 482,74	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	784 326,22		551 142,83	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 009 397,02	-42 694 544,39	12 143 429,13	-55 981 910,78
Toiminnan ja investointien rahavirta		-55 861 128,34		-55 846 559,12
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	183 000 000,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 750 000,00		0,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-124 064 377,14	56 185 622,86	44 393 874,13	44 393 874,13
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	57 621,19		29 694,47	
Vaihto-omaisuuden muutos	443,58		-7 237,37	
Saamisten muutos	6 117 554,94		642 219,09	
Korottomien velkojen muutos	-4 678 659,39	1 496 960,32	10 938 784,74	11 603 460,93
Rahoituksen rahavirta		57 682 583,18		55 997 335,06
Rahavarojen muutos		1 821 454,84		150 775,94
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 463 862,23		642 407,39	
Rahavarat 1.1.	642 407,39	1 821 454,84	491 631,45	150 775,94

TASE

	2019	2018
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	347 530 050,39	324 964 526,92
I Aineettomat hyödykkeet	889 198,93	2 298 621,25
2. Tietokoneohjelmistot	53 473,89	885 691,41
3. Muut pitkävaikutteiset menot	835 725,04	1 412 929,84
II Aineelliset hyödykkeet	290 055 602,72	265 340 028,75
1. Maa- ja vesialueet	37 346 230,37	36 530 939,85
2. Rakennukset	121 045 158,90	97 946 981,55
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	109 985 729,76	100 293 698,21
4. Koneet ja kalusto	2 576 469,31	3 041 469,18
5. Muut aineelliset hyödykkeet	575 022,48	575 022,48
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	18 526 991,90	26 951 917,48
III Sijoitukset	56 585 248,74	57 325 876,92
1. Osakkeet ja osuudet	51 594 262,70	52 334 890,88
3. Muut lainasaamiset	4 990 986,04	4 990 986,04
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	46 820,00	316 370,39
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
2. Lahjoitusrahastojen varat	46 820,00	36 827,82
3. Muut toimeksiannot	0,00	279 542,57
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 811 238,29	15 107 781,97
I Vaihto-omaisuus	109 409,62	109 853,20
1. Aineet ja tarvikkeet	109 409,62	109 853,20
II Saamiset	8 237 966,44	14 355 521,38
Pitkäaikaiset saamiset	9 888,80	13 601,35
2. Lainasaamiset	9 248,80	12 961,35
3. Muut saamiset	640,00	640,00
Lyhytaikaiset saamiset	8 228 077,64	14 341 920,03
1. Myyntisaamiset	2 625 994,31	6 428 592,68
2. Lainasaamiset	22 884,20	457 567,20
3. Muut saamiset	3 572 005,59	3 024 947,55
4. Siirtosaamiset	2 007 193,54	4 430 812,60
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 463 862,23	642 407,39
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>358 388 108,68</u>	<u>340 388 679,28</u>

VASTATTAVAA

A OMA PÄÄOMA	117 253 798,49	150 375 321,76
I Peruspääoma	106 874 896,26	106 874 896,26
II Arvonkorotusrahassto	702 488,26	1 579 690,91
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	41 920 734,59	54 008 249,82
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-32 244 320,62	-12 087 515,23
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 257 406,52	1 407 458,00
1. Poistoero	1 257 406,52	1 407 458,00
C PAKOLLISET VARAUKSET	1 498 093,76	1 522 123,88
2. Muut pakolliset varaukset	1 498 093,76	1 522 123,88
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	237 383,26	449 312,46
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	73 041,34	42 477,02
3. Muut toimeksiantojen pääomat	164 341,92	406 835,44
E VIERAS PÄÄOMA	238 141 426,65	186 634 463,18
I Pitkäaikainen	186 637 756,64	10 829 418,96
1. Joukkovelkakirjalainat	73 000 000,00	
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	101 814 104,00	
7. Muut velat	11 823 652,64	10 829 418,96
II Lyhytaikainen	51 503 670,01	175 805 044,22
1. Joukkovelkakirjalainat	0,00	124 500 000,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 435 896,00	
4. Lainat muilta luotonantajilta	11 602 544,19	11 166 921,33
5. Saadut ennakot	74 628,21	102 053,36
6. Ostovelat	10 251 807,57	23 174 424,82
7. Muut velat	1 258 789,28	2 325 276,04
8. Siirtovelat	22 880 004,76	14 536 368,67
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>358 388 108,68</u>	<u>340 388 679,28</u>

KONSERNILASKELMAT

Tuloslaskelma

	2 019	2 018
	<i>eur</i>	<i>eur</i>
Toimintatuotot	234 339 702,78	260 128 135,06
Valmistus omaan käyttöön	1 300 404,56	1 118 975,13
Toimintakulut	-460 857 399,40	-462 801 782,20
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-1 223 762,49	257 612,27
TOIMINTAKATE	-227 741 459,12	-202 416 034,87
Verotulot	192 688 704,27	186 872 338,62
Valtionosuudet	41 562 951,91	39 475 725,14
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 249 018,56	-2 005 696,29
Korkotuotot	179 741,48	346 638,73
Muut rahoitustuotot	422 251,46	392 690,15
Korkokulut	-2 574 497,19	-1 419 025,75
Muut rahoituskulut	-1 276 514,32	-1 325 999,42
VUOSIKATE	3 261 178,50	21 926 332,60
Poistot ja arvonalentumiset	-33 838 107,12	-34 918 318,29
Suunnitelman mukaiset poistot	-33 682 704,63	-34 859 064,04
Omistuksen eliminointierot	-162 894,91	-51 761,84
Arvonalentumiset	7 492,41	-7 492,41
Satunnaiset erät	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-30 576 928,62	-12 991 985,69
Tilinpäätössiirrot	0,00	-14 232,21
Tilikauden verot	-166 861,97	-215 238,60
Laskennalliset verot	-285 537,38	-108 281,64
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	14 567,50	27 101,86
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-31 014 760,46	-13 302 636,28

Rahoituslaskelma

	2019 <i>eur</i>	2018 <i>eur</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 261 178,50	21 926 332,60
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	-166 861,97	-215 238,60
Tulorahoituksen korjauserät	-3 683 387,92	-11 511 621,56
	<hr/> -589 071,38	10 199 472,44
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-60 893 770,81	-81 978 710,06
Rahoitusosuudet investointimenoihin	784 326,22	1 162 522,93
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 842 904,42	13 629 419,90
	<hr/> -53 266 540,18	-67 186 767,23
Toiminnan ja investointien rahavirta	-53 855 611,55	-56 987 294,79
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennys	363,75	363,75
	<hr/> 363,75	363,75
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	188 650 586,84	13 025 175,23
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 715 406,36	-7 623 217,75
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-119 930 295,71	36 315 409,87
	<hr/> 58 004 884,76	41 717 367,35
Omien pääomien muutokset	0,00	962 238,42
Muut maksuvalmiiden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	154 313,26	28 989,72
Vaihto-omaisuuden muutos	21 391,12	-137 020,70
Saamisten muutos	-11 407 198,45	276 053,42
Korottomien velkojen muutos	7 775 014,49	12 527 895,59
	<hr/> -3 456 479,58	12 695 918,02
Rahoituksen rahavirta	54 548 768,94	55 375 887,54
Rahavarojen muutos	693 157,38	-1 611 407,25
Rahavarat 31.12.	13 011 468,62	12 315 504,97
Rahavarat 1.1.	12 315 504,97	13 926 978,75
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	2 806,27	-66,54
Rahavarojen muutos	693 157,38	-1 611 407,25
Yritysjärjestelyssä tulleet/lähteneet rahavarat	0,00	0,00

Tase

VASTAAVAA	2019	2018
	eur	eur
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 571 452,96	2 200 005,68
Konserniliikearvo	253 223,90	336 870,76
Muut pitkävaikutteiset menot	3 226 534,58	3 522 720,24
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0,00	932,56
Aineettomat hyödykkeet	5 051 211,44	6 060 529,24
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	49 093 166,85	48 224 393,34
Rakennukset	324 948 967,74	304 905 865,89
Kiinteät rakenteet ja laitteet	118 095 732,98	108 013 943,02
Koneet ja kalusto	8 595 303,41	8 313 698,35
Muut aineelliset hyödykkeet	814 517,73	831 388,28
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	26 243 850,00	32 520 552,50
Aineelliset hyödykkeet	527 791 538,71	502 809 841,37
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	1 999 376,54	3 376 735,18
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	5 253 815,98	6 074 458,49
Muut lainasaamiset	3 987,81	4 351,57
Muut saamiset	143 418,24	143 388,57
Sijoitukset	7 400 598,57	9 598 933,80
PYSYVÄT VASTAAVAT	540 243 348,71	518 469 304,41
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	29 546,89	163 840,73
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	198 356,70	186 189,24
Muut toimeksiantojen varat	96 208,83	387 854,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	324 112,42	737 884,35
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	879 516,35	932 908,21
Keskeneräiset tuotteet	364 817,16	334 370,04
Muu vaihto-omaisuus	1 553,62	0,00
Vaihto-omaisuus	1 245 887,13	1 267 278,25
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	10 678,36	14 365,73
Muut saamiset	4 970,25	115 010,38
Pitkäaikaiset saamiset	15 648,61	129 376,11
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	9 237 950,02	8 453 686,43
Lainasaamiset	48 144,09	381 640,25
Laskennalliset verosaamiset	0,00	6 809,37
Saamiset kunnalta	0,00	0,00
Muut saamiset	8 258 412,73	4 732 863,19
Siirtosaamiset	11 815 189,92	4 269 369,49
Lyhytaikaiset saamiset	29 359 696,75	17 844 368,73
Saamiset	29 375 345,36	17 973 744,84
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	6 254,04	6 254,04
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 002 601,74	525 172,34
Rahoitusarvopaperit	1 008 855,78	531 426,38
Rahat ja pankkisaamiset	12 002 612,84	11 784 078,58
VAIHTUVAT VASTAAVAT	43 632 701,11	31 556 528,06
VASTAAVAA	584 200 162,24	550 763 716,82

VASTATTAVAA	2019	2018
	eur	eur
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	106 874 896,25	106 874 896,26
Arvonkorotusrahassto	702 488,26	1 579 690,91
Muut omat rahastot	360 494,50	557 494,51
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	24 903 287,98	38 205 924,26
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-31 014 760,46	-13 302 636,28
OMA PÄÄOMA	101 826 406,52	133 915 369,65
VÄHEMMISTÖOSUUDET	152 666,39	167 110,11
KONSERNIRESERVI	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	23 514,87	27 148,35
Muut pakolliset varaukset	2 628 781,78	2 913 980,84
PAKOLLISET VARAUKSET	2 652 296,65	2 941 129,18
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	126 239,28	163 840,73
Lahjoitusrahastojen pääomat	222 159,35	191 841,29
Muut toimeksiantojen pääomat	262 971,98	515 147,25
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	611 370,61	870 829,28
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	73 000 000,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	294 853 618,44	195 251 572,67
Lainat julkisyhteisöiltä	4 530,61	6 612,00
Lainat muilta luotonantajilta	14 195 013,43	14 797 381,17
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	382 053 162,48	210 055 565,85
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma		
Saadut ennakot	37,44	37,44
Ostovelat	0,00	1 170,00
Liittymismaksut ja muut velat	11 118 658,03	10 124 424,35
Siirtovelat	0,00	10 643,00
Laskennalliset verovelat	42 386,57	39 161,57
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	11 161 082,04	10 175 436,36
Pitkäaikainen vieras pääoma	393 214 244,52	220 231 002,21
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	3 199 723,50	124 500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 849 741,00	6 299 875,92
Lainat julkisyhteisöiltä	2 091,05	2 088,00
Lainat muilta luotonantajilta	1 738 861,57	1 965 409,70
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	18 790 417,12	132 767 373,62
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		
Saadut ennakot	1 070 806,53	1 001 686,98
Ostovelat	22 886 123,80	28 231 731,66
Liittymismaksut ja muut velat	4 866 610,79	5 035 322,58
Siirtovelat	37 469 234,37	25 217 679,63
Laskennalliset verovelat	659 984,93	384 481,92
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	66 952 760,43	59 870 902,77
Lyhytaikainen vieras pääoma	85 743 177,55	192 638 276,40
VIERAS PÄÄOMA	478 957 422,07	412 869 278,60
VASTATTAVAA	584 200 162,24	550 763 716,82

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen liitetiedoista on säädetty kuntalaissa sekä kirjanpitolaissa ja -asetuksessa. Kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Ne ovat pakollinen julkistettava osa tilinpäätöstä.

Liitetiedot esitetään Järvenpään kaupungin osalta sekä konsernin osalta niiltä osin, kuin tieto on ollut saatavilla.

JÄRVENPÄÄN KAUPUNKI, TILINPÄÄTÖS 2019

1 **TILINPÄÄTÖSTÄ LAADITTAESSA NOUDATETUT ARVOSTUSPERIAATTEET JA –MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT (KPA 2:2.1 § 1-KOHTA)**

Jaksotusperiaatteet

Suoriteperusteen noudattaminen

Olenaiset ja merkittävät maksuperusteiset kirjaukset on oikaistu suoriteperusteisiksi.

Jaksotusperiaatteen noudattaminen

Lomapalkkajaksotus on tehty palkanlaskentaohjelmalla. Siirtyvät korot on jaksotettu lainakohtaisesti taulukkolaskentaohjelmalla.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen, silloin kun ne ylittävät verottomana 8 000 euroa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 'Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet'.

Poistosuunnitelma on muutettu kaupunginvaltuuston päätöksellä 9.12.2013 § 101. Muutettua poistosuunnitelmaa on noudatettu 1.1.2013 alkaen.

Arvo- ja taide-esineet ja keskeneräiset hankinnat ovat taseessa hankintahintaisina.

Maa- ja vesialueet ovat taseessa pääasiassa hankintahintaisina. Maan hankintahintaan on aktivoitu tontilla sijaitsevan rakennuksen purkukustannukset silloin kun aktivoitava hankintameno on arvoitu pysyvän tontin todennäköistä luovutusarvoa tai muutoin määriteltyä käyttöarvoa selkeästi pienempänä.

Investointina toteutettaviin muun pitkävaikutteisen omaisuuden kehittämishankkeisiin liittyvän työpanoksen osuus on aktivoitu taseeseen valmistus omaan käyttöön - menetelmällä tilikaudesta 2019 alkaen.

Sijoitusten arvostus

Sijoituksiin merkityt osakkeet ovat taseessa hankintahintaisina.

Kuntayhtymäosuudet

Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymä entiseltä nimeltään Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymän tasearvoja ei ole muutettu kuntayhtymän ilmoittaman osuuden arvon mukaisiksi. Arvot vaihtelevat vuosittain kuntayhtymien käytön suhteessa, joten ilmoitetut arvon muutokset eivät ole pysyviä.

Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä – peruspääoman muutos

Järvenpään kaupunki kuuluu jäsenenä Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymään. Kaupungin tilinpäätökseen ei ole aiempina vuosina tehty pakollista varausta osuudestaan kuntayhtymälle kertyneestä aikaisempien vuosien alijäämästä. Järvenpään kaupunki katsoi, että kuntayhtymän alijäämä ei täytä pakollisen varuksen tekemisen edellytyksiä.

Kuntayhtymän yhtymäkokous on 20.1.2016 § 9 päättänyt hyväksyä vuoden 2014 loppuun mennessä kertyneen alijäämän 14 972 540,65 euroa kattamisen osittain tai kokonaan peruspääomasta vuoden 2017 ja/tai 2018 tilinpäätöksessä. Kuntayhtymän maksuvalmiustilanne on tilinpäätösten 31.12.2015 ja 31.12.2016 perusteella ollut hyvä.

Tilinpäätöksen 2017 mukaan rahoitusarvopaperien ja pankkisaamisten yhteismäärä oli noin 1,8 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä noin 0,2 miljoonaa euroa. Kuntayhtymällä ei ole vuodesta 2007 lähtien ollut korollista velkaa. 2000-luvulla toteutuneiden suhteellisen pienten investointien vuoksi jäsenyhteisöjen suorittamat vuosimaksut eivät ole kattaneet poistoja. Tämä on ollut suunnitelmallista toimintaa, sillä puhdistamon ja viemäritunnelien poistoja ei ole ollut tarkoituksenmukaista kerätä korkeammilla vuosimaksuilla kuntayhtymän kassavaroihin. Koska suuret perusinvestoinnit puhdistamoon sekä viemäritunneleihin on tehty hyvin pitkän aikavälin tarpeita varten, arvioidaan korvausinvestointein tarpeen olevan myös tulevaisuudessa suhteellisen pieniä verrattuna perusinvestointein tasoon. Kuntayhtymän taloussuunnitelman mukaan kuntayhtymän vuosien 2016 - 2020 kumulatiivinen tulos nousee selkeästi ylijäämäiseksi. Kuntayhtymä oli kattanut tilinpäätökseen 2017 mennessä taseeseen kertyneitä alijäämiä 7,5 milj. euroa. Loppuosa vuoden 2014 loppuun kertyneestä pääomasta (7 472 541 euroa) on katettu peruspääomasta jäsenkuntien omistusosuuksien mukaisesti vuoden 2018 tilinpäätöksessä. Järvenpään kaupungin omistusosuuden (23,97 %) mukainen osuus oli 1 790 895 euroa.

Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän tasearvo on kirjattu vuonna 2019 vastaamaan kuntayhtymän tilinpäätöksessä 2018 vahvistamaa Järvenpään kaupungin osuutta peruspääomasta (5 974 487,94 €) purkamalla Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymään liittyvä arvonkorotusrahasto ja tekemällä alas-kirjaus kuntayhtymäosuuteen.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on taseessa keskihintaan arvostettuna.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

2 TULOSLASKELMAN TAI TASEEN ESITTÄMISTAVAN MUUTOS

Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta (KPA 2:2.1 § 2-kohta) tai kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamista ohjeista poikkeavaksi.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Ei ilmoitettavaa

4 SELVITYS, JOS EDELLISTÄ TILIKAUTTA KOSKEVAT TIEDOT EIVÄT OLE VERTAILUKELPOISIA PÄÄTTYNEEN TILIKAUDEN TIETOJEN KANSSA

Ei ilmoitettavaa

5 AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT JA VIRHEIDEN KORJAUKSET, JOTKA EIVÄT OLE MERKITYKSELTÄÄN VÄHÄISIÄ

Ei ilmoitettavaa

KONSERNITILINPÄÄTÖS 2019

1 **KONSERNITILINPÄÄTÖSTÄ LAADITTAESSA NOUDATETUT ARVOSTUSPERIAATTEET JA –MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA –MENETELMÄT**

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on eliminoitu. Kiinteistöverot on eliminoitu sisäisenä eränä.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisö

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen liitteenä esitetään perusteltu selostus, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Poikkeavat tilikaudet

Yhdistellyt yhteisöt noudattavat samaa tilikautta kuin emoyhteisö.

Kiinteistö Oy Järvenpään Harjoitushallin tietoja ei ole yhdistelty poikkeavan tilikauden johdosta.

2 **TULOSLASKELMAN TAI TASEEN ESITTÄMISTAVAN MUUTOS**

Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta.

3 OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä on yhdistelty konsernina 2019. Oikaistu v. 2018 edellisen tilikauden luvut emon luvuista konsernin luvuiksi. Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä on konserni, johon kuuluu Keuda Koulutuspalvelut Oy 100% tytär.

Mestaritoiminnan v. 2018 tilinpäätös muuttunut, myyntisaamiset Järvenpään kaupungilta vaikutus - 4 942 891,99 euroa, saadut ennakot Järvenpään kaupungilta vaikutus - 4 942 891,99 euroa. Oikaistu Mestaritoiminnan ja emon välinen eliminointi 4 942 891,99 euroa.

Oikaistu konsernin liitetieto 25 tilikauden ylijäämä -13 303, vanha luku -8 361, muutos -4 942 ja Oma pääoma yhteensä 133 914, vanha luku 138 856, muutos - 4 942.

Oikaistu konsernin liitetieto 12 Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus vähennykset tilikaudella -43, vanha luku 0 ja Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 31.12. 0, vanha luku 43.

4 SELVITYS, JOS EDELLISTÄ TILIKAUTTA KOSKEVAT TIEDOT EIVÄT OLE VERTAILUKELPOISIA PÄÄTTYNEEN TILIKAUDEN TIETOJEN KANSSA

Tytäryhteisöt

Osakkuusyhteisö Kiinteistö Oy Järvenpään Myllytie 3 siirtynyt tytäryhteisöksi v. 2019. Järvenpään kaupungin omistusosuus vuoden lopussa 100%.

Mestariasunnot yhdistellään Järvenpään kaupunkiin alakonsernina. Alakonsernin osuus 43% osakkuusyhtiö Mestaritoiminnan tuloksesta ja omasta pääomasta eliminoitu v. 2019 osalta. Mestaritoiminnan emon omistusosuus 57%, konsernin omistusosuus 100%, Mestaritoiminta yhdistellään Järvenpään kaupungin konserniin 100% tytäryhteisönä.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymissä ei tapahtunut tilikauden aikana olennaisia muutoksia. Tuusulan Seudun Vesilaitoksen nimenmuutos Keski-uudenmaan Vesi kuntayhtymä.

Osakkuus- ja yhteisyhteisöt

Osakkuusyhteisö Kiinteistö Oy Järvenpään Myllytie 3 siirtynyt tytäryhteisöksi v. 2019. Järvenpään kaupungin omistusosuus vuoden lopussa 100%

5 AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT JA VIRHEIDEN KORJAUKSET, JOTKA EIVÄT OLE MERKITYKSELLÄÄN VÄHÄISIÄ

Oikaistu Mestaritoiminnan ja emon välinen eliminointi 4 942 891,99 euroa. Emon kulut vaikutus 4 942 891,99 euroa, Mestaritoiminnan tuotot -4 942 891,99 euroa.

Asunto Oy Myllynsalpa myyty kokonaan 2016, konsernista poistettu 2019 konserniin osittain jäänyt Asunto Oy Myllysalpan osuus, tulosvaikutus konserniin 137 548,64 euroa.

	Järvenpään kaupunki		Konserni	
	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur
	2019	2018	2019	2018
LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA				
Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina.				
Konsernia koskevat tiedot kursiiivilla				
6 ULKOISET TOIMINTATUOTOT TOIMINTA-ALUEITTAIN				
Konsernipalvelut	7 826	2 815	71 586	68 895
Sote/Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä**	556			
Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualue*		12 118	216 415	160 948
Erikoissairaanhoido		49		49
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue (ent. Lasten ja nuorten palvelualue)	5 345	7 213	6 935	8 975
Hyvinvoinnin palvelualue (ent. Sivistyksen ja vapaa-ajan palvelualue)	4 856	4 570	4 856	4 570
Kaupunkikehitys	4 932	4 993	4 932	4 993
Järvenpään Vesi	8 118	8 014	10 488	10 178
Tuloslaskelmaosa/maan ja osakkeiden myyntivoitot ja -tappiot ja maankäyttösopimustulot	4 489	12 445	4 489	12 445
Konsernin eliminoinnit			-85 362	-85 112
Yhteensä	36 122	52 217	234 339	185 941
* Vertailukelpoisuuden vuoksi sosiaali- ja terveyspalvelujen vuoden 2018 toimintatuloissa ei ole huomioitu Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kuittaamismenettelyä. Tulosvaikutukseton erä on 74 183 833 euroa.				
** Toimintatuotot ovat vuoden 2019 aikana toteutuneita, mutta aiemmille tilikausille kohdentuvia sote-palveluihin kohdentuvia toimintatuloja (mm. Ely-keskuksen maahanmuuttajakorvauksia), joita ei ole voitu huomioida ennakoon aiempina tilikausilla.				
7 VEROTULOT				
Erittely tuloslaskelmaosan talousarviovertailussa, sivulla 101.				
8 VALTIONOSUUDET				
Erittely tuloslaskelmassa talousarviovertailussa, sivulla 101.				
9 PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY				
Asiakaspalvelujen ostot*	144 105	79 306		
Muiden palvelujen ostot	34 544	41 882		
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	178 649	121 188		
* Vertailukelpoisuuden vuoksi kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelujen vuoden 2018 asiakaspalvelujen ostoissa ei ole huomioitu Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kuittaamismenettelyä. Tulosvaikutukseton erä on 74 183 833 euroa.				
10 VALTUUSTORYHMILLE ANNETUT TUET				
Ei valtuustoryhmille annettuja tukia				

11 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Poistoperustana käytetään omaisuuden arvonnalisäverotonta hankintamenoa ja laskenta tehdään poistotavan periaatteiden mukaisesti.

Käyttöomaisuuslaji	Poistotapa	Poistoaika vuotta tai -%
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 v
Muut pitkävaikutteiset menot		
Kehittämismenot	tasapoisto	3 v
Liikearvo	tasapoisto	5 v
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	5 v
Muut	tasapoisto	5 v
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset		
Hallintorakennukset	tasapoisto	40-50 v
Koulu- ja laitosrakennukset, terveyskeskukset	tasapoisto	35-45 v
Päiväkodit, kivirakenteiset	tasapoisto	25-35 v
Päiväkodit, puurakenteiset	tasapoisto	20-25 v
Uimahallit, liikuntahallit	tasapoisto	25-35 v
Liike- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20-30 v
Asuinrakennukset, kivirakenteiset	tasapoisto	30-40 v
Asuinrakennukset, puurakenteiset	tasapoisto	30-40 v
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 v
Muut rakennukset, talousrakennukset	tasapoisto	15 v
Peruskorjaus, mikäli alkuperäinen rakennus on poistettu	tasapoisto	Erillisarvostus
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit, puistot, liikenteenohjauslaitteet		
katuvalaistus, urheilu- ja ulkoilualueet	tasapoisto	15-20 v
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto	20 %
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkosto	menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkko, pumput	menojäännöspoisto	25 %
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	menojäännöspoisto	25 %
Raskaat työkoneet	menojäännöspoisto	20 %
Kevyet työkoneet	tasapoisto	5 v
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	tasapoisto	10 v
Atk-laitteet	menojäännöspoisto	30 %
AV-laitteet	tasapoisto	5 v
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3-5 v
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden arvonnalisäveroton hinta on alle 8 000 euroa, kirjataan vuosikuluksi.

**LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA
Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina.
Konsernia koskevat tiedot kursivilla**

	Järvenpään kaupunki		Konserni	
	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur
	2019	2018	2019	2018
12 MUUT KUIN VÄHÄISET PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET				
Eläkevastuu 1.1.			27	27
+ Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella			-3	0
Eläkevastuu 31.12.			24	27
Puolmatkan kaatopaikan jälkihoito 1.1.	1 522	1 550	1 522	1 550
Lisäykset tilikaudella		0		0
Vähennykset tilikaudella	-24	-28	-24	-28
Puolmatkan kaatopaikan jälkihoito 31.12.	1 498	1 522	1 498	1 522
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 1.1.				43
Lisäykset tilikaudella				0
Vähennykset tilikaudella				-43
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 31.12.				0
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.			1 298	1 294
Lisäykset tilikaudella				4
Vähennykset tilikaudella			-263	
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.			1 035	1 298
Muut varaukset 1.1.		128	94	216
Lisäykset tilikaudella			41	31
Vähennykset tilikaudella		128	-40	-153
Muut varaukset 31.12.		0	95	94
Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	1 498	1 522	2 652	2 941
13 OLENNAISET MUIHIN TOIMINTATUOTTOIHIN TAI -KULUIHIN SISÄLTYVÄT KÄYTTÖOMAISUUDEN MYyntIVOITOT TAI -TAPPIOT				
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueet luovutusvoitot	4 251	9 545	4 251	9 552
Rakennukset luovutusvoitot			3	13
Muut luovutusvoitot	187	1	11	1 049
Osakkeet luovutusvoitot		405	187	418
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueet	6	0	6	1
14 SATUNNAISIIN ERIIN SISÄLTYVÄT ERÄT				
Satunnaiset tuotot				
Muut satunnaiset tuotot	137	0		
Satunnaiset menot				
Muut satunnaiset menot, vahingonkorvaukset	0	0		
15 MUIHIN RAHOITUSTUOTTOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET MUISTA YRITYKSISTÄ SAADUT OSUDET				
Muut rahoitustuotot				
HUS/peruspääoman korko	317	317		
16 ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA				
Ei verotussyistä tehtyä poistoeron muutosta				
17 LAINAN LIIKKELELASKUSTA AIHEUTUNEET AKTIVOIDUT KULUT				
Lainan liikkelle laskusta aiheutuneet kulut kirjattiin kuluksi, ei aktivoitu				

LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA
Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina.
Konsernia koskevat tiedot kursivilla

Järvenpään kaupunki		Konserni	
1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur
2019	2018	2019	2018

18 ARVONKOROTUSTEN PERIAATTEET, ARVONKOROTUKSET

Arvonkorotuksia on tehty kuntayhtymäosuuksiin silloin kun kunnan osuuden arvo on noussut ilman rahasisjoitusta. Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun omistusosuus vaihtelee yhtiön käytön mukaan vuosittain. Tällaisten arvon muutosten kirjaamisesta on luovuttu.

Eteva kuntayhtymä	2	2	2	2
Keski-Uudenmaan koulutus kuntayhtymä	24	24	24	24
Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun kuntayhtymä	0	877	0	877
Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymä (ent. Tuusulan seudun vesilaitos)	677	677	677	677
Yhteensä	703	1 580	703	1 580

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, euroa	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											Kaikki yhteensä
	Aineettomat hyödykkeet					Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1	885 691,41	1 412 929,84	0,00	2 298 621,25	36 530 939,85	97 946 981,55	100 293 698,21	3 041 469,18	575 022,48	26 951 917,48	265 340 028,75	267 638 650,00
Lisäykset tilikauden aikana	42 030,00	0,00	0,00	42 030,00	1 112 214,49	13 646 540,72	17 079 198,25	1 371 857,43	0,00	14 081 436,03	47 291 246,92	47 333 276,92
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	784 326,22	0,00	0,00	0,00	784 326,22	784 326,22
Vähennykset tilikauden aikana	832 508,40	30 200,70	0,00	862 709,10	296 923,97	59 795,00	0,00	1 181 738,65	0,00	0,00	1 538 457,62	2 401 166,72
Siirrot erien välillä	0,00	-166 606,12	0,00	-166 606,12	0,00	20 724 792,42	1 948 175,31	0,00	0,00	-22 506 361,61	166 606,12	0,00
Tilikauden poisto	41 739,12	372 260,56	0,00	413 999,68	0,00	9 326 276,58	8 551 015,79	655 118,65	0,00	0,00	18 532 411,02	18 946 410,70
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	8 137,42	0,00	8 137,42	0,00	1 887 084,21	0,00	0,00	0,00	0,00	1 887 084,21	1 895 221,63
Poistamaton hankintameno 31.12	53 473,89	835 725,04	0,00	889 198,93	37 346 230,37	121 045 158,90	109 985 729,76	2 576 469,31	575 022,48	18 526 991,90	290 055 602,72	290 944 801,65
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kunta-vesi yhdistelyn vaikutus 2013-2014	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	53 473,89	835 725,04	0,00	889 198,93	37 346 230,37	121 045 158,90	109 985 729,76	2 576 469,31	575 022,48	18 526 991,90	290 055 602,72	290 944 801,65
Olenneiset lisäpoistot												
Erittely olennaisista lisäpoistoista												

Pysyvien vastaavien sijoitukset (1 000 eur)	Osakkeet					Jvk- muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni-yhteisöt	Osakkeet omistusyhteisöt	Kuntayhtymäosuudet	Muut osakkeet	Yhteensä	Jvk-lainasaamiset	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
	Hankintameno 1.1.	20 205	0	27 108	5 022	52 335	0	4 991	0	0
Lisäykset tilikauden aikana	3 148	0	0	7	3 155	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	176	176	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Arvonlennukset	0	0	3720	0	3 720	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12	23 353	0	23 388	4 853	51 594	0	4 991	0	0	4 991

	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Maa- ja vesialueet erittely				
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	139	139	1703	1703
Muut maa- ja vesialueet	37208	36392	46486	46486
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>37347</i>	<i>36531</i>	<i>48189</i>	<i>48189</i>

20-22 KONSERNIYHTEISÖT
Kuntakonsern. Kuntakonsernin osuus, 1 000 euroa:

<i>omasta pää-</i>	<i>vieraasta</i>	<i>tuloksesta</i>
<i>omasta</i>	<i>pääomasta</i>	

Tytär-yhteisöt, kotipaikka, (emon omistusosuus/konsernin omistusosuus)			
Järvenpään Mestariasunnot Oy, Järvenpää, (100/100)	11 874	140 368	1 268
Kiinteistö Oy Järvenpään Terveystalo, Järvenpää, (100/100)	5 923	48 021	0
Järvenpään Pysäköinti Oy, Järvenpää, (100/100) sisältää tytäryhteisö Kiinteistö Oy Terveyskeskuskampuksen Pysäköinti 1:n	7	7 045	0
Mestari-toiminta Oy, Järvenpää (57/100)	3 278	14 858	668
Kiinteistö Oy Järvenpään Liiketalo, Järvenpää (100/100)	3 287	21	-313
Kiinteistö Oy Järvenpään Asemamäen Paikoitustalo, Järvenpää, (61,86/61,86)	1 271	-	0
Järvenpään ateria- ja siivouspalveluyhtiö Jatsi Oy, Järvenpää, (98,04/100)	487	1 926	33
Kiinteistö Oy Järvenpään Myllytie 3, Järvenpää, (100/100)	342	8	12
Kuntayhtymät, kotipaikka, (emon omistusosuus/konsernin omistusosuus)			
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Helsinki, (2,70/2,70)	10 228	26 789	-375
Keski-Uudenmaan koulutus-kuntayhtymä, Järvenpää, (23,87/23,87)	17 139	2 239	897
Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitos-kuntayhtymä, Kerava, (23,94/23,94)	5 841	950	128
Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymä (ent. Tuusulan seudun vesilaitos), Tuusula, (25,96/25)	4 419	1 804	23
Eteva kuntayhtymä, Mäntsälä, (3,48/3,48)	611	1 743	26
Uudenmaan liitto, Helsinki, (3,21/3,21)	59	90	5
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä, Hyvinkää, (4,60/4,60)	91	18	-4
Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä, Hyvinkää, (21,33/21,33)	0	18 914	0
Osakkuusyhteisöt, kotipaikka, (emon omistusosuus/konsernin omistusosuus)			
Asunto Oy Kirjastokatu 4, Järvenpää, (43,50/43,50)	694	107	-4
Pajalan Parkki Oy, Järvenpää, (0,40/43,70)	8	6	-1
Saunakallion ostoskeskus Oy, Järvenpää, (28,60/28,60)	370	11	0
yhdistelty vuoden 2018 tiedoilla, v. 2019 tilinpäätös keskeneräinen			
Keski-Uudenmaan informaatioteknologia, Kerava, (28/28)	117	228	70
Kiinteistö Oy Järvenpään Harjoitushalli, Järvenpää, (35/35)			

Ei yhdistelty, tilikausi poikkeaa emon tilika-
LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA
Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina.
Konsernia koskevat tiedot kursivilla
23 PITKÄ- JA LYHYTAIKAISTEN MYYNTI-, LAINA-, SIIRTO- JA MUIDEN SAAMISTEN ERITTELY KONSERNISUHTEEEN PERUSTEELLA
Lyhytaikaiset saamiset
Saamiset tytäryhteisöiltä

Myyntisaamiset

Lainasaamiset

Muut saamiset

Siirtosaamiset

333	304
	0
	0
535	1 135

Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä

Myyntisaamiset

Lainasaamiset

Siirtosaamiset

427	36
	427
108	1 780

Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä

Myyntisaamiset

55	54
----	----

24 SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT
Lyhytaikaiset siirtosaamiset

HUS ylijäämän palautus ja v. 2018 tasaus

KELA, työterveyshuolto

Avustukset ja tuet

Eteva, vuoden 2018 palautukset

Järvenpään ateria- ja siivouspalveluyhtiö Jatsi Oy palautukset

Kiinteistö Oy Terveyskeskuskampuksen Pysäköinti 1 palautukset

Kiinteistö Oy Terveystalo palautukset

Keusote laskutus

Muut siirtosaamiset

Siirtosaamiset yhteensä

	1 691		
160	286	323	449
597	950	604	1 353
	89		
	621		
	69		
535	446		
18			
697	279	10 668	2 695
2 007	4 431	11 595	4 497

	Järvenpään kaupunki		Konserni	
	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur
	2019	2018	2019	2018
LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA				
Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina.				
<i>Konsernia koskevat tiedot kurssiivilla</i>				
25 ERITTELY OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA				
Peruspääoma	106 875	106 875	106 875	106 875
Arvonkorotusrahasto 1.1.	1 580	1 580	1 580	1 580
Arvonkorotusrahasto 31.12.	702	1 580	702	1 580
Muut omat rahastot 1.1.			557	1 701
Lisäykset				164
Vähennykset			-197	
Yritysosot/yritysmyyntit ja aiempien tilikausien muutokset				-1 308
Muu oma pääoma 31.12.			360	557
Edellisten tilikausien ylijäämä	41 921	54 008	24 903	36 103
Yritysosot/yritysmyyntit ja aiempien tilikausien muutokset				2 102
Tilikauden alijäämä	-32 244	-12 088	-31 015	-13 303
Oma pääoma yhteensä	117 254	150 375	101 826	133 914
26 ERITTELY POISTOEROSTA				
Ei verotussyistä tehtyä poistoeroa				
27 AIKAISINTAAN VIIDEN VUODEN KULUTTUA ERÄÄNTYVÄT PITKÄAIKAISET VELAT				
Joukkovelkakirjalainat	0	0		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	80 051	0		
28 ERITTELY LIIKKEESEEN LASKETUISTA JOUKKOVELKAKIRJALAINOISTA				
Joukkovelkakirjalaina 2019/2024 korko EURIB 3 kk + 0,18 kertalyhenteinen	73 000	0		
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat 31.12.2019	0	124 500		
29 ERITTELY OLENNAISISTA PAKOLLISIIN VARAUSSIIN MERKITYISTÄ ERISTÄ				
Muut pakolliset varaukset				
Puolmatkan kaatopaikan sulkemisen jälkihoito	1 498	1 522	1 498	1 522
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus				0
Potilasvakuutus			1 035	1 298
Muut pakolliset varaukset		0	95	94
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 498	1 522	2 628	2 914
30 PITKÄ- JA LYHYTAIKAISTEN VELKOJEN: SAADUT ENNAKOT, OSTOVELAT, LIITTYMIS- MAKSUT JA MUUT VELAT SEKÄ SIIRTOVELAT, ERITTELY KONSERNISUHTEN PERUSTEELLA				
Pitkäaikaiset velat				
Velat tytäryhteisöille				
Muut velat	704	704		
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Muut velat	14	14		
Velat osakkuusyhteisöille				
Muut velat	39	39		
Lyhytaikaiset velat				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	1 168	6 947		
Konsernipankkitilivelat	11 603	11 167		
Siirtovelat	14			
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	573	2 239		
Siirtovelat	14 198			
Velat osakkuusyhteisöille				
Ostovelat	40	7		

	Järvenpään kaupunki		Konserni	
	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur
	2019	2018	2019	2018
LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA				
Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina.				
<i>Konsernia koskevat tiedot kursivilla</i>				
31 MAKSUVALMIUUDEN KANNALTA MERKITTÄVÄ SEKKILIMIITTI				
Sekkilimiitti rahoituslaitoksille	10 000	10 000		
siitä käyttämättä oleva määrä	10 000	10 000		
32 MUUT VELAT -ERÄN JAKAUTUMINEN LIITTYMISMAKSUIHIN JA MUIHIN VELKoiHIN (Pitkäaikaiset)				
Liittymismaksut	11 751	10 756	11 044	10 038
Muut velat	73	73	75	75
Muut velat yhteensä	11 824	10 829	11 119	10 113
33 SIIRTOVELKoiHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT (Lyhytaikaiset)				
Tuloennakot				
Saadut ennakot	858	263	1 332	821
Menojäämät				
Lomapalkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	6 870	11 337	18 995	17 515
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	584	2 384	2 747	3 588
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus yhteensä	7 454	13 721	21 742	21 103
Korkojaksotukset	88	26	422	390
Potilasvakuutus				0
Muut menojäämät	14 480	526	12 746	1 032
Menojäämät yhteensä		14 273	34 910	22 525
Tuloennakot ja menojäämät yhteensä	22 880	14 536	36 242	23 346
34 VELAT, JOISTA KUNTA ANTANUT VAKUUDEN				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			140 803	152 557
Vakuudeksi annetut kiinnitykset			81 271	75 862
35 VAKUUDET MUISTA KUNNAN OMISTA SITOUUMUKSISTA				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset			9	3
36 VAKUUDET, JOTKA KUNTA ON ANTANUT SAMAA KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA				
Ei ilmoitettavaa				
37 MUIDEN PUOLESTA ANNETUT VAKUUDET				
Ei ilmoitettavaa				

LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA		Järvenpään kaupunki		Konserni	
<i>Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina.</i>		1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur
<i>Konsernia koskevat tiedot kurssiivilla</i>		2019	2018	2019	2018
38	MERKITTÄVÄ VUOKRASOPIMUSTEN MUKAISTEN VUOKRIEN JÄLJELLÄ OLEVA MÄÄRÄ				
	Päivitetyt yleisohjeen mukainen esitystapa tilinpäätösvuodesta 2019 alkaen arvonlisäverottomin kustannuksin				
	Vuokravastuut				
	Toimitilojen vuokravastuut	23 862			
	Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 959			
	Maa-alueiden vuokravastuut	6			
	Muut vuokravastuut	4			
	Vuokravastuut yhteensä	25 832			
	- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 750			
	- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)	0			
	- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0			
	- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	22 026			
	Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita				
	<i>Konserniin kuuluvat kuntayhtymät ja tyttäret eivät ole liitetietoihinsa tehnyt liitettä 38 uudella tavalla, joten konsernin vuokravastuut esitetään alla aiemmin käytössä olleella mallilla</i>				
	2018 tilinpäätöksen mukainen malli vertailutietojen mahdollistamiseksi ja konsernin vuokravastuiden esittämiseksi				
	Vuokravastuut				
	Vuokravastuut konserniyhteisöille yhteensä, vastuut voimassa 2021-2046 asti	22 026	21 493		
	Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 276	1 135		
	Vuokravastuut muille yhteensä, vastuut voimassa 2018-2026 asti	1 843	2 402	20 568	23 028
	Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	585	426	5 624	3 058
	Leasingvastuut yhteensä (arvonlisäverollinen)	2 431	1 929	5 360	3 808
	Seuraavalla tilikaudella erääntyvät	1 099	973	2 264	1 535
	Yhteensä	26 300	25 824	25 928	26 836
39	KUNNAN ANTAMAT VASTUUSITOUUMUKSET SEN KANSSA SAMAAN KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA				
	Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset lainoihin				
	Alkuperäinen lainapääoma	167 607	167 607	171 530	170 447
	31.12. jäljellä oleva lainapääoma	149 618	154 818	153 029	157 373
	Mestariasunnot Oy:n 10 Meuron pääoman lainojen koronvaihtosopimuksen takaus	Ei arvioitu	Ei arvioitu		

LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina. <i>Konsernia koskevat tiedot kurssiivilla</i>		Järvenpään kaupunki		Konserni	
		1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur
		2019	2018	2019	2018
40	MUUT KUNNAN ANTAMAT VASTUUSITOUMUKSET				
	Muiden kuin tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset lainoihin				
	Alkuperäinen lainapääoma	10 537	10 537	10 668	10 668
	31.12. jäljellä oleva lainapääoma	8 091	8 505	8 174	8 596
	Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
	Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	261 341	243 040	261 341	243 040
	Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0	0	0
	Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	172	156	172	156
	Sosiaalitoimen antamat vuokravakuussitoumukset <i>Sosiaalipalveluiden tuotantovastuu siirtyi 1.1.2019 Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymälle</i>	0	459	0	459
41	MUUT KUNTAÄ KOSKEVAT MERKITTÄVÄT TALOUDELLISET VASTUUT, JOITA EI OLE MERKITYY TASEESEEN				
	Ympäristövastuut				
	Sitoumus Uudenmaan ympäristökeskukselle Puolmatkan kaatopaikan jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi kantojen ja maa-kiviaineisten käsittelyn osalta	10	10	10	10
	Sitoumus Uudenmaan ympäristökeskukselle Puolmatkan kaatopaikan toiminnasta, Kv 23.10.2017 § 56, Etelä-Suomen Aluehallintoviraston päätös 28.6.2017 nro 130/2017/1	1 440	1 440	1 440	1 440
	Kiljavan Sairaala Oy				
	Omistusosuuteen perustuva yhtiövastikemaksu/sijoitus, vuosina 2018-2019	0	296	0	296
	Potilaspaikkojen vähimmäiskäyttösitoumus, 15,7 paikkaa vuosina 2018-2019	0	774	0	774
	Toimistotilojen vuokraaminen Perhelän korttelista				
	Kaupunginhallitus on päättänyt vuokrata tilat 15 vuodeksi. Toteuttamissopimus on allekirjoitettu 8.1.2020. Rakentamisaikainen vuokrasopimus allekirjoitetaan toukokuussa 2020. Toteuttamissopimus ja kaupunginhallituksen sekä kaupunginvaltuuston päätökset velvoittavat kaupunkia tilojen vuokrasopimuksiin.				
	Alijäämän kattamisvastuu				
	Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä	21	21	21	21
	Johdannaissopimukset				
	Koronvaihtosopimus 1				
	Koronvaihtosopimus, suojattu lainamäärä (kh 6.9.2010 § 224)	20 000	20 000	20 000	20 000
	Sopimus on tehty ajalle 21.10.2016 - 19.12.2021				
	Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-489	-610	-489	-610
	Koronvaihtosopimus 3				
	ETEVA Lisähyötyswap 1161642/1512514				
	on tehty yksittäisen lainan korkorisikin suojaamiseksi.				
	Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivät sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.				
	Sopimus erääntyy 7.11.2022.				
	Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			113	145
	Käypäarvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-12	-15
	Koronvaihtosopimus 4				
	Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymä ent. Tuusulan Seudun Vesilaitos, Nordea 1462034/1994768				
	Laina 15317/11				
	Sopimusaika 19.1.2015 - 2021				
	Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			389	386

LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA
Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina.
Konsernia koskevat tiedot kursivilla
Koronvaihtosopimus 5

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, korkoriskin suojaaminen
 Kohdistuu yksittäiseen lainaan, muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi 15.9.2022 asti.
 Osa lainan pääomasta suojattu, koronmaksupäivät vastaavat lainasopimusta
 suojausajanjaksolla. Korkotason nousu yhdellä korkopisteellä vähentäisi negatiivista
 markkina-arvoa 2800,76 euroa.

Negatiivisten kassavirtojen suoritukset ajoittuvat vuosille 2019-2022

Nimellisarvo

Käypä arvo

Järvenpään kaupunki

1 000 eur 1 000 eur

2019

2018

Konserni

1 000 eur 1 000 eur

2019

2018

270 270

-13 -14

Koronvaihtosopimus 6

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, korkoriskin suojaaminen
 Kohdistuu yksittäiseen lainaan, muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi 15.12.2021 asti.
 Osa lainan pääomasta suojattu, koronmaksupäivät vastaavat lainasopimusta
 suojausajanjaksolla, rahoituslaitoksella purkioikeus 6 kk välein.
 Korkotason nousu yhdellä korkopisteellä vähentäisi negatiivista
 markkina-arvoa 2004,65 euroa.

Negatiivisten kassavirtojen suoritukset ajoittuvat vuosille 2019-2022

Nimellisarvo

Käypä arvo

270 270

-9 -11

Koronvaihtosopimus 7

Järvenpään Mestariasunnot Oy, Nordea 22.7.2016

Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko 1 v. Euribor kiinteäksi
 korkoksi 1,67 %. Koronvaihtosopimukseen liittyy vastaavan suuruinen lainapääoma.
 Yhtiö on käsitellyt koronvaihtosopimuksen taseen ulkopuolisena eränä
 nettoperiaatteella.

Yhteensä

Käypä arvo 31.12.2019

6 184 6 382

-344 -139

Koronvaihtosopimus 8

Kiinteistö Oy Järvenpään Terveystalo, Nordea Bank AB

Koronvaihtosopimus 1440153/1960077

Nimellisarvo

Käypä arvo

23 279 23 279

-1 076 -75

Koronvaihtosopimus 9

Järvenpään Pysäköinti Oy:n tytäryhteisö Kiinteistö Oy Terveyskeskuskampuksen Pysäköinti 1, Nordea

Koronvaihtosopimus 1627546/2265257

Yhteensä nimellisarvo 100%

Käypä arvo

4 038 4 208

-152 -87

Sähköjohdannaiset

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Osa sähkönkulutuksesta suojataan: sähköjohdannaiset hankintaan suojaamis-
 tarkoituksessa ja vaihdetaan fyysiseen tuotteeseen.

Sopimuksia 21 kpl, joista suurin osa tehty kalenterivuodeksi vuosille 2020-2022.

Käypä arvo

19 84

LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA

Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina.

Konsernia koskevat tiedot kursivilla

Järvenpään kaupunki		Konserni	
1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur
2019	2018	2019	2018

Potilasvakuutuskannan uudelleen arvostus:

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 16.1.2015 lausunnon "108 Lausunto potilasvastuuvakuutuksen kirjaamisohjeiden muuttamisesta". Lausunnon mukaan Vammaispalvelulain (VPL) takaisinsaantioikeuteen perustuvia korvauksia voidaan pitää muusta potilasvahinkovastuusta poikkeavina. Ts. kyseessä on ne tulevat varaukset, joista ei ole esitetty takaisinsaantivaadetta Potilasvakuutuskeskukselle. Ilmoitettujen vahinkojen osuus: Vammaispalvelulain mukaisten etuuksien varaukset, tulevan tuetun asumisen varaukset
 Varmuuslisä: Vammaispalvelulain mukaisten etuuksien varaukset, tulevan tuetun asumisen varausten osuus
 Yhteensä

7	896
0	18
7	914

Arvonlisäveron palautusvastuu

12 683	16 274
--------	--------

Valtionosuuksien palautusvastuu

937	937
-----	-----

Muut sopimusvastuut HUS

122	112
-----	-----

42 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.

Palvelualue	2019	2018*
Konsernipalvelut	54	57
Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualue	0	628
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue (ent. Lasten ja nuorten palvelualue)	990	1 236
Hyvinvoinnin palvelualue (ent. Sivistyksen ja vapaa-ajan palvelualue)	269	358
Kaupunkikehitys	89	127
Yhteensä	1 402	2 406
Järvenpään Vesi -liikelaitos	18	18
Kaupunki ja liikelaitos yhteensä	1 420	2 424

* Vuoden 2018 luvuissa koko henkilöstön määrä sisältäen sijaiset, organisaatio muutosten takia ei mahdollista saada tietoja henkilöstöstä 2018 organisaation mukaisena

43 TILIKAUDEN PALKAT, PALKKIOT, ELÄKEKULUT JA MUUT HENKILÖSIVUKULUT

Kaikki henkilöstökulut ovat tuloslaskelmassa

LIITETIEDOT SEKÄ KAUPUNGIN ETTÄ KONSERNIN OSALTA Jollei muuta ole ilmoitettu, luvut ovat tuhansina euroina. <i>Konsernia koskevat tiedot kurssivilla</i>		Järvenpään kaupunki		Konserni	
		1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur	1 000 eur
		2019	2018	2019	2018
44	LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT				
	Kokoomus Järvenpää	16	17		
	Järvenpään Vihreät ry	11	11		
	Keskusta Järvenpää	5	4		
	Perussuomalaiset	3	3		
	Vasemmistoliitto Järvenpää	4	4		
	Kristillinen liitto Järvenpää	2	2		
	Järvenpään työväenyhdistys	13	15		
	Järvenpää Plus ry	10	6		
	<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	64	62		
45	TILINTARKASTAJAN PALKKIOT				
	Tarkastusyhteisö BDO Auditor Oy				
	Tilintarkastuspalkkiot	44	41		
	Tilintarkastajan lausunnot	0	0		
	Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	0	0		
	Muut palkkiot	0	0		
	<i>Palkkiot yhteensä</i>	44	41		
46	KUNNAN JA INTRESSITAHOJEN VÄLISET LIKETOIMET				
	Tytäryhteisöille annetut rahalainat ja avustukset				
	Antolainat - Mestariasunnot Oy	4 991	4 991		
	Tertiäirilainojen korko 4 % - Valtioneuvoston päätös				
	Jäsenkuntayhtymille annetut lainat ja avustukset				
	Antolaina - Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä	0	427		
	Kaupunginhallituksen päätös 18.12.2017 § 180				
	Lyhytaikainen laina valinnanvapauskokeilun rahoittamiseen. Valinnanvapauskokeilun valtionavustus maksetaan kokeilun toteutuneisiin kustannuksiin jälkikäteen. Kuntakohtaiset maksusuudet valinnanvapauskokeilun rahoitukseen lainana väestömäärän suhteessa. Lainasta ei peritä korkoa, eikä sille edellytetty vastavakuutta. Laina maksettu takaisin				
	Allianssisopimukset tyttärien kanssa				
	Kiinteistöallianssisopimus				
	Osapuolet: Järvenpään kaupunki ja Mestari toiminta Oy				
	Kiinteistöallianssisopimuksessa on sovittu ehdoista ja periaatteista, joiden mukaan osapuolet toimivat ja jonka mukaan heille korvataan kustannukset. Sopimuksen tarkoituksena on rakentaa osapuolten päätöksen teko siten, että kaikkien osapuolten yhteisenä intressinä on käyttäjän tarpeisiin soveltuvan ja tarpeiden muutoksiin sopivien tilojen, piha-alueiden ja kiinteistöpalvelujen järjestäminen ja kaupungin taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen.				
	Osapuolten välillä on sovittu yhteisestä allianssiorganisaatiosta, joka johtaa allianssia sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.				
	Kaupunginjohtajan johtajasopimus				
	Sopimus on voimassa 1.5.2018 alkaen kahdeksan vuoden määräajan.				
	Kaupunginjohtajan irtisanomisaika on KVTE:n mukainen.				
	Mikäli kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja yhdessä toteavat, että kaupungin etu vaatii kaupunginjohtajan virkasuhteen purkamista ja purkautumisen syynä ei ole kaupunginjohtajan itsensä irtisanoutuminen eikä kunnallisesta viranhaltijalaista 'annetun lain 41 pykälän mukainen peruste, voidaan virkasuhde purkaa hyvässä yhteistyössä sopien. Tällöin maksetaan kaupunginjohtajalle viranhaltijan irtisanomisajan palkan lisäksi viimeisen palkanmaksun yhteydessä kuuden kuukauden palkkaa vastaava siirtymäkorvaus. Korvaus suoritetaan, kun päätös on syntynyt (kun valtuuston pöytäkirja on pykälän osalta tarkastettu) ja kun kaupunginhallitus on arvioinut valtuuston päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuden kuntalain 96 pykälän mukaisesti.				
	Jos luottamuspujan vuoksi (kuntalaki 43 §) on käynnistetty irtisanomisnennettely, kaupunginjohtajalle on oikeus saada siirtymäkorvauksena 12 kuukauden palkkaa vastaava määrä edellyttäen, että hän irtisanoutuu virastaan. Korvauksesta vähennetään kuitenkin irtisanomisajan palkka. Johtajasopimus on käsitelty kaupunginvaltuustossa 23.4.2018 § 40				

Järvenpään kaupungin intressitahot

Tytäryhteisöt

Järvenpään Mestariasunnot Oy

Kiinteistö Oy Järvenpään Terveystalo

Järvenpään Pysäköinti Oy ja sen tytäryhteisö Kiinteistö Oy Terveyskeskuskampuksen Pysäköinti 1:n

Mestari toiminta Oy

Kiinteistö Oy Järvenpään Liiketalo

Kiinteistö Oy Järvenpään Asemamäen Paikoitustalo

Järvenpään ateria- ja siivouspalveluyhtiö Jatsi Oy

Kiinteistö Oy Järvenpään Myllytie 3

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet

Toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat

Palvelualuiden johtavat viranhaltijat

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

Luvussa esitetään liikelaitosten, muiden taseyksiköiden ja laskennallisesti eriytettyjen yksiköiden tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitetiedot, talousarvion toteutumisvertailut ja toimintakertomukset.

JÄRVENPÄÄN VESI

Tilinpäätös 2019

Järvenpään Vesi
Johtokunta 11.3.2020 § 3

Sisällys

TOIMINTAKERTOMUS	142
TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS	143
OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	143
<i>Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....</i>	<i>143</i>
<i>Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana .....</i>	<i>144</i>
<i>Arvio merkittävimmistä riskeistä .....</i>	<i>146</i>
<i>Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....</i>	<i>147</i>
<i>Tilinpäätös ja sen tunnusluvut .....</i>	<i>148</i>
TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	156
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	157
TALOUSARVIOTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	158
INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	164
RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	166
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	167
TULOSLASKELMA	168
RAHOITUSLASKELMA	168
TASE	169
LIITETIEDOT	171
VESIHUOLTOLAIN EDellyttämät Lisätiedot	176
LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT VESI- JA VIEMÄRILAITOS.....	176
LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT HULEVEDEN VIEMÄRÖINTI	178
HULEVEDEN VIEMÄRÖINNIN LIITETIEDOT	180
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	182

TOIMINTAKERTOMUS

Toimintakertomuksessa annetaan tiedot Järvenpään kaupungin vesiliikelaitoksen toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Järvenpään kaupungin vesiliikelaitos on Järvenpään kaupunginhallituksen alaisena toimiva vesiliikelaitos, joka käyttää toiminnoissaan nimeä Järvenpään Vesi. Järvenpään Vesi huolehtii toiminta-alueellaan kaupunginvaltuuston hyväksymien tavoitteiden ja palvelusopimuksen mukaisesti Järvenpään kaupungin vesihuollosta. Järvenpään Vedellä vuosi 2019 oli neljästoista toimintavuosi. Järvenpään Veden yhteistoiminta liittyy läheisesti Kaupunkikehitykseen (KAUKE). Yhteistyössä KAUKEN kanssa tulee vesihuollon tarpeet parhaiten huomioiduksi mm. kaavojen ja asuntoalueiden suunnittelussa.

Palvelusopimuksessa on Järvenpään Vedelle asetettu pääoman tuottovaatimus. Tuottovaatimus on 6 %:a laitoksen peruspääomasta. Järvenpään Vesi saavutti tämän tavoitteen tulouttaen kaupungille toimintavuonna 1,41 M€.

Toimintavuoden aikana vesihuollon toimintavarmuutta, vesihuoltoverkoston suunnitelmallista uusimista ja parantamista toteutettiin mm. Kinnarin koulun, Helsingintien, Rantakadun ja Mannilantien, Harju- ja Vuoritien, Wärtsilän ja Neilikkakadun alueella.

Rakentamista toteutettiin yhteistyössä kaupunkitekniikan rakentamispalveluiden kanssa, mutta myös omana rakennuttamisena.

Järvenpään Veden omina hankkeina vesijohto- ja jätevesiverkostoa rakennettiin mm. laajentaen verkostoja Pietilä - Haarajoki osayleiskaava-alueella olevalle Leppätien alueelle. Haja-asutusalueen viemäroinnillä saadaan jätevesihuoltoa kunnallisen viemäriverkoston piiriin. Samassa yhteydessä uusitaan vanhaa vesijohtoverkostoa.

Järvenpään Veden tiedottamista jatkettiin investointikohteiden toteuttamisen yhteydessä ja vesihuoltoon liittyneille kiinteistöille syntyvien kustannuksien tiedottamisessa. Asukkaille järjestettiin lisäksi asukasilloja suunnittelun ja rakentamisen aloittamisen yhteydessä, jolloin asukkaiden näkemys tulee huomioiduksi. Tiedottamista tehdään yhteistyössä kaupunkitekniikan rakentamisyksikön kanssa. Äkillisten vesikatkojen tiedottamisessa käytettiin häiriötilanneviestintää varten hankittua häiriöviesti- ja häiriökarttapalvelua. Lisäksi tehtiin erillistä nettitiedottamista. Helmikuussa ilmestyi yhdeksäs Järvenpään Vesi tiedotuslehti, josta on myös nettiselainpohjainen versio <https://www.jarvenpaanvesilehti.fi>, jonka kaupungin asukkaat ottivat positiivisesti vastaan.

Kokonaisuutena vesihuollon toimintatavoitteet saavutettiin hyvin ja vesihuollon toimintavarmuudessa ei suuria ongelmia ilmennyt esim. veden saastumisen taikka suurten tulvatai ympäristövahinkojen suhteen.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Järvenpään Veden hallinnossa ei tapahtunut muutoksia. Järvenpään Veden yhteistyötoiminta liittyy läheisesti Kaupunkikehitykseen (KAUKE). KAUKEN kanssa saavutetaan yhteisesti parhaimmat prosessien toimintatavat ja vaikuttaminen kaupungin muutoksissa ja kehittämisessä. Toimintatapa on osoittautunut hyväksi tavaksi toimia, koska vesihuolto tulee paremmin huomioiduksi jo hankkeiden alkuvaiheessa.

Järvenpään Vesi on kaupunginhallituksen alaisena toimiva kunnallinen vesiliikelaitos. Järvenpään Veden toimielimenä on kaupunginvaltuuston valitsema johtokunta, jossa on seitsemän jäsentä. Johtokunnan tehtäviin kuuluu ohjata ja valvoa vesiliikelaitoksen toimintaa hallintosäännön mukaan.

Vesiliikelaitoksen toimitusjohtaja johtaa, kehittää ja vastaa asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta.

Järvenpään Veden johtokunta

puheenjohtaja	Tamm, Pertti	SDP
varapuheenjohtaja	Rantanen, Seppo	
JÄRVENPÄÄ PLUS		
jäsen	Helameri, Tarja	KOK
jäsen	Pelkonen, Olli	PS
jäsen	Asp, Risto	KOK
jäsen	Lehtinen, Hannaleena	VAS
jäsen	Pelkonen, Marja	SDP
KH:n edustaja	Tomi Passi (Tarja Edry)	KESK
esittelijä	Ari Kaunisto	toimitusjohtaja
pöytäkirjanpitäjä	Pekka Hippi	kaupunginsihteeri

Johtokunnan kokoukset ja käsitellyt asiat vuosina 2016 - 2019

Vuosi	Kokoukset	Asiat	Asioita / Kokous
2016	5	30	6,0
2017	4	31	7,8
2018	4	23	5,8
2019	5	26	5,2

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Vesihuoltolain 20 a §:ssä todetaan, että toimintakertomuksessa tulee esittää tiedot vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista.

Hulevedet on tilinpäätöksessä eriytetty laskennallisesti. Laskentaperusteet on eritelty huleveden viemäroinnin liitetiedoissa.

Hulevesiverkostosta, hulevesien johtamisesta ja hulevesimaksuista tehtiin kaupunkikehityksen suunnittelupalvelujen kanssa yhteistyössä selvitystyötä. Hulevesien hallinnan järjestämisestä Järvenpäässä on päätetty kaupunginhallituksen kokouksessa 17.6.2019 § 175.

Merkittävää toiminnan ja talouden kannalta on se, että vesihuoltolain periaatteen mukaisesti laitos kattaa toimintansa menot tulorahoituksellaan. Järvenpään Veden talousveden käyttömaksut ovat 1.4.2014 alkaen tarkistetulla tasolla eli vuonna 2019 ei käyttö-, perus- eikä liittymismaksuihin tehty muutoksia.

Talousveden myynti ja myyntitulot toteutuivat alkuperäistä talousarviota heikompana. Veden myyntiä oli talousarvioon nähden 68.718 m³ vähemmän. Talousvettä laskutettiin 57.486 m³ vähemmän kuin vuonna 2018, johtuen kulutuksen pienentymisestä.

Jäteveden osalla laskutettavan jäteveden määrä saavutettiin arvioidun mukaisesti. Laskutettavaa jätevettä oli 1.724 m³ arvioitua enemmän. Jätevettä laskutettiin 6.426 m³ vähemmän kuin vuonna 2018. Ero laskutettavaan talousveteen nähden johtuu teollisuuslaitoksen käyttämästä vedestä, joka menee suoraan tuotteeseen, jolloin jätevettä ei muodostu.

Talousarviota tarkistettiin joulukuussa 2019, josta johtuen tuotot kokonaisuudessaan toteutuivat tarkistettua talousarviota suurempana 20.967 €. Suurimpana vaikuttajana oli arvioitua suuremmat asiakkaiden tilaamien töiden laskutukset.

Toimintakulut toteutuivat tarkistettua talousarviota suurempana 69.529 €.

Kulujen ylitykseen talousveden osalla vaikuttivat palvelujen ostoissa mm. useat vesijohtovuodot ja niiden korjaukset, vesitornin tyhjennykset ja huuhtelut putkikunnostustöiden yhteydessä. Ostettu vesimäärä oli em. johtuen n. 170.000 m³ suurempi kuin arvioitu.

Kulujen ylitykseen jäteveden osalla vaikutti poikkeuksellisen sateinen vuosi, mikä lisäsi johdetun jäteveden määrää n. 300.000 m³.

Lisäksi ylitystä tapahtui mm. sähkön kulutusmaksuissa ja rakennuspalveluissa sekä rakennusmateriaaleissa. Muissa menoissa jäi säästöä lähinnä Leasing-autojen maksuissa, johtuen uusista leasing sopimuksista. Henkilöstömenot ylittyivät useista vesijohtovuodoista johtuvista ylitöistä.

Sitovaa toimintakatetavoite ei saavutettu, vaan se jäi 42.025 € tarkistettua talousarviota heikommaksi em. syistä johtuen.

Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (Kuves) peruspääomaa on alennettu vuosina 2017 ja 2018 aikaisempien vuosien alijäämän kattamiseksi, Järvenpään osuus on 3,72 M€. Tämä peruspääoman arvonalentuminen on kirjattu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon mukaisesti, josta johtuen Järvenpään Veden tilikauden tappio on 2.671 M€. Kirjauksen yhteydessä purettiin ensin vanha Kuvesin arvonkorotusrahasto, niin arvonalennus jäi joulukuussa tarkistettua talousarviota pienemmäksi.

Olellainen muutos on yhteistyön tiivistäminen teollisuusyritysten kanssa, joiden kanssa tehtiin talousvesi- ja teollisuusjätevesisopimuksia.

Vesijohtoverkoston tavoitteet ja toteuma

Järvenpään Veden käyttösuunnitelman sitovana tavoitteena oli vuotovesien / mittaamattomien vesien alhainen määrä. Tavoite ei toteutunut johtuen rakennustyömaille tehdyistä vesijohtoverkon huuhteluista ja lukuisista mittaamattomaan vesimäärään vaikuttavista vesijohtovuodoista.

Jätevesiverkoston tavoitteet ja toteuma

Vuotovesien määrän vähentämiseksi on tehty suunnitelmallista työtä mm. uusilla vuotovesitutkimuksilla eri alueilla, jonka mukaan mm. katualueella olevia kaivojen kansia on vaihdettu.

Investointien tavoitteet ja toteuma

Järvenpään Veden toiminnassa investointien toteuttamisessa käytettiin määrärahaa 84 %. Määrärahaa jäi kaupunkitekniikan kärkihankkeiden vesihuollon rakentamiskohteissa sekä Järvenpään Veden omissa investointikohteissa. Talousarvion valmistelun yhteydessä ei myöskään ollut käytettävissä vielä kaikista hankkeista täydellisiä suunnitelmia, jolloin määrärahavaraukset eivät olleet tarkkoja vaan tarkentuivat vuoden 2019 aikana.

Järvenpään Veden omien investointihankkeisiin käytettiin määrärahoja, kun seurannassa havaittiin, että kaupunkitekniikan kohteissa vesihuollon investointimäärärahoja jää käyttämättä. Oman organisaation kohteiden hyvästä ennakkoivasta valmistelusta johtuen hankkeita pystyttiin käynnistämään nopealla aikataululla ja investointimäärärahoja kohdentamaan tehokkaasti.

Henkilöstö

Henkilöstössä tapahtui nimikemuutoksia mm. vesihuoltoinsinöörin nimike muutettiin vesihuoltopäälliköksi ja mittausmiehen nimike muutettiin mittausesimieheksi.

Henkilöstö osallistui koulutussuunnitelman mukaisiin koulutuksiin.

Kertomusvuonna jatkettiin laitoksen johtoryhmätoimintaa sekä säännöllisiä asentajapalavereita ja muita eri osa-alueiden kehittämispalavereita.

Henkilöstökulut olivat vuonna 2019 yhteensä 1.029.734 euroa. Kulut ovat 63.546 euroa (6,6 %) suuremmat kuin vuoden 2018 henkilöstökulut (966.188 euroa). Sopimuskorotus vuodelle 2019 oli n. 1 %, lisäksi paikallinen järjestelyerä 1,2 %. Vuoden 2018 marraskuussa henkilömäärä lisääntyi 1 henkilöllä, joka vaikuttaa vuosien 2018 ja 2019 henkilökulujen eroon.

Vuoden 2019 henkilöstökulut olivat 1,6 % (11.668 €) suuremmat kuin talousarviossa.

HENKILÖSTÖ- MÄÄRÄN SEURANTA VUONNA 2019	Henkilöstö yhteensä	Henkilöstö yhteensä	Vakinaiset	Vakinaiset	Muutos 2018– 2019 henkilöstö yht.	Muutos 2018– 2019 vakinaiset
	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019		
JÄRVENPÄÄN VESI	17	18	17	18	1	1

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Järvenpään Veden merkittävimpinä riskeinä voidaan pitää toiminnallisia, taloudellisia ja ympäristöön kohdentuvia riskejä.

Toiminnallisena riskinä on henkilökunnan vähyyys, esimerkiksi maailmanlaajuisen sairausepidemian yhteydessä taikka talousveden saastumisen yhteydessä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Näihin toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovituilla käytännöillä, joita ovat avun ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Näihin on saatavana apua myös puolustusvoimilta ja Punaiselta Ristiltä sekä Pelastuslaitokselta.

Talousveden saastuminen on myös taloudellinen riski, siitä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Taloudelliseen riskiin on vaikea varautua ja asia koskee silloin myös koko kaupunkia. Näissä tapauksissa on turvaututtava vakuutuksiin ja lainanottoon.

Riskeinä on myös rankkasateiden tai viemärien sortumisien aiheuttamat viemäritulvat, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. tekemällä pumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita ja uusimalla pumppaamoihin liittyvää automaatiota ja sähkölaitteita. Ongelmatilanteissa kuvataan viemärikameralla viemärien tilaa ja tukoksien mahdollista aiheuttajaa. Ehkäisevänä toimintana on tehty viemäriverkoston aluehuuhteluja.

Vuoden 2019 aikana ei esiintynyt edellä oleviin riskeihin liittyviä tapahtumia, joista olisi aiheutunut ympäristöhaittoja.

Järvenpään Vedellä on käytössä vesihuollon varautumisen ja erityistilanteisiin liittyvät valmiussuunnitelma ja riskianalyysi. Edellä oleviin liittyen on myös käytössä Järvenpään Veden kriisiohje, viestintäohje sekä varallaolijan käsikirja.

Siirrettävää 110 kVa varavoimakonetta sekä pienempää 18 kVa varavoimakonetta käytetään sähkönsyöttöön jätevesipumppaamoille ja ennakoituihin sekä ennalta arvaamattomiin sähköjakelukatkoihin. Painehuuhteluautossa on 5 kVa varavoimakone, jolla pystytään turvaamaan pienempien pumppaamojen sähkönsyöttöä.

Eryistilanteiden varalle vedenjakeluun on hankittu siirrettäviä / koottavia 1 m³ vesisäiliöitä.

Myös verkostojen suunnitelmallista uusimista on edelleen tehty.

Järvenpään Vedelle laaditun toimintojen riskianalyysin mukaisia toimenpiteitä jatkettiin esille nousseiden asioiden korjaamisella ja toteuttamisella työyhteisössä yhteisesti sovituilla tavalla mm. vesitornille asennettiin desinfiointiin käytettävä UV-valolaite.

Järvenpään Veden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi on tehty ja liitetty tilinpäätöksen yhteydessä kaupungin raportointiin.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Taksatarkastelun perusteella on vuosittain määritetty linjaukset taksamuutoksille ja vuosittaisille investointimäärärahoille. Toiminnan kehittäminen tarvittaessa taksamuutoksilla ja investoinneilla uusiin alueisiin sekä verkostojen saneerauksiin on ollut laitoksen toiminnan kannalta hyvä ratkaisu. Vesihuollon toimintavarmuutta on pystytty näin turvaamaan, vaikkakaan verkoston saneerausvelkaa ei ole pystytty lyhentämään riittävällä tasolla.

Toiminnan tulevaisuuden todennäköinen kehityksen arvio tulee olemaan samansuuntainen eli mahdollisilla taksamuutoksilla pyritään vastaamaan investointien rahoittamiseen. Vuodelle 2019 ei tehty taksankorotuksia. Vuoden 2020 korotuksista on jo päätetty.

Haasteena on mm. uusien kaava-alueiden ja keskustan kehittäminen sekä haja-asutusalueen vesihuollon edelleen kehittäminen, joihin käytetään lähivuosina suuria investointimäärärahoja. Nämä hankkeet aiheuttavat verkostosaneerauksien korjausvelan lisääntymistä, johtuen määrärahojen keskittymisestä yllämainituille hankkeille.

Talouteen vaikuttaa erityisesti yhteistyökumppaneiden lähivuosille suunnittelemat taksakorotukset, ostetulle talousvedelle ja poisjohdetulle jätevedelle. Lisäksi Viikin jätevedenpuhdistamolla tehtävät investoinnit vaikuttavat jätevesimaksujen kautta Järvenpään Veteen.

Ilmastonmuutoksen aiheuttamat vaikutukset kasvavan sademäärän johdosta, vaikuttavat johdettavaan jätevesimäärään, rakennettujen putkien kapasiteettiin ja mahdollisesti talousveden laatuun.

Järvenpään Vesi toimii vesiliikelaitoksena ja toimintaan ei näyttäisi olevan tulossa muuta merkittävää muutosta.

Tilinpäätös ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	TP 2019	TP 2018
Liikevaihto	8 445 925,92	8 390 585,48
Valmistus omaan käyttöön	145 536,73	102 804,79
Liiketoiminnan muut tuotot	62 240,95	57 796,18
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 297 465,12	-1 215 798,86
Palvelujen ostot	-1 860 792,24	-1 492 403,86
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-830 629,92	-773 169,86
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-183 551,36	-171 012,89
Muut henkilösivukulut	-15 552,83	-22 005,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 878 727,17	-2 388 840,00
Arvonalentumiset	-2 842 476,82	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-161 716,92	-230 879,56
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-1 417 208,78	2 257 076,42
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	3 260,80	947,90
Korvaus peruspääomasta	-1 407 000,00	-1 407 000,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-2 820 947,98	851 024,32
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-2 820 947,98	851 024,32
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)	150 051,48	169 827,22
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 670 896,50	1 020 851,54
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-4,4 %	6,7 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-4,4 %	6,7 %
Voitto, %	-33,4 %	10,1 %

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= 100 * (yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut + muille maksetut korkokulut + korvaus peruspääomasta) / (oma pääoma + sijoitettu korollinen vieras pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta. Tunnusluvun vertailtavuutta liikelaitosten kesken voi heikentää se, että pysyvien vastaavien hyödykkeiden kirjanpitoarvo saattaa poiketa olennaisesti käyvästä arvosta.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

= 100 * (yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maksetut korkokulut + korvaus peruspääomasta) / (oma pääoma + lainat kunnalta/kuntayhtymältä + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Tunnusluku kertoo kunnan liikelaitokseen sijoittaman pääoman tuoton. Kunnan sijoittaman pääoman tuottoprosentti ei ole sama asia kuin korvaus peruspääomasta tai sisäinen lainakorko, koska sijoitetun pääoman tuottoprosentin laskennassa otetaan mainittujen erien lisäksi huomioon myös yli-/alijäämämäärät sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset.

Voitto, %

= 100 * (yli-/alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli-/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostaa liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-1 417 208,78		2 257 076,42	
Poistot ja arvonalentumiset	5 721 203,99		2 388 840,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 403 739,20		-1 406 052,10	
	2 900 256,01	2 900 256,01	3 239 864,32	3 239 864,32
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-3 771 507,00		-6 228 838,07	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-3 771 507,00	0,00	-6 228 838,07
Toiminnan ja investointien rahavirta		-871 250,99		-2 988 973,75
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	443,58		-7 237,37	
Saamisten muutos kunnalta	-128 209,45		1 263 345,41	
Saamisten muutos muilta	-40 654,58		-105 904,50	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-111 410,08		1 108 541,40	
Korottomien velkojen muutos muilta	1 151 081,52	871 250,99	728 065,72	2 986 810,66
		871 250,99		2 986 810,66
Rahoituksen rahavirta				
Rahavarojen muutos		0,00		-2 163,09
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	2 163,09	-2 163,09
LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuod	-3 355 619		-2 515 448	
Investointien tulo-rahoitus, %	76,86		52,01	
Laskennallinen lainanhoitokate				
Kassan riittävyys, pv	0,00		0,00	
Quick ratio	1,68		1,63	
Current ratio	1,72		1,67	

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, euroa

Rahoituslaskelman välitulokseksi *Toiminnan ja investointien rahavirta* itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * (\text{ylijäämä} (\text{alijäämä}) \text{ ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) / \text{investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella (ilman satunnaisia tuloja). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia veloitteita.

Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan liikelaitoksen lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Liikelaitoksen lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} * \text{rahavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Liikelaitoksen maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa liikelaitoksen rahavaroilla.

Quick ratio

= $(\text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit} + \text{lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Quick ratio eli maksuvalmiussuhde kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan liikelaitosten kesken. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1-2, heikko: alle 1.

Current ratio

= (vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rahoitusarvopaperit + rahat ja pankkisaamiset) / (lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Current ratio eli käyttöpääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Tunnuslukua voidaan parhaiten vertailla saman toimialan liikelaitosten kesken, mutta se sopii quick ratio -tunnuslukua paremmin myös eri toimialojen yritysten vertailuihin. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5-1, heikko: alle 0,5.

Tase ja sen tunnusluvut

	2019	2018
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	40 517 328,06	43 344 227,70
II Aineelliset hyödykkeet	30 230 256,91	29 337 477,08
1. Maa- ja vesialueet	27 388,04	27 388,04
2. Rakennukset	495 400,61	457 374,72
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	28 162 910,26	26 558 185,62
4. Koneet ja kalusto	22 391,38	37 021,48
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 522 166,62	2 257 507,22
III Sijoitukset	10 287 071,15	14 006 750,62
1. Osakkeet ja osuudet	10 287 071,15	14 006 750,62
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 266 045,84	4 097 625,39
I Vaihto-omaisuus	109 409,62	109 853,20
1. Aineet ja tarvikkeet	109 409,62	109 853,20
II Saamiset	4 156 636,22	3 987 772,19
Lyhytaikaiset saamiset	4 156 636,22	3 987 772,19
1. Myyntisaamiset	241 432,99	292 479,29
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	3 760 746,36	3 632 536,91
4. Muut saamiset	64 379,74	62 755,99
5. Siirtosaamiset	90 077,13	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	44 783 373,90	47 441 853,09

VASTATTAVAA	2019	2018
A OMA PÄÄOMA	29 090 080,03	32 638 179,18
I Peruspääoma	23 447 538,05	23 447 538,05
II Arvonkorotusrahasto	676 607,63	1 553 810,28
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 636 830,85	6 615 979,31
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 670 896,50	1 020 851,54
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 257 406,52	1 407 458,00
1. Poistoero	1 257 406,52	1 407 458,00
E VIERAS PÄÄOMA	14 435 887,35	13 396 215,91
I Pitkäaikainen	11 961 686,24	10 949 221,56
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	210 844,02	192 943,02
9. Muut velat	11 750 842,22	10 756 278,54
Lyhytaikainen	2 474 201,11	2 446 994,35
6. Saadut ennakot	1 635,60	1 155,86
7. Ostovelat	607 119,73	393 384,43
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	1 622 434,65	1 751 745,73
9. Muut velat	22 687,45	25 277,06
10. Siirtovelat	220 323,68	275 431,27
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>44 783 373,90</u>	<u>47 441 853,09</u>

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	67,77%	71,76%
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	169,65%	158,55%
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	4 966	7 637
Lainakanta 31.12., 1000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	217	0
Lainat ja vuokravastuut euroa/asukas	5	0
Lainasaamiset, 1000 €		

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa liikelaitoksen vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon liikelaitoksen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku liikelaitosten välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet liikelaitoksella on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko liikelaitoksella on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat + korottamat velat kunnalta/kuntayhtymältä)

Liikelaitoksen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liikelaitoksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

= lainojen ja vastuiden määrä 31.12. / asukasmäärä 31.12.

Lainasaamiset 31.12.

= sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kokonaistulot ja –menot

TULOT	1000 €	MENOT	1000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	8 508	Toimintakulut	4 350
Verotulot		- Valmistus omaan käyttöön	-146
Valtionosuudet			
Korkotuotot		Korkokulut	
Muut rahoitustuotot	3	Muut rahoituskulut	1 407
Satunnaiset tuotot		Satunnaiset kulut	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		
Investointien rahoitusosuudet	0		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	Investointimenot	3 772
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset		Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	<u>8 511</u>	Kokonaismenot yhteensä	<u>9 383</u>
Täsmäytys			
Kokonaistulot - Kokonaismenot	-871		
Muut maksuvalmiuden muutokset - rahavarojen muutos	871		
Erotus	0		

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tällöin tilikauden ylijäämää ennen varaussiirtoja.

Tilikauden 2019 alijäämä ennen varaussiirtoja on 2.820.947,98 euroa.

Aikaisempina vuosina valmistuneiden hankkeiden osalta, joihin on käytetty investointivarausta, kirjattiin poistoeron vähennykseksi 150.051,48 euroa.

Tilikauden alijäämä 2.670.896,50 euroa vähennetään Järvenpään Veden omasta pääomasta.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Liikelaitoksen tilinpäätöksessä tulee esittää talousarvion toteutumisvertailu johtokunnan liikelaitokselle hyväksymistä tavoitteista tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosasta.

TALOUSARVIOTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Järvenpään Vesi

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja Ari Kaunisto

Toiminta-ajatus/ Tehtävät: Huolehdimme toiminta-alueemme laadukkaasta vesihuollosta yhdessä kumppaneidemme kanssa asiakaslähtöisesti, vastuullisesti, kustannustehokkaasti ja oikeudenmukaisesti kestävästä kehitystä edistäen.

Järvenpään Vesi -liikelaitoksen toiminnallisista tavoitteista ensimmäinen sitoo kaupunginvaltuustoon. Muut toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia Järvenpään Veden johtokuntaan.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteuma

Kaupunginvaltuuston sitova tavoite

Tavoite	Järvenpään Vesi huolehtii, että toimintavarmuuteen liittyvät keskeiset tekijät on tiedostettu ja huomioitu toiminnan suunnittelussa
Mittari	Toimintavarmuuteen liittyvien asioiden huomiointi ja seuranta eri toiminta- ja suunnitteluprosesseissa. Osallistutaan toimintavarmuuteen liittyviin koulutustilaisuuksiin. Seuranta johdon raporteissa
Toteuma	Toimintavarmuuteen liittyvät seikat on huomioitu toiminnassa ja suunnitteluprosesseissa. Talousveden (WSP) ja jäteveden (SSP) sähköinen turvallisuussuunnitelma on käytössä.
Mittari	Seurataan riskiarvion tavoitteiden toteutumista. Seuranta johdon raporteissa.
Toteuma	Riskienarviointi on päivitetty Talousveden (WSP) ja jäteveden (SSP) sähköisen järjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Länsinummen alueella on tehty vuotovesitutkimus huhtikuussa. Jätevesiviemäreiden kuukausihuuhteluiden yhteydessä on jatkettu alueellista viemärihuuhtelua.

Järvenpään Veden johtokunnan sitovat tavoitteet

Tavoite	Verkostojen ennakkohuolto on suunnitelmallisesti toteutettu
Mittari	Vesihuoltoverkostojen huuhtelut tarvittaessa. Kriittisten sulkuventtiilien toiminta varmistetaan ennakkohuolloilla ja tarkastuksilla. Seuranta johdon raporteissa.
Toteuma	Kriittiset sulkuventtiilit on tarkastettu Kaakkolan alueella ja korjaustyötä on tehty n. 10 kohteessa.
Mittari	Jätevesiverkoston huuhtelut ja kaivojen tyhjennykset ongelmapaikoissa sekä pumppaamojen huollot on suoritettu toimenpideohjelman mukaisesti. Jätevesiverkoston aluehuuhtelua suoritetaan suunnitellusti. Seuranta johdon raporteissa.

Toteuma	Kuukausihuuhtelut, aluehuuhtelut ja pumppaamohuollot on toteutettu huolto-ohjelman mukaisesti.
Tavoite	Toimintamme on asiakaslähtöistä ja tiedotamme palveluistamme, lisäämme asiakkaidemme tietoisuutta heidän vaikutusmahdollisuuksistaan kestäväen kehityksen mukaisen ja toimivan vesihuollon edistämiseksi.
Mittari	Saadut asiakaspalautteet. Seuranta johdon raporteissa.
Toteuma	Asiakaslehti on ilmestynyt helmikuussa. Varsinaisia asiakaspalautteita ei ole tullut.
Mittari	Häiriötilanteista on tiedotettu asiakkaita ennakolta. Seurataan johdon raportissa.
Toteuma	Vesihuollon häiriötilanteista on tiedotettu asiakkaita häiriötilanneviestijärjestelmällä. Muutamia asiakaspalautteita häiriötilanteista on tullut, kun häiriöviesti ei ole kohdentunut asiakkaalle.
Tavoite	Talousveden vuotojen seuranta (=mittaamaton vesi) ja vuotojen vähentäminen.
Mittari	Mittaamaton vesimäärä enintään 8 % ostetusta/laskutetusta vedestä ja vesijohtovuotojen määrä enintään 8 kpl. Seuranta johdon raporteissa.
Toteuma	Mittaamaton vesi on 16 %. Vettä on ostettu 2.754.057 m ³ ja laskutettu 2.306.282 m ³ . Mittaamaton vesimäärä on 447.775 m ³ . Vuotovesimäärään on vaikuttanut investointikohteiden vesijohtoverkkojen käyttöönottohuuhtelut. Lisäksi vesitornissa tehtiin kunnossapitotöitä ja tornissa jouduttiin tekemään säiliöiden tyhjennystä ja huuhteluja. Vesijohtovuotoja on ollut 8 kpl runkovesijohtovuotoa ja 2 tonttivesijohtovuotoa.
Tavoite	Jätevesiverkostojen vuotovesien määrän vähentäminen.
Mittari	Vuotovesi max 33 % puhdistettavaksi johdettavasta vesimäärästä. Seuranta johdon raporteissa.
Toteuma	Vuotovesi on 39 %. Laskutettu 2.291.724 m ³ , Kuvesin laskutus Järvenpään Vedeltä on 3.765.700 m ³ , laskuttamaton jätevesimäärä 1.473.976 m ³ . Ilmastomuutoksien vaikutuksena erityisen sateinen loppuvuosi ja lumien sulaminen alkuvuonna on vaikuttanut vuotovesimäärään.
Tavoite	Koko henkilökunta huomioidaan toiminnan kehittämisessä.
Mittari	Keskusteluissa ja henkilöstöinfoissa saatu palaute. Seuranta johdon raporteissa.
Toteuma	Henkilökunta on osallistunut toiminnan kehittämiseen mm. viikkopalavereissa ja työturvallisuusasioissa sekä tiimipalavereissa.
Mittari	Henkilökunnan koulutussuunnitelman mukaiset henkilökohtaiset tavoitteet ja toteutuma. Seuranta johdon raporteissa.
Toteuma	Koulutussuunnitelmaa on toteutettu suunnitellusti. Kehitys- ja arviointikeskustelut on käyty ja tavoitteet asetettu kaikille.
Tavoite	Parannamme työhyvinvointia ja työturvallisuutta. Ei työtapaturmia.
Mittari	Keskusteluissa ja työhyvinvointikyselyissä saatu palaute. Seuranta johdon raporteissa.

Toteuma	Työhyvinvointia on kehitetty erillisissä henkilöstöryhmissä ja -palavereissa. Työturvallisuusasioita on käsitelty henkilöstöpalavereissa. Työhyvinvointitoimintaa on järjestetty mm. tutustumiskäynnillä Ilmatorjuntamuseolla Tuusulassa.
Mittari	Haipro-ilmoitukset.
Toteuma	6 ilmoitusta, joista 3 työtaturmaa (liukastumisia).

Tilin nimi	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Toimintatulot	8 587 200	-100 000	8 487 200	8 508 167	20 967
Liikevaihto	8 521 200	-100 000	8 421 200	8 445 926	24 726
Muut tulot	66 000		66 000	62 241	-3 759
Valmistus omaan käyttöön	100 000		100 000	145 537	45 537
Toimintamenot	-4 141 180	-100 000	-4 241 180	-4 349 708	-108 529
Materiaalit ja palvelut	-2 940 479	-150 000	-3 090 479	-3 158 257	-67 778
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 205 744	-50 000	-1 255 744	-1 297 465	-41 721
Palvelujen ostot	-1 734 735	-100 000	-1 834 735	-1 860 792	-26 057
Henkilöstön menot	-975 696		-975 696	-1 029 734	-54 038
Muut menot	-225 005	50 000	-175 005	-161 717	13 288
Toimintakate	4 546 020	-200 000	4 346 020	4 303 995	-42 025
Rahoitustulot- ja menot	-1 407 000		-1 407 000	-1 403 739	3 261
Muut rahoitustulot				3 261	3 261
Korvaus peruspääomasta	-1 407 000		-1 407 000	-1 407 000	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 602 000	-3 719 679	-6 321 679	-5 721 204	600 475
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 602 000		-2 602 000	-2 878 727	-276 727
Arvonalentumiset		-3 719 679	-3 719 679	-2 842 477	877 203
Tilikauden tulos	537 020	-3 919 679	-3 382 659	-2 670 896	711 763
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				150 051	150 051
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	537 020	-3 919 679	-3 382 659	-2 670 896	711 763
Tehtävän kokonaiskustannukset	537 020	-3 919 679	-3 382 659	-2 670 896	711 763

Tuloslaskelma

Tiliniimi	Muutettu KS 2019	TP 2019	Erotus	Toteuma-% MKS 2019	TP 2018	Muutos % TP 2018 > TP 2019
Liikevaihto	8 421 200	8 445 925,92	-24 726	100,3 %	8 390 585	0,7 %
Valmistus omaan käyttöön	139 000	145 536,73	-6 537	104,7 %	102 805	41,6 %
Liiketoiminnan muut tuotot	66 000	62 240,95	3 759	94,3 %	57 796	7,7 %
Materiaalit ja palvelut	-3 087 113	-3 158 257,36	71 144	102,3 %	-2 708 203	16,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 255 744	-1 297 465,12	41 721	103,3 %	-1 215 799	6,7 %
Palvelujen ostot	-1 831 369	-1 860 792,24	29 423	101,6 %	-1 492 404	24,7 %
Henkilöstökulut	-1 018 066	-1 029 734,11	11 668	101,1 %	-966 188	6,6 %
Palkat ja palkkiot	-808 346	-830 629,92	22 284	102,8 %	-773 170	7,4 %
Henkilösivukulut	-209 720	-199 104,19	-10 616	94,9 %	-193 018	3,2 %
Eläkekulut	-176 824	-183 551,36	6 727	103,8 %	-171 013	7,3 %
Muut henkilösivukulut	-32 896	-15 552,83	-17 343	47,3 %	-22 005	-29,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-6 321 679	-5 721 203,99	-600 475	90,5 %	-2 388 840	139,5 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 602 000	-2 878 727,17	276 727	110,6 %	-2 388 840	20,5 %
Arvonalentumiset	-3 719 679	-2 842 476,82	-877 203	76,4 %		
Liiketoiminnan muut kulut	-175 001	-161 716,92	-13 284	92,4 %	-230 880	-30,0 %
LIIEYLLJÄÄMÄ-ALLJÄÄMÄ	-1 975 659	-1 417 208,78	-558 450	71,7 %	2 257 076	-162,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 407 000	-1 403 739,20	-3 261	99,8 %	-1 406 052	-0,2 %
Muut rahoitustuotot		3 260,80	-3 261		948	244,0 %
Korvaus peruspääomasta	-1 407 000	-1 407 000,00	0	100,0 %	-1 407 000	0,0 %
YLJÄÄMÄ/ALLJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-3 382 659	-2 820 947,98	-561 711	83,4 %	851 024	-431,5 %
YLJÄÄMÄ/ALLJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-3 382 659	-2 820 947,98	-561 711	83,4 %	851 024	-431,5 %
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)		150 051,48	-150 051		169 827	-11,6 %
TILIKAUDEN YLJÄÄMÄ/ALLJÄÄMÄ	-3 382 659	-2 670 896,50	-711 763	79,0 %	1 020 852	-361,6 %

Perusteluja poikkeamille

Talousveden myynti ja myyntitulot toteutuivat alkuperäistä talousarviota heikompana. Veden myyntiä oli talousarvioon nähden 68.718 m³ vähemmän. Talousvettä laskutettiin 57.486 m³ vähemmän kuin vuonna 2018, johtuen kulutuksen pienentymisestä.

Jäteveden osalla laskutettavan jäteveden määrä saavutettiin arvioidun mukaisesti. Laskutettavaa jätevettä oli 1.724 m³ arvioitua enemmän. Jätevettä laskutettiin 6.426 m³ vähemmän kuin vuonna 2018. Ero laskutettavaan talousveteen nähden johtuu teollisuuslaitoksen käyttämästä vedestä, joka menee suoraan tuotteeseen, jolloin jätevettä ei muodostu.

Talousarviota tarkistettiin joulukuussa 2019, josta johtuen tuotot kokonaisuudessaan toteutuivat tarkistettua talousarviota suurempana 20.967 €. Suurimpana vaikuttajana oli arvioitua suuremmat asiakkaiden tilaamien töiden laskutukset.

Toimintakulut toteutuivat tarkistettua käyttösuunnitelmaa suurempana 69.529 €.

Kulujen ylitykseen talousveden osalla vaikuttivat palvelujen ostoissa mm. useat vesijohtovuodot ja niiden korjaukset, vesitornin tyhjennykset ja huuhtelut putkikunnostustöiden yhteydessä. Ostettu vesimäärä oli em. johtuen n. 170.000 m³ suurempi kuin arvioitu.

Kulujen ylitykseen jäteveden osalla vaikutti poikkeuksellisen sateinen vuosi, mikä lisäsi johdetun jäteveden määrää n. 300.000 m³.

Lisäksi ylitystä tapahtui mm. sähkön kulutusmaksuissa ja rakennuspalveluissa sekä rakennusmateriaaleissa. Muissa menoissa jäi säästöä lähinnä Leasing-autojen maksuissa, johtuen uusista leasing sopimuksista. Henkilöstömenot ylittyivät useista vesijohtovuodoista johtuvista ylityksistä.

Sitovaa toimintakatetavoitetta ei saavutettu, vaan se jäi 42.025 € tarkistettua talousarviota heikommaksi em. syistä johtuen.

Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (Kuves) peruspääomaa on alennettu vuosina 2017 ja 2018 aikaisempien vuosien alijäämän kattamiseksi, Järvenpään osuus on 3,72 M€. Tämä peruspääoman arvonalentuminen on kirjattu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon mukaisesti, josta johtuen Järvenpään Veden tilikauden tappio on 2.820 M€. Kirjauksen yhteydessä purettiin ensin vanha Kuvesin arvonkorotusrahasto, niin arvonalennus jäi tarkistettua talousarviota pienemmäksi.

Konsulttipalvelujen ostot

Selvitys ostetuista konsulttipalveluista vuonna 2019:

Palvelun tuottaja	Palvelun kuvaus	Euroa
Ramboll Finland Oy	Järvenpään hulevesiviemäröinnin järjestämiskysymykset, Wärtsilän teollisuusalueen ja Lepola IV alueen vesihuoltosuunnittelu	68 990
FinnMap Infra Oy	Metsätien, Vihtapolun ja Rämepolun sekä Helsingintien välillä Kartanontie-Lääkärinkuja vesihuoltosuunnittelu	32 266
Geopalvelu Oy	Juholankatu-Sipoontie alikulkutunnelin, Metsätien, Vihtapolun ja Rämepollun sekä Helsingintien välillä Kartanontie-Muurinkuja pohjatutkimukset	30 452
FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy	Juholankadun vesihuoltosuunnittelu, Vanha Yhdystie 5, riskikartoitus, Yhteiskoulun alueen pohjavesikaivon suunnittelu	27 333
Sweco Ympäristö Oy	Kaukotien ja Leppätien alueen vesihuoltosuunnittelu	25 936

Pöyry Finland Oy	Teollisuusjätevesi- ja talousvesisopimusten laadinta ja sopimusneuvottelut	18 040
GeoUnion Oy	Helsingintien välillä Kartanontie-Lääkärintie, Kaakkolan alueen, Sahankaaren välillä Hallintokatu-Torpantie, Mannilantien välillä Sipoontie-Vuoritie ja Iltapuiston vesihuoltomittaukset ja dokumentointi	11 783
TK Mediatulo Oy	Asiakaslehden toimitus	9 730
A-Insinöörit Rakennuttaminen Oy	Vanhan Valtatien vesihuoltosuunnittelu	5 600
Sitowise Oy	Wärtsilän teollisuusalueen ja Juholankadun vesihuoltosuunnittelu	5 192
Destia Oy	Harjuvaarankujan vesihuoltosuunnittelu	4 569

Suoritteet

	TP 2018	KTA 2019	TP 2019	TOT-%	Poikkeama	% 2018 /2019
Toiminnan laajuus						
Veden myynti 1000 m ³	2 364	2 375	2 306	97,1	-69	-2,4
Laskutettu jätevesi 1000 m ³	2 298	2 290	2 292	100,1	2	-0,3
Ostettu vesi 1000 m ³	2 664	2 580	2 754	106,7	174	3,4
Puhdistettava jätevesi 1000 m ³	3 315	3 450	3 766	109,2	316	13,6
Vesimittareita kpl	6 636	6 630	6 697	101,0	67	0,9
Vesijohtoverkosto km	214	217	215	99,2	-2	0,5
Viemäriverkosto km	195	200	196	98,1	-4	0,5
Hulevesiverkosto km	179	181	181	99,7	0	0,7
Toiminnan tehokkuus/taloudellisuus						
Toimintakulut €/verkosto-m	6,60	6,99	7,35	105,1	0,4	11,3
Koko laitoksen toimintakulut €/m ³	1,65	1,76	1,89	107,2	0,1	14,2
Vesilaitoksen toimintakulut €/m ³	0,83	0,86	0,95	111,0	0,1	14,6
Viemärlaitoksen toimintakulut €/m ³	0,70	0,80	0,81	100,6	0,0	15,6
Vesitaksa €/m ³ (alv 0 %)	1,18	1,18	1,18	100,0	0,0	0,0
Jätevesitaksa €/m ³ (alv 0 %)	1,93	1,93	1,93	100,0	0,0	0,0
Muut toiminnan suoritteet						
Vesimittarien vaihto, kpl	721	800	818	102,3	18	13,5
Runkovesijohtojen vuodot, kpl	9	8	8	100,0	0	-11,1
Jätevesipumppaamojen ylivuodot, kpl	0	0	0	100,0	0	0,0
Kiinteistöille korvattavat viemäritulvat, kpl	0	0	2	100,0	2	0,0
Saneeratut vesijohdot, km	2,1	1,2	1,4	120,4	0,2	-29,6
Saneeratut jätevesijohdot, km	1,8	1,2	0,9	73,8	-0,3	-51,8
Erikseen saneeratut jätevesikaivot, kpl	12	5	10	200,0	5	-16,7

TOT % = käyttösuunnitelman toteutumis-%   Poikkeama = tot. ja KS:n erotus   % 2018/2019 = muutos ed. vuoteen %

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

INVESTOINTIEN TOTEUTUMA 2019 JÄRVENPÄÄN VESI	MENOT: KTA/KS 2019	MENOT €: TOT TP 2019	TUOTOT €: KTA/KS 2019	TUOTOT €: TOT TP 2019	TOT. NETTO €	ERO KTA/ TOT €	TOT %
	4 500	3 820	0	49	3 772	728	84
VESIRAKENTEET							
KÄRKIHANKKEET, UUDIS- JA KORJAUSRAKENTAMINEN	2 900	2 318	0	11	2 307	593	80
Kunnallistekniikan suunnittelu	300	244	0		244	56	81
Lepola IV	220	67			67	153	31
Keskustan kehittäminen	1 300	895		5	891	409	69
Poikkien yritysalue ja Ainolan keskus	0	1			1	-1	
Jalostettavat kiinteistöt (Harjuvaarankuja)	50	97			97	-47	194
Kinnarin koulun alue	190	222		6	216	-26	114
Pietilän yritysalue	100	104			104	-4	104
Wärtsilän alueen vesihuolto	740	662		0	662	78	89
Pasila-Riihimäki lisäraide	0	26			26	-26	
KUNNALLISTEKNIikka MUUT YHTEENSÄ	1 600	1 418	0	38	1 379	221	86
KADUT JA ERILLISKOhteet	180	79	0	3	75	105	42
Kunnallistekniikan jakamaton - josta Vihtakadun vesihuolto	100	45 39		1 3	44 36	20	44
Eriksnäsentie Mt 1421 JK-tie	80	34			34	46	43
PUISTO- JA LIIKUNTA PAIKKARAKENTAMINEN	60	8	0	0	8	52	13
KATUJEN PERUSKORJAUS JA LIIKENNETURVALLISUUS	630	864	0	28	836	-206	133
Katujen peruskorjaus	600	864		28	836	-236	139
- Neilikakadun alue		259		10	249		
- Tanhuniitty		18			18		
- Satukallion alue (Leinikkikatu)		12			12		
- Vh linja välillä Radanalitus- Tanhumäentie 21		28			28		
- Harjutie - Vuoritie - Alankotie		512		16	496		
- Vh Salpatie 2 kohdalla		36		2	34		
Liikenneturvallisuus	30	0			0	30	0
OMAT VESIHUOLTOINVESTOINNIT	730	467	0	7	460	270	75
Pienet kohteet		18		1	16		
Vanhan Valtatien vh		93			93		
Hakakujan vh		86		5	81		
Kaukotien vh		11			11		
Kuusamontien vh		10			10		
Leppätien alueen vh		249			249		
					0		
MUU KÄYTTÖMAISUUS							
MAA- JA VESIALUEET	0	0	0	0	0	0	
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT (vesitorni)	0	85	0	0	85	-85	
KONEET JA KALUSTO		0	0	0	0	0	

Vuoden 2019 investointiohjelman tarkastelua

Talousarviossa oli määrärahaa varattuna investointeihin yhteensä 4.500.000 euroa. Investointimenoihin käytetty kokonaissumma oli 3.820.468 euroa. Asiakkaiden tonttijohtojen rakentamismaksuja vesihuollon uusimisen yhteydessä laskutettiin 48.961 euroa, jotka tuloutettiin investointikohteille.

Tulojen jälkeen investointimenojen netoksi jäi 3.771.507 euroa.

Kaupunkitekniikan kärkihankkeet, uudis- ja korjausrakentamishakkeet, joissa vesihuoltoa mukana

Kaupunkitekniikan suurimpana kärkihankkeena oli Keskustan kehittäminen ja Wärtsilän alue. Talousarviossa kaupunkitekniikan kärkihankkeisiin oli varattu 2,9 M€. Kokonaisuutena näihin hankkeisiin käytettiin 2,3 M€. Kärkihankkeissa määrärahaa jäi käyttämättä Keskustan kehittämisessä Perhelän hankkeen viivästymisen takia, Lepola IV:ssa ja Wärtsilän alueella.

Kaupunkitekniikan muut hankkeet, joissa vesihuoltoa mukana

Suurimpina vesihuollon saneerauskohteina olivat Harjutie-Vuoritie-Alankotie ja Neilikkakadun alue.

Vesihuollon rakentamiseen näihin kaupunkitekniikan rakentamispalveluiden muissa hankkeissa oli talousarviossa varattu yht. 0,87 M€ ja niihin käytettiin 0,92 M€.

Järvenpään Veden omat vesihuoltoinvestoinnit

Suurimmat Järvenpään Veden omat vesihuoltoinvestointikohteet olivat Leppätien vh vaihe 2, Hakakujan vh ja Vanhan Valtatien vh. Lisäksi tehtiin veden laadun turvaamiseksi vesitornin alakerran putkistojen kunnostaminen, jonka yhteydessä asennettiin desinfiointiin käytettävä ultraviolettilolalaitteisto sekä magneettivirtausmittari.

Järvenpään Veden omiin vesihuoltoinvestointeihin oli varattu määrärahaa 0,73 M€. Järvenpään Veden omiin vesihuoltoinvestointeihin käytettiin yhteensä 0,46 M€ sekä Vesitorniin 0,09 M€ eli yhteensä 0,55 M€.

Jätevesiviemäriä rakennettiin yhteensä metriä 1.857 m, josta uusittua jätevesiviemäriä on 889 metriä ja uutta jätevesiviemäriä on 968 metriä.

Vesijohtoa rakennettiin yhteensä 2.643 metriä, josta uusittua vesijohtoa on yhteensä 1.737 metriä ja uutta vesijohtoa on 906 metriä.

Hulevesiviemäriä rakennettiin yhteensä 1.804 metriä, josta uusittua hulevesiviemäriä oli 633 metriä ja uutta hulevesiviemäriä oli 1.171 metriä.

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

	TA-				
	TA 2019 (1000 eur)	muutokset (1000 eur)	KTA 2019 (1000 eur)	Toteuma (1000 eur)	Poikkeama (1000 eur)
Toiminnan rahavirta					
Liikelylijäämä/-alijäämä	1 944	-3 920	-1 976	-1 417	558
Poistot ja arvonalentumiset	2 602	3 720	6 322	5 721	-600
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 407		-1 407	-1 404	3
	3 139	-200	2 939	2 900	-39
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-4 500		-4 500	-3 772	728
Rahoitusosuudet investointeihin	0		0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0		0	0	0
	-4 500	0	-4 500	-3 772	728
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 361	-200	-1 561	-871	690
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	200	200	0	-200
	0	200	200	0	-200
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	0		0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	161		161	-128	-289
Saamisten muutos muilta	0		0	-41	-41
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0		0	-111	-111
Korottomien velkojen muutos muilta	1 200		1 200	1 151	-49
	1 361	0	1 361	871	-490
Rahoituksen rahavirta	1 361	200	1 561	871	-690
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tilinpäätöslaskelmia ovat Järvenpään Veden tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase.

TULOSLASKELMA

	TP 2019		TP 2018	
Liikevaihto		8 445 925,92		8 390 585,48
Valmistus omaan käyttöön		145 536,73		102 804,79
Liiketoiminnan muut tuotot		62 240,95		57 796,18
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 297 465,12		-1 215 798,86	
Palvelujen ostot	<u>-1 860 792,24</u>	-3 158 257,36	<u>-1 492 403,86</u>	-2 708 202,72
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-830 629,92		-773 169,86	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-183 551,36		-171 012,89	
Muut henkilösivukulut	<u>-15 552,83</u>	-1 029 734,11	<u>-22 005,00</u>	-966 187,75
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 878 727,17		-2 388 840,00	
Arvonalentumiset	-2 842 476,82	-5 721 203,99	0,00	-2 388 840,00
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-161 716,92</u>		<u>-230 879,56</u>
Liiketylijäämä (-alijäämä)		-1 417 208,78		2 257 076,42
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	3 260,80		947,90	
Korvaus peruspääomista	-1 407 000,00		-1 407 000,00	
Muut rahoituskulut	<u>0,00</u>	-1 403 739,20	<u>0,00</u>	-1 406 052,10
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-2 820 947,98		851 024,32
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-2 820 947,98		851 024,32
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)		150 051,48		169 827,22
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-2 670 896,50		1 020 851,54

RAHOITUSLASKELMA

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Liiketylijäämä (-alijäämä)	-1 417 208,78		2 257 076,42	
Poistot ja arvonalentumiset	5 721 203,99		2 388 840,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 403 739,20		-1 406 052,10	
	<u>2 900 256,01</u>	2 900 256,01	<u>3 239 864,32</u>	3 239 864,32
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-3 771 507,00		-6 228 838,07	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>0,00</u>	-3 771 507,00	<u>0,00</u>	-6 228 838,07
Toiminnan ja investointien rahavirta		-871 250,99		-2 988 973,75
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	443,58		-7 237,37	
Saamisten muutos kunnalta	-128 209,45		1 263 345,41	
Saamisten muutos muilta	-40 654,58		-105 904,50	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-111 410,08		1 108 541,40	
Korottomien velkojen muutos muilta	<u>1 151 081,52</u>	871 250,99	<u>728 065,72</u>	2 986 810,66
		<u>871 250,99</u>		<u>2 986 810,66</u>
Rahoituksen rahavirta				
Rahavarojen muutos		0,00		-2 163,09
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	<u>0,00</u>	0,00	<u>2 163,09</u>	-2 163,09

TASE

	2019	2018
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	40 517 328,06	43 344 227,70
II Aineelliset hyödykkeet	30 230 256,91	29 337 477,08
1. Maa- ja vesialueet	27 388,04	27 388,04
2. Rakennukset	495 400,61	457 374,72
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	28 162 910,26	26 558 185,62
4. Koneet ja kalusto	22 391,38	37 021,48
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 522 166,62	2 257 507,22
III Sijoitukset	10 287 071,15	14 006 750,62
1. Osakkeet ja osuudet	10 287 071,15	14 006 750,62
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 266 045,84	4 097 625,39
I Vaihto-omaisuus	109 409,62	109 853,20
1. Aineet ja tarvikkeet	109 409,62	109 853,20
II Saamiset	4 156 636,22	3 987 772,19
Lyhytaikaiset saamiset	4 156 636,22	3 987 772,19
1. Myyntisaamiset	241 432,99	292 479,29
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	3 760 746,36	3 632 536,91
4. Muut saamiset	64 379,74	62 755,99
5. Siirtosaamiset	90 077,13	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	44 783 373,90	47 441 853,09

VASTATTAVAA	2019	2018
A OMA PÄÄOMA	29 090 080,03	32 638 179,18
I Peruspääoma	23 447 538,05	23 447 538,05
II Arvonkorotusrahasto	676 607,63	1 553 810,28
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 636 830,85	6 615 979,31
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 670 896,50	1 020 851,54
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 257 406,52	1 407 458,00
1. Poistoero	1 257 406,52	1 407 458,00
E VIERAS PÄÄOMA	14 435 887,35	13 396 215,91
I Pitkäaikainen	11 961 686,24	10 949 221,56
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	210 844,02	192 943,02
9. Muut velat	11 750 842,22	10 756 278,54
Lyhytaikainen	2 474 201,11	2 446 994,35
6. Saadut ennakot	1 635,60	1 155,86
7. Ostovelat	607 119,73	393 384,43
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	1 622 434,65	1 751 745,73
9. Muut velat	22 687,45	25 277,06
10. Siirtovelat	220 323,68	275 431,27
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>44 783 373,90</u>	<u>47 441 853,09</u>

LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen liitetiedoista on säädetty kuntalaissa sekä kirjanpitolaisissa ja -asetuksessa. Kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Ne ovat pakollinen julkistettava osa tilinpäätöstä.

1 Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet, arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien poistonalaisen käyttöomaisuuden hankinta on aktivoitu taseeseen silloin kun aiheutunut kustannus on verottomana yli 8 000 euroa. Hankintahinta kirjataan vaikutusaikanaan kuluksi poistosuunnitelman mukaisesti.

Kuntayhtymäosuudet

Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän ja Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymän tasearvoja ei ole muutettu kuntayhtymän ilmoittaman osuuden arvon mukaisiksi. Arvot vaihtelevat vuosittain kuntayhtymien käytön suhteessa, joten ilmoitetut arvot eivät ole pysyviä.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on taseessa keskihintaan arvostettuna.

2 Tuloslaskelman ja taseen esittämistavan muutokset

Ei ilmoitettavaa

3 Oikaisut, jotka on tehty edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin

Ei ilmoitettavaa

4 Selvitys, jos edellistä tilikautta koskevat tiedot eivät ole vertailukelpoisia päättyneen tilikauden tietojen kanssa

Ei ilmoitettavaa

5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Ei ilmoitettavaa

11 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Poistoperustana käytetään omaisuuden arvonlisäverotonta hankintamenoa ja laskenta tehdään poistotavan periaatteiden mukaisesti.

Käyttöomaisuuslaji	Poistotapa	Poistoaika vuotta tai %
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 v
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	tasapoisto	tilikauden kuluksi
Tutkimus- ja kehittämismenot	tasapoisto	3 v
Liikearvo	tasapoisto	5 v
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	5 v
Muut	tasapoisto	5 v
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset		
Hallintorakennukset	tasapoisto	40-50 v
Koulu- ja laitosrakennukset, terveyskeskukset	tasapoisto	35-45 v
Päiväkodit, kivirakenteiset	tasapoisto	25-35 v
Päiväkodit, puurakenteiset	tasapoisto	20-25 v
Uimahallit, liikuntahallit	tasapoisto	25-35 v
Liike- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20-30 v
Asuinrakennukset, kivirakenteiset	tasapoisto	30-40 v
Asuinrakennukset, puurakenteiset	tasapoisto	30-40 v
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 v
Muut rakennukset, talousrakennukset	tasapoisto	15 v
Rakennusten peruskorjaus, mikäli alkuperäinen rakennus on poistettu	tasapoisto	Erillisarvostus
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit, puistot, liikenteenohjauslaitteet	tasapoisto	15-20 v
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto	20 %
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkosto	menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkko, pumput	menojäännöspoisto	25 %
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	menojäännöspoisto	25 %
Raskaat työkoneet	menojäännöspoisto	20 %
Kevyet työkoneet	tasapoisto	5 v
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laitteet	tasapoisto	10 v
Atk-laitteet	menojäännöspoisto	30 %
AV-laitteet	tasapoisto	5 v
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3-5 v
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat		
	ei poistoa	

16 Erittely poistoeron muutoksista

Ei ilmoitettavaa (ei verotussyistä kirjattua poistoeroa)

19 Tietoja pysyvistä vastaavista

	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet					
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	27 388,04	457 374,72	26 558 185,62	37 021,48	2 257 507,22	29 337 477,08
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	85 095,37	2 473 576,92	0,00	1 212 834,71	3 771 507,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 948 175,31	0,00	-1 948 175,31	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	47 069,48	2 817 027,59	14 630,10	0,00	2 878 727,17
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	27 388,04	495 400,61	28 162 910,26	22 391,38	1 522 166,62	30 230 256,91
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	27 388,04	495 400,61	28 162 910,26	22 391,38	1 522 166,62	30 230 256,91
Olennaiset lisäpoistot										
Erittely olennaisista lisäpoistoista										

23 Saamisten erittely

	2019		2018	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset			2	
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä				
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset			90	
Yhteensä				
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä				
<i>Saamiset yhteensä</i>			92	

24 Siirtosaamiisiin sisältyvät olennaiset erät

	2019		2018	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Muut tulojäämät				
Keski-Uudenmaan vesiensuojelun			90	
liikelaitoskuntayhtymän lopullinen taseaus				
Yhteensä				
<i>Siirtosaamiset yhteensä</i>			90	

25 Erittely oman pääoman muutoksista

	2019	2018
	<i>1000 eur</i>	<i>1000 eur</i>
Peruspääoma	23 448	23 448
Arvonkorotusrahasto 1.1.	1 554	1 554
Arvonkorotusrahasto 31.12.	677	1 554
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	7 637	6 616
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 637	6 616
Tilikauden alijäämä	-2 671	1 021
Oma pääoma yhteensä	29 090	32 638

Oman pääoman erissä on tapahtunut muutos arvonkorotusrahaston arvossa. Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän peruspääoman alennuksesta johtuen purettu v. 2013 tehty arvonkorotus. Tilikauden tuloksen siirto edellisten tilikausien tulokseen.

26 Erittely poistoerosta

Ei ilmoitettavaa (ei verotussyistä kirjattua poistoeroa)

27 Pitkäaikaiset velat

	2019	2018
	<i>1000 eur</i>	<i>1000 eur</i>
Muut velat	11962	10949

30 Vieras pääoma

	2019		2018	
	<i>1000 eur</i>		<i>1000 eur</i>	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat	704		704	
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>				
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		347		182
Muut velat	14		14	
Siirtovelat				75
<i>Yhteensä</i>				
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat	39		39	
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>				
<i>Vieras pääoma yht</i>	757	347	757	257

31 Sekkitililimiitti

	2019	2018
	<i>1000 eur</i>	<i>1000 eur</i>
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	2000	2000
siitä käyttämättä oleva määrä	2000	2000

32 Muiden velkojen erittely

Muut velat erä sisältää pelkästään liittymismaksuja.

33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2019	2018
	<i>1000 eur</i>	<i>1000 eur</i>
Lomapalkkajaksotus	207	180

38 Vuokravastuut

	2019	2018
	<i>1000 eur</i>	<i>1000 eur</i>
Leasingvastuut yhteensä	217	
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	62	

42 Vakinaisen henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2019	2018
Vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.	17	17

43 Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

Kaikki henkilöstökulut ovat tuloslaskelmassa

VESIHUOLTOLAIN EDELLYTTÄMÄT LISÄTIEDOT

LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Vesi- ja viemärlaitoksen (ilman huleveden viemäröintiä) laskennallisesti eriytyvät tilinpäätöslaskelmat ovat laskennallisesti kirjanpidossa eriytyvät Järvenpään Veden vedenjakelun ja jätevesiverkoston tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase.

Vesi- ja viemärlaitoksen laskennallinen tuloslaskelma (ilman huleveden viemäröintiä)	TP 2019 (1000 €)	TP 2018 (1000 €)
Liikevaihto	8 137	8 085
Valmistus omaan käyttöön	115	91
Liiketoiminnan muut tuotot	19	14
Materiaalit ja palvelut	-3 051	-2 611
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 295	-1 214
Palvelujen ostot	-1 756	-1 397
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-694	-629
Henkilösivukulut	-170	-165
Eläkekulut	-157	-147
Muut henkilösivukulut	-13	-18
Poistot ja arvonalentumiset	-4 734	-1 691
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 034	
Arvonalentumiset	-2 700	
Liiketoiminnan muut kulut	-130	-164
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-509	2 930
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	3	1
Korvaus jäännöspääomasta	-1 407	-1 407
Muut rahoituskulut	-1 404	-1 406
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-1 912	1 524
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-1 912	1 524
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	105	119
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 807	1 643
Vesi- ja viemärlaitoksen laskennallinen rahoituslaskelma (ilman huleveden viemäröintiä)	TP 2019 (1000 €)	TP 2018 (1000 €)
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä/-alijäämä	-509	2 930
Poistot ja arvonalentumiset	4 734	1 691
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 404	-1 406
	2 822	3 215
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 615	-4 331
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		
	-2 615	-4 331
Toiminnan ja investointien rahavirta	206	-1 116
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	0	-5
Saamisten muutos	-38	1 111
Korottomien velkojen muutos	841	1 433
	803	2 539
Rahoituksen rahavirta	803	2 539
Rahavarojen muutos	1 009	1 423

Vesi- ja viemärlaitoksen laskennallinen Tase (ilman huleveden viemärintiä)	TP 2019 (1000 €)	TP 2018 (1000 €)
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	31 415	34 306
II Aineelliset hyödykkeet	21 427	20 783
1. Maa- ja vesialueet	27	27
2. Rakennukset	495	457
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	19 714	18 591
4. Koneet ja kalusto	16	26
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 174	1 682
III Sijoitukset	9 988	13 522
1. Osakkeet ja osuudet	9 988	13 522
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	458	420
I Vaihto-omaisuus	77	77
1. Aineet ja tarvikkeet	77	77
II Saamiset	382	344
Lyhytaikaiset saamiset	382	344
1. Myyntisaamiset	232	281
4. Muut saamiset	64	63
5. Siirtosaamiset	86	0
IV Rahat ja pankkisaamiset	0	0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 873	34 726
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	21 985	28 092
I Jäännöspääoma	13 026	16 448
II Arvonkorotusrahasto	677	1 554
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	10 090	8 447
V Tilikauden yli-/alijäämä	-1 807	1 643
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	959	1 064
1. Poistoero	959	1 064
E VIERAS PÄÄOMA	8 929	8 089
I Pitkäaikainen	8 226	7 529
9. Muut velat	8 226	7 529
Lyhytaikainen	704	559
6. Saadut ennakot	2	1
7. Ostovelat	498	307
9. Muut velat	19	25
10. Siirtovelat	185	226
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 873	37 244

LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT HULEVEDEN VIEMÄRÖINTI

Huleveden viemäröinnin laskennallisesti eriytetyt tilinpäätöslaskelmat ovat laskennallisesti kirjanpidossa eriytetyt Järvenpään Veden hulevesiverkoston tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase.

Huleveden viemäröinti, laskennallinen tuloslaskelma	TP 2019 (1000 €)	TP 2018 (1000 €)
Liikevaihto	309	306
Valmistus omaan käyttöön	30	12
Liiketoiminnan muut tuotot	43	44
Materiaalit ja palvelut	-107	-97
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2	-2
Palvelujen ostot	-105	-95
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-136	-144
Henkilösivukulut	-29	-28
Eläkekulut	-27	-24
Muut henkilösivukulut	-3	-4
Poistot ja arvonalentumiset	-987	
Suunnitelman mukaiset poistot	-845	-698
Arvonalentumiset	-142	
Liiketoiminnan muut kulut	-31	-67
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-908	-673
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot		
Korvaus jäännöspääomasta		
Muut rahoituskulut	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-908	-673
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-908	-673
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	45	51
Tuloverot		0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-863	-622

Huleveden viemäröinti, laskennallinen rahoituslaskelma	TP 2019 (1000 €)	TP 2018 (1000 €)
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä/-alijäämä	-908	-673
Poistot ja arvonalentumiset	987	698
	79	25
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 156	-1 898
	-1 156	-1 898
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 077	-1 873
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	0	-2
Saamisten muutos	-2	46
Korottomien velkojen muutos	310	404
	308	448
Rahoituksen rahavirta	308	448
Rahavarojen muutos	-769	-1 425

Huleveden viemärointi laskennallinen tase	TP 2019 (1000 €)	TP 2018 (1000 €)
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	9 102	9 039
II Aineelliset hyödykkeet	8 803	8 554
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 449	7 967
4. Koneet ja kalusto	7	11
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	348	575
III Sijoitukset	299	485
1. Osakkeet ja osuudet	299	485
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	47	45
I Vaihto-omaisuus	33	33
1. Aineet ja tarvikkeet	33	33
II Saamiset	14	12
Lyhytaikaiset saamiset	14	12
1. Myyntisaamiset	10	12
5. Siirtosaamiset	5	0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 149	9 083
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	5 177	4 546
I Jäännöspääoma	8 494	7 000
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-2 454	-1 831
V Tilikauden yli-/alijäämä	-863	-622
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	298	343
1. Poistoero	298	343
E VIERAS PÄÄOMA	3 673	3 363
I Pitkäaikainen	3 525	3 227
9. Muut velat	3 525	3 227
Lyhytaikainen	148	136
7. Ostovelat	109	87
9. Muut velat	4	0
10. Siirtovelat	35	50
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 149	8 253

HULEVEDEN VIEMÄRÖINNIN LIITETIEDOT

Huleveden viemäröinnin laskennallisten tulos-, tase- ja rahoituslaskelmien laskentaperusteet

TULOSLASKELMA

Liikevaihto

- Käyttömaksut: 0,12 €/m³, joka on n. 6 % jäteveden käyttömaksusta

Poistot

- Poistot: 30 % eli rakennettujen verkostokilometrien suhteessa

Poistoeron muutos

- investointien suhteessa 30 %

Hallinto

- toteutumien suhteessa

TASE

Vastaavaa

- Kiinteät rakenteet ja laitteet sekä koneet ja kalusto: 30 % eli rakennettujen verkostokilometrien suhteessa
- Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat: toteuman mukaan
- Osakkeet ja osuudet: Kuvesin osalta 5 %
- Aineet ja tarvikkeet (vesilaitoksen varasto): 30 %
- Myyntisaamiset: Tuloslaskelman tulojen suhteessa 4 %
- Siirtosaamiset: Kuvesin hyvityslasku, samoin kuin muut Kuvesin erät 5 %

Vastattavaa

- Jäännöspääoma: Omaisuus- ja saatavaeristä vähennetään vieraan pääoman erät, varaukset ja oman pääoman muut erät
- Tilikauden yli-/alijäämä: Tuloslaskelman mukaan
- Poistoero: Edellisen vuoden tilinpäätös +/- tuloslaskelman mukainen poistoeron muutos
- Ostovelat: Tuloslaskelma + investoinnit: palvelujen ostojen, tarvikkeiden ja muiden menojen suhteessa 18 %
- Siirtovelat ja muut velat: henkilöstömenojen suhteessa 16 %

RAHOITUSLASKELMA

- Johdetaan tulos- ja taselaskelmista

Laskennalliset tulos-, tase- ja rahoituslaskelmat on tilinpäätöksestä 2019 alkaen tehty Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän eriytetyn liiketoiminnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä mukaan.

Huleveden viemäröinnin kirjanpidon kirjausten jakoperusteet:

Vesi- ja jätevesimaksut

- kirjataan taksan mukaan vesi- ja jätevesiverkoston (vain tilinpäätöksessä laskennallisesti myös hulevesiverkoston)

Tuotot ja Valmistus omaan käyttöön:

- Aiheuttamisperiaatteen mukaan käyttäen omaa seurantaa

Henkilöstökulut

- Henkilöstön kustannusten jako muodostettu henkilöstöhallinnon järjestelmään kullakin arvioitujen työosuuksien mukaan hallintoon, vesi-, jätevesi- ja hulevesiverkostoihin

Materiaalit, palvelut ja muut menot:

- Järjestelmien käyttö- ja vuosimaksut arvioitujen osuuksien mukaan
- Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän käyttö- ja vuosimaksun osalta hulevesien osuudeksi on kirjattu 5 %
- Aiheuttamisperiaatteen mukaan tai tarvittaessa jaetaan tasan vesi-, jätevesi- ja hulevesiverkoston

Investoinnit

- Hankkeittain arvioitujen osuuksien mukaan

Poistot

- johdetaan investointien toteumien mukaan

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksen toimitusjohtaja.

Järvenpäässä 11.3.2020

JÄRVENPÄÄN VEDEN JOHTOKUNTA

Pertti Tamm

Seppo Rantanen

Tarja Helameri

Hannaleena Lehtinen

Olli Pelkonen

Ari Kaunisto
toimitusjohtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Järvenpäässä ____/____ 2020

BDO Audiator Oy JHTT-yhteisö

Minna Ainasvuori
HT, JHT

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS JÄRVENPÄÄN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	TP 2019 Järvenpään kaupunki ilman liikelaitosta	TP 2019 Järvenpään vesi	Eliminoinnit Järvenpään kaupunki ilman liikelaitosta	Eliminoinnit Järvenpään vesi	Toteuma 1- 12/2019 Peruskunta ja liikelaitokset
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot					
Ulkoiset Myyntituotot	4 979 990	8 098 659			13 078 650
Sisäiset Myyntituotot	2 434 361	347 237	-2 434 361	-347 237	0
Sisäiset Myyntituotot LL	320 480	337 781	-320 480	-337 781	0
Maksutuotot					
Ulkoiset maksutulot	5 724 169	30			5 724 199
Sisäiset Maksutuotot					0
Sisäiset Maksutuotot LL					0
Tuet ja avustukset					
Ulkoiset tuet ja avustukset	2 044 964	0			2 044 964
Tuet ja avustukset kunnalta					0
Tuet ja avustukset kunnalta					0
Muut toimintatuotot					
Ulkoiset Muut toimintatuotot	15 255 509	19 041			15 274 550
Sisäiset Muut toimintatuotot	12 668 774	43 200	-12 668 774	-43 200	0
Sisäiset Muut toimintatuotot LL	74 105	43 200	-74 105	-43 200	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 154 868	145 537			1 300 405
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-64 920 471	-1 029 734			-65 950 205
Palkat ja palkkiot yhteensä	-51 104 474	-830 630			-51 935 104
Henkilösiivokulut	-13 815 998	-199 104			-14 015 102
Eläkekulut	-12 069 718	-183 551			-12 253 269
Muut henkilösiivokulut	-1 746 280	-15 553			-1 761 833
Palvelujen ostot					
Ulkoiset Palvelujen ostot	-177 112 972	-1 535 607			-178 648 579
Sisäiset Palvelujen ostot	-2 370 022	-325 185	2 370 022	325 185	0
Sisäiset Palvelujen ostot LL	-256 141	-323 953	256 141	323 953	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ulkoiset Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 671 538	-1 287 535			-7 959 073
Sisäiset Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-105 809	-9 930	105 809	9 930	0
Sisäiset Aineet, tarvikkeet ja tavarat LL	-105 769	-1 706	105 769	1 706	0
Avustukset					
Ulkoiset Avustukset	-9 361 206	0			-9 361 206
Sisäiset Avustukset					0
Sisäiset Avustukset LL					0
LL Sis. avustukset liikelaitoksille					0
Muut toimintakulut					
Ulkoiset Muut toimintakulut	-7 977 783	-92 791			-8 070 574
Sisäiset Muut toimintakulut	-12 613 699	-68 926	12 613 699	68 926	0
Sisäiset Muut toimintakulut LL	-19 070	-68 926	19 070	68 926	0
TOIMINTAKATE	-236 870 867	4 303 995	-13 604	13 604	-232 566 871
VEROTULOT	193 842 075				193 842 075
VALTIONOSUDET	29 138 505				29 138 505
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	2 142 768	-1 403 739	-1 407 000	1 407 000	739 028
Korkotuotot					
Ulkoiset korkotuotot	362 531	0	0	0	362 531
Sisäiset korkotuotot					0
Sisäiset korkotuotot LL					0
Muut rahoitustuotot					
Ulkoiset Muut rahoitustuotot	798 728	3 261	0	0	801 989
Korvaus peruspääomasta (sisäinen)	1 407 000		-1 407 000		0
Sisäiset muut rahoitustuotot LL					0
Korkokulut					
Ulkoiset korkokulut	-167 902	0	0	0	-167 902
Sisäiset korkokulut					0
Korvaus peruspääomasta		-1 407 000		1 407 000	0
Muut rahoituskulut					
Ulkoiset Muut rahoituskulut	-257 590	0	0	0	-257 590
Sisäiset muut rahoituskulut					0
Sisäiset muut rahoituskulut LL					0
VUOSIKATE	-11 747 519	2 900 256	-1 420 604	1 420 604	-8 847 263
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-17 962 905	-5 721 204			-23 684 109
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 067 684	-2 878 727			-18 946 411
Kertaluonteiset poistot					0
Arvonalentumiset	-1 895 222	-2 842 477			-4 737 698
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	137 000				137 000
TILIKAUDEN TULOS	-29 573 424	-2 820 948	-1 420 604	1 420 604	-32 394 372
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET		150 051			150 051
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-29 573 424	-2 670 896	-1 420 604	1 420 604	-32 244 321

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Kunnan tilinpäätöksen laatimisesta vastaa kunnanhallitus. Kunnanhallituksen jäsenten lisäksi tilinpäätöksen allekirjoittaa kunnanjohtaja, joka on kunnanhallituksen esittelijä ja joka kunnanhallituksen alaisena johtaa kunnan talouden hoitoa ja muuta toimintaa.

Järvenpäässä 31.3.2020

JÄRVENPÄÄN KAUPUNGINHALLITUS

Helinä Perttu

Tomi Passi

Ulla-Mari Karhu

Hanna Graeffe

Jarno Hautamäki

Katja Repo

Mikko Taavitsainen

Mikko Vesterinen

Mimmi Launiala

Pekka Heikkilä

Willem van Schevikhoven

Olli Naukkarinen
kaupunginjohtaja**Tilinpäätösmerkintä**

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Järvenpäässä ____/____ 2020

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Minna Ainasvuori
JHT, HT

LIITTEET

LIITE 1   KESKEISIMPIEN RISKIEN DOKUMENTOINTI

LIITE 1 KESKEISIMPIEN RISKIEN DOKUMENTOINTI

Järvenpään kaupunkikonsernin Riskienhallinnan yleisohjeen (KV 10.11.2014) ja sen toteuttamisen avulla pyritään varmistamaan kaupungin strategian mukainen toiminta ja tavoitteiden hallittu saavuttaminen muuttuvassa toimintaympäristössä erilaiset riskit huomioiden.

Palvelualueet, avainalueet ja muut toimintakokonaisuudet toimeenpanevat riskienhallintaa niille laaditun lomakkeen mukaisesti arviointiohjelman ja kaupungin johtoryhmän painotuksia noudattaen.

Raportoinnin tulee sisältää

- arviointilomakkeilla suunniteltujen riskien arviointien toteutuminen
- kokonaisarvio merkittäviksi arvioituista riskeistä ja niiden hallinnan toimenpiteistä sekä tuloksellisuudesta.

Kaupunginhallitukselle raportoidaan riskienhallintatoimenpiteiden toteumasta ja tuloksellisuudesta vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä osana toimintakertomuksen valmistelua ja laadintaa.

Valtuustolle hallitus raportoi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä hallituksen selonteolla. Riskien arviointi suoritetaan laadittuja arviointiasiakirjoja hyödyntäen. Riskien hallinnan arvioimiseksi ja hallinnan menettelyiden määrittelemiseksi ja kirjaamiseksi on laadittu ohjeistus sekä arviointi- ja dokumentointilomake. Lisäksi on laadittu työkalut riskien seurauksen ja todennäköisyyden analysoimiseksi sekä hallinnan ja valvonnan menettelyiden dokumentoimiseksi. Kaikkien riskien pienentäminen tai poistaminen toisi kaupungille kohtuuttomia kustannuksia tai se ei ole ehkä lainkaan mahdollista. Tämän vuoksi riskit joudutaan priorisoimaan. Kustannuksena ei tule arvioida pelkästään riskin poistamisen mahdollista välitöntä ulkoista rahallista hintaa, vaan myös sen korjaamisen vaatimaa työpanosta/vaihtoehtoiskustannusta. Priorisoinnin tavoitteena on:

- kohdistaa toimenpiteet merkittävimpiin osa-alueisiin / toimintoihin ja niistä kiireellisimmän ja suurimman riskin poistamiseen tai pienentämiseen
- kohdistaa organisaation niukat resurssit oikein edellisen kohdan mukaisesti
- antaa kokonaiskuva merkittävien riskien seurauksista ja niiden hallinnasta.

Riskin suuruuden arviointi perustuu riskin todennäköisyyden ja seurausten arviointiin. Arviointia varten on laadittu asteikko, jonka perusteella riskin suuruus määräytyy.

Riskien hallinnan toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne rajoittavat tai hallitsevat riskit hyväksyttävälle riskitasolle. Tasojen määrittely perustuu todennäköisyyden (1 – 4) ja seurauksen (1 – 4) perusteella laskettaviin riskipisteisiin (1 – 16). Hyväksyttävän riskitason määrittelyssä on riskitasoa arvioitaessa erityisesti kiinnitettävä huomiota riskin seuraukseen. Erityisesti riskipisteisiin 6 – 16 tulee reagoida ja niille määritellä toimenpiteitä, mikäli riskin seuraus on arvioitu merkittäväksi.

- Mitätön riski: taso 1
- Vähäinen riski: taso 2
- Tavanomainen riski: taso 3
- Kohtalainen riski: taso 4
- Tuntuva riski: tasot 6 ja 8
- Merkittävä riski: tasot 9 ja 12
- Sietämätön riski: taso 16

Tässä raportissa on esitetty palvelualueittain arviot vuoden 2019 talousarvion laadinnan yhteydessä priorisoitujen riskien hallintatoimenpiteiden toteutumisesta ja perustelut toimenpiteen toteutumatta jäämiselle tai keskeneräisyydelle sekä arviot riskienhallinnan toimenpiteiden vaikutuksista.

Konsernipalvelut

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmisteilla 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
1.	1.1.	Toimintaympäristön muutoksiin varautuminen on haastavaa. Muutosten taloudelliset vaikutukset ovat suuret ja vaikeasti ennakoitavat. Iso muutos on Kuuden sote-kuntayhtymän tuotannon alkaminen vuoden 2019 alusta. Lähivuosista poiketen maanmyyntituloilla ei jatkossa pystytä tasapainottamaan kaupungin taloutta, mikäli yleiset suhdanteet heikkenevät tai maan myynti muuten hidastuu.	9	Vuosittain päivitetään kaupungin muutovoimat toimintaympäristöanalyysin yhteydessä.	Kaupungin johtoryhmä	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	1	Muutosvoimia on tarkasteltu talousohjelman laadinnan yhteydessä ja toimintaympäristön tilaa osana hyvinvointisuunnitelman laadintaa. Talouden reunaehdot huomioitiin aikaisempaa tarkemmin talousohjelman laadinnassa. Analyysin systemaattisuutta on syytä lisätä tulevina vuosina.
				Vuoden 2019 aikana haetaan vaihtoehtoiset keinot kaupungin rahoitusvajeen kattamiseksi.	Kaupungin johtoryhmä	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	1	Palvelualueet ovat osana talousohjelman valmistelua listanneet liikkumavarakeinoja, joilla pystytään kattamaan kaupungin rahoitusvajetta ja kuluja toiminnan aiheuttamien kulujen ja pysyvän rahoituspohjan välillä saatiin kurottua umpeen. Toimenpiteiden toimeenpanosta tehtiin päätökset talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Keusoten kulukehitys 2019 realisoi tasapainottumiseen liittyvän riskin ts. kaupunkia uhkaa kriisikuntamenettelyyn joutuminen. Toimenpiteet eivät ole riittävät rahoitusvajeeseen nähden.
				Sote-kuntayhtymän ohjaukseen luodaan toimiva omistajaohjausmalli.	Kaupungin johtoryhmä	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	Keusoten talouden seurantamallia on työstetty Keusoten ja kuntien johdon ja talousjohdon yhteistyönä. Omistajaohjausmallin luominen ja käytännön toteutus hakee vielä muotoaan, eikä sillä ole ollut näkyvää vaikutusta Keusoten taloudenpitoon. Keusoten oma tieto toiminnastaan on osoittautunut myös organisaation omalle johtamiselle riittämättömäksi.

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmisteilla 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
		Yleisesti sujuva ja laadukas johtoryhmätyöskentely ja tiedonkulku ovat hyvällä tasolla. Palvelualueiden johtoryhmät ovat vakiinnuttaneet paikkansa ja työpaikkakokouskäytännöille on muutenkin rakenteet. Konsernipalveluissa organisaation hajautuminen eri toimipisteisiin luo riskin tason ylläpitämiselle.	4	Vahvistetaan olevia ja luodaan uusia rakenteita, joilla varmistetaan henkilöstön ja yksiköiden vetäjien tiedonkulun säännöllisyys.	Kaupunginjohtaja	Kaupunginhallitus	1	Kaupungin johtoryhmän kokousmuistioiden sisältöä on uudistettu ja avattu asioita laajemmin henkilöstön luettavaksi. Kaupungin johtoryhmän kokousrytmi ja sisällöt on uudistettu. Konsernipalveluiden johtoryhmän vetovastuu sovittu ja kokousmenettelyt uudistettu.
				Lisätään Siltatiimin ja vapaamuotoisemman yhdessä tekemisen ja kokemisen roolia.	Kaupunginjohtaja	Kaupunginhallitus	2	Siltatiimi on lakkautettu ja korvattu koko henkilöstölle suunnatulla kuukausikokouksella. Yksiköiden viikkopalaverikäytäntö on yhdenmukaistettu ja johtajien rooli tiedonkulun varmistamisessa on nostettu kaikkien tietoisuuteen.
				Hyödynnetään sähköisiä viestintävälineitä kattavammin koko Konpassa.	Kaupunginjohtaja	Kaupunginhallitus	2	Sähköiset välineet on kattavasti käytössä Konpassa. 2020 aikana pyritään laajentamaan osaamista kaupunkitasolla. O365 hallittu käyttöönotto on projektoitu vuodelle 2020.
3. Kaupunkistrategia	3.1. Yleinen talouden ja työllisyyden kehittyminen, työllisyyden hoito	Kuntien vastuu pitkäaikaistyöttömyydestä ja sen aiheuttamista kustannuksista on kasvanut. Pitkäaikaistyöttömille kohdennettavista toimenpiteistä huolimatta pitkäaikaistyöttömyys on jatkanut kasvuaan. Ongelmat näkyvät menokasvuina ja tulopohjan heikentymisenä. Työllisyyden edistämisen merkitys korostuu. Kaupunkitason kokonaisvastuu työllisyysprosessista ei ole riittävän selkeä. Toimintojen jakautuminen kaupungin ja Kuuden soten toiminnaksi lisää riskin mahdollisuutta.	12	Luodaan uusi malli, jossa kiinnitetään erityistä huomiota ennaltaehkäisyyn ja työvoiman kohtaanto-ongelman ratkaisemiseen.	Kaupungin johtoryhmä ko. avainalueen johtaja /Vapaa-aika- ja osaamispalveluiden johtaja	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	Ennaltaehkäisyyn ja työvoiman kohtaanto-ongelman ratkaisuun on valmisteilla ns. kuntakohtainen ekosysteemimalli, jonka on tarkoitus laajeta alueelliseksi yhteistyömalliksi.
				Työllisyyden edistämisen vastuut tarkennetaan kaupunkitasolla ja luodaan toimivat yhteistyömallit Keusoten kanssa.	Kaupungin johtoryhmä ko. avainalueen johtaja /Vapaa-aika- ja osaamispalveluiden johtaja	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	Vastuut on tarkennettu uuden organisaation myötä (=valmistunut). Yhteistyömallien rakentaminen käynnistynyt ja uutta kuntakokeiluhanketta valmistellaan TE-hallinnon, Keusoten ja Keusote-alueenkuntien kanssa.

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmistella 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
4.	4.1. Henkilöstöjohtaminen ja työhyvinvointi	Työhyvinvoinnin johtamiseen panostettava, vaatii suoraa panostusta, mutta tuottaa merkittävää säästöä muuta kautta (esim. varhe-maksuissa). Mikäli tässä ei onnistuta, henkilöstön sairauspoissaolot saattavat kasvaa, vaihtuvuus lisääntyy ja toiminnan tuloksellisuus yleisesti heikentyy.	6	Työhyvinvointikyselyn tuloksia hyödynnetään suunnitellusti yksikkötasolle asti Konsernipalveluiden johdolla. Työhyvinvointijohtamisessa painopiste on varhaisessa puuttumisessa.	Henkilöstöjohtaja Työhyvinvointipäällikkö	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	1	Työkykyjohtamiseen on panostettu erityisesti kehittämällä työterveyshuollon yhteistyötä ja toimintasuunnitelmaa, Kevan kanssa työkykyjohtamista on kehitetty ottamalla käyttöön Kevan Avaintieto-palvelu (vrt tiedolla johtamisen edistäminen), syksyn aikana on työhyvinvointipäällikkö ja henkilöstöjohtaja ja työsuojeluvaltuutettu osallistunut Kevan organisoimiin sekä työterveyshuollon kehittämisen ja työkykyjohtamisen kehittämisohjelmiin. Vuoden lopulla saatiin käyttöön automaattinen tiedonsiirto asiakas - ja sairauspoissaolotietojen tiedonsiirto Sarastiasta (CGI) - työterveyshuollon palveluntuottaja, mikä nopeuttaa merkittävästi työkykyjohtamista.
				Johtamisosaamisen kehittämisessä panostetaan vuonna 2019 valmentavaan ja mahdollistavaan johtamiseen sekä itseohjautuvuuteen.	Henkilöstöjohtaja	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	1	Valmentavan johtamisen kehittäminen on ohjattu erityisesti EKJ - valmennusohjelman organisaation kehittämistyössä, jossa kehitetty menetelmä valmistunut loppuvuonna 2019 (Valmentavan johtamisen työkalupakki - julkaisu).
	4.2. Tavoitteita vastaavien kyvykkyyksien riittämättömyys (osaaminen ja resurssit)	Henkilöstöresurssien ja osaamisen riittämättömyys suhteessa toiminnan kehittämiseen asetettuihin tavoitteisiin (digitalisaatio, tiedonhallinta, toimintatapojen muutos, uudelleen organisointi.) Mahdollisten tavoitteiden ja kyvykkyyksien välisen kuilun seurauksena riski, että nykyiset osaaja ja avainhenkilöt ylikuormittuvat tai hakeutuvat muualle töihin. Kilpailu osaajista lisääntyy.	6	Osaamiskartoitus: nykytilan ja tulevien osaamisten välisen kuilun tunnistaminen ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen panostaminen (koulutus, ajan irrottaminen kehittämiseen).	Kaupungin johtoryhmä Henkilöstöjohtaja	Kaupunginhallitus	2	Osaamisen tunnistamisen menetelmäksi on valittu Skillhive -järjestelmä, joka pilotoidaan vuoden 2020 aikana konsernipalveluissa.

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmisteilla 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
				Rekrytoinnit tulevien osaamisvaateiden näkökulmasta.	Kaupungin johtoryhmä Henkilöstöjohtaja	Kaupunginhallitus	1	Konsernipalveluiden rekrytoinnissa ko asiat huomioitu. Osaamisen merkitystä korostetaan rekrytoinneissa jatkuvasti.
				Riittävä resurssointi toimintojen kehittämiseen ja muutosten läpivientiin (ei vain oman työn ohessa).	Kaupungin johtoryhmä Henkilöstöjohtaja	Kaupunginhallitus	1	Konsernipalveluiden resurssointia on keväällä 2019 rekrytoinneilla parannettu merkittävästi. Kaikilta osin resurssit eivät edelleenkään vastaa muutosten laajuutta.
		Henkilöstöressurssien ja osaamisen riittämättömyys suhteessa toiminnan kehittämiseen asetettuihin tavoitteisiin (digitalisaatio, tiedonhallinta, toimintatapojen muutos, uudelleen organisointi.) Mahdollisten tavoitteiden ja kyvykkyyksien välisen kuilun seurauksena riski, että nykyiset osaaja ja avainhenkilöt ylikuormittuvat tai hakeutuvat muualle töihin. Kilpailu osaajista lisääntyy.	6	Kannusteet tavoitteiden mukaisesti toimiville.	Kaupungin johtoryhmä Henkilöstöjohtaja	Kaupunginhallitus	2	Olemassa olevan henkilökohtaisen palkitsemisen käyttäminen konsernipalveluissa.
5. Talouden hoidon ja hallinnon menettelyt	5.1. Sopimusmenettelyt	Sopimusten laadinnan ja valvonnan prosesseissa (sopimushallinta) on havaittu osaamisvajetta. Vastuunjako kaupunkitasolla on epäselvä ja voi näin aiheuttaa euronriskejä.	4	Sopimustenhallinnan prosessi on kehitetty ja edelleen kehitetään. Prosessin aikana mm. selkiytetään ohjeistuksia.	Hallintojohtaja, ICT:n osalta Tietohallintojohtaja	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	Hankintaprosessin kehittäminen jatkuu aktiivisesti yhteistyössä palvelualueiden kanssa. Sopimushallintajärjestelmän käyttöönottoa tuetaan palvelualueilla vuonna 2020. ICT-hankintapalveluiden kilpailutus on meneillään. Konsernipalvelut tuottaa henkilöstökoulutusta osaamistason kohentamiseksi. Järjestelmä on osittain käytössä. Sopimushallinnan prosessin kehittämisen kautta saadaan kuva kaupungin tarpeista. Cloudia sopimusjärjestelmä on koko kaupungin käytettävissä, mutta käyttötasoa vaihtelee. Pienhankintaohje uudistettu Yhdys- ja vastuuhenkilöt ovat tiedossa mutta roolit määrittämättä. Tämä työ toteutetaan osana sopimushallintaprosessin kehittämistä. Hallintojohtaja ja hankintapäällikkö hoitavat tehtävää. Kaupunginlakimies ja
				Cloudia-sopimusjärjestelmä käyttöönotetaan koko organisaatiossa.	Tietohallintojohtaja/ Hallintojohtaja Kaupunginlakimies	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	
				Sopimusten yhdys henkilöiden ja vastuuhenkilöiden tehtävät määritellään.	Hallintojohtaja, ICT:n osalta Tietohallintojohtaja	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmistella 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
6. Tiedonhallinta ja -välitys, tietojärjestelmät	6.1. Tiedonhallinta, tietoturva ja -suoja	<p>Tietosuojalainsäädännön vaatimusten mukaisen toiminnan varmistaminen. Laiminlyönnit voivat aiheuttaa vahingonkorvauks- ja rikosoikeudellisen vastuun tai kuringpidollisen vastuun.</p> <p>Tila- ja organisaatiomuutosten seurauksena tiedonhallinta ja arkistointivieltojen laiminlyönti ja niistä aiheutuvat seuraukset. Tietosuojavaltuutetulla on valvontaviranomaisena mahdollisuus käyttää oikeuksiaan valvoa, huomauttaa sekä määrätä toimia.</p> <p>Tietojärjestelmähankintoihin liittyvät henkilötietojen käsittelyn sopimusehdot ja kuvauksien laiminlyönti tai niiden huolimaton suunnittelu.</p> <p>Kaikissa voimassaolevissa sopimuksissa ei ole riittävät tietoturva-vaatimukset tai henkilötietojen käsittelyehdot.</p> <p>Henkilötietojen käsittely oikeudettomasti: Käyttölokitusta ei ole kaikissa järjestelmissä, joissa käsitellään arkaluonteista tai salaista tietoa. Asianhallintajärjestelmästä puuttuu katselulokitus. Mikäli salassa pidettävä tieto on vahingossa julkinen, loki tulee pyytää erikseen Fujitsulta (työläs ja hankala).</p> <p>Salassapitosäännöksissä, (tietosuojalainsäädännössä), julkisuuslain, kuntalain ja hallintolain asioiden osaamisessa viranhaltijoilla olisi parannettavaa, jotta tietojen käsittely on sujuvaa ja riskitöntä. Sujuva tietojen käsittely on edellytys hyvälle palvelulle.</p> <p>Kaikissa voimassaolevissa sopimuksissa ei ole riittävät tietoturva-vaatimukset tai henkilötietojen</p>	6	<p>Rekisterinpitäjän tulee osoittaa käsittelevänsä henkilötietoja lainsäädännön mukaisesti. Toimintaa tulee suunnitella ja dokumentoida.</p>	Tietosuojavastaava	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	Tietoturvan ja tietosuojan kehittämistä suunniteltu ja toimenpiteitä käynnissä. Sopimusliitteet päivitetty ja 2020 päivitetään tietoturvaan liittyvät liitteet toistamiseen sekä laaditaan tietojärjestelmäsopimusten pohjat. Aloitettu työ tietotilinpäätöksen laatimiseksi vuonna 2020. Johdolle raportoitu 02/2020 tietosuojan tilanteesta ja sovittu toimenpiteistä.
							1	Soten arkisto eriytetty kaupungin arkistosta ja vastuista sovittu kuntayhtymän kanssa.

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmisteilla 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
				Palvelualueiden vastuu lähiarkistoista, aineistojen hävitys, muutto uusiin tiloihin tai siirto päätearkistoon.	Kaupungin johtoryhmä	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	Vastuut lähiarkistoista ja aineistojen hallinnasta on määritelty kaupungin asiakirjahallinnon toimintaohjeessa. Tila- ja organisaatiomuutosten myötä on syntynyt poikkeustilanteita, joihin on reagoitava tapauskohtaisesti. Palvelualueille pyritään kehittämään yhdenmukainen prosessi poikkeustilanteiden hallintaan arkistomateriaalien osalta. Uusien arkistotilojen myötä myös lähiarkistojen ja päätearkiston suhdetta on tarkasteltava uudelleen ja kartoitettava mahdollisuudet keskittää määräaikaisen arkistomateriaalin hävitys ja säilytys. Kaupungintalon tyhjentäminen ja koulujen sisäilmaongelmat ovat luoneet haasteita työlle. Päätearkiston osalta asia keskitetty Kirjaston alle, mutta muiden arkistojen osalta paljon seulottavaa ja pyritään löytämään väliaikaisia arkistotiloja.
				Rekisterinpitäjän tulee minimoida toiminnasta aiheutuneet riskit organisatorisilla ja teknisillä toimilla.	Kaupungin johtoryhmä	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	Henkilötietojen käsittelyn riskejä ei ole systemaattisesti kartoitettu, mutta havaitut riskit on pyry huomioimaan. Joistakin havaituista riskeistä on avattu asianhallintaan tietosuojajasioiden ohjaus / riskin arviointi (tai tietoturvapojkeama). Riskien minimointia huomioidaan suunnittelulla (prosessi, käsittelyn tarpeellisuus), koulutuksella, perehdytyksellä, vastuutuksilla (henkilöstö) sekä hallinnollisilla ja teknisillä tietoturvatoinimilla (ohjeet, toimintatavat, tekniikka, suojatoimet), kun tarpeita on ilmennyt. Riskejä tulisi kartoittaa erityisesti palveluissa, joissa käsitellään suurta määrää henkilötietoa, lasten henkilötietoja sekä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvaa henkilötietoa. Lakisääteisiä vaikutusten arviointeja (DPIA) tehty joistain valituista kohteista. Tietoturvan osalta 2020 aikana kehitetään tekniset ratkaisut. IAM työ on aikataulutettu vuodelle 2021. Verkko-segmentointi, pääsynhallinnan ja identiteetin hallinnan parantaminen tietoliikenteessä ja palvelin-päässä ajoitettu vuosille 2020-2021. Tietotekniikkasopimuksiin toteutetaan tietoturvan/tietosuojan Guideline, jonka toimittajat joutuvat verifioimaan (baseline).

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmisteilla 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
				Tietoturvaloukkaukset on käsiteltävä ja dokumentoitava. Tarvitvat ilmoitukset tehtävä tietosuojavaltuutulle.	Tietosuojavastaava	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	1	Ohjeistusta uusittu ja toiminta saatu hyvin käyntiin. Tietosuojavastaavalle tehdään säännöllisesti ilmoituksia poikkeamista ja ne käsitellään. DPIA malli on kytketty osaksi kehittämisen toimintamallia.
				Tietoturva- ja tietosuojavaatimusten huomioiminen hankinnoissa ja sopimuksissa. Rekisterinpitäjän on sovittava henkilötietojen käsittelyn ehdoista ja ohjeistettava henkilötietojen käsittelijää.	Tietohallintojohtaja	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	1	Laadittu tietoturva- ja tietosuojavaatimukset hankintoja varten. Laaditaan 2020 aikana laajempi tietoturvan ja tietosuojan Guideline osaksi tietotekniikkasopimuksia.
				Henkilötietojen sijainti tiedettävä, tarvittaessa neuvoteltava sopimuskumppanin kanssa. Rekisteröidyn informointi, missä hänen tietojensa käsitellään	Tietohallintojohtaja	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	Asiaa toteutetaan osana Kokonaisarkkitehtuuriprojektia. Kuvataan tiedot, tietolähteet, tietovirrat jne.
				Henkilötietoja ei saa käsitellä ilman käsittelyperustetta, henkilötiedon katselusta pitää jäädä helposti todettava katseluloki, koska tieto ei ole salassa pidettävää eikä muita teknisiä esteitä ole tiedon käsittelyyn.	Tietohallintojohtaja	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	2	Lokien hallinta ja tietoturvalvomo (SIEM/SOC) toteus käynnistynyt 12/2019. Lokipolitiikka laaditaan osana tietoturvalvomoprojektia (SOC/SIEM). Lokipolitiikka lisätään osaksi it-hankintojen vaatimuksia.
				Henkilöstön kouluttaminen ja perehdyttäminen huolellisemmin. Perehdytysohjelma hallinnollisiin asioihin ylemmille viranomaisille (?) ja alemmille erikseen.	Kaupunginjohtaja	Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto	1	Tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvää koulutusta järjestetään säännöllisesti henkilöstölle. Tietoturvasitoumus pakollinen henkilöstölle ja tehdään sähköisesti. Tietoturvakoulutus (Navisec) pakollinen henkilöstölle kerran vuodessa. Tulosten perusteella kohdennetaan toimia ja koulutusta.
6.2.	Johtamisessa hyödynnettävien tiedon luotettavuus ja ajantasaisuus	Tiedot eivät ole aina ajantasaisesti oikein käytettävissä. Tieto on sirpaleista, eikä yhdistämisen mahdollistavaa master dataa ole käytössä riittävällä tavalla. Jotkut järjestelmät mahdollistavat kirjauksessa tapahtuvat virheet. Palvelualueilla saatetaan ottaa käyttöön uusia järjestelmiä, joiden tiedot ja rakenteet eivät ole yhteensopivia koko konsernitason järjestelmien kanssa. Tämä voi hidastaa toimintaa ja toiminnan ohjausta sekä lisää manuaalista ja päällekkäistä työtä.	9	Kaupungin kokonaisarkkitehtuuri otetaan haltuun vuoden 2019 aikana ja luodaan yhteiset pelisäännöt erilaisten tietäjäjärjestelmien hankkimiselle	Tietohallintojohtaja ja tietohallintoyrhmä	Kaupunginhallitus	2	Tietohallintoyrhmä (kehittämisen ohjausryhmä) perustettu ja tietojärjestelmien hankintaprosessi on vahvistettu hallintosäännössä ja toimintamallit käyttöönotettu kaupungissa. Kokonaisarkkitehtuuriprojekti käynnistymässä. Vuoden aikana on luotu pohjaa tietoriskien hallinnalle.

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmisteilla 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
7. Kiinteistöt, tila- ja työturvallisuus, omaisuuden hallinta ja kulun valvonta, kestävä kehitys	7.1. Sisäilmaongelmat kaupungin toimitiloissa	Sisäilmaongelmille altistuminen aiheuttaa asiakkaille ja henkilöstölle terveysvaikutuksia sekä niiden seurannaisvaikutuksia (poissaolot, korvausvelvollisuus). Ongelmien ennakoimattomuus aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia sekä mahdollisesti palveluiden viivästymistä.	16	Kaupungin tilojen sisäilman kokonaiskartoitus ja jatkuva tilanteen seuranta. Korjaustarpeiden konkretisointi nopeasti ja tilavaihtoehtojen pohdinta ennakoivasti.	Talousjohtaja Kiinteistöallianssi	Kaupunginhallitus	1	Järvenpään kaupungilla on käytössä Terveet tilat -toimintamalli, jossa on kuvattu toimintatapa sisäilma-asioissa. Kaupungin jokaisen yhteistyötoimikunnan esityslistalla on sisäilmakatsaus, jossa kootusti käydään läpi kaikki Terveet tilat -toimintamallin selvitys-, sisäilma- ja seuranta-kohteiden tilanne. Sisäilmaongelmien johdosta on tehty väistötilaratkaisuja, jotka ovat vaikuttaneet erityisesti koulujen ja päiväkotien tilaratkaisuihin ja arkeen.
				Tilojen käyttäjien opastus.	Talousjohtaja Kiinteistöallianssi	Kaupunginhallitus	2	Sisäilmaprosessi käytössä. Kaupungintalo tyhjennetty henkilöstöstä keväällä. Koulujen osalta useita kohteita suljettu kokonaan tai osittain. Sisäilmatyöryhmät käsittelevät kohteiden tilanteita säännöllisesti. Keväällä 2019 käynnistettiin sisäilmakohteiden irtaimiston käsittelyohjeen valmistelu. Arkisto on jouduttu siirtämään väistötilaan, jossa myös on sisäilmaongelma.

Kaupunkikehitys

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmisteilla 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
1. Strategiset kärkihankkeet	1.1. Globaalin taloudellisen tilanteen heikkeneminen	<ul style="list-style-type: none"> Kurjistuva markkinatilanne voi estää parhaan ja kiinnostavimman alueen syntyminen. Institutionaalisten sijoittajien halukkuus sijoittaa Järvenpään voi laskea. Taloudellinen riski tulopohjan (tonttien myyntitulot, verotulot) näkökulmasta merkittävä 	9	1.1.1 Rakennetaan riittävän laajaa hankesalkkua, joka toimii työkaluna hankkeiden käynnistämisen priorisoinnissa. Vaihtoehtoja päätöksentekoon.	Elinvoimajohtaja Hankepäälliköt Valmisteluvastuut: hankepäälliköt, taluspäällikkö	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Hankesalkussa tarjontaa ja painopistettä on lisätty erityisesti pienrakentajille ja kuluttajille, koska kansainvälisen talouden epävarmuus näkyy etenkin yritysten sijoitushalukkuudessa sekä niiden sijoittautumishalukkuudessa. Tällä on myös pyritty vastaamaan mahdollisiin kaavavalitusriskeihin.
				1.1.2 Elinvoimaan ja kilpailukykyyn sekä tuottovaikutuksiin perustuva läpinäkyvä päätöksenteko. Kustannukset vs. tuottovaikutukset.	Elinvoimajohtaja Kaavoitusjohtaja Hankepäälliköt Valmisteluvastuut: hankepäälliköt, taluspäällikkö	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	2	Erityisesti kaupunkirakenteessa olevia kehittämiskohteita on edistetty entistä voimakkaammin, koska niiden taloudellinen vaikutus kaupungille on edullisempi ja nopeampivaikutteisempi kuin alueellisten, uusien kokonaisuuksien rakentaminen.
				1.1.3 Edellyttää riittävää resursointia, jotta voidaan käynnistää hankkeita. Valmius muuttaa toimintatapoja, kohdentaa resursseja ja kustannuksia uudella tavalla.	Elinvoimajohtaja Kaavoitusjohtaja Hankepäälliköt Valmisteluvastuut: hankepäälliköt, taluspäällikkö	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Nykyinen henkilöstöresursointi on priorisoinnin kautta riittänyt hankekehittämiseen, mutta useiden, suurien hankekokonaisuuksien yhtäaikainen kehittäminen asettaa haasteita nykyisillä henkilöstöresursoinneilla.
				1.1.4 Visio, markkinointi, viestintä. Imago ja julkisuuskuvan rakentaminen.	Elinvoimajohtaja Hankepäälliköt Emal-työryhmä, johtoryhmä seuraa Valmisteluvastuut: yrityspalvelupalvelu päällikkö, hankepäälliköt	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	BusinessJärvenpää-konseptia kehitetään edelleen sekä kansallisia että kansainvälisiä investointeja pyritään houkuttelemaan varsinkin tiivistävään kaupunkirakenteeseen.

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmistella 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
				1.1.5 Ennakoidaan kytkentäkustannuksia tulevien investointien osalta. Vrt. jo valmiit alueet	Kaupunkiteeniikan johtaja Hankepäälliköt Emal-työryhmä, johtoryhmä seuraa Valmisteluvastuut: kaupunkiteeniikan johtaja, taluspäällikkö	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Huomioitu vuoden 2020-2023 kaupungin strategiassa T4 Skaalautuvat investoinnit. Vuoden 2019 osalta investoinnit on jaoteltu kasvu, tuottavuusinvestoinnit, vetovoima, pitovoima ja välttämättömät investoinnit.
				1.1.6 Priorsoidaan hankkeet vetovoimaisuuden ja tuottovaikutusten perusteella. Osoitetaan riittävät resurssit.	Elinvoimajohtaja Hankepäälliköt Emal-työryhmä, johtoryhmä seuraa Valmisteluvastuut: yrityspalvelupäällikkö, hankepäälliköt, taluspäällikkö	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	2	Suurin hanke vuoden 2019 osalta on ollut Perhelä hanke, joka on vienyttä voimavaroja ja aikaa muilta hankkeilta, mutta priorisointia on siitä huolimatta tehty eri hankkeissa huomioiden tuottovaikutus ja vetovoimaisuus.
				1.1.7 Kaupunkikehityksen ja konsernipalveluiden (mm. talous, henkilöstö, laki, viestintä, tietohallinto) välisen yhteistyön organisointi tavoitteiden saavuttamiseksi.	Kaupunkikehitysjohtaja, avainaluejohtajat, johtoryhmä Hankepäälliköt Emal-työryhmä, johtoryhmä seuraa Valmisteluvastuut: kaupunkikehitysjohtaja, taluspäällikkö	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Yhteistyötä on kehitetty niin konsernipalveluiden, kuin muidenkin kaupungin organisaatioiden välillä, mutta yhteistyötä ja tavoitteita tulee edelleen täsmentää ja kehittää.
				1.1.8 Em. toimenpiteet kirkastetaan talousarvioon tavoitteiksi ja toimenpiteiksi.	Kaupunkikehitysjohtaja, avainaluejohtajat Hankepäälliköt Emal-työryhmä, johtoryhmä seuraa Valmisteluvastuut: - taluspäällikkö	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Edellä mainitut toimenpiteet on huomioitu valtuustoon nähden sitovissa tavoitteissa ja niitä on seurattu mm. johdonraporteilla, sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmistella 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
		1.2. Resurssien sisäinen kohdentaminen	6	1.2.1 Kärkihankkeet (tavoiteltavat vaikutukset ja resurssitarpeet) arvioidaan ja priorisoidaan hankesalkkujen kautta yhteiskuntataloudellisten vaikutusten näkökulmasta.	Elinvoimajohtaja Hankepäälliköt Emal-työryhmä, johtoryhmä seuraa Valmisteluvastuut: hankepäälliköt, talouspäällikkö	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	2	Edellä mainitut toimenpiteet on huomioitu hankekehittämisen prosesseja kehitettäessä.
		Kärkihankkeiden toteuttamiseen liittyvät resurssit ovat niukat, mikä voi vaarantaa hankkeiden toteutumisen suunnitellusti (sisällöllisesti, aikataulu). Kärkihankkeisiin sidotun alueinfran korjausvelan kehittyminen. Elinvoima ja kilpailukyky eivät kehity suunnitellusti, yhteiskuntataloudellisia vaikutuksia ei saavuteta.		1.2.2 Kärkihankkeiden toteutumisen sekä riskienhallinnan seuranta ja arviointi: Kärkihankkeiden toimeenpanoon sisältyy uhkien ja mahdollisuuksien tunnistaminen ja ajantasainen hallinta. Toimeenpano toteutetaan osahankkeiden avulla, jolloin riskit voidaan havaita ja arvioida riittävän ajoissa ja niihin kyetään reagoimaan ajoissa. - Sisällytetään riskien ja vaikutusten sekä epävarmuustekijöiden arviointi osaksi kärkihankkeiden hallintaa. - Arvioidaan ja osoitetaan riittävät resurssit ja osaaminen priorisoitujen kärkihankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon. - Vastuiden ja rajapintojen määrittely hallinnan toimenpiteiden toimeenpanemiseksi - Henkilöstö- ja taloudellisten resurssien käytön ennakointi ja seuranta, päätöksentekoon liittyvien toimivaltuuksien selkeys	Elinvoimajohtaja Hankepäälliköt Emal-työryhmä, johtoryhmä seuraa Valmisteluvastuut: hankepäälliköt, talouspäällikkö	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	
				1.2.3 Hankkeiden sisältö ja läpiviennin edellyttämä resursointi tarkastellaan ja otetaan huomioon talousarvion laadinnassa (henkilöstö- ja ostopalveluresurssit, investointisuunnitelma)	Elinvoimajohtaja Hankepäälliköt Emal-työryhmä, johtoryhmä seuraa Valmisteluvastuut: hankepäälliköt, talouspäällikkö	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Riittävällä henkilöstöresursein ja ostopalveluiden resursoinneilla voidaan taata erilaisten hankkeiden läpiviennin tavoittelussa laajuudessa sekä aikataulussa. Edellyttää myös että investointisuunnitelma on laadittu realistisesti.

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmistella 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
2. Henkilöstöjohtaminen ja työhyvinvointi	2.1	Henkilöstön ja erityisesti avainasiantuntijoiden saatavuus, (kilpailukyky rekrytoinneissa) ja pysyminen kaupungin palveluksessa (vaihtuvuus). Avainhenkilöiden rooli merkittävä, työmäärä ja vastuut ko. toimijoilla suuri. Merkittävä työkuorma voi aikaansaada merkittäviä hankkeiden toteutumiseen liittyviä riskejä. Palkkatason kilpailukykyisyys, palkitsemisjärjestelmän toimivuus. Henkilöstöressurssien riittämättömyys ja mahdollisuus korvaaviin ostopalveluihin, epätasapaino työkuormissa.	9	2.1.1 Palkkaus kuntasektorin toimintamallin ja -kulttuurin mukaista.	Avainaluejohtajat, Esimiehet HR-palvelut yhteistyössä	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Palkkojen taso heikko yksityiseen sektoriin nähden. Aikataulutus suhteessa työmäärään ja resurseihin pitäisi olla tasapainossa.
				2.1.2 Järvenpään kaupungilla hyvä maine, mikä kiinnostaa työnhakijoita. Työtehtävät monipuolisia ja henkilöillä vaikutusmahdollisuus työhönsä.	Avainaluejohtajat, Esimiehet HR-palvelut yhteistyössä	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Vuosi 2019 on ollut talouden kannalta erittäin haastava kaupungille, josta johtuen Järvenpään kiinnostavuus työnantajana saattaa heikentyä aikaisemmasta. Kuntakentän yleinen heikentynyt taloustilanne saattaa aiheuttaa haasteita rekrytointeihin.
				2.1.3 Esimies aktiivisesti palkkiojärjestelmän puitteissa tekee tulospalkkaukseen liittyviä päätöksiä. Asetetaan selkeät tuloksellisuustavoitteet Hyödynnetään palkitsemismahdollisuudet	Avainaluejohtajat, Esimiehet HR-palvelut yhteistyössä	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	1	
				2.1.4 Palkkausjärjestelmän toimivuutta ja oikeudenmukaisuutta tulee kehittää, tulospalkkiojärjestelmän kehittäminen. Heko-järjestelmän kehittäminen, jossa tulospalkkioelementtejä.	Palvelualuejohtaja, Avainaluejohtajat HR-palvelut yhteistyössä	Kauke-lautakunta Kaupunginhallitus	2	Vertailu tehty viime vuonna lähikuntien palkkatasosta.

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmisteilla 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin	
1.	1.1.	Sote ja maakuntamuutokset ja niiden alueelliset ja valtakunnalliset vaikutukset	Pirstaleisuus asiakkaiden hallinnassa ja toimintaprosesseissa sekä taloudellisissa vastuissa, vastuun hajoaminen kunnan ja maakunnan välillä. Sote- ja maakuntamuutosten myötä strategisten ohjelmien yhteisten tavoitteiden toteuttaminen ja seuranta vaikeutuu. Organisaatiomuutokset vaikuttavat henkilöstön vaihtuvuuteen ja vaikuttavat palveluiden kehittämiseen ja palveluiden organisoimiseen kuntiin jäävien ja lähtevien palveluiden välillä ja kuntien sisällä. Maakunnan lähipalveluiden ja kuntien palveluiden yhteensovittaminen.	9	1.1.1 Aluemallin valmisteluun osallistuminen ja kuntiin jäävien toimintamallien uudistaminen.	Opka palvelualue ja kaupungin johtoryhmä Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Opekas-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Ei enää ajankohtainen
				1.1.2 Tehdään rinnakkain KU-Sote- ja Uusi Kunta- muutosta.	Opka palvelualue ja kaupungin johtoryhmä Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Opekas-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Ei enää ajankohtainen	
				1.1.3 Lape-muutosohjelman KU-Lape-kärkihankkeiden konkreettinen toimeenpano ja Osaava-hanke.	Opka palvelualue ja kaupungin johtoryhmä Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Opekas-lautakunta Kaupunginhallitus	2	Ei enää ajankohtainen	
				1.1.4 Eri toimijoiden kumppanuuksien hallinta, myös kolmannen sektorin kumppanuudet huomioiden.	Opka palvelualue ja kaupungin johtoryhmä Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Opekas-lautakunta Kaupunginhallitus	2		
	1.2.	Ohut organisaatio ja tiukat resurssit myös aiheuttaa avainhenkilörisikin. Toiminnallisesti tukipalveluissa.	Riskinä yhtäaikaiset toisistaan riippumattomat toimeksiannot ja vuosikelloon liittyvien toimintojen päällekkäisyys. Ohut organisaatio aiheuttaa avainhenkilörisikin. Toiminnallisesti riskinä liian vähäinen aika palvelutuotannon ja asiakkaiden johtamiseen.	9	1.2.1 Konsernipalvelujen ja palvelualueen vuosikellojen yhteensovittaminen ja palvelualueiden ja Konpan yhteiset ennakoivat keskustelut.	Opka palvelualue ja Konsernipalvelut yhteistyössä Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Kaupunginhallitus	2	

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmisteilla 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
				1.2.2 Koko organisaation tasolla seurannan keventäminen, tavoitteiden ja mittareiden vähentäminen ja raportoinnin aikataulujen ja sisällön tarkistaminen	Opka palvelualue ja Konsernipalvelut yhteistyössä Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Kaupunginhallitus	2	
				1.2.3 Raportointijärjestelmien kehittäminen (FPM & Kuntari) raportoinnin järkevöittämiseksi, talousarvioprosessin selkiyttäminen.	Opka palvelualue ja Konsernipalvelut yhteistyössä Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Kaupunginhallitus	2	
2. Kiinteistöt, tila- ja työturvallisuus, omaisuuden hallinta ja kulun valvonta, kestävä kehitys	2.1. Kaupungin tilajohtamisen ja tilaamisen koordinointi ja ohjaaminen. Kiinteistöhallintajärjestelmä ei anna kohdistettua tietoa.	Tilamuutosten hallinnan epäselvyydet vastuissa ja rooleissa aiheuttavat rajapinnoissa, päätöksenteossa (läpinäkyvyys) haastetta. Aiheuttaa ylimääräistä työtä yli organisaatorajojen. Vaikutuksia mm. tilastointiin ja kustannuseurantaan.	9	2.1.1. Tilamuutosten hallinnointia pilotoidaan kaupungintalon osalta jo 2017.	Opka palvelualue ja Konsernipalvelut yhteistyössä	Opekas-lautakunta Kaupunginhallitus	3	
				2.1.2 Vastuutaulukon tarkistaminen.	Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Opekas-lautakunta Kaupunginhallitus	1	
				2.1.3 Palveluverkkoselvitysten ja erilliselvitysten perusteella palveluverkon ja sen kiinteistöjen korjausten/ investointien päivitys.	Kiinteistöallianssi	Opekas-lautakunta Kaupunginhallitus	2	
	2.2. Sisäilmaongelmien ja muiden ympäristöterveyteen liittyvien epäkohtien käsittely ja linjaukset kaupungin näkökulmasta.	Edelleen vahvana riskinä. Asiakkaille ja henkilöstölle mahdollisia terveysriskejä sekä niiden seurannaisvaikutuksia. Ennakoimattomuus aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia sekä mahdollisesti palveluiden viivästymistä.	12	2.2.1 Sisäilmaprosessin tarkempi roolitus.	Opka palvelualue ja Konsernipalvelut yhteistyössä	Opekas-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Sisäilmariskit realisoituneet
				2.2.2 Korjaustarpeiden konkretisointi nopeasti ja tilavaihtoehtojen pohdinta ennakoivasti.	Kiinteistöallianssi	Opekas-lautakunta Kaupunginhallitus	1	Sisäilmariskit realisoituneet
				2.2.3 Tilojen käyttäjien opastus	Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Opekas-lautakunta Kaupunginhallitus	1	

Hyvinvoinnin palvelualue

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmisteilla 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
1.	1.2. Ohut organisaatio ja tiukat resurssit myös tukipalveluissa.	Riskinä yhtäaikaiset toisistaan riippumattomat toimeksiannot ja vuosikelloon liittyvien toimintojen päällekkäisyys. Ohut organisaatio aiheuttaa avainhenkilöriskin. Toiminnallisesti riskinä liian vähäinen aika palvelutuotannon ja asiakkaiden johtamiseen.	9	1.2.1 Konsemipalvelujen ja palvelualueen vuosikellojen yhteensovittaminen ja palvelualueiden ja Konpan yhteiset ennakoivat keskustelut.	Hyvinvoinnin palvelualue ja Konsemipalvelut Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	2	
				1.2.3 Raportointijärjestelmien kehittäminen (FPM & Kuntari) raportoinnin järkevöittämiseksi, talousarvioprosessin selkiyttäminen.	Hyvinvoinnin palvelualue ja Konsemipalvelut Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	2	
				1.2.2 Koko organisaation tasolla seurannan keventäminen tavoitteiden ja mittareiden vähentäminen sekä raportoinnin aikataulujen ja sisällön tarkistaminen.	Hyvinvoinnin palvelualue ja Konsemipalvelut Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	2	
	1.1. Oleskeluluvan saaneiden ja muiden maahanmuuttajien kotouttaminen	Resurssit ja ratkaisut tehdään pääkaupunkiseutu edellä, jolloin alueelliset erityispiirteet jäävät huomiotta ja toiminta vaikeutuu. Tunnapaikanhakijoiden määrä lisääntyy eikä määrää pysty ennakoimaan. Kaksisuuntainen kotoutuminen epäonnistuu, kulttuuriset konfliktit lisääntyvät. Kaupunkiorganisaation kankeus päätöksenteossa koskien maahanmuuttoasioita.	9	1.1.1 Maahanmuuttoyksikkö Verson toimintaan resursoiminen.	Hyvinvoinnin palvelualue ja kaupungin johtoryhmä Palvelualuejohtaja Marju Taurula Koulutusjohtaja Jari Lausvaara	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	1	
				1.1.2 Ennakoinnin vaikeutta minimoidaan viranomaisyhteistyöllä ja hyvällä yhteistyöllä kansalaisjärjestöjen kanssa sekä iltakoulutyypisellä asioiden ennakoivalla käsittelyllä.	Hyvinvoinnin palvelualue ja kaupungin johtoryhmä Palvelualuejohtaja Marju Taurula Koulutusjohtaja Jari Lausvaara	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	1	

Riskiluokka	Yksilöity riski	Riskin kuvaus	Riskin merkitys	Riskinhallinnan toimenpiteet	Toimenpiteen toteutuksen valvonta	Riskienhallintaa valvova toimielin	Seuranta 1 Toteutunut 2 Valmistella 3 Ei toteutunut	Seurannan kommentti ja toimenpiteen vaikutus riskiin
2. Kiinteistöt, tila- ja työturvallisuus, omaisuuden hallinta ja kulun valvonta, kestävä kehitys	2.1. Kaupungin tilajohtamisen ja tilaamisen koordinointi ja ohjaaminen. Kiinteistöhallintajärjestelmä ei anna kohdistettua tietoa.	Tilamuutosten hallinnan epäselvyydet vastuissa ja rooleissa aiheuttavat rajapinnoissa, päätöksenteossa (läpinäkyvyys) haastetta. Aiheuttaa ylimääräistä työtä yli organisaatiorajojen. Vaikutuksia mm. tilastointiin ja kustannusseurantaan.	9	2.1.2 Vastuutaulukon tarkistaminen.	Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	2	
				2.1.1. Tilamuutosten hallinnointia pilotoidaan kaupungintalon osalta jo 2016.	Hyvinvoinnin palvelualue ja Konsemipalvelut	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	2	
				2.1.3 Erillisselvitysten ja liikuntapaikkaohjelman päivityksen perusteella palveluverkon ja sen kiinteistöjen korjausten/ investointien päivitys.	Kiinteistöallianssi	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	2	
	2.2. Sisäilmaongelmien ja muiden ympäristöterveyteen liittyvien epäkohtien käsittely ja linjaukset kaupungin näkökulmasta.	Edelleen vahvana riskinä. Asiakkaille ja henkilöstölle mahdollisia terveysriskejä. Ennakoimattomuus aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia sekä mahdollisesti palveluiden viivästymistä	9	2.2.2 Korjaustarpeiden konkretisointi nopeasti ja tilavaihtoehtojen pohdinta ennakoivasti.	Kiinteistöallianssi	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	1	Sisäilmariskit realisoituneet
				2.2.3 Tilojen käyttäjien opastus	Palvelualuejohtaja Marju Taurula	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	1	Sisäilmariskit realisoituneet
				2.2.1 Sisäilmaprosessin tarkempi roolitus.	Hyvinvoinnin palvelualue ja Konsemipalvelut	Hyvinvointilautakunta Kaupunginhallitus	1	Sisäilmariskit realisoituneet